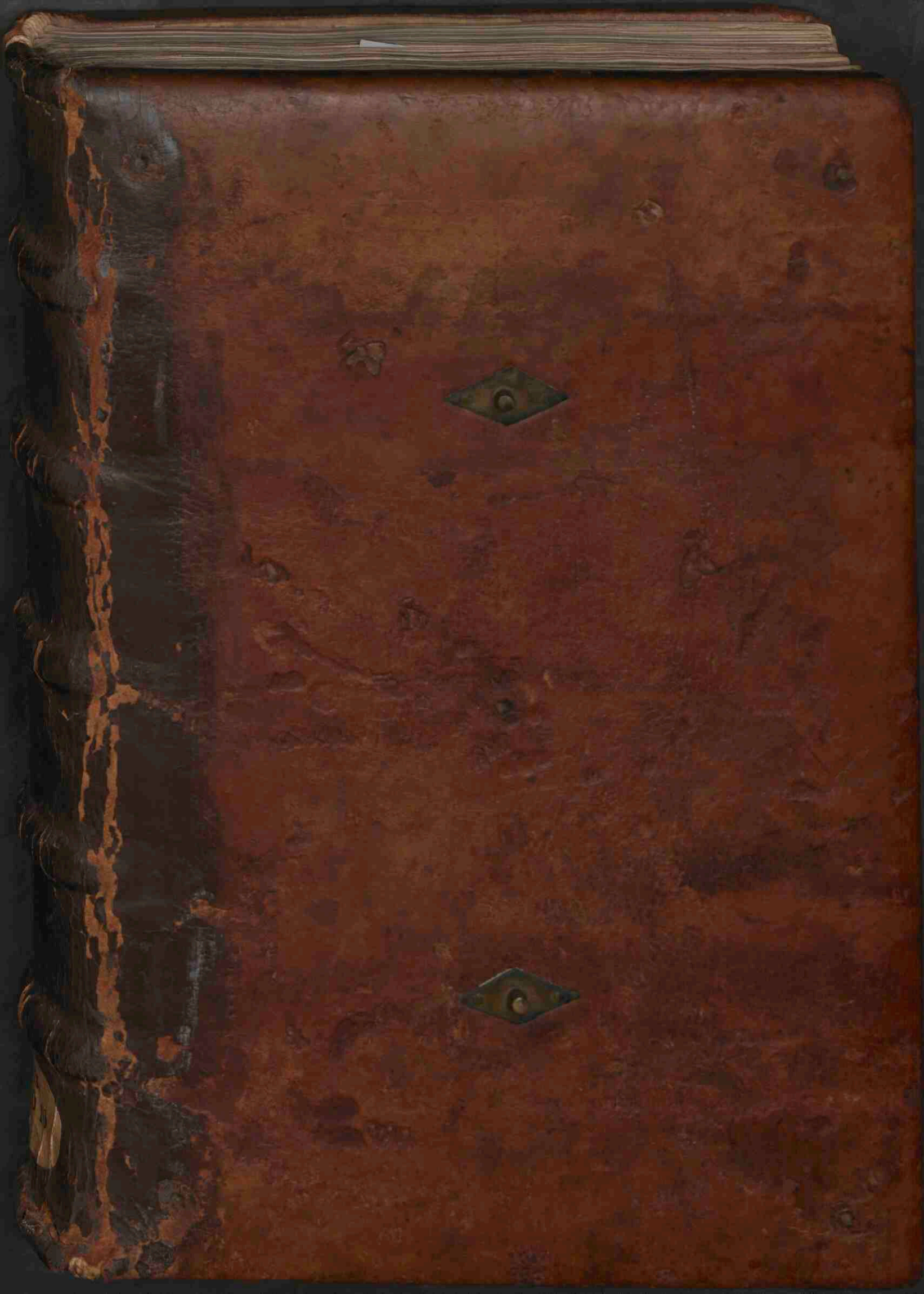

Liber de XII gradibus superbiae

<https://hdl.handle.net/1874/329060>

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
No. 206.

Codd. MSS. Latini

n°. 49.

Ms. 4 D 10

N° 10

J. 158

Conciliū in isto volūe primo
Bernardi d'vni f' d' b' f' p' l' i' c.
f' xxii sine a' d' g' xxxij.
f' de gra z libe' arbitrio e' d' s' l' ym.
f' xxiii e' p' t' e' e' d' s' d' m' f' l' yxxvii.
f' methodi ep' i' d' p' i' n' o' p' r' e' f' e' l' o' z. c' x' m.
f' Alban' i' n' y' e' t' h' o' d' e' m' i' . c' x' v' i' j.
f' b' i' n' i' f' r' y' c' a' n' t' a' . q' u' e' d' i' o' s' e' . c' x' x' v' i' j.

Hs.
4 D 10

n°. 247. k

N° 207. i.

republica julii 1976

158 (*Eccl.* 206, antea 278i.) *Membr. fol. 196 ff. (fol. 1—115 in 2 col.) Saec. XIII et (fol. 112b—115) XIV ineuntis.*

S. Bernardus, Liber de XII gradibus superbiae, fol. 2—33a.

Fol. 1a (manu saec. XV): In isto volumine... continentur opuscula... subsignata, cet. Fol. 2a. Scala humilitatis. Gradus ascendendi XII. Fol. 33a. Explicit libellus bernardi.... de XII superbie gradibus.

Ejusdem Liber de XXII sententiis, fol. 33a—65b.

Fol. 33a. Incipiunt quaedam sententiae contemplativae ab eodem moraliter editae. Qualiter imitemur christum... Dominus noster ihesus christus, cet.

Ejusdem Liber de gratia et libero arbitrio, fol. 65b—86b.

Ejusdem Epistola apologetica, fol. 86b—100a.

Fol. 86b. Epistola B. Abbatis ad W. abbatem de discreta uarietate ordinis monastici et de non iudicando alterius seruos.

Ejusdem Epistolae quaedam, fol. 100a—112b.

Fol. 100a. Eugenio Pape B. de dignitate ecclesiae, cet. Fol. 101a. Ad quandam sanctimoniam. Fol. 101b. Ad iohannem suessionem episcopum, cet. Fol. 103a. Ad Guidonem cardinalem. Fol. 103b. Ad iohannem regem francorum. Scit deus, cet. Fol. 105a. Domino pape. Putabam me, cet. Fol. 105b. Ad Gerardum cancellarium. Fol. 106b. Episcopo constanciensi. Fol. 107b. Lodowico Regi francorum. Libenter sicut ipse, cet. Fol. 108a. (Ad abbatem Sancti Albani). Etsi facie ignotus. Fol. eodem. Ad albericum hostiensem et stephanum prenestensem.

Ejusdem Sermo incipiens Beatus homo qui manducat panem in regno Dei, f. 109b—111a.

Ejusdem Sermo incipiens Beata illa et sempiterna Trinitas, fol. 111a—112b.

Fol. 112b (manu posteriori:) Explicit epistola de creatione, ruina et reparatione hominis.

S. Methodius, De principio saeculi et interregnis gentium et fine saeculorum, fol. 112b—115b.

Fol. 112b. In nomine christi incipit liber methodii episcopi paterenis (sic) et martyris christi quem de hebreo in latino (sic) transferri curavit cet.... Sciendum namque nobis est fratres karissimi, cet. — Finis hujus tractatus et liber cui titulus Evangelium Nicodemi (fol. 116—134) ex hoc codice evulsi sunt.

Expositio in Cantica canticorum, secundum S. Bernardum, fol. 135—196.

Fol. 135a. Incipiunt Cantica canticorum salomonis exposita secundum Bernardum abbatem Clareuallis. Osculetur me osculo oris sui. Desiderantis uox est sinagoga, cet. Fol. 188 non adest sed nihil in textu desideratur. Fol. 194b. Hic canticorum finis. Iste iacobus filius fuit marie cleophae matris domini ex alpheo, cet. (Sequuntur quaedam de familia Jesu Christi).

„Iste liber pertinet ad fratres Carthusienses prope Traiectum.”

Little, p. 80). Habet libellus paragraphos 21 (non 22), quarum §§ 6—13 verbotenus exscriptae sunt ex opusculo pseudo-BERNARDI *Meditatio in Passionem et Resurrectionem Domini*, cap. 1—8 (Migne, *P.L.* 184. 741). Alios paragraphos (§ 1—5 et 14—21) inter Bernardi opera invenire non potuimus. — Libello in codice adiuncta est Epistola ad Odonem mox describenda, eaque a manu saeculi XV notatur „§ XXII.” Inde error apud Tiele: „Liber de XXII sententiis.”

Fol. 61b—65b: Epistola [S. BERNARDI] ad Odonem Canonicum (Migne, *P.L.* 182. 211).

S. Methodius, De principio saeculi et interregnis gentium et fine saeculorum, fol. 112b—115b.

Est initium libelli quod typis expressum exstat sub titulo: *Revelationes B. Methodii*, ed. per Seb. Brant, Basileae, M. Furter, 1516, et saepe alibi. Longe maior libelli pars in codice deest.

Expositio in Cantica canticorum, secundum S. Bernardum, fol. 135—196.

Est HAYMONIS HALBERSTADENSIS (Migne, *P.L.* 117. 295—358).

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
N°. 206.

Codd. MSS. Latini

n°. 49.

Hs. 4 D

N° 10

J. 158

Continet in isto volume primo
Bernardi d'xy fidei fuplic.
Ite xxij sine a. 179 xxxij.
Ite de gra z libeo arbitrio c. 18. lxxij.
Ite xxij eptle c. 18. d' d'ns. lxxxvij.
Ite qethodij eps d' p'ncipio p'loz. cxij.
Ite Albanij nycthodemi. cxvij.
Ite b'ni fup canca. q'pediose. cxxxv.

Hs.
4 D 10

n°. 247. k

N° 247. i.

g. foliant juli 1976

158 (*Eccl. 206, antea 278i.*) *Membr. fol. 196 ff. (fol. 1—115 in 2 col.) Saec. XIII et (fol. 112b—115) XIV ineuntis.*

S. Bernardus, Liber de XII gradibus superbiae, fol. 2—33a.

Fol. 1a (manu saec. XV): In isto volumine... continentur opuscula... subsignata, cet. Fol. 2a. Scala humilitatis. Gradus ascendendi XII. Fol. 33a. Explicit libellus bernardi.... de XII superbie gradibus.

Ejusdem Liber de XXII sententiis, fol. 33a—65b.

Fol. 33a. Incipiunt quedam sententiae contemplativae ab eodem moraliter editae. Qualiter imitemur christum... Dominus noster ihesus christus, cet.

Ejusdem Liber de gratia et libero arbitrio, fol. 65b—86b.

Ejusdem Epistola apologetica, fol. 86b—100a.

Fol. 86b. Epistola B. Abbatis ad W. abbatem de discreta uarietate ordinis monastici et de non iudicando alterius seruos.

Ejusdem Epistolae quaedam, fol. 100a—112b.

Fol. 100a. Eugenio Pape B. de dignitate ecclesiae, cet. Fol. 101a. Ad quendam sanctimoniale. Fol. 101b. Ad iohannem suessionem episcopum, cet. Fol. 103a. Ad Guidonem cardinalem. Fol. 103b. Ad iohannem regem francorum. Scit deus, cet. Fol. 105a. Domino pape. Putabam me, cet. Fol. 105b. Ad Gerardum cancellarium. Fol. 106b. Episcopo constanciensi. Fol. 107b. Lodowico Regi francorum. Libenter sicut ipse, cet. Fol. 108a. (Ad abbatem Sancti Albani). Etsi facie ignotus. Fol. eodem. Ad albericum hostiensem et stephanum prenestensem.

Ejusdem Sermo incipiens Beatus homo qui manducat panem in regno Dei, f. 109b—111a.

Ejusdem Sermo incipiens Beata illa et sempiterna Trinitas, fol. 111a—112b.

de gradibus amoris sine de caritate. Fol. 80a. Expl. soliloquium. Inc. inhius amore dei. Fol. 76a. Inc. soliloquium. Fol. 80a. Expl. soliloquium. Inc. inhius eiusdem. ihesu dulcis memoria, cet. Fol. 81b. Ymnus de dolore beate marie. Stabat mater cet. Fol. eodem: Incipit planctus beati bernardi de passione domini. Ad ambos pedes. Salve meum salutare, cet. Fol. 84b. Explicit planctus b. b. Inc. tractatus beati bernardi de beneficijs dei ad gherardum fratrem suum. Fol. 85b. Incipit Stimulus amoris. ihesum nazarenum a iudeis innocenter condemnatum, cet. Fol. 92a. Incipiunt contemplationes eiusdem de passione domini. Sepcies in die laudem, cet. Fol. 98a. Inc. speculum.... Si quis emendatoris, cet. Fol. 99b.

158

Eiusdem [S. Bernardi] Liber de XXII sententiis, fol. 33a—65b.

Fol. 33a—61b descriptae sunt Meditationes quae sub Bernardi, alibi vero sub Bonaventurae circumferuntur nomine. Videntur tamen neutrius, saltem in redactione nostra. Inc.: *Dominus noster Jesus Christus in die palmarum* (cf. Little, p. 80). Habet libellus paragraphos 21 (non 22), quarum §§ 6—13 verbotenus exscriptae sunt ex opusculo pseudo-BERNARDI *Meditatio in Passionem et Resurrectionem Domini*, cap. 4—8 (Migne, *P.L.* 184. 741). Alios paragraphos (§ 1—5 et 14—21) inter Bernardi opera invenire non potuimus. — Libello in codice adiuncta est Epistola ad Odonem mox describenda, eaque a manu saeculi XV notatur „§ XXII.” Inde error apud Tiele: „Liber de XXII sententiis.”

Fol. 61b—65b: Epistola [S. BERNARDI] ad Odonem Canonicum (Migne, *P.L.* 182. 211).

S. Methodius, De principio saeculi et interregnis gentium et fine saeculorum, fol. 112b—115b.

Est initium libelli quod typis expressum exstat sub titulo: *Revelationes B. Methodii*, ed. per Seb. Brant, Basileae, M. Furter, 1516, et saepe alibi. Longe maior libelli pars in codice deest.

Expositio in Cantica canticorum, secundum S. Bernardum, fol. 135—196.

Est HAYMONIS HALBERSTADENSIS (Migne, *P.L.* 117. 295—358).

Hs. 4.D.10

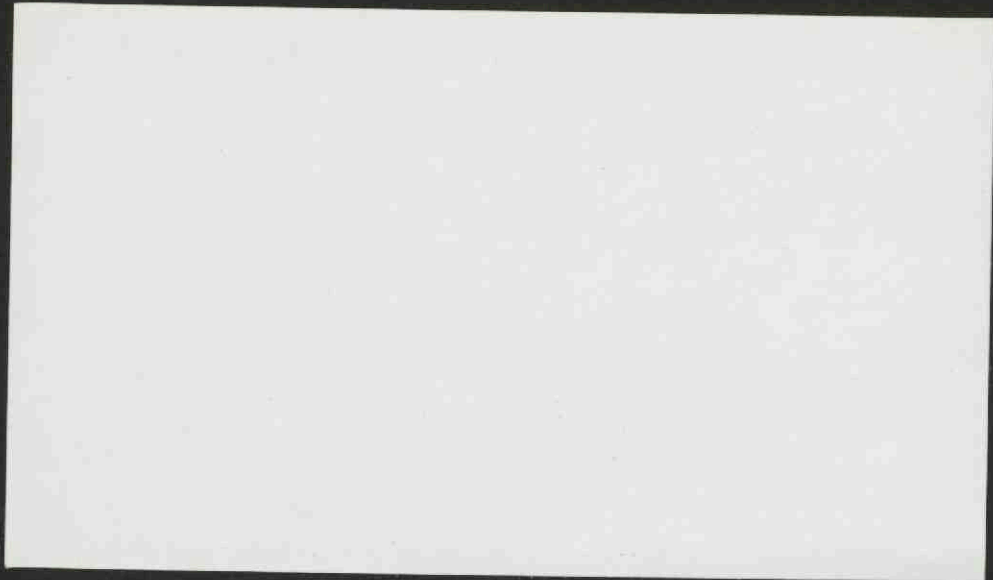
Behaddeld met 'Cire 212': mrt. 1990

Hs. 158

Collatie formule:

$$g \overline{\text{VI}} (108), \overline{\text{V}}^{-3} (115) //$$

$$\cancel{2} \overline{\text{V}}, \overline{\text{VI}}, \overline{\text{V}}, \overline{\text{VI}}, \overline{\text{IV}}$$

¶ Cxxiiij. De lib. necessitudinis matris de pncipio
scilicet de fine scilicet.

¶ Cxxv. De Evangelio mychelem. et alio
more in curia nazareth.

¶ Cxxvi. De sum. carita. expo. apedrosa. lxxiiij.

. Cxli. Cap. scdm.

. Cxlix. Cap. am.

. Clv. Cap. qnta.

. Clv. Cap. qnta.

. Cxviii. Cap. scdm.

. Cxviii. Cap. scdm.

. Cxviii. Cap. scdm.

I
Scala humilitatis.
Gradus ascendendi. xii
Corde & corpore semp
humilitatem ostende
de fixis in terram lumi-
nibus. **xi.** **U**t pauca
& rationabilia uerba
loquatur non clamo-
sa uoce. **x.** **S**i non
fit facit aut punit in
risu. **ix.** **T**aciturni-
tas usq; ad interroga-
tionem. **viii.** **C**ene q
communis h̄t monaste-
rii regula. **vii.** **C**recte
& punitare se omni-
bus uiliorem. **vi.** **A**d
omnia indignum & i-
utilem se confiteri & e-
dere. **v.** **C**onfessio
peccatorum. **iiii.** **P**ro
obedientia induriti &
asperiti: patientiam
amplecti. **iii.** **O**mn̄
obedientia subdi om-
nibus. **ii.** **P**ropiam

non amare uolunta-
tem. **i.** **T**imore dei
custodire se omnia
ab omni peccato.

**Primus gradus humi-
litatis in ascendendo**
**Duo isti gradus extra
claustrum ascendendi
primi sunt. & tunc de-
num in tercio gradu
sudatur maiori qui
ascendit. Duo grad^o
in hac scala sunt abs-
q; labore. xi^o in ascen-
dendo. & duodecimus
in descendendo. In u-
no enim operat^o fer-
uor caritatis. in altero
stupor mentis.**

Gradus descendendi.
**Prim^o superbie gradus
in descendendo. Quo
sitas cum oculis ceteris
q; sensibus uagatur in
ea que ad se non atti-
nent. Leuitas mentis
cum uerba in discrete.**

Iste liber p̄tinet ad fr̄es Carthusienses p̄pe t̄iectū

leta uel trista notatur. ¹ **I**n
empta leticia que per fa-
cilitatem ^{facilitatem} elem risus denotatur.

ⁱⁱⁱⁱ **L**actancia que
in multiloquio diffun-
ditur. **v** **S**ingulari-
tas priuata affectare
cum gloria. **vi** **A**rro-
gantia credere se omni-
bus sanctiorem. **vii**

ⁱⁱⁱⁱ **P**resumptio ad oia se
ingerere. **viii** **D**efen-
sio peccatorum. **ix** **S**i-

^v mulata confessio que
per dura & aspera in-
iuncta pbatur. **x** **R**e-

^{vi} bellio in magistrum
& fratres. **xi** **L**iber-
tas peccandi. **xii** **C**on-

^{vii} suetudo peccandi.
In istis primis. **vi** sup-
bie gradus uel. notatur
contemptus fratrum.

In his quatuor sequen-
tibus contemptus ma-
gistri. **I**n his. ii. ul-

timis contempit dei.

**Quo ista ultimi supbie
gradus intra claustrum
descendi non possunt.**

Incipit retractatio opus
sequentis: Bernardi
abbatis clareuallus.

In hoc opusculo cum il-
lud de euangelio qd
dn̄s ait diem ultimi
iudicii se nescire ad
aliquam sententiam
confirmandam atq;
roborandam pferrem
in medium: inuide
quidam apposuit q
in euangelio posita
deprehendi non esse
scriptum. Nam cum
textus habeat tantu
modo n̄c: filius sc̄i.
ego deceptus magis
quam fallere uolens.
Latere quippe in memor
si non sc̄i: nec ipse
inquam filius homi-
nis sc̄i. b̄nde etiam.

Conspicua

Conspicua

totam ordinem sequente
disputationem ex eo q
non ueraciter posui ue
ram conatus sum pbare
assertionem. S; quia
talem errorem meum
multo postquam a me
isdem libellis editis &
a plurib; iam tamen
scriptis fuit dephendi
cum non potui p tot li
bellos sparsum perseq
mendatum est neces
sarium credenti confu
gere ad confessionis re
medium. **I**n quoq; in
loco quandam de sera
p^him opinionem posui.
quam numquam audi
ui nusquam legi. **U**bi
sane lector meus atten
dat. quod p inde temp
anter puto dixi in pu
to dixi: uolens uide
licet non aliud quam
putari: qd certum red
dere de scripturis non ua

11
lun. Titulus quoq; ipse
qui de gradib; humili
tatis inscribitur: p eo
forsitan q non humili
tatis s; superbie potius
hic distingui describi q;
uidentur gradus: ca
lumpniam paciatur.
S; hoc animus uel intel
ligentib; uel attenden
tibus eidem tituli rati
onem. Quam tamen in
fine opusculi: ipse breui
ter intrare curau.

Explicet plogus.
Incipit bellus de duode
cim superbie gradibus.

Rogasti
me fr
suar
de:
quati
nus ea
que de gradibus humili
tatis coram fr^{ib}us locut
fueram: plenior t tracta
tu differerem. Cui tue

fine opusculi. p. 11

petitioni digne ut dig-
num erat & uolens sati-
facere & timens non pos-
se: euangelii consiliū
memor non prius fateor
incipere ausus sum: q̄
sedens computauī si
sufficerent sumptus
ad p̄ficiendum. Cum
autem karitas foras mi-
sisset hunc timorem q̄
michi timebam illud
de opere non consum-
mando: subintravit
alius timor e contrario:
& quo cepi timere grauius
piculum de gl̄a si perfe-
cissim: quam de igno-
minia si defecissim. Vñ
inter hunc timorem &
caritatem uelut in q̄dā
buiuo postus diu hesi-
taui cui uiarum tuto
me crederem: metuens
aut loquendo utiliter
de humilitate. ip̄e hu-
milis non inueniri: au-

tatendo humiliter in u-
tilis fieri. Cumq; neutri-
tatem altitudinem tam
in tenendam eē conspi-
cerem: elegi potius. t̄ si
qm̄ possem comunica-
re fructum sermonis:
qm̄ tutari me solū por-
tu silentii. Simul fidu-
ciam habens siquid for-
te qd̄ approbet dixerim
tuis precibus posse non
superbire: sin autem
qd̄ magis puto nil tuo
studio dignum effe-
rim: de nichilo super-
bire non posse. *De humilitate.*
ocuturus ergo
de gradibus humilita-
tis quos Beatus Bene-
dictus non numeran-
dos s; ascendendos pro-
ponit: pri' ostendo si pos-
sum quo pillos perue-
nendum sit: ut audito
fructu p̄uentionis mi-
nus grauet labor ascen-

tionis. Pponit itaq; do-
minus nobis uel labore:
laboris mercedem. Ego
sum inquit uia: ueritas
et uita. ^{uia} Viam dicit hu-
militatem: que ducit
ad uitam. ^{uia} Altera la-
bor: altera fructus labo-
ris est. Unde si amicus
quod ibi de humilitate
locutus sit. cum in deter-
minate dixerit: ego
sum uia. Audi aperci.
Deficit quia mitis sum
et humilis corde. De q;
pponit humilitatis ex-
plum: mansuetudinis
formam. ^{uia} Simitans e-
um non ambulat in te-
nebris: s; habet lumen
uite. ^{uia} Quid est lumen ui-
te nisi ueritas que illumi-
nat omnem hominem
uenientem in hunc mun-
dum. ostendit ubi sit
uita uera. Id cum dixerit
set ego sum uia et uita.

subdit et uita. de se dicit. ^{expos.}
Ego sum uia: que ad uitam
duco. Ego sum uita: que
uitam pmitto. Ego
sum uita q; do. hec est
enim ait uita etna ut
cognoscant te uerum
deum et quem misisti ie-
sum xpristum. uel sic.
Quasi tu dicas. Viam o-
fidero. i. humilitatem
fructum desidero. uita-
tem. S; quid sit tantus
labor uite sicut adoptati
lucrum non possum pue-
nire. Respondet. Ego su-
uia: i. uaticum quo sus-
tenteris in uia. Uamat
igitur errantibus et ui-
am ignorantibus: ego
sum uia. Dubitantibus
et non credentibus: ego
sum ueritas. Jam ascen-
dentibus s; lassescuntibus:
ego sum uita. Satis ut re-
or ostensum est expositio
capitulo euuangelij.

cognitionem ueritatis.
fructum ēē hūilitatis.

Accipe & aliud. Confiteor
tibi pater celi & terre. q̄
abscondisti hec hāit du-
bium quin ueritatis se-
creta a sapientibus & p̄-
dentibus id est a superbis
& reuelasti ea puilib: hē
humilibus. Et in hoc ap-
paret quod ueritas que
superbis absconditur:
humilibus reuelatur.

no.
Humilitatis uero talis p̄
ēē diffinitio Humilitas
est uirtus: qua homo ue-
rissima sui cognitione s̄
ipse uilefficit. Hec autem
conuenit his qui ascen-
sionibus in corde suo dis-
positis de uirtute in uirtu-
tem id est de gradu in gra-
dum p̄ficiunt: donec ad
culmen hūilitatis p̄ue-
niant: in quo uelut in
syon id est in speculatione
positi ueritatem p̄spiciūt

Et enim inquit benedic-
tionem dabit legis lator.
Quia qui dedit legem:
dabit benedictionem:
hoc est qui iussit hūi-
litate: p̄ducit ad uita-
tem. Quis uero est hic le-
gis lator: nisi dulcis &
rectus dominus q̄ legē dedit
delinquentib in uia.

In uia quippe delinquit: *no.*
qui ueritatem delinquit.
S; numquid uel sic a
dulci domino derelin-
quuntur? Ipsis ergo
dulcis & rectus dñs legē
dat uiam hūilitatis:
p̄ quam redeant ad cog-
nitionem ueritatis. Dat *no.*
occasionem recuperande
salutis quia dulcis est:
non tamen absq; disci-
plina legis: quia rectus ē.
Dulcis: quia pure non pa-
titur. Rectus: quia pure
non obliuiscitur. Hāc
itaq; legem qua reditur

ad ueritatem Beatus bene-
dictus per duodecim gradus
disponit: ut sicut post .x.
precepta legis ac geminam
circumcisionem in quo
duodenarius impletur
numerus ad christum
uentur. Ita his duodecim
gradibus ascensionis uir-
tatis apprehendatur. Iud
quoque quod in scala illa
que in typo humilitatis
iacob monstrata domi-
nus desuper in nixus ap-
paruit: quid nobis aliud
innuit: nisi quod in cul-
mine humilitatis cog-
nitio constituitur uirtu-
tis. Dominus quippe de summi-
tate scale prospicebat super
filios hominum. tanquam
ueritas: cuius oculi sic
fallere nolunt. ita facti
non nouunt uideret si
sic intelligens aut req-
rens deum. Annon tamen de
alto uidetur clamare

ac dicere requirentibus
se nouit enim qui sunt
ei transire ad me qui con-
cupiscitis me et a gene-
rationibus meis imple-
mini. Et illud. Venite
ad me qui laboratis et
onerati estis: et ego uos
reficiam. Venite inquit.
et ad me ueritatem.
Qua: per humilitatem.
et fructu. Ego uos refi-
ciam. S: que est refectio.
quam uirtus ascendenti-
bus permittit: puenientibus
reddit. An forte ipsa est
caritas. Ad hanc quippe uenit
ait beatus benedictus as-
cendit omnibus humili-
tatis gradibus: in monachum
mor pueniet. Vere dul-
cis et suauis cibus caritas:
que fessos allevat: debi-
les roborat: mestos letifi-
cat. Jugum denique uirtu-
tis facit suauem: et onus
leue. Bonus cibus caritas?

que media in ferculo sa-
 lomoni consistens di-
 uersarum odore virtu-
 tum uelut diuisi generis
 fragrantia pigmentorum
 esurientes reficit: iocun-
 dat reficientes. In si-
 dem apponitur pax pa-
 cencia. benignitas. lon-
 gaminitas. gaudium
 in spiritu sancto. & si que si-
 alie uirtutes seu sapientie
 generationes apparant
 illa. habet & humilitas
 in eodem ferculo suas
 epulas: panem scilicet
 doloris & uinum com-
 pungentium: quas primo
 ueritas incipientibus
 offert: quibus utique dicitur.
 Surgite postquam sedi-
 stis: qui manducatis pa-
 nem doloris. **U**t ibidem
 contemplatio ex adipe
 frumenta solidum cibum
 sapientie cum uino quod
 lectificat cor hominis: ad

quem ueritas perfectos
 mittat dicens. Come-
 dite amici mei & bibi-
 te: & inebriamini ca-
 rissimum. **M**edia inquit
 caritate construit pro
 filias ierusalem pro imperfectas
 uidelicet animas: que
 dum ad huc solidum
 illum cibum minus ca-
 pere possunt: lacte int-
 im caritatis pro pane:
 oleo primo nutriende
 sunt. Que recte media
 describitur quia eius
 suauitas nec incipientibus;
 presto est prohibenti-
 more: nec perfectis satis
 est pro habundationi con-
 templationis dulcedi-
 ne. **H**u ad huc anxius
 carnalium delectatio-
 num humoribus timo-
 ris amarissima potio-
 ne purgandi. non dum
 lactis dulcedinem ex-
 piumtur: illi iam auul-

si a lacte epulari abint
tu glorie gloriosus de
lectantur: sol' medicis
id est p'ficentibus ita
iam melleas quosdam
sobriunculas caritatis
expertis: ut illis int' im
p' sui tenerritudine con
tenti sunt. **Primus** ergo ^{no}
cib: est. humilitatis p'
gatorius cum amari
tudine: secundus ca
ritatis consolatorius c'
dulcedine: tertius con
templationis solidus
cum fortitudine. heu in
domine deus uirtutu
quousq; naseris super
orationem serui tui:
cibabis me pane lacri
marum & potum da
bis michi in lacrimis?
Quis me inuitabit ad
illud uel medium ac
duce caritatis conuiu
ium. ubi uisti epulant'
in conspectu dei & dele

ctantur in leticia: ut ia
non loquens in amari
tudine anime mee di
cam deo noli me con
dempnare: s; epulan
do in azimis sincerita
tis & ueritatis. letus ca
tem in uis domini quo
niam magna est gloria
domini. **Bona** tamen ^{no}
uia humilitatis qua u
ritas inquiritur: caritas
adquiritur: generatio
nes sapientie participan
tur. Deniq; sicut finis le
gis xpistus: sic perfectio
humilitatis cognitio ui
tatis. **Christus** cum uen:
attulit gram. ^{no} ueritas
quibus innotuerit dat
caritatem. Innotescit
autem humilibus. **hu**
milibus ergo dat gram.
Dixi ut potui quo fruc
tu humilitatis gradus
ascendi debeant: dicam
ut potero quo ordine ad

propositum brauium
ueritatis perducant. **S**;
quia ipsa q̄: ueritatis ag-
nitio i t̄b; ḡ d̄b; consistit.
ip̄o breuiter si possum
distinguo? quatinus ex
hoc clarius innotescat?

ad quem trium ueritatis
duodecimul humilita-
tis pertingat.

Nquirimus namq; uita-
tem in nobis in proximi
in sui natura. **I**n nobis:
nosmet ipsos diuidendo.

In proximi: eorum malis
compatiendo. **I**n sui na-
tura: mundo corde con-
templando. **O**bserva sic

numerum: ita et ordi-
nem. **P**rimo te doceat u-
itas ipsa: quod prius in
proximi. quam in sui
debeat inquiri natura.

Post hec accipies: cur prius
in te quam in proximi in-
quire debeas. **I**n numero
siquidem beatitudinu

quas suo sermone dis-
tingit: prius misericor-
des quam mundi corde
posuit. **M**isericordes
quippe cito in proximi u-
tatem deprehendunt.
dum suos affectus mil-
los extendunt: dum sic
p̄ caritatem se illis con-
formant: ut illorum
bona uel mala tanqua
ppria sentiant. **C**um in-
firmis infirmantur?
cum scandalizatis urun-
tur gaudere cum gau-
dentibus flere cum flen-
tibus consueuerit. **H**ac
caritate fraterna cordis
acie mundata uerita-
tem delectantur in sui
contemplari natura:
p̄ cuius amore mala
tolerant aliena. **Q**uo
se ita fratribus non o-
fortiant. s. e contrario
aut flentibus insultant
aut gaudentibus dero

gant: dum quod in ill
est in se non sentiunt:
quia similiter afflicti in
sunt. uirtutem in pri
mis qualiter deprehende
possunt. Bene namq;
conuenit illis illud uul
gare p^ubum. Nescit
famulus quid sentiat eger:
aut plenus quid pacia
tur ieiunus. Et eger eg
et ieiunus ieiuno. qn
to p^uinquit. tanto fa
miliarius compatitur.
Sicut enim pura
ueritas. non nisi puro
corde uidetur. sic mise
ria fratris uerius mi
sero corde sentitur. S:
ut ob alienam miseri
am cor miserum ha
beas optet ut tuam p^u
agnoscat. ut primi
mentem in tua inue
niat: et ex te nouerit
qualiter illi subueniat:
exemplo. s. saluatoris

nostri qui pati uoluit
ut compati ferret. mis
feri ut misereri dicitur.
ut quomodo de ipso sc^up
tum est et didicit ex his
que passus est obediendi
am: ita diceret et mise
ricordiam. Non quod
ante misereri nesciret
cuius misericordiam ab eterno
et usq; in eternum: sed
quod natura sciebat
ab eterno: temporaliter di
dicit experimento. S: for
te durum tibi uidetur
quod dixi sapientiam
dei christum didicisse mi
sericordiam: q^ui his p^u qm
omnia scia scit aliquid ali
quando ignorasset ex hi
que sunt: maxime cum
illud qd ex epistola ad e^u
os ad id comprobandum
memorauit alio sensu
qui non ita uidetur ab
surdus possit intelligi:
ut hoc quod dictum est

didicit. non ad ipsum
caput referatur in sui
persona. s. ad corpus ei
quod est ecclesia. & sic na
sensit. Et didicit ex his
que passus est obedien
tiam: hoc est obedienti
am didicit in suo cor
pore: ex his q̄ passus ^{capite}
Nam illa mors. illa ex
obprobria. spūta. flagel
la. q̄ omnia caput nrm
xpc pertransiit: quid
aliud corpori eius id ē
nobis. quam preclara
obedientie documta
fuerunt. Xpc factus
est ~~est~~ aut obedientis ^{patris}
ad mortem. Quia neces
sitate. Respondeat ap
ostolus petrus. Xpc factus
^{passio} est p̄ nobis. uobis relin
quens exemplum ut se
quamini inquit uesti
gia eius: id est ut imite
mini obedientiam eius.
Ex his ergo que passus ē

dicimus quanta nos
puri homines sumus
oporteat pro obedientia
a perpetuo & p̄ qua hrs q̄
& deus erat non dubi
tauit mori: & hoc in i
quis in conueniens n̄
erit. si dicitur xpistus
uel obedientiam uel
misericordiam seu ali
quid aliud in suo corpe
didicisse: dum tamen
sibi in sui p̄sona nil qd̄
se ante latuerit credi
tur ex tempore accidē
potuisse. Sicq; ip̄e sit
qui misereri aut obe
dire doceat: ip̄e qui
discat: quia caput &
corpus unum est xpist.
Non nego hunc intel
lectum quem rectus sit.
S: ex alio loco ipsius
epistole superior int̄
pretacio uidetur app
bati: ubi dicitur.
Numquam enim an

Gelos apprehendit sed
 semen abrahe apphen
 dit. unde debuit frī
 bus per omnia simila
 ri. ut misericors fieret.
 Puto quod hec uerba
 sic ad caput referenda
 sunt. ut corpori penit
 aptari non possint. De
 uerbo utiq; dei dictū ē
 quod non angelos app
 hendit. hoc est non in
 unam sibi psonam as
 sumpsit. s; semen ab
 he. Neq; enim legitur ^{no.}
 ūbum angelus sc̄m ē.
 s; ūbum caro sc̄m est.
 & caro de carne abbe
 iuxta pmissione que
 illi pm̄ū sc̄a est. Unde
 idē ex qua feminis
 assumptione debuit
 per omnia frībus si
 milari. idē oportuit
 ac necesse fuit. ut si
 milis nobis passibilis
 nostrarum omnia

excepto peccato genera
 miseriarum pcurre
 ret. Si queris qua ne
 cessitate. ut misericor
 inquit fieret. Et hanc.
 cur non recte ad corpus
 referri potest? S; audi
 quod paulo p̄ sequit.
 ¶ In eo enim in quo pass
 est ip̄e & temptatus. po
 tens est & eis qui temp
 tantur auxiliari. In q
 bus uerbis quid melius
 intelligi possit non uido.
 nisi quod ideo pati ac tēp
 tari omnibusq; absq;
 peccato humanis uolu
 it communicare miseris.
 quod est per omnia frī
 bus similiari. ut simili
 ter passis ac temptatis
 misereri ac compati ip
 so disceret experim̄to.
 ¶ Quo quidem experim̄to ^{no.}
 non dico ut sapientior
 efficeretur. s; p̄pinq;or
 uideretur. Quatinus m-

no. b.

no.

no.

firmi filii adam quos
suos fieri & appellari
fr̄es non dignatus est
suas illi infirmitates
comitte non dubitaret:
qui sanare illas & possi-
ut deus. & uellet ut pri-
mus. & cognosceret ut
eadem passus. Unde ysa-
ias uirum eum appellat
dolorum: & scientem i-
firmitatem. Et apostolus.
Non enim habemus
inquit pontificem: qui
non possit compati i-
firmitatibus nostris. bñ
autem possit: indicans
adiungit. Temptatum
autem p̄ omnia p̄ simi-
litudine absq; peccato.
Beatus quippe deus huius-
modi filius in ea forma q̄
non rapinam arbitrans
est esse se equalem patri
proculdubio inpassibi-
lis priusquam se exina-
misset formam seruū ac

no^o bñ
^{pero}
accipiens. sicut miseri-
am uel subiectionem ex-
periri non erat: sic misere-
cordiam uel obedi-
entiam experimento nō no-
uerat. Sciebat quidem
p̄ naturam non autem
sciebat per experientiam.
at ubi minoratus est
non solum a se ip̄o. s. &
pauominus ab angelis
qui & ip̄i inpassibiles
sunt p̄ gratiam non p̄
naturam: usq;
ad illam formam in q̄
pati & subici posset:
quod utiq; sicut dictū
est in sua non posset:
& in passione expertus
est misericordiam: &
in subiectione obedi-
entiam. P̄ quam tamen
experientiam non illi u-
dici scientia. s. nobis
fiducia erunt: dum ex
hoc misero genere cog-
nitionis is a quo longe

erraueramus factus
 est ppor nobis. Quando
 enim illi appropinquare
 audemus: in sua in pas-
 sibilitate manenti. **H**c
 autem apostolo suadet
 monemur cum fiducia
 adire thronum grē ipsi:
 quem nimirum sicut
 alibi scriptum est lango
 res nros tulisse & portat
 se cognoscimus: & in eo
 quo passus est ipse nobis
 compati posse non dubi-
 tamus. **N**on ergo absur-
 dum debet uideri si dī
 xpī non quidem aliqō
 scire cepisse qd aliquando
 nescierit: scire tamen
 alio modo misericordia
 abetno p diuinitatem
 & alit in tempore didi-
 cisse per carnem. **V**ide
 ne & simili locutionis
 modo illud dictum sit:
 quod dominus requi-
 rentibus discipulis de die

ultimo se nescire respō-
 dit. **N**am quomodo die
 illum ille nesciebat: in
 quo omnes thesauri sa-
 pientie & scientie sunt
 absconditi. **C**ur ergo se
 scire negabat: quod cū
 est quia nescire non potat.
Humiqd forte menda-
 cter eis uoluit celare: qd
 utiliter non ualuit inno-
 tescere. **A**bsit. **S**icut nichil
 ignorare potat cum sa-
 pientia sit: sic nec menti-
 ri cum uita sit. **S**; uolenti
 discipulos ab inutilis in-
 quisionis curiositate co-
 pescere: qd inquirebant se
 scire negant: non omni
 modo quidem: s; tali qda
 modo quo negare ueracit
 potat. **N**am & si sue di-
 uinitatis intuitu. equi-
 omnia preterita scilicet
 presentia atq; futura p
 lustrando diem quoq; illu-
 palam habebat: non tū

no 8

no 9

no 10

no 11

ullis carnis sue sensib;
experiendo agnoscit.
Quoquum iam spu oris
sui antixpistum intse
cerat: iam aurib; sui cor
poris archangelum uo
ciferantem & tubam
sonantem in quo stre
pitu mortui suscitandi
sunt audierat iam
oculis sue carnis oues
hedosq; qui ab invicem
segregandi sunt pphere
rat. Deniq; ut intellig
at quod illa tantum cog
nitione que per carnem
fit se illum diem nesci
re phibuerit: uigilant
respondens non ait. nec
ego scio: nec ipe inquit
filius hominis scit. Quid
est filius hominis: nisi
nomen assumptum carni
Quo siquidem nomine
intelligi datur. quia di
cens se aliquid nescire. n
iuxta quod deus est: sed

secundum hominem lo
quitur. Alias quippe
loqs de se secundum di
tatem suam non fili
uel filium hominis: s;
ego uel me sepius pone
consuevit: u' ibi. Am
dico uobis: antequam
abraham fieret ego su.
Ego sum ait: non fili
hominis est. Hec dubi
um quoniam de illa essen
cia diceret: quia ante
abraham & sine initio
est. non qua post hab
eam & ex abraham
factus est. A ubi quoq;
hominum de se opini
onem a discipulis re
quirent. Quem dicit
inquit homines esse
non me: s; filium ho
minis. Rursus eosde
quid de se ipsi quoq; sen
tirent interrogans:
uos autem non quem
filium hominis: s; qm

me aut dicitis esse. Car
nalis uidelicet populi se
ntentiam de carne iq
rens. nomen carnis qd
p̄pe est filius hominis
posuit: spirituales uero
discipulos de sua deta
te interrogans: non fi
lium hominis s; signā
ter me dixit. Quod de
niq; petrus intelligens
quid p̄ hoc quod dixerat
me requisiti fuissent.
sua responsione apuit
tu es inquit non ihe
filius uirginis: sed x̄pe
filius dei. Quod utiq;
si respondisset: nichil
omnius ueritatem dix
isset; S; in uerbis intro
gationis sensum into
gantis prudenter ad
uertens: competens p̄
q; ad interrogata respo
dit dicens. Tu es x̄pe fi
lius dei. Cum igitur ui
das xp̄istum in una

quidem persona duas
habere naturas: una
qua semper fuit. alta
qua eē cepit: & secund
quidem sempiternum
suum eē semper omnia
nosse secundum temp
ale uero multa tempo
raliter expertum fuis
se: cur fateri dubitas u
sicut eē ex tempore cep
in carne sic carnis quo;
miseriam scire cepisse:
illo dum taxat modo
cognitionis quem docet
defectio carnis. Quod
utiq; genus scientie p
thoplasti sapienter
felicitq; ueserent: qn̄
do id attingere. nisi stul
te misere q; non pot
ant. S; plasmator eorū
deus requirens quod
p̄ierat: opus suum mi
seratus p̄secutus est.
Descendens ce ipse mi
sercorditer quo illi ce

ciderant miserabilit.
110 uoluit experiri in se
quod illi faciendo cōtē
se merito paterentur:
non simili quidem cu-
riositate: s; mirabili
caritate. Non ut mis-
cum miseris remaneret:
s; ut misericors factus
miseris liberaret. **Itē**
inquam misericors nō
illa misericordia qm
felix manens habuit
ab etno: s; quam medi-
ante miseria reperit i
habitu nostro. Porro pi-
etatis opus quod per il-
lam cepit: in ista p̄fecit.
Qd non sola illa non pos-
s; p̄ficere: s; quia nobis
non potuit absq; ista suf-
ficere. Vtraq; siquidem
necessaria: s; nobis hec
magis congrua fuit. O
inestimabilis pietatis exco-
gitatio. Quando nos il-
lam miram misericor-

diam cogitaremus: q̄
p̄cedens miseria non
informat. Quando illā
aditē incognitam
nobis compassionem:
que non passione pre-
uenta. cum impassibi-
litate pducat. At tamen
si illa que miseriam
nescit. misericordia n̄
p̄cessisset: in hac ciuil-
miseria mat est. non
accessisset. Si non acc-
esset: non attraxisset
non extraxisset. Unde
autem extraxit: nisi
de lacu miserie ex delu-
to fecisset. Hec illam ta-
men misericordiam de-
seruit: s; hanc miser-
uit. Non mutauit s;
multiplicauit. Sicut
scriptum est. **Homine**
ex uimenta saluabis
domine quemadmodū
multiplicasti miseri-
cordiam tuam deus.

Siam ad propositum rede
amul. Si ergo se miserū
fecit qui miser non erat
ut expiatur quod &
ante sciebat: quanto ma
gis tu. non dico ut te fa
cias quod non es: ut at
tendas quod es quia uē
miser es & sic dicas mi
sereri: qui hoc alter sci
re non potes? Ne forte
si primi malum confi
deres. & tuum non at
tendas: mouearis non
ad miserationem s; ad
indignationem: non
ad adiuuandum s; ad
iudicandum. Deniq;
non ad instruendum
in spū lenitatis: s; ad des
truendum in spū furo
ris. Vos qui spirituales
estis ait apostolus: hui'
modi instruite in spū
lenitatis. Apli consiliū
sive etiam preceptum
est ut mansuetudo id ē

eo spiritu frī egrotati
subuenias: quo tibi uis
subueniri cum egrotas.
Et ut scias qualiter er
ga delinquentem mā
suescere possis: considera
inquit te ^{ipsum} xpistum: ne
& tu tempteris. Consi
derare libet quam bñ
discipulus ueritatis: or
dinem sequatur magis
tri. In beatitudinibus
quas supra memorauī
sicut prius misericordes
prouinciati sunt: sic &
apostolus. cum spirita
les hortaretur ad instru
endum carnales adiuuē.
In spū lenitatis. Instruc
tio quippe fratrum per
tinet ad misericordes: spū
lenitatis ad mites. Ne si
diceret. Inter misericor
des deputari non potest:
qui in semet ipso mitis n̄
est. Ecce apostolus apte
ostendit. qđ superius me

ke
Luit

no

no

ostensurum p̄misi: p̄
uidelicet uirtutem inq̄
rendam eē nobis quam
in primis: considerans
inquirens te ipsum. h̄c
quod faciles ad temptā
dum quam p̄uis ad p̄
tandum. quatinus ex tu
i consideratione mites
cas: sicq; ad succurrendū
alios in spiritu lenitatis
accedas. Alioquin si morē
tem non audis discipu
lum: arguente tunc
magistrum. **V**poerna:
ecce primum trabem de
oculo tuo: & sic uidebis
festucam eire de oculo fr̄i
tui. **T**rabes in oculis ḡndis
& grossa supbia in m̄te
est: que quadam corpu
lencia sui uana non sa
na: tumida non solida
oculum mentis obscu
rat. ^{uirtutem obliuiscit} ita ut sit uam occu
pauit mentem iam tu
te uidere iam te talem

qualis es uel qualis eē
potes. non possis senti
re: s; qualem te amat:
talem te uel putes eē.
uel speres fore. **Q**uid
enim aliud est super
bia: quam ut quidā
sanctus distinxit amor
p̄pe excellentie. Unde &
nos possimus dīre p̄ con
trarium: humilitate
p̄pe excellentie esse con
temptum. **A**mor uo
sicut nec odium: sic in
tatis iudicium nescit.
Vis iudicium iustitias
audire. **S**icut aucho
sic iudico. **N**on sicut odit:
non sicut amo: non si
cut timeo. **E**st iudicium
odij: ut illud. **N**os legē
habemus: & secundū
legem nostram debet
mor. **E**st & timor:
ut illud. **S**i dimittim
eum sic: uenient ro
mani & tolent ur̄m

locum & gentem. Iudi-
cum uero amoris: ut
dauid de filio paricida.

Partite inquit absalon

Et legibus humanis sta-
tutū tā causā ecclīasticā

quam secularibus ser-
uatum scio: & speciales

amicos causantium nō

debe admitti ad iudiciū

ne uel fallant uel fal-
lantur amore suorum.

Ad si culpam amicituo

iudicio amor illius au-
minuit aut prorsus ab-

scendit: quō magis a-

mor tui tuum contra-

te iudicium fallit. **Q**uō

ergo plene ueritatem

se cognoscere curat: ne-

cesse est ut semota tra-

be superbie que oculū

arceat a luce ascensione

in corde suo disponat:

p̄ qual in seipso se ipsū

inquirat: & sic post

duodecimum humi-

litate ad primum uer-
tatis gradum pertingat.

Cum autem ueritate in-
uenta in se. immo se

inuento in ueritate dice-
potuerit credidi p̄pter

quod locutus sum. ego autē
humiliatus sum nimis.

ascendat homo ad cor-
altum ut exaltetur uer-

tas: & ad gradum scdm
perueniens dicat in ex-

cessu suo omnis homo
mendax. Putas hunc

ordinem dauid non te-
nuit. Putas hoc p̄phā nō

sensit quod dñs quod ap̄t̄s:
quod & nos post ipsos &

p̄ ipsos sentimus? Cre-
didi inquit: ueritati dice-

ti. Qui sequitur me non
ambulat in tenebris. E-

didi ergo sequendo: p̄
quod locutus sum con-

fitendo. Quid confitendo?
Ueritatem: quam cognoui

credendo. Postquam autē

et credidi ad iusticiam:
et locutus sum ad salu-
tem: humiliatus sum
nimis hoc est perfecte. Eā-
quam dicit. Quia iusta-
tem cognitam in me co-
fiteri contra me non eru-
bui ad perfectionem hu-
militatis perfecit. **H**umilis
enim pro perfecte potest
intelligi: ut ibi. In mā-
datis eius uolet nimis.
Quod si quis commendat ni-
mis. hic pro ualde positum
est non pro perfecte quia
et expositores id ipsum
uidentur astruere: neque
hoc discordat a sensu pro-
phete ut sic sentiamus
eum dixisse. **E**go quidem
cum ad huc iustitiam non
nossem: aliquid putabam
esse me cum nichil essem.
At postquam in christum
credendo. id est humili-
tatem imitando iustitiam
agnoui: ipsa quidem ex

altata est in me ex mea
confessione: scilicet ego humili-
atus sum nimis: id est
ualde uilui michi ex
mea consideratione.
Humiliatus ergo propheta
in hoc primo gradu
iustitiae ut ait in alio
psalmo et in iustitia tua
humiliasti me: semet
ipsum attendat et ex
propheta miseria genitalem
prospiciat. sicque ad secun-
dum transiens dicat
in excessu suo: omnis
homo mendax. In quo
excessu suo? In illo pro-
cul dubio quo sese ex-
cedens ac iustitiae ad he-
rens: se ipsum diuidi-
cat. In illo ergo excessu
suo omnis dicat non in
dicando aut insultan-
do: scilicet miserando et co-
patiando omnis homo
mendax. Quid est om-
nis homo mendax?

Omnis homo infirmus
 omnis homo miser & im-
 potens qui nec se nec ali-
 um possit saluare. Sicut
 dicitur. fallax equitad
 salutem: non quod eq
 aliquem fallat: s; quia
 is se ipm fallit quia i for-
 tudine eius confidit:
 sic omnis homo dicit
 mendax idē fragilis.
 mutabilis a quo salus
 non possit uel sua uel
 aliena sperari: quin po-
 tuit maledictionem in-
 currat: qui spem suā
 in homine ponit. **R**osi-
 cius itaq; humilis ppha
 perducatur uitatē.
 quodq; in se lugebat
 uident in aliis dum ap-
 ponit scientiam appon
 & dolorem: ac genalit
 s; ueraciter dicat omni
 homo mendax. **V**ide q;
 longe aliud senserit se
 se phariseus ille supb;

Qui depmptit in excessu
 suo. Deus gratias ago t:
 qui non sum sicut ceteri
 hominum. Dum in se
 singularit exultat alius
 arroganter insultat.
Dauid aliter. **A**it enim.
 Omnis homo mendax.
 Neminem excipit neq;
 decipiat: sciens quia os
 peccauerunt: & omnes
 egent gloria dei. **P**ha-
 riseus se solum decipit
 quem solum excipit.
 dum ceteros dampnat.
Ppheta se non excipit a
 communi miseria: ne
 excipiatur a communi
 misericordia. **P**hariseus
 exuffiat misericordia:
 dum dissimulat miseri-
 am. **P**ropheta affirmat
 tam de omnibus quam
 de se: omnis homo men-
 dax. **P**hariseus confir-
 mat de omnibus p̄ter
 se: non sum iniquens

no

no

no

no

sicut ceteri hominum.
Et gratias agit: non quod
bonus: sed quia solus. Nam
tam de bonis que habet:
quam de malis que in
aliis uidet. Non dum de
suo trabem eiecerat: et
festucas in oculis fratris
numerat. Nam subdit.
In uisiti raptores. Non
frustra ut arbitror excessum
a proposito feci: si uis
usque excessus differentiam
intelligeris. Nam ad
propositum redeundum est.
quos itaque uitas. Si iam
innotescere ac per hoc
uilescere fecit: necesse est
ut cuncta que amare
solebant: et ipsi ^{liber} amarent
eant. Statuentes nimirum
se ante se tales se
uidere cogunt: quales
a se uideri erubescunt.
Dumque se dispiciet quod
sunt: et ad id suspirant
quod non sunt. Quod

itaque per se fore diffidunt:
uehementer sese lugentes
id solum consolationis
inueniunt: ut se in
iudices sui qui scilicet
amore ueri esuriant
et faciant iusticiam usque:
ad contemptum sui dicit
tristissimam de se exigant
satisfactionem: et de cetero
emendationem.

S: cum se ad id sufficere
non posse conspiciunt:
cum enim fecerint omnia
que mandata fuerint
scilicet seruos se inuites
dicunt de iusticia ad
misericordiam fugiunt.
Ut autem illam contem-
quantur: consilium in-
tatis secuntur. Beati
misericordes: quoniam
misericordiam conse-
quentur. Et hic est se-
cundus gradus uirtutis.
quo tam in primis in-
quirunt dum de suis alio-

rum necessitates exquirunt:
dum ex his que patiuntur
patientibus compatiscuntur. In his ergo tribus
que dicta sunt id est
in luctu penitencie. in
desiderio iusticie. in o-
peribus misericordie.
si perseverant: a tribus
impedimentis que ex-
aut ignorantia aut in-
firmitate aut studio
contraxerunt cordis
aciem mundant: quo
per contemplacionem ad
tercium uitatis gradum
pertranscunt. he sunt uic-
e que uidentur hominibus
bone: illis dum taxat
qui letantur in rebus
et exultant pessimis cum
malefecerint ac se de in-
firmitate uel ignorantia
teguunt ad excusandas
excusationes in peccatis.
Sed frustra est de
infirmitate uel igno-

rantia blandiuntur
qui ut libenter peccent.
libenter ignorant uel
infirmantur. Putat
primo homini profuit. licet
ipse non libenter pecca-
uit: quod si per uigorem
tamquam per carnis in-
firmitatem defendit.

Aut primi martiris
lapidatores quoniam
aures suas continuerunt
per ignorantiam excu-
sabiles erunt. Qui igitur
studio et amore per-
candi a uitate se senti-
unt alienos infirmitate
et ignorantia pressos:
studium ingemitum.
amore inmerorem conu-
tant: infirmitatem
carnis feruore iusticie
uincant ignorantiam
liberalitate repellant:
ne si inuicem egentem in-
dam infirmam uita-
tem ignorant cum po-

cum male fe-
cerunt: et ex-
ultant in re-
bus pessimis.

110

testate magna & uir-
tute uenientem tēte
arguentem sero cum
roboze cognoscant: fru-
tra cum tremore repō-
deant. Quando te ui-
dimus egere: & n̄ mi-
nistravimus tibi: Cog-
nosceris certe domini
iudicia faciens: qui n̄
ignozatur mīam q̄rēs.
Deniq; uidebunt ique
transierunt. Simi-
liter & auari: quem cō-
tempserunt: Ab omni
ergo labe infirmitate
ignozantia studio ue-
contracta fiendo uis-
ticiam esuriendo opi-
bus misericordie insistendo.
mumelatur oculis cor-
dis: cui se in sui purita-
te uital uidendam p-
mittit. Beati enim
mundo corde: qm̄ ipi-
deum uidebunt. Cum
sint itaq; tres gradus

seu status uitalis: ad p-
mum ascendimus per
laborem humilitatis ad
secundum p̄ affectum
compassionis: ad tertium
per excessum contēpla-
cionis. In p̄mo uital te-
peritur seuera: in secun-
do pia: in tertio pura.
Ad primum ratio ducit
q̄ nos discitimus: a secō
affectus p̄ducit quo alii
miseremur. Ad tertium
puritas rapit: q̄ ad in-
uisibilia subleuamur.
Hic lucet *de op̄e q̄rētū*
hic michi mira quedam
hac diuisa induuet
uitalis operatio: si qm̄
tamen ab homine scien-
te in teneb's ineffabilis
illa possit capi cooper-
antum s̄ p̄sonarum
diuisio. In p̄mo siquidē
gradu filius: in secundo
spiritus sanctus: in t̄cio
michi pater operari ui-

*Audno. i. m̄o d̄
labore*

*mes q̄ d̄. f. i. m̄o d̄.
In op̄e. In t̄cio
ut d̄m̄ p̄ t̄ d̄o cap̄
de uirḡe*

detur. **V**is audire filii
operationem? **S**i ego
inquit laui uobis pedes
dñi & magister? quāto
magis & uos debetis al
ter alterius lauare pe
des. **R**adebat discipul
humilitatis formam
uitatis magister: qua
in pmo gradu pmi est
uitas innotesceret. **A**t
tende & opus spiritus
sancti. **C**aritas diffusa
est in cordibus nostris:
per spm sanctum qui
datus est nobis. **C**aritas
quippe donum sps scī
ē: qua fit ut qui subdis
ciplina filii p humilita
tem ad primum usq; &
dū uitatis iam pfecterit:
ad scdm per compassio
nem pmi sub magisterio
spiritus sancti pueniat.
Audi & de patre. **B**eat
es symon bartholomaeus: quia
caro & sanguis non re

uelauit tibi s; pater m̄s
qui in celis est. **E**t illud.
Pater filius notam facies
uitatem tuam. **E**t con
fiteor tibi pater ^{celi & ter} quia ab
scondisti haec a sapienti
bus: & reuelasti ea puu
lis. **V**ides quia quos ubo
& exemplo prius filius
humiliauit: superq; s
deinde spiritus caritate
effudit: hos tandem i
gloria ^{pat} recipit. **F**ilius fa
cit discipulos: **p**aracli
tus consolatur amicos:
pat exaltat filios. **Q**uia
uero non solum filius
s; pater & sps sanctus
uaciter uitas appellan
tur: constat quod una
eademq; uitas. **S**uata
ppetate psonarum ta
haec in tribus gradibus
operatur. **P**rimo scilicet
instruit ut magister:
secundo consolatur ut
amicus uel frater: **t**ercio

mt 28

astringit ut filios pat.
Dei quippe filius uerbu
sicut ac sapientia pri
pium quidem illam anime
nostre potentiam que
ratio dicitur cum repta
carne depressam: peccato
captiuam: ignorantia
tutam: exterioribus: dedita:
clementer assumens po
tenter erigens. pruden
ter instruens. in throno
sum trahens ac mira
biliter utens tanquam
pro se uicariam ipsam
sibi iudicem statuit: ita
ut pro reuerentia ubi
eum coniungitur. ipsa
sui accusatrix testis et
iudex officio contra se
iustitiam fungatur. Ex
qua prima conuictio
uerbi et rationis humi
litas nascitur: Aliam
demum partem que
dicitur uoluntas uene
no quidem carnis in

fectam s: iam ratione
discussam spiritus sanctus
dignanter uisitans sua
inter purgans. ardent
afficiens misericordem facit:
ita ut more pellis quae
ta extenditur. ipsa quoque
unctione perfecta celesti
usque ad inimicos per af
fectum dilatetur: et
sic ex hac secunda con
iunctione spiritus dei et
uoluntatis humane ca
ritas efficitur. **Utramque**
uero partem rationem.
s. ac uoluntatem alti
am uerbo iustitiam inst
ructam. Alteram spiritu
iustitiam afflatam: illam
pro sopo humilitatis as
peram: hanc igne ca
ritatis succensam:
tandem iam perfectam
animam pro humilitate
tem sine macula: pro
caritatem sine ruga:
cum nec uoluntas ra

tionem repugnat: nec
ratio uoluntatem dis-
simulat: gloria sibi
sponsam conglutinat.
pater: nam nec ratio de
se nec uoluntas de proxi-
mo cogitare sinatur:
s; hoc solum beata illa
anima dicit dilectetur.
Introduxit me rex in cu-
biculum suum. Digna
certe que de scola humi-
litate in qua primum
sub magistro filio ad se
ipsam intrare didicit uir-
tutem ad se fac-
tam: si ignoras te egde
& pace celosicos. Digi-
na ergo que de scola il-
la humilitatis duce spi-
ritu sancto in cellaria
caritatis que nimirum
primorum pectora in-
telligenda s; passio-
nem introduceretur:
unde suffulta floribus
ac stipata malis. bono

rum scilicet moribus
& uirtutibus sanctis: ad
regis demum cubiculum
quia amore languet
admittetur. Ibi modi-
cum hora uidelicet qui
dimidia silentio fco in
celo. inter desideratos
amplius suauiter qui-
escens: ipsa quidem dor-
mit: s; cor eius uigilat.
Quo utroque uirtutis
archana rimatur: quod
postmodum memoria
statim ad se reditura
pascatur. Ibi uidet in-
uisibilia: audit & in-
effabilia: que non licet
homini loqui. Excedit
quippe omnem illam
quam nox nocti indicat
scientiam. Dies tunc dicit
eruciat uerbum: & ut
sapientes sapientiam
loqui: & spiritalibus
spiritalia licet con-
ferri. Putat hos gra-

Uocet. i. pot
Abilla finit

bij

clus non paulus non
transferat: qui usque
ad tertium celum se
raptum fuisse dicebat?
S: quare raptum: &
non potius ductum.
Ut uidelicet si tantus
apostolus raptum se
dicit fuisse. quo nec
doctus sciuit. nec duci
potuit ne: me qui pro
culdubio minor sum
paulo ad tertium ce-
lum nulla mea uirtu-
te nullo meo labore
peruenire posse psumā:
ne uel de uirtute con-
fidam uel pro labore
diffidam: Qui enim
doceretur aut ducit
ex hoc ipso quod do-
centem uel ducentem
sequitur: laborare co-
municatur: & aliquid ex
se agit ut ad destina-
tionem uel locum uel sensum
pertrahatur ita ut di-

cere possit. Non autem
ego: s: gratia dei mecum.
Qui uero raptus non
suis uiribus s: alienis
emixtus. tanquam nesci
quocumque portatur: nō
de toto in se nec de pre-
gloriatur: ubi nō p se nō
cum alio aliquid opat.
Ad primum itaque sine ad
medium celum ductus
uel adiuuus apostolus
ascende potuit ad tertium
autem ut perueniret
rapi oportuit. Nam
& filius ad hoc legit
descendisse ut uocaret
& uiuaret ascensuros
ad primum & sps scs
missus fuisse qui pde-
ret ad secundum. Pat
uero licet filio & spū
sancto: semper cooperet:
numquam tamen aū
de celo descendisse aut
ad terras missus fuis-
se. Lego certe quod

miseriordia dñi plena
 est terra: & pleni sunt
 celi: & terra gloria tua.
 & multa huiusmodi.
Lego & de filio. Postqm
 uenit plenitudo tempo
 ris: misit deus filium
 suum. **E**t se filius loq̄t
 de se. **S**p̄s domini misit
 me. **E**t p̄ eundem p̄pham.
Et nunc inquit dñs mi
 sit me & spirit̄ ei. **L**ego
 & de sp̄i sancto. **P**arati
 tus autem sp̄s sanctus
 quem mittet pat̄ in oīe
 meo. **E**t cum assumpt̄
 fuero: mittam uobis
 eum. **N**aut dubium q̄n
 sp̄m sanctum. **P**atrem
 autem in sua persona.
 licet nusquam non sit.
 nusquam tamen inue
 nio nisi in celis. **U**t in
 euanglio. **E**t pater n̄s
 qui in celis est. **E**t in ora
 tione. **P**ater n̄r q̄ es i ce
 lis. **U**nde nimirum col

lugo: quod quia pater
 non descendit. ap̄ts ut
 eum uideret ad terciū
 celum ascendere quidē
 non potuit: quo tamē
 se raptum memorauit.
Deniq; nemo ascendit
 in celum: nisi qui de celo
 descendit. **E**t ne putet
 de p̄mo dictum uel factō.
Dicit tibi dauid. **A** sum
 mo celo egressio ei. **A**d
 quod utum non subito
 raptus non furtim sub
 latus: s; uidentib; inq̄t
 illis: id ē apostolis ele
 uatus est. **N**on sicut eli
 as qui unum non sicut
 paulus qui nullum: &
 uix enim uel se ipsum
 testem aut arbitrum
 habere potuit ip̄o p̄hi
 bente nescio deus sit: s;
 ut omnipotens qui q̄n
 uoluit descendit q̄ndo
 uoluit ascendit: suo
 arbitrio arbitros & sp̄

tatores. locum. & temp^{us}
diem. & horam expec-
tant: uidentibus illis
quos scilicet tanta uisi-
one dignatur eleuari
est. **R**aptus est paulus.
raptus est elias. trans-
latus est enoc. redemp-
tor noster legitur eleua-
tus: hoc est ex ipso leua-
tus. non aliunde aduit.
Demq; non currus uehi-
culo n̄ angli amminicu-
lo. s; p̄a uirtute subnix-
um: suscepit eos nubes
ab oculis eorum. **E**ur h?
An festum uiuit. **A**n
pigrum impulit. **A**n ca-
dentem sustinuit. **S**; ^{ablit}
suscepit eum ab oculis
carnalibus discipulor:
qui & si xp̄stam nūciat
scdm carnem: s; ultra
iam non nocerent. **Q**s
ergo ad primum celu
p̄ humilitatem filius
uocat: hos in secundo

per caritatem spiritus
aggerat: ad tertium
per contemplationem
pat̄ exaltat. **P**rimo hu-
miliatur in uitate &
dicunt: & in uitate tua
humiliasti me. **S**ecundo
congaudent uitati: &
psallunt. Ecce quā bo-
num & quam iocund:
habitare fratres in u-
num. **D**e caritate q̄ppe
scriptum ē: congaudet
autem uitati. **T**ercio
ad archana uitatis ra-
piuntur: & aiunt. **S**e-
cretum meum michi:
secretum meum michi.
S; quid miser ego sup̄
sua magis loq̄tate
quam sp̄e uiuacitate
duos celos superiores per-
curro: qui pedib; q;
manibus repens adhuc
sub inferiori laboro?
Ad quod tamen iam
ip̄o uiuante quo & uo-

cante in scalam exeri.
Ille siquidem iter est: q̄
 ostendat in salutare di-
 lam dñm desuper inu-
 um suspicio: iam ad
 uocem uirtutis exulto.
Vocauit me: & ego res-
 pondi illi. **O**pi manuum
 tuarum porriges dex-
 teram. **T**u quidem dñe
 gressus meos diminua:
 s; ego lentus ascensor fel-
 sus uiator: diuicula
 quero. **V**e michi si tene-
 bre me comprehendant:
 aut si mea fuga fiat in
 hyeme uel in sabbato:
 dum nunc ad lucem e-
 tempus acceptabile. &
 dies salutis ^{sp̄}ificis di-
 simulo. **Q**uid moror?
Ora p̄ me fili. fr̄. ^{lege} & p̄
 cept̄ p̄fectus mei: si q̄s
 est in domino. **O**ra om̄i-
 potentem quatinus
 sic pigrum roboret pe-
 dem: ut tamen non

ueniat michi pes sup-
 bie. **E**t si enim pes pig-
 ut aduirtatem ascendat
 idoneus non est tolle-
 rabilior est tamen isto
 qui in ea stare non po-
 test: ut habes ibi expul-
 si sunt: nec poterunt
 stare. **E**t hoc quidem
 de superbis. **S**; quid de
 illorum capite. quid de
 illo qui dicitur supbie-
 rer super omnes filios
 superbie. **E**t t̄pe inq̄d
 inuitate non stetit. **E**t
 alibi. **V**idebam sathana
 cadentem de celo. **Q**uare
 hoc nisi p̄supbiam? **V**e
 michi si & me uiderit
 qui alta a longe cog-
 noscit supbientem: et
 illam in me terribile
 intonet uocem. **T**u q̄
 dem filius excelsi eras:
 s; sicut homo moueris:
 & sicut unus de p̄ncipi-
 bus cades. **Q**uid non

90

bunij

ad huius tonitruu uoce
formidet. **Q**uam salu
bruis ad tactum angeli
neru² femoris iacob e
marcuit quam angeli
supbientis intumuit.
euamuit. ruit. **U**tinam
et meum neruum an
gelus tangat ut mar
cescat. **S**i forte ex hac
firmitate incipiam p
ficere: qui ex mea infir
mitate non possum nisi
deficere. **L**ego pfecto. **Q**
uifirmum est dei: forti
est hominib;. **S**ic quo:
apostolus de suo neruo
conquestus. quem an
gelus non domini sed
sathane colaphizabat.
responsum audiuit.
Sufficit tibi gratia me
a: nam in infirmitate u
tus perficitur. **Q**ue ut
ipse apostolus responde
at. **L**ibenter gloriabor
in infirmitatibus m².

ut inhatet in me uirt²
xpi. **S**; non dum forsi
tan intelligis de qua spe
cialiter dixerit. **Q**uia
xpius omnes uirtutes
habuit. **S**; cum omnes
habuit: p omnibus tu
amam id est humilita
tem nobis in se comen
dauit: cum ait. **D**isci
te a me: qui mitis sum
et humilis corde. **L**iben
ter g^o et ego domine ihu
gloriabor si potero in ma
infirmitate: in me in
ui contractione: ut tua
uirtus. id est humilita
perficiatur in me. **H**am
sufficit in gra tua: cu
defecit uirtus mea. **P**e
dem pfecto gratie for
titer figens. et meum
qui infirmus est lenit²
trahens. securus ascen
dam per scalam humi
litate: donec uirtuti ad
herens ad altitudinem

transcam caritatis. Et
 psallam cum gratiaz
 actione & dicam: statim
 in loco spaciofo pedes
 meos. Sic ardua uia cau-
 tius strictim incedit.
 sic ardua scala tucius
 pedetentim ascenditur.
 Sic miro modo ad ui-
 tatem: licet pigrus ta-
 men firmus claudi-
 cando acceditur. **S:** heu
 michi: quia incolatus
 meus prolongatus est. **Q:**
 michi dabit pennas sic
 columbe quib; celeri
 uole ad uitatem: u-
 iam requiescam in ca-
 ritate? **Q:**ue qm desit?
 deduc me dñe in uia
 tua. & ingrediar in ui-
 tate tua: & uitas liba-
 bit me. **Ve** michi quod
 de illa descendi. **H:**si
 enim prius leuiter &
 inaniter descendissem:
 in ascendendo tã diu

tam grauius non la-
 borassem! **S:** quid dico
 descendi? **H:**am fortasse
 recti cecidi dixerim: n-
 quia forte sicut nemo
 repente fit sum? s; gra-
 datum quisq; ascendit:
 sic nemo repente fit pe-
 sumus: s; paulatim des-
 cendit. **A:**lioquin qm
 stabit illud: impi om-
 nib; dieb; uite sue sup-
 bit? **D:**eniq; sunt uie q
 uidentur hominibus
 bone: & tam ad malũ
 deducunt. **E:**st g uia des-
 censionis: sicut & ascen-
 tionis. **E:**t uia est ad bo-
 num: & uia est ad ma-
 lum. **C:**auere malam: eli-
 gere bonã. **S:**i per te n po-
 tes: ora cum ppha & dic.
V:iam iniquitatis amo-
 ue a me. **Q:**uomodo?
E:t lege tua misere mi.
L:ua. s. lege quam dedi-
 sti delinquentib; in uia

no 8

S

no 8

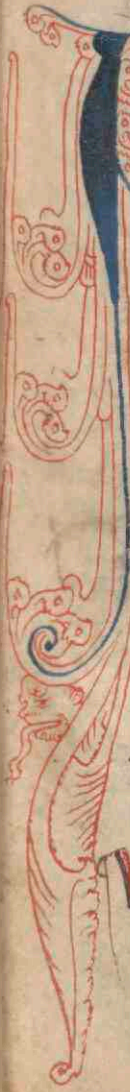
vinu

^{cxp}
id est derelinquentibus
uitam. ^{cxp} De quibus ego
unus sum qui uere a ui-
tate cecidi. ^{cxp} S. numquid
qui cadit: non adiciet ut
resurgat. ^{cxp} Pro hoc uiam
ueritatis elegi qua as-
cendam humiliatus:
unde superbiendo des-
cendi. Ascendam inquit
& psallam. Bonum in
domine quod humiliat
me: bonum michi lex
oris tui super multa au-
ri & argenti. Quasi ui-
as tibi uidetur dauid
profuisse: scilicet unam no-
uerit esse. ipsam tamen
a se diuisam & diuer-
sis nominibus appella-
tam: aut iniquitatis
pro descendentes aut in-
tatis pro ascendentes.
Quia & idem gradus
sunt ascendentium in
solum & descendentium:
& eadem uia ascende-

tium ad ciuitatem &
recedentium: & unum
ostium est ingredien-
tium domum & egre-
dientium. Per unam de-
inquit scalam: ascenden-
tes angeli & descenden-
tes iacob apparuerunt.
Quos spectant hec. Et
uidelicet si ad uitam
redire cupis non neces-
se sit uiam querere
nouam quam non no-
ti: scilicet notam quae descen-
disti: quatinus recip-
as gressibus tua ipse
uestigia sequens per eos-
dem gradus humilitatis
ascendas per quos sup-
biendo descenderas: ita
ut qui duodecimus
superbie fuit descenden-
ti primus humilitatis
sit ascendendi. Undeci-
mus inueniatur se-
cundus. Decimus tercius.
Nonus quartus. Octa-

uis: quintus. Septimus.
 sextus. Decimus. Septimus.
 Quindecimus. Octauus. Quar-
tus. nonus. Tertius deci-
mus. Secundus undeci-
mus. Primus. duodeci-
mus. Quibus superbie
 gradibus inter inuentis
 immo recognitis: iam
 non laborat inquiren-
 do uiam humilitatis

**primi gradus superbie: a
ositas.**

Primus itaque
 superbie gra-
 dus est curiositas. Hanc
 autem talibus indicis
 deprehendes. Si uideris
 monachum de quo p̄ bñ
 confidebas ubicumque
 stat. ambulat. sedet. ocu-
 lis incipientem uagari:
 caput erectum: aures
 portare suspensas: emo-
 tibus exterioris hoīs. interiorē
 immutatū agnoscat.
 Vir quippe perisuslan-

nuus oculo: terit pede:
 digito loquitur: et ex
 in solenti corporis motu.
 recens anime motus
 deprehenditur. Qui dū
 a sui circumspectione
 torpescit: incuria sui
 curiosam in alios facit.
 Que enim se ipsam ig-
 norat: foras mittitur
 ut edos pascat. Hedos
 quippe qui peccatum
 significant recte oculos
 auresque appellauim:
 qm̄ sicut mors p̄ p̄ccm̄
 in orbem: sic per has se-
 nestras intrat ad men-
 tem. In his ergo pascen-
 dis se occupat curiosus
 dum scire non curat q̄
 lem se reliquerat int̄.
 Et uere si te uigilantē
 homo attendat: mirū
 est si aliud numquam
 attendat. Audi curiose
 salomonem: audi stul-
 te sapientem. Omni

no

no

les q̄ cap̄ et b̄ 45
no 3 al. aule

octo 3 et 45

curiose

custodia inquit custodi
cor tuum: ut omnes ui-
delicti sensus tui uigi-
lent ad id unde uitap-
cedit custodiendum.

Quo enim a te curiose
recedis? Cui te intimo co-
mittis? Et quid audes
oculos leuare ad celum:
qui peccasti in celum.

Terram intueri: ut cog-
noscas te ipsum. Ipsa te
representabit: quia ter-
ra es & in terram ibis.

in lii no 8
Duabus tamen causis si
culpabiliter oculos le-
uas ut uel petas auxili-
um uel impendas. Le-
uauit oculos suos dauid
in montes ut peteret leua-
uit dominum super turbas
ut impenderet alter
miserabiliter alt' mise-
ricorditer: ambo in cul-
pabiliter. Tu quoque si lo-
cum tempus & causam
considerans. tua uel fratris

necessitate oculos leuas: non solum
non culpo: sed plurimum
laudo. Hoc enim excu-
sat miseria: illud comen-
dat misericordia. **S**im alias.
non propheta non domini sed: digne
aui eue nimio ipsius sa-
thane imitatore te
dixerim. **D**igna namque
dum ad pascendos hedos
egreditur: ipsam patri-
e sua sibi uirginitas ra-
pitur. **O** digna quid ne-
cessesse est ut uideas mul-
eres alienigenas? Qua
necessitate? Qua uti-
litate? An sola curiosi-
tate. Et si tu ociose ui-
des: non ociose uideri.
Tu curiose spectas: sed
curiosus spectaris. Quis
crederet tunc illam curi-
osam ociositatem uel
ociosam curiositatem
fore post sic non ociosa:
sed tibi tuis ostibusque tam
pernitiosam. Tu quoque

o etiam in paradiso posi-
ta est. ut cum ^{viii}opereris.
& custodias illum. si in-
iunctum proficeris quoniamque
transitura ad melius.
i nec opus sit te in aliq
opere occupari. nec de cu-
dia sollicitari. Omne
lignum paradisi ad uel-
tendum conceditur. p̄t
illud quod dicitur sci-
entiae boni & mali. Di-
enim cetera bona sunt &
sapiunt bonum. quid
opus est edere de ligno
quod sapit etiam ma-
lum. Non plus sapere
quam oportet sapere.
Sapere enim malum.
sapere non est s. desipere.
De uia ergo commissum.
expecta promissum. Ca-
ue prohibita. ne perda-
concessum. Quid tua
mortem. tam intente
intueris. Quid illo ta-
crebro uagantia lumi-

na iacis. Quid specta-
re libet. quod mandu-
care non licet. Oculos
in quid tendo. non ma-
num. non est iudicium
ne uideam. s. ne come-
dam. Annon licet ocu-
los quo uolo leuare. quos
deus in mea posuit po-
testate. Ad quod ap̄t̄s.
Omnia in licent. s. n̄
omnia expediunt. Et si
culpa non est. culpe
tam iudicium est. Nisi enim
mens minus securiose
seruaret. tua curiosi-
tas tempus uacuum
non haberet. Et si cul-
pa non est. culpe tam
occasio est. & iudicium
comisse. & causa est co-
mittende. Te enim in-
tentam ad aliud latent
interim in cor tuum
Spens illibatur blande
alloquitur. Blanditur
rationem mendacis

timorem compescit: ne
quaquam iniquus
moreris. **A**uget curam:
dum incitat gulam. **A**
cuit curiositatem: dum
suggerit cupiditatem.
Offerit tandem prohibitu:
& aufert concessum.
Porrigit pomum & sub
ripiit paradisu. **H**aurit
uirus perita: & pituros
partura. **P**erit salus n̄
destitit partus. **H**ascum
mormur: ideoq; nascim̄
mormuri: quia p̄ mormu-
mur nascituri. **P**osterea
graue iugum super om̄i
filios tuos: usq; in hodi-
ernum diem. **D**; & tu
signaculum similitudi-
nis: non in paradiso s;
in delictis paradisi dei
positus es. **Q**uid ampli⁹
querere debes? **P**lenus
ergo sapientia. & p̄fect⁹
decore altiora te ne que-
sieris: & fortiora te ne

seruitatus fueris. **S**tra-
nte ne cadas ad te: si
ambulast in magnis ul
in mirabilib; super te.
D; quid mirum ex obliq;
intendis ad aqilonem?
Iam te uideo. iam te p̄spi-
cio: nescio que superate
ciosius alta rimantem.
Ponam inquis scdam
meam ad aqilonem.
Ceteris astantibus celo col-
dum tu sedere solus af-
fectas: fr̄m concordiam
toci pate celestis pacem
ipsius quantum uite ē
quietem tuncat̄ infesta.
Quo te tua miser curio-
sitas ducit: ut p̄sump-
tione singulari non dubi-
tes cumb; scandalum.
iniuriam facere regi.
Milia milium inuis-
itant ei. & decies cente-
na milia assistunt ei:
ubi nemo sedere p̄hibe-
tur. nisi solus is qui se

det super cherubim cui
 a caelis ministratur &
 tu nescio que p[ro]cedis de
 ferentius p[ro]spiciendo cu-
 riosius inquirendo irre-
 uerentius puadendo se-
 dem tibi in celo collocat[ur]
 ut si simili altissimo?
 Quo fine? Qua fiducia?
Meretur insipiens uires?
 pensa finem. excogita
 modum. Deicente hoc
 altissimo p[ro]sumis amne-
 ciente? uolente anno-
 lente. **S**. q[ui]s malum
 quocumq[ue] machinari
 aut uelle aut ignorare
 potest? cui optima uo-
 luntas. cuius p[er]fecta sci-
 entia est? Numquid
 autem & scire & nolle
 non dubitat? s. n[on] pos-
 se resistere putas? At
 uero nisi te conditum
 e[ss]e dubitaueris. dubitare
 te non excluderim de
 omnipotentia siue de

omnimoda scientia ac
 bonitate conditoris: q[ui]
 te de nichilo potuit ta-
 le scire. tantum con-
 de uoluit. Quomodo g[er]e
 deum consentire esti-
 mas quod fieri nolit?
 ac felle possit? An for-
 te in te uideo comple-
 ri. immo a te iniciari
 quod post te ac per te
 a tu similibus in t[er]ris
 frequentatum solet
 uulgaliter dici: p[ro]uat
 domini temerarios nu-
 trit? An oculus tuus
 nequam est. quia ille
 bonus? De cuius boni-
 tate dum fiduciam ne-
 fariam sumis: factus
 es & contra scientiam
 impudens & contra po-
 tentiam audax. Hoc
 est enim impietate hoc
 est quod cogitas. hec e[st]
 enim iniquitas quam
 meditari in cubiculo

tuo & dicit. **F**atalis crea-
tor opus suum destru-
at? **S**cio quidem quia
non latet deum quali-
cumq; cogitatio mea:
deus enim est: nec pla-
cet ertalis cogitatio
mea quia bonus est. **D**:
nec si uelit ego effugi-
am manus ei: quia
potens est. **H**umquid
tamen michi timendū
non est? **S**i enim cum
bonus sit non potest
illi placere meum ma-
lum: quanto minus
sui. **M**eum quippe dix-
erim contra eius uo-
luntatem aliquid uel-
le: **S**uum autem suum
dicit se se. **T**am ego
quodcumq; scelus non
ualet uelle ulcisci: q̄
nec uult nec ualet su-
a bonitate puari. **F**al-
lis te miser: fallis te n̄
deum. **T**e inquam fal-

lis: & mentitur iniqua
s̄. non deo. **D**olose quidem
agis s̄: in conspectu eius.
Te ergo fallis non deum
Et quia de magno eius
bono in te. tu magnū
in eum excogitas malū.
inuenit
mirto iniquitas tua ad
odiuū. **Q**ue namq; ma-
ior iniquitas quam ut
inde creatorate contemp-
natur: unde plius ama-
ri merebatur? **Q**ue ma-
ior iniquitas quam cū
de potentia dei non du-
bitet. quin te scilicet
destruere possit qui
condē potuit: confisus
tamen de multa eius
dulcedine qua sperat
eum nolle uindicare
eum possit mala pro
bonis. odium retribuā
p̄ dilectione? **H**ec inq; **Q**ue
iniquitas non ua mo-
mentanea s̄: odio dig-
na est sempiterno: q̄ tuo

dulcissimo & altissimo
 dño licet inuito desiderat
 tamen ac sperat equari:
 quatinus semper uide
 at qd doleat dum te so
 cum habeat cū nolit
 nec deiciat cum possit.
 quoniam potius ^{eligat} ipse dolere
 quam te paciatur p̄ire.
 Possit quidem deicere
 si uelit: s; p̄dulcedine
 ut estimat uelle non pos
 sit. Certe si talis est qua
 lem putas. tanto nequi
 agis si non amas. Et si
 ille aliquid fieri patit
 contra se potius quam
 ipse aliquid faciat cōt
 te. quanta malicia est
 ut uel tu non partas il
 li: qui sibi non parcat
 parendo tibi? Absit ta
 men ab ei p̄fectione u
 quia dulcis est iustus
 non sit: quasi simul dul
 cis & iustus eē non pos
 sit: cum melior sit ita

dulcedo quam remis
 sa. immo uirtus non
 sit dulcedo sine iusticia.
 Quia igitur gratuite
 de bonitati qua gratis
 factus es ingratus exis
 tis: iusticiam uero q̄
 expertus non es non
 metus. ideoq; audacter
 cōmittis culpam de q̄
 falso p̄mittis impunita
 tem. nam ecce iustum
 sentiens quem bonum
 nosti cadens infoueam
 quam paras auctori u
 dum scilicet talem in
 eum penam machina
 ris. qua tamen ualeat
 carere si uelit: s; ut pu
 tas non ualeat uelle &
 ideo nec carere ^{ca} iustiq;
 bonitate qua neminem
 expertus es illum punis
 se talem iustus deus i
 uissime in te retorquet
 penam qui nec ualet
 nec debet pati suam in

no 253

impune bonitatem offen-
 dit: sic utiq; temperans
 in iudicia sententia ut
 si uelis resipiscere non ne-
 get ueniam: secundum
 tam duriciam tuam &
 cor impenitentis non possis
 uelle: & ideo nec pena ca-
 rere. **D:** iam audi calup-
 niam. Celum inquit in
 sedes est: terra autem
 pedum meorum. Non
 dixit orientis aut occiden-
 tis aut una aliqua celi pla-
 ga: s; totum celum mi-
 chi sedes est. Non potes
 ergo impite sedere celi. **E**
 ille totum eligerit s. In
 terra non potes: quia pe-
 dum eius scabellum est. **T**
 terra & enim locus solidus
 est: ubi sedet ecclesia fun-
 data supra firmam
 petram. Quid facies?
 Et celo pulsus: in terris re-
 manere non potes. **S**
 uge ergo tibi in aere lo-

huc incipit loq de lucif
mansere de celo.

scabel-
lum

ue

cum non ad sedendum
 s; ad uolandum: ut qui
 temptasti concutere sta-
 tum etnitatis: penam
 sentias ppe fluctuationis.
Te ergo fluctuante inter
 celum & terram sedet
 dñs super solium excel-
 sum & eleuatum. & ple-
 na est omnis terra ma-
 restate eius: ut nusquam
 nisi in aere iuenias loc.
Seraphim namq; alis
 quidem alis sue contem-
 plationis de throno ad
 scabellum **m.** de scabello
 ad thronum uolantes. a-
 lis caput dñi pedesq;
 uelantes. ad hoc ibi posi-
 tos puto: ut sicut peccā-
 ti homini paradisi per che-
 rubim phibetur ingres-
 sus: ita & per seraphi-
 tue curiositati modus
 imponatur quatinus
 in celi iam magis impu-
 dent quam prudenter

magis

archana rimere nec eccle
 sic misteria cognoscere i
 terris: s. solis contentus
 sis cordibus superbiorum
 qui nec in terra ee dig
 nantur sicut ceti homi
 num: nec sicut angeli
 uolant ad celum. Licet
 uero & caput in celo &
 pedes in terra atq; abscol
 dantur quidam tibi
 bi medium uidendum
 adinuidendum dum tar
 at permittitur: dum
 suspensus in aere decen
 dentes quidem pte. & as
 cendentes angelos intue
 ris: s. quid uel audiant
 in celis uel nuncient tri
 penitus nescis. **O** lucifer
 qui mane oriebaris im
 mo non iam lucifer: s.
 noctifer aut etiam mor
 tifer: recis cursus tu
 erat ab oriente ad meri
 diem: & tu ppostero or
 dine tendis ad aquilonem

Quanto magis ad alta
 festinas: tanto celerius
 ad occasum declinas. **Ve**
 li tamen curiosi ^{curios} o curi
 ose: intentionem tue cu
 riositatis inquirere. **Po**
 nam inquit sedem me
 am ad aquilonem. **Hec**
 aquilonem huc corpora
 lem: nec sedem hanc c
 sis spe intelligo matia
 lem. **Puto** autem paq
 lonem repbandos hoies
 fuisse designatos: per
 sedem: potestate in illos.
Qs utiq; in p'sentia dei
 quanto euicemior. tato
 cetis perspicacior preui
 dens. nullo quidem sa
 pientie radio chorus
 cantes. nullo spe amore
 feruentes uelut uacuu
 reperis locum. affectasti
 super illos dominum
 quos quadam tue astu
 cie claritate perfundens
 tue malicie estibus ista

mares? ut quomodo altissimus sua sapientia ac bonitate omnibus filius obedientie perat. ita & tu super omnes filios superbie rex constitutus. tua eos astuta malicia. ac malignosa astucia regeres. ^{f. inest} p quod altissimo similis es. ^{f. inest} **D**: miror cum in presencia dei tuum p uideris pncipatum. cur non in eadem puidisti & precipium. Nam sup uidisti que in sania fu ut cum tanta miseria cuperes pncipari? ut mallet miser p ee q feliciter sub ee. ^{f. inest} **A**ut no expeditabat participem ee plagarium illarum luminosarum? quam pncipem tenebrarum harum. ^{f. inest} **D**: credibilis est quod non puidisti. ^{f. inest} aut pp illam causam q supuis dixi. quia dei bo

nitatem attendens dixi ti in corde tuo non req res pp qd o impie deum irritasti? aut qz uiso pncipatu in oculo statim superbie trabes exierunt qz inposita casum uidere non potuisti. ^{f. inest} **S**ic ioseph cum suam preuidisti exaltationem non tamen psciuit sui uendi conem. quamuis ppor eet uenditio qua exaltatio. ^{f. inest} **N**o qz tantum patat eham in superbiam edidit incidisse? s: ut eius exemplo pateat qz hu qui futura pudent p spm pphetie: & non omnia? non ideo tamen putandi sunt nullam uidisse. ^{f. inest} **Q**d si quis contendant in eo qd sua sopnia ad huc adolescentulis narrabat. Quorum te misterium ignorabat. uanitatem posse notari

anura calor

no

f. inest. d. cat. 9. de
alio ad ymit. l. m.

no

ego tamen misterio ma
 gif simplicitati pueri de
 putandum arbitror qm
 uanitati. ^{veritas} Que tamen si
 qua fuit: per ea que pas
 sil legitur potuit expi
 ari. ^{no} Non nullus enim
 aliqua aliquando de se
 p reuelationem iocun
 da monstrantur: que
 & si humanis animi
 absq; ulla uanitate sci
 re non potest: non mi
 n' ideo eveniet qd mon
 stratum est: sic tamen
 ut illa uanitas impuni
 ta non sit: ^{magis} quia de mag
 nitudine aut reuelati
 onis, aut pmissionis in
 se uel leuiter exultauit.
 Sicut enim medicus n'
 solum unguento s; &
 igne utitur & ferro q
 omne quod in uulne
 sanando superfluum ex
 creuerit fecerit & urat ne
 sanitatem que erunge

to pcedit impediatur: Sic
 medicus animum d'
 huiusm' anime perurat
 temptationes: quibus ^{imitat} tribulaciones
 afflicta & humiliata
 gaudium uertat luctu:
 reuelationem pmet il
 lusionem. ^{ut} Unde fit ut
 & uanitate carat: &
 ueritas reuelationis
 n' peat. ^{ex m' p'm} Sic pauli extol
 lentia p stimulos car
 nis rep'mitur: & tpe re
 uelationibus crebris
 attollitur. ^{ex m' d'm} Sic zacharie
 infidelitas lingue obli
 gatione multatur: &
 angeli ueritas suo it'ep
 ore manifestanda no
 mutatur. ^{re} Sic sic p' gla
 & ignobilitatem s'ci p
 ficunt: dum inter sin
 gularia dona que reci
 piunt com'm h'ou' ua
 nitate pulsari se senti
 unt: ut dum p' gram
 supra se aliquid cernunt

non obliuiscantur quod
n̄ sunt. **S**; quid de reue-
lationib; ad curiosita-
tem. De quib; ut hec p
gressum int̄miserem
intende occasio sumpta
est: cum ostendere uel
lem reprobum angelū
ante casum suum sic
potuisse p̄uidere illam
quam p̄ accepit in rep-
bos homines d̄natōem
ut tamen suam non p̄-
curet dampnationem.
De quo etiam non nul-
lis ^{quis q̄oib;} questuunculis moti
magis ^{que} quam soluti
tocul̄ disp̄inacuncule
hec summa sit. quod p̄
curiositatem a uirtute
cecidit: quia prud̄
spectauit curiose q̄ af-
fectauit illicite sperari
presumptuose. Iure ḡ
in gradibus superbie p̄-
mum curiositas uendi-
cat s̄: que etiam tam

subira d̄ b̄denotat. in subira
d̄ b̄denotat

inuenta est initium om-
nis eē peccati. **S**; nisi
hec citius chohibeatur:
in leuitatem animi q̄
secundus gradus est ci-
to dilabitur. **ii. c. de le-**

uitate.

Nonatus enim qui
sui negligens ali-
os curiose circumspicit
dum quosdam suspicit
superiores: quoda des-
picit ut inferiores: & in
aliis quidem uidet qd̄
iridet: idē fit ut pro
mobilitate oculorum
leuigatus animus nul-
la utiq; sui cura gra-
uatus modo p̄ superbi-
am ad alta se erigat in
p̄ inuidiam ima demer-
gat. Hunc p̄ inuidiam
nequiter tabetet: nūc
p̄ excellentiam pueri-
liter hilarescet. In alio
nequam. in alto uan.

mutroq; superbus ex
stitit: quia & quod su
perari se dolet & quod
superare se gaudet a
mor pprie excellentie
facit: has autem animi
inconstituciones nunc pa
uca & mordacra nunc
multa & amia: nunc
risu nunc luctu plena.
semp uero irrationabi
lia indicant uerba. Com
para siuis hos duos pri
mos superbie gradus
supimis duob; humili
tatis: & uide si non in
ultimo curiositas. in
penultimo leuitas cho
ibetur: **I**psium in ceti
reperies: si altitrum
comparentur. **S**; iam
ad tertiam docendo non
descendendo ueniam.

Capitulum g. mepta leticia.

Sopum est su
perborum leta
semper appetit & trist

itia deuitare: iuxta
illud. For stultorum i
leticia. hnde & mona
chus qui duos iam su
perbie gradus descend:
dum per curiositate
ad animi leuitatem
deuenit cum gaudiu
quod semper appetit
frequenti uidet inter
polari tristitia quam
de bonis alterius oia
bit: impaciens sue hu
miliationis fugit ad
consilium false conso
lationis. **E**x illa deniq;
parte. qua sua s uilita
& aliena excellentia
monstratur retringit
curiositatem ut totu
se traufferat in contra
riam ptem: quatinus
in quo ipe uidetur p
cellere curiosus nocet
in quo alter pcellit se
per dissimulet: ut du
deuitat qd triste pu

tatur. leticia continue-
tur. ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.}
Sicq; fit ut quem
S uicissim uendicabant
gandum & tristitia.
sola possidere incipiat i
epta letia. ^{si. i. m. u. d.} In hac autem
tercium tibi gradum
constituo: accipe quib;
etiam signis uel in te
deprehendas uel in al-
tero. ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.}
Hum qui eimodi
est aut raro aut num-
quam gementem au-
dies lacrimantem uide-
bis. Putes si attendas
aut sui oblitum: aut
ablitum a clps. In ig-
nis scurilitas: in fron-
te hylaritas: uanitas
apparet in incessu. Pn
ad iocum facilis ac pm-
tus in risu. Eunctis qp-
pe que in se contemp-
tibia. & ideo tristitia
nouerat a memoria ra-
fis. uonisq; si qua sentit
in se adimat^{si. i. m. u. d.} uel sumv

latis ante oculos miti-
dum nil cogitat nisi
quod libet nec attendit
silit: iam risum tene-
iam ineptam leticiam
dissimulare non ualet.
^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.} ^{si. i. m. u. d.}
Ut enim uesica collec-
to turgida uento puncto:
~~ta uento~~ forata eruguo.
si stringitur crepitat
cum detumescent: ac uen-
tus egrediens non pas-
sim effusus. s; strictum
emissus. crebro quoda
sonitus rellit: sic mo-
nachus ubi uanis seu-
ritibusq; cor suum co-
gitationibus impleuit
pp disciplinam silentii
non inueniens uentus
uanitatis qua plenus
egrediatur: inter ang-
tias factum p eachino
excutitur. Sepe uultu
pudibundis abscondit
claudit labia. & dente
stringit: ridet tu uolent

si videt sonore

xxvi

cathinat inuitus. Cum
 q; os pinguis obstruere
 ruit fuit: pernares ad
 huc st' n' tate auditur.
 t p q *im. de iactacia*
 uanitas crescere *velica*
 grossefcere cepert: ne
 cesse est ut ampliori fo
 ramine larato sinu ue
 tolitat eructuetur alio
 quin rumpetur. Sic
 monacis inepta redun
 dante leticia dim rifu
 uel signis *lencia* eam apire n
 sufficit: in helu uerba
 prumpt. En uenter
 meus q; mustum abs
 q; spiraculo: qd nouas
 lagunglas dirumpit.
 Aut liquetur ergo aut
 rumpetur. Plenus e
 enim sermonibus: &
 choartat eum *uenero* spe uti
 sui. Effert & sicut au
 ditores quib; suas iacti
 tet uanitates: quib;
 omne quod sentit eff

f. aud uerbis undat: quib; qualis
 & *f. y bou* quantus sit innotes
 cat. Inuenta autem oc
 casione loquendi. si de
 litis sino exortitur ueta
 pferuntur & noua uo
 lant sententia uerba
 resonant *f. nungla* ampullosa.
 Puenit interrogantem:
 non querenti respondet.
 Ipe querit ipe soluit:
 & uerba colloquutoris
 in perfecta pcedit. Cu
 autem pulsato signo
 necesse est intrumpi
 colloquium: hora lon
 gam breue queritur
 inuallum: querit li
 centiam ut ad fabulas
 reitatur post horam:
 Non ut *aliquis* quempiam edi
 ficet s; ut scientiam ias
 tet. Edificare potest s;
 non edificare intendit.
 Non curat te docere ul
 ate doceri *f. ut qd* ipe qd nescit:
 s; ut seire sciatur quod

set. Quod si dereligio
ne agitur statim uisi
ones & sompna pferu
ntur. Deinde laudat ie
iunia: commendat ui
gilias: super omnia o
rationes exaltat. De pa
cientia. de humilitate.
aut de singulis uirtutib;
plenissime s; uanissi
me disputat: ut tu si
licet fraudieris dicas q
er habundantia cordis
os loquitur & quia bon
homo de bono thesauro
suo pferit bona. Si ad lu
brica s;mo conuertitur.
meris quanto affuetior
tanto loquatioz inuenit.
Dicas si audias riuum
uanitatis fluum eē
scurilitatis os ei: ita u
seueros quoq; & graues
animos in leuitatem
conuertet risus. Et ut to
tum in breui colligam:
in multiloquio nota iac

tanciam: In hoc habet
quartum gradum &
descriptum & inuatum:
fugerem & tene nom.
Hac eadem cautela iam
accede ad quintum:
quem nomino singula
ritatem. *V. g. de singu*

lariate.
Turpe est ei qui se
supra ceteros iac
tat si non plus ceteris
aliquid agat: per quod
ultra ceteros appareat.
P inde non sufficit ei qd
communis monasterii
regula: uel maiorum
coartantur exempla. Hec
tamen melior eē studet:
s; uideri. Non melius ui
uere s; uideri uincere
gestit: quatinus dicere
possit. Non sum sicut
ceteri hominum. Plus s;
blanditur de uno ieru
mo qd ceteris pudentib;
facit: quam si cum ceteri

Vii. dies ieiunauit. Cō
 modior s̄ uidetur una
^u ^{peccata} ^q
 ceatula peculiaris. q̄
 tota psalmodia unius
 noctis. Inter p̄ndendum
 crebro solet oculos iacta
 re per mensam ut si q̄
 minus comedere uideret
 uictum se doleret: & in
 cipiat id ip̄m s̄ crudelit̄
 subtrahere quod necessa
 rium uitui indulgen
 dum p̄cederat. plus est
 metuens detrimentum
 quam famis cruciatū.
 Si quem macriorem. si
 quem pallidiorē pro
 spererit: uilem se esti
 mat: numquam requi
 escit. Et quoniam uul
 tum ip̄e suum uidere
 non potest. qualem sci
 licet se intuentibus
 offert: in manus quas
 potest & brachia spec
 tant. palpat costas: hu
 meros attrahat. & lu

tos: ut secundum quod
 corporis sui membra uel
 minus uel satis erlia
 pbat: pallorem ac colo
 rem oris discernat. Ad
 omnia demq; sua stre
 nit: ad cōmunia pig:
 uigilat in lecto. dormit
 in choro. Cumq; aliis
 psallentib; ad uigilias
 tota nocte dormitet:
 post uigilias aliis in
 claustro quiescentib;
 solus in oratorio rema
 net. Exerat & tur
 sit: gemitibus ac suspi
 rit ^{anxios} ~~anxios~~ foris seden
 tium de angulo implet.
 Cum autem ex his que
 singulariter s̄. manit̄
 agit apud simpliciorē
 eius opinio exereuerit
 qui p̄fecto opera p̄bant
 que cernunt s̄: unde
 p̄deant non discernunt.
 dum miserum beatifi
 cant in errorem ducit.

Credit
quod audit: lau-
dat quod agit & quid
intendat non attendit
Obliviscitur intentio-
nem: dum amplectit
opinionem. Quinq; de
omni alia re plus sibi
credit quam aliis de se
solo plus aliis credit q̄
sibi: ut iam non iū-
ten^o aut sola operum
ostentatione suam p̄-
ferat religionem: s; in
timo cordis credat aff-
ectu se omnibus sc̄iorem.
Et quicquid de se lauda-
tum agnouerāt non
ignorantie aut beni-
uolentie laudatoris s;
suis iūctis arroganter
ascribit. Unde post sin-
gularitatem sextum s̄
gradum iure arrogan-
tia uendicauit. Post
hanc p̄sumptio inue-
nitur: in qua septim^o

gradus constructur.

Qui *de p̄sumptione.*
enim alios se p̄cel-
lere putat: quom̄ plus
de se quam de aliis non
p̄sumat. Primus inco-
ueniens; resistit in consi-
liis p̄m̄us respondet: nō
uocatus accedit. non il-
se intromittit: reordinat
ordinata reficit facta. Q̄
quid ip̄e non fecerit aut
ordinauit: non recte
factum nec pulchre esti-
mat ordinatum. Iudi-
cat iudicantes: p̄iudicat
iudicantes. Si cum tēp̄
aduenit: non p̄moueat
ad p̄oratum suū abbatē
aut mundum iudicat
aut deceptum. Q̄ si me-
dioc̄s ei aliqua obedien-
tia inuncta fuerit in-
dignatur aspernatur:
arbitrans se non esse
in moribus occupand^o:
qui se ad maiora sentit

idoneum. **S**: qui sic punitus ad omnia magis temere quam libere se consuevit ingerere in possibile est eum aliquo non errare. Ad platum autem pertinet errantem arguere. **S**: quomodo culpam suam confitebitur qui nec esse putat nec putari culpabilis patitur? Propterea cum ei culpa imputatur: excusat non amputatur. Si ergo cum arguitur fuerit declinare cor eius uideris in uerba malicie: in octauum gradum qui dicitur defensio peccatorum noueris conuulisse. **viii. defensione**

Multis uero peccatorum modis sunt excitationes in peccatis. Aut enim dicit qui se excusat non feci: aut feci quidem. s. bene feci: aut si male non multum

^{aut si multum male:} male non mala intencione. Si autem de illa sic adam uel eua conuincitur: aliena suasionem excusare se nititur. **S**: qui peccatorem eam apta defendit quando occulta et malas cogitationes cordi suo aduenientes humilitate reuelaret abbati.

Item uero **ix. de similitudine confessionum** genera hec excusatione.

tionis eatenus mala iudicentur. quatinus ore prophetico uerba malicie appellentur: multo tamen periculosior est fallax ac superba confessio: quam puicax et obstinata defensio. Non nulli enim cum de atrocioribus arguuntur: scientes si se defenderent quod sibi non crederetur subtili inueniunt argumentum defensionis: uerba respondentem dolo

se confessionis. Et quippe
ut scriptum est qui nequit
humiliat se: & interiora
eius plena sunt dolo.
Vultus demittitur: p
steruitur corpus aliquis
sibi lacrimulas extorquunt
si possunt uocem sus
piriis uerba gemitibus
interumpunt. Hec solum
qui cuiusmodi obiecta non
excusat: sed ipse quoque cul
pam exaggerat: ut dum
impossibile aliquid aut
incredibile culpe sue
ore ipsius additum au
dit etiam illud quod
ratum putabat discer
dere possit. Ex eo quod
falsum esse non dubitat
dum confitetur: indubi
tium ueniat quod quasi
certum tenebatur. Dum
affirmant quod credi no
lunt confitendo culpam
defendunt: & apertendo
teguunt: quoniam & confessio

laudabiliter sonat in
ore. & ad huc iniquitas
occultatur in corde: quoniam
magis ex humilitate
quam ex ueritate confi
teri putat qui audit.
aptant eis illud scriptum.
Iustus in principio accusa
tor est sui. Valuit enim
apud homines ueritate
periclitari quam humili
tate: cum apud deum
parachitentur utrumque.
Aut si a deo culpa mani
festa sit quod nulla pe
nitentia regi iusticia possit
nichilominus tamen
uocem non cor peniten
tis assumunt. qua no
tam non culpam delectant:
dum ignorantiam ma
nifeste transgressionis
decore reconpensant publi
cite confessionis. Glori
osa res humilitas: qua
ipsa quod: superbia palliare
se appetit ne uilescat

S; hec cito ignislatio a p-
 lato deprehenditur: si
 ad hanc superbam hu-
 militatem non leuiter
 flectitur quo magis dis-
 simulet culpam. uel dif-
 ferat penam. **V**asa figu-
 ly pbat fornax: & tribu-
 latio uere penitentes dis-
 cernit. **Q**ui enim uera
 ceter penitet laborem pe-
 nitentie non abhorret: s;
 quicquid sibi pro culpa q-
 odit iniungitur. tacta
 conscientia patienter am-
 plectitur. **I**n ipsa quoq;
 obedientia duris ac cont-
 rariis rebus oborari quib;
 libet irrogatis iniuriis
 sustinent non lassescit:
 ut in quarto gradu sta-
 re se inducet humilitati.
Qui uero simulata con-
 fessio est: una uel leui
 contumelia aut exigua
 pena interrogatus. iam hu-
 militatem simulare id

simulationem dissimu-
 lare non potest. **M**urmur-
 rat: frendet: nascitur:
 nec in quarto stare hu-
 militatis s; in nonum
 superbie corruisse pro-
 batur. **Q**ui secundum
 quod scriptum est: rec-
 te simulata confessio
 appellari potest. **Q**uan-
 ta peritas tunc confusio
 fit in corde superbi. cū
 fraudi decipitur pax am-
 mittitur laus minuit:
 nec culpa diluitur.
Tandem notatur ab om-
 nibus: iudicatur ab
 omnibus eoque uehem-
 tius omnes indignatur.
 quo falsum conspiciunt
 quicquid de eo prius opi-
 nabantur. **T**unc opus
 est pilato ut eo nimis
 illi parcendo putet: q-
 magis os offendet si uini
 pceret. **2. s. de rebel**
se nisi hione.

cum miseratione supra
respicit ut quod ual
de talibus difficile est
uniusorum iudicium ta
citus ac quiescat: fron
tosus mox & impudens
factus. tanto detius qm
to desperatus in decimum
gradum per rebellionem
corruit q & p̄us latent
arrogans fr̄es contemp
serat. iam patenter in
obediens etiam magist
rum contempnit.

Sciendum namq;
quod omnes gra
dus in duodecim pu
tus sum. inter tantu
m colligi possunt ut
in sex superioribus co
temptus fr̄m in qua
tuor sequentibus contemp
tus magistri: in duob;
qui restant contemp
tus consumatur. No
tandum q; qd̄ hi duo
ultimi superbie gradus

qui & humilitatis ascen
dendo p̄mi inueniunt.
sicut extra congregati
onem ascendendi sunt
ita in congregatione des
cendi non possunt. Qd̄
autem ante ascendi de
beant ex hoc apte intel
ligi datur: quod de tercio
gradu in regula legit.
Tertius inquit gradus
est: ut quid p̄ dei amore
omni obedientia se sub
dat maiori. Si ergo in
tercio gradu subiectio
collocatur que p̄culdu
bio fit qm̄ p̄mum noui
cius conuentui sociat̄
consequens est quod duo
iam antiores trans
censi intelligantur. De
nig; ubi fr̄m concordia
am ac magistri senten
tiam monachus sp̄nit.
quid ultra in monastio
nisi scandalum facit.

Uost dei peccandi.
 mum itaq; gradu
 qui rebellio dicitur est ex
 pulsus uel egressus de
 monasterio: statim ex
 cipitur ab undecimo.
 Et tunc ingreditur ui
 as que uidentur homi
 nibus bone. ^{i. n. 192} quatuor si
 nis nisi forte deus eas s
 sepienat demerget cum
 in pfundū inferni: id est
 in contemptum dei. Im
 pius siquidem cum uene
 rit in pfundum maloz:
 contempnit. Potest au
 xi gradus appellari lib
 tas peccandi p qua mo
 nachus cum iam nec ma
 gistrum uidet quem ti
 meat nec frēs quos re
 uereatur: tanto securi
 quanto liberi sua desi
 deria implere delectatur:
 a quib; in monasterio
 tam pudore quam timo
 re phibebatur. S; & sic

iam uel fratres uel ab
 batem non timet non
 dum tamen dei penitus
 formidine caret. Hanc
 ratio tenuiter ad huc
 submurmurans uolun
 tati pponit nec sine ali
 qua dubitatione queq;
 pimum illicita pficit.
 s; sicut his qui uadum
 temptat. ^{i. n. 193} pedecum
 n̄ cursum uiciorum g
 gitem intrat. ^{i. n. 194} **xii. G. de con**

Ut **consuetudine peccandi**
 postquam tribili
 dei iudicio pma flagi
 cia impunitas sequitur:
 experta uoluptas liben
 t̄ reperitur. ^{i. n. 195} repetita
 blanditur. Concupiscen
 cia reuiuiscente sopit̄
 ratio ligat consuetudo.
 Thitur miser in pfun
 dum malorum tra
 ditur captiuus tiran
 nidi uiciorum: ita ut
 carnalium uoragine

lib. 1. c. 192. q. 1. d. 1.
lib. 1. c. 193. q. 1. d. 1.
lib. 1. c. 194. q. 1. d. 1.
lib. 1. c. 195. q. 1. d. 1.

desideriorum absorbit
sue rationis diuinique ti-
moris oblatus dicat inci-
piens in corde suo non
est deus. Nam indifferē-
ter libit plicis utitur:
iam ab illicitis cogitan-
dis patrandis inuestig-
andis animi manus uel
pedes non prohibentur:
si quicquid in cor inbuc-
tam ad manum uenit
machinatur garrat &
operatur: malivolus
uani loquax facinorosus.
Quemadmodum denique
ascendit huius omnibus
gradibus corde iam ala-
cri & absque labore pro
bona consuetudine it-
currit ad uitam sic de-
cendit impetus eisdem
per malo usum non se rati-
one gubernans non timo-
ris freno retentans in-
trepidus festinat ad
mortem. Medii sunt

modi abstrahuntur
qui fatigantur angus-
tiantur: qui nunc me-
tu cruciati gehenne nec
prestita retardati con-
suetudine: descendendo
uel ascendendo laborant.
Superius tamen & infimus
currit absque impedimento
& absque labore: ad mor-
tem hic ad uitam ille
festinat. Alter alacrior
alter peluor. Illum
alacrem caritas: hunc
peluorem cupiditas facit.
In alto amor in altro
stupor: laborem non sen-
tit. In illo denique perfecta
caritas: in isto continua-
ta tranquillitas foras mit-
tit timorem. In uitas
hinc cecitas: dat securi-
tatem. Potest ergo duo
decimus gradus appel-
lari consuetudo peccan-
di quae dei metus amitti-
tur contemptus incur-
rit. Per tali iam inquit

iohannes apostolus non
 dico ut quis oret. **S;** nū
 quid dicit o aple ut quid
 desperet? Immo gemat:
 qui illum amat. Non
 presumat orare nec de-
 festat plorare. Quid est
 quod dico? An forte ullū
 remanet spei refugium:
 ubi oratio non inuenit lo-
 cum? Audi credentem
 sperantem. nec tamen
 orantem. Domine inq̄d,
 si fuisset hic: frater me
 non fuisset mortuus.
 Magna fides qua credi-
 dit sua p̄sentia dñm
 mortem phibere potuis-
 se si affuisset. **M**odo autē
 quid? Absit inquem ē
 didit uiuum potuisse
 suare: mortuum du-
 bitet posse resuscitare.
S; & nunc inquit: q̄
 quocumq; poposserit a
 deo dabit tibi deus. Deū
 querenti ubi posuisset

illum: responderet. **B**eni-
 & uide. Quamobrem o
 martha: magna nobis
 tue fidei insignia t̄buit.
S; quom̄ cum tanta fide
 diffidit? **B**eni inquit
 & uide. Cur non si spe-
 ras non sequeris: & di-
 ces resuscita? Si autem
 desperas: cur magistm̄
 sine causa fatigas. An for-
 te fides aliquando recipi
 qd̄ oratio non p̄sumit.
Deniq; appropinquan-
 tem cadaveri phibes &
 dicit: dñe fecerit quatru-
 aginta enim est. Desp̄ado
 dicit. hoc an dissimu-
 lando? **S;** quippe ipse
 dominus post resurrec-
 tionem fuit longius
 ue: cum mallet cum
 discipulis remanere. **O**
 sancte mulieres xp̄isti
 familiares si fr̄em ur̄m
 amatis cur eius miseri-
 cordiam non flagitatis

90

90

imo t̄m 8

90

de cuius potentia dubi-
 tare pietate diffidere n̄
 potestis? Respondent:
 Sic melius tanquam n̄
 orantes oramus: sic effi-
 catus quasi diffidentes
 confidimus. Exhibemus
 fidem: prohibemus affectū.
 scit ipse cui non est opus
 ut aliquid dicatur quod
 desideremus. Scimus
 quidem quod omnia po-
 test: s; hoc tam grande
 miraculum tam nouū
 tam in auditum. & si
 eius sub est potentie:
 multum tamen excedit
 uniuersa merita humili-
 tatis n̄re. Sufficit nob̄
 potentie locum pietati
 dedisse occasionem: ma-
 lentes patienter expec-
 tare quid uelit: quam
 impudenter querere q̄
 forsitan nolit. Deniq; q̄
 qd nostris inuiti dēst:
 uerecundia fortasse sup

plebit. Petri quoq; post
 grauem lapsum lacrimā
 quidem uideo s; p̄cem n̄
 audio: nec tamen de in-
 dulgentia dubito. Disce
 & imitare dñi magnā
 in mirabilibus fidem ha-
 bere: in magna fide ue-
 recundiam retinere. Dis-
 ce uerecundia decore fi-
 dem: rep̄mere presump-
 tionem. Unum inquit n̄
 habent. Quam breuiter
 quam reuerenter sugges-
 sit: unde pie sollicita
 fuit. Et ut dicat in hui-
 modi magis pie gemere
 qm̄ petere p̄sumptiose
 pietatis gestum pudoris
 temperans umbra cōcup-
 tam precis fiduciam uere-
 cundie suppressit. Non
 frontose accessit: non
 palam locuta est ut au-
 dacter coram hominib;
 diceret: obsecro fili defi-
 cit unum. contristat

commune. confundit spon-
sus. ostendit quid possit.

Sicut hec aut multo plu-
ra petrus estuans feruens
loqueretur affectus. p-
uatim tamen potentem
pia filium mat' adiuit. no-
potencia temptans s; uolunta-
te explorans. **V**imū iqd n-
hnt. **Q**uod modesti. **Q**uod fideli.
Non defuit pietati fides. **U**-
uoci grauitas. efficaciam uo-
to. **S**i ergo illa e mat' sic
matrem se oblita no au-
det pete miraculum uini.
ego uile mancipium e p-
magnum e filii siml' ac
mats ee unatulu q' fron-
te psumo putta pete q' tou-
am. **D**uo etiam i euaglio
ceci. uisu alit accepisse alit
recepisse legunt. alit qm
amiserat. alit qm non
Un' s. exorat. alit uo cec'
natus. **S**; q' exorat misa-
bilib; mirisq; clamorib;
mna mnam inuit. **Q**u' cec'

natus tanto misericordie
quanto mirabilis nullis
suis precibus preuentu sui
illuminatoris beneficium nich-
omni' sensit. **I**tu deniq; dic-
tu e fides tua te saluum fecit.
huic aut n. **D**uosq; rone. **S**u.
mortuos tecum iam q' t'
duanum lego resuscita-
tos. sola tu adhuc in do-
mo posita precibus; p'ris; duo
autem exinspirata mag-
nitudine pietatis. **S**imi-
li etiam forma si contigit
qd deus auerat aliqui de
nostris fr'ib; non in corpe
s; in anima mori. quam-
diu ad huc ultra nos er
pulsabo. ego mis' qlisc;
p'cor' pulsabo et frim p-
cib; saluatore. **S**ireuenerit.
lucci erim' frim. **S**u' n'
meam exaudiri. ubi
uel iam tolerare uiuos
uel tolerari uiuis non
potit. s; incipietur est;
semper quidem fideliter

209

lull.

92 240m

gemo: s; iam non ita fidu-
cialiter oro. Non apte au-
deo dicere. ueni dñe suscita
mortuū nr̄m: corde tñ s̄
penso timidus intus clama-
re non cesso. Si forte si for-
te si forte desiderium pau-
perum exaudiet dñs: p̄
parationem cordis eorū au-
diat auris ei. Et illud. Nū-
quid mortuus faceret mi-
rabilia aut medici susci-
tabunt & confitebuntur
tibi. Et de quatuor. Hū-
quid narrabit aliq̄s i sepulc̄
m̄ta tuā & uitatē tuā ip-
dicōe? potest it̄m salua-
tor se uult impurē & in-
sperate occurre nobis: la-
ermisq; portantiū mot̄
non p̄cibus mortuū uitā
reddere uiuis: aut iam
certe sepultum reuoca-
re a mortuis. Mortuū
autem dixerunt illū: q̄
sua p̄cā defēdet i octauū
iā coruit q̄dū. A mortuo

enī tñq; q̄ non ē perit cō-
fessio. Post decimū uero q̄
tertiuū est ab octauo iā ef-
fertur in libatē p̄caudi:
q̄n expellitur a cōsortio
monasterii. Ac p̄q; q̄tū t̄st̄
erit: iam recte quatuor
dierū: dū in q̄ntū decidet
p̄cōsuetudinem sepelit.
Absit autem a nobis ut
etiam p̄ talibus & si palā
nō p̄sumim; ul̄ i cordib;
nr̄is orare cōseuerim;: c̄ pau-
lus eos q; lugeret quos
sine penitencia mortuos
sciret. Et si enim a com-
muni; orationibus ip̄i
se excludunt: s; ab affec-
tibus omnino non possit.
Vident tñ in q̄nto p̄iculo
sunt p̄ quib; ecclia palā
orare non audeat que fi-
denter & prouident p̄ here-
ticis p̄gentibus orat.
Cum enim in parassene
nominatim oratur pro
quibuslibet malis illā

tamen mentio fit de exco-
municatis. Dicit tñ fr. Gi-
tarde me aliquid quam
tu quesisti q̄. ip̄e p̄misi
tandē exhibuisse. cum pro
gradib; humilitatis sibi
gradus uideat deceptisse.

no. b. t.

Ad quod ego. Non potui
docere. nisi quod didici.

Nō putavi congruum me
describere ascensionē. qui
pl̄ descēde q̄. ascēde noui.

Proponat t̄ beatus b̄ndictus
s̄d̄ hūilitatis. q̄s ip̄e p̄ in
corde suo disposuit. ego
quid p̄ponam nō habeo
nisi ordinem mee descen-
sionis. In q̄tā si diligenter
inspicitur. uia forsitat
ascensionis reperitur.

Si enim romā rērendi homo
inde ueniēs obuiaret q̄si-
tū uiam: q̄d meli q̄ illa
q̄ uenū ostendēt. Dum cas-
tella. uillas & urbes fluiu-
osac montes p̄ quos tran-
sierit nominat suū de-

mittant iter tuum tibi
p̄mittat. ita ut eadem
loca recognoscas eundo:
que ille pertransit ueni-
endo. In hac n̄ra similit̄
descensione ḡdus ascen-
sionis fortasse reperiet. q̄s
ascendendo melius tu in
tuo corde. quam in n̄ro
codice leges.

q. 4. 1. 6. 7

*Explicit
libellus b̄narchi abb̄is da-
renuallensis de. xij. sup̄bie
ḡlib; Incipit q̄lati
sentēcie cōtemplatiue
ab eodē m̄oralit̄ eccl̄ie
Qualiter imitemur xp̄m
per presentis uite uiam
ut etiā tandem sequi
mereamur ad eterna
gloriam.*

pell.

Ima fua

ominus
n̄r̄ ih̄c xp̄e
in die pal-
mar̄ ier̄lm̄ n̄rus con-
gruam elegit uiam. do-

cent suos eadem uia debet
pfricari. Sedit etiam sra
asinam id est ecclesiam. q
ouit & regit. Abethani
a iter incepit. id est domo
obedientie: a qua debet
incipere qcumq; ierlm
uoluit peruenire. In do
mo au obedientie incip
ce. quicq; de peccatis uult
penitere: mala opera
dampnare: inuisi coti: se
ipsu accusare. Dum
enim in peccatis pmanet
ppam sequitur uolun
tate: non est uere obedi
ens. Demde uenit beth
fage. id est domum bucce
que erat uiculus sacer
dotum: quia post natio
rem compunctionem
necessarium est uenire
ad oris confessionem: q
dicitur fieri ad salute.
In ascenditur ad monte
olueti id est ad misericordie
opa: in quib; nutrit &

calescit caritas: sicut in
illo monte crescunt & nu
truntur oliue. Oleum
uero dolores pellit tumo
res reprimat: enatat: fa
cies exhilarat & sanat:
sic caritas opera misericordie
que aspera sunt & amara
mitigat suauia replet
& delectabilia. Amari
tudinem quippe caloz
asperitatem uestium
& similia que humane
infirmis sunt gna.
caritas facit leuia: non
habendi usus. n̄ us humani
mana. ut aliqui arbitri
tur religiosi. quib; hec
leuia sunt. s. solus di
uine us hoc operatur
gracie. Secundum hoc he
luseus cibum suum q erat as
p filis yphaz dicentib;
homo dei moel est in olla.
asperit farina id est diu
na gra: & sic est factus
dulcis cibus qui prius erat

amaris. Quia uero in
 montem oliueti id est in
 eminentia iudicis solet
 surripi tu mor superbie.
 descendendum est ad uallem
 iosaphat id est ad humi-
 litatem iudicis. Dum e-
 nim homo est in altitu-
 dine superbie ut aliqui
 presumat de se & siquid bo-
 ni hnt tribuat s ipsi. non
 recte se ipm iudicat. At-
 tendat uita infirmita-
 tem humanam penset.
 recognoscat & cogitet. si
 in ualle humilitatis co-
 stitutus se recte iudicet
 deo omnia bona. siue ifir-
 mitati imputans omnia
 mala. Talis suam penset
 debilitatem. de in se mi-
 sericordia. Postea ueniat
 ierlm. sicut & illa die it-
 uit & cum honore & po-
 pa occurrentium eade-
 die suscipi uoluit. c sine
 honore p ibi fuit dieb;

multis: ut sic nos erudi-
 ret qui cum suscipe debe-
 mus cum ramis palmarum
 sicut ieritum. & ster-
 nendo uestes in uia. Pau-
 peres autem & pueros in-
 nocentes s occurrere uo-
 luit: quia a talib; debet & solet
 suscipi. Uilia autem uel-
 timenta & ramos calca-
 uit asinus: qui abhorret
 ac fugit uestimenta p-
 ciosa & supflua. Uilia
 autem uestimenta illis qui
 inde querunt gloriari
 & ab hoc religiosi appetunt
 uideri: p ciosa sunt &
 pestifera: & asinus xpi
 non calcat ea. *Ne carnis*

tam faciam i con
 epluas *carpitent nris*
 sup nos dne cot-
 nites desideria carnis nre:
 que non nisi duobus cu-
 bitis leuantur a terra:
 qui non attingunt do-
 na spe tu. *Ne pluas sr*

2

nos sicut puluerem carne:
quia caro puluis est & in
puluerem reuertitur: &
glam tue ymaginis i pul-
uerem deducit. ^{no} Omne qd
intrat nos in uentrem
uadit: & in secessum emit-
titur. ^{no} Tarsus est omnium
uoluptatum carnalium
finitis: & sicut harenam
maris. uolatilia penna-
ta. Gaudet edactas: pe-
nulas mouet: s; mox in
arenam conicitur. Gau-
det luxuria modicum uo-
luntat: s; mox in harenam
maris transit. ^{no} Omnis dul-
cedo carnis in amaritu-
dinem finit. Modicum
leuant in felicem ani-
mam: s; mox aggrauat
in harenam. ^{no} Tuum au-
tem manna dñe minutū:
sicut semen corandri:
& fractum mola cando-
rem pducit & dulcedi-
nem q̄ panis oleati. h

est panis angelorum:
quem manducauit ho.
Dicitur ergo ad huc in-
creduli. ^{no} Naniq̄ qd hoc:
quia minutum uident
& humilem & quasi
despectum sermonem
tuum: & ideo redeunt.
& concupiscunt carnes
magnas carnes egyptia:
quia nesciunt neq; gul-
tauerunt absconditū
nitris mane saporem ha-
berentem omne suauita-
tis delectamentum. Re-
deunt ad carnes: & ex-
siccant eas ad solem in
circuitu castrorum. ^{no} Si-
ra res. ^{no} Vno eodemq; sole
& carnes indurantur:
& manna liquecet. Sic-
cantur carnes ut am-
plius durabiles sint: in-
durantur inquit ut sua
diuicia expleant uolup-
tates. Tuum autem
manna liquebat cū

sol incalcesceret: quia
 anima mea liquefacta
 est ut dilectus locutus est
 Incalesce super nos sol
 meridiane: ut liqueant
 manna. & curant aro
 mata illius. sicut torres
 maistro. Colligite filij
 isrl. colligite manna &
 frangite mola: & replebi
 tur sicut adipe & pm
 gredine anima uestra.
 Molestus est labor: s; fruc
 tuosus. Labores manuum
 tuarum manducabis. &
 iam beatus & in futuro
 bene tibi erit. frangite
 inquam mola corpus &
 animam: & inuenietis
 medullam. Corpus ieiunij
 laboribus uigilijs
 animum diuine legis
 studijs. Non exidat tibi
 lex de ore cordis tui: uol
 ue reuolue: uersa & re
 uersa: & tunc intelliges qd
 sapiat man. Sic faciebat

ille qui dicit. Quam dul
 cia faucibus meis eloqua
 tua domine. super mel
 & fauum ori meo. Esto
 apri uiginea collige deflos
 culis man. Habet ortu
 uoluptatis plenum rosas
 & lilys: inna uarietate
 depictum. Quicquid illic
 inuenieris: suauis est & o
 doriferum. Conde habun
 danter alucolo tuo. Et
 quid amplius dicam?
 Vnus idemq; cybus & api ^{no.}
 mel est & ceruo fons aq:
 & panis cor hominis con
 firmet. Hic est panis
 oleatus. Sanat egrotu:
 roborat sanum faciem
 exhilarat. Omne delec
 tamentum. & omnem
 saporem suauitatis ha
 bet. Vbi sunt cornu
 ces: ubi carnes exsiccate?
 Certe putruerunt in
 dentib; edentium. Si
 in dentib; putruerunt

pamē aēdōp lē mō

quanto magis inuentib;
Immo etiam: compitru-
erunt simul iumenta
in stercore suo. Laus autē
angelorū quem mandu-
cauit homo: putrescere
nescit. Non uadit in fecel-
sum s; tendit in excessū.
Illic reducit hominem:
unde trahit ymaginem

3

*Qualit̄ dominum deum
nostrum humilitatis nost̄
pascam laude. ut nol̄ esuri-
entes & sicentes iusticiam:
saciet habūdancia refecti*

Jo

Domiſ eterne.
tuus es domine:
& indeficiens est
horreum tuum. Ciba ho-
die pauperem tuum dimi-
cis: que cadunt de men-
sa filiorū tuorū. Uamat
egenus tuus ad fores tuas:
quia non habet hodie
quod manducet. Dñe etiā
sicut infirmus sum: quod
os meum aperire non

possum. O quam sanctus
erat: qui dicebat. Os me-
um aperui: & attraxi spi-
ritum. Ergo dñe aperi la-
bia mea: & ciba me lau-
dae tua. Laus tua uere
est cibus. De alio cibo non
uiuunt tota ciuitas tua
iherlm quam tu ad ipe-
frumenti satias & tor-
rente uoluptatis tue in-
ebrias. *Be* hiis qui re-
uincant a laude tua. Hi
in iram sedent ^{supra} *sc*ora
sua ut bibant urinam
pectorum suorum: hoc
est temporalibus inhiant
ut carnis illecebras exple-
ant. Talibus enim datur
ram eneā & celum fer-
reum ut non pluat eis
annos tres & menses sex
quia nec fidei. nec bonorū
operum fructus faciunt.
Terram hñt eneā quia
labia eorum sicut cum-
balum tinnunt sed ce-

lum ferreum: quia cor
 duntim & inflexibile ge
 runt. De qualib; psalmis
 ta. Peccatori autem dix
 erunt: quare tu enarras i
 ticias meas. Non uiuunt
 isti de laude tua domine:
 s; moriuntur fame non
 panis & aque: s; ubi tu.
 Non autem iustificas fa
 me animam iusti: quia
 in tempore siccitatis pre
 cepisti coruo & uidue sa
 reptene ut pascereut s
 uum tuum heliam. Tu
 enim domine: pasces pas
 centes te. Unde etiam hy
 dra farinae & lechituf
 olei non deficit indue pa
 centi te. Pasces te coruus:
 pasces & uidua. S; uidua
 a pane submericio cor
 uis autem carne uespri
 na. Peccator coruus est.
 Coruus erat zacheus pb
 licanus un etiam uola
 ut uolauit in arbore

sicomorum. Hodie inq;do
 oportet me apud te ma
 nere: hodie coruus pasces
 heliam. Quom pauit?
 Ecce dimidium bonorum
 meorum do pauperibus.
 Ergo pauit xpm. pauit
 & pauperes cum xpo. im
 mo in pauperibus xpm.
 Unde de carnib;: hoc est
 de temporalibus. Tempo
 ralia enim & carnalia p
 xpo relinquere hoc est &
 carnibus pascere & hoc
 uespere fit in confinio te
 nebrarum & lucis: ut
 pficiat & dicatur uespere
 & mane dies unus. Pri
 pasces coruus deinde uidua
 Coruus enim uidua fit.
 Coruus imitatur ad co
 luba: & gemitus edit.
 Quare? Quia uidua est:
 quia sponsus ei mortuus
 est: qui lauit eam a pec
 catis suis: hoc est a nig
 dine corui. Sponsus ei

mortuus est unde etiam
in memoriam ei' duo lig-
na colligit ut faciat s.
& filio suo. hoc est spū
modicum in atri: & mo-
riat cum sponso suo. S;
p̄r̄t̄ pascendus est hebra.
& de ip̄a farinula noue
conspersionis faciendus
est submericus panis
paruilus. Operum n̄roz
p̄n̄cias requirit xpc: et
ut ^{non} alta sapiamus s; hu-
milib; consentiamus.
cauentes a fermento pha-
riseorum quod est ypo-
c̄ris. Iste simplex & humi-
lis intellectus submericus
panis est puulus: quem
a nobis erigit xp̄stus. Nec
sine uel modico olei debz
ē bona mulier quia hy-
larem datorem diligit s;
S; quicquid habet fari-
ne uel olei paululum s
uidetur: quia esurit & fi-
tit iusticiam. Non habeo

inquit nisi quantum pu-
gillus capere potest farinē
in ydria: & paululum o-
lei in lechito. Pugillus:
exigua est capacitas fari-
na: mundus & subtilis
fidei candor. hydria hu-
militatis circumsp̄cta ē
tochia: ne uentus sup̄bie
tantam gloriam in pul-
uerem deducat & disper-
gat. Qui modicū se ha-
bere intelligit arcus de-
bet custodire: ne & hoc
ipsum amittat. Ergo
domine coruus & uidua
pascunt te in secreta fi-
domorum: quia ficus ma-
ledicta aruit in terra iu-
deorum. Publicani enim
& meretres: p̄cedunt pha-
riseos in regnum celoꝝ.
In domo pharisei foris dis-
cumbis in domo p̄catoris
intus epularis. P̄sce do-
mine pullum coruorum
filium peccatorum cla-

mantem ad te: qm̄ pater
meus & mater mea deliq̄
runt me: tu autē nō delinq̄s
sperantes in te. *Qui q̄cūq̄
sūt xp̄i carnem suam cōsi
gunt cū meris & arripitē
cū.*

Dominasti cor nr̄m dñe idu
rasti cor nr̄m: ne timeamus
te. **O**posuisti nubem: ne
transiret oratio. **A**ufer a
nobis domine sicut & pro
misisti cor lapideum: &
da nobis cor carneum: n̄
sp̄m tuum ponas in medio
nost̄. **S**p̄s tuus adueniens:
mittum sapientie timorē
domini. q̄i basem & funda
mentum ponit. **T**imor
autē domini stabile cor
facit: ut domus septem
plures glorie super edifica
ta perseveret immobilis.
Tu nosti domine quam i
quietum est cor meum &
instabile sicut pulvis &
uelud arena maris: ut
quicquid moliar super
edificare potius in ruinā

capitis mei uidear choac̄
uare. **Q**uam benedictum
est: peccatum peccauit ie
rusalem: p̄p̄ta instabilis
facta est. **P**eccatum pecca
uit: socius exorbauit: p̄p̄
ta instabilis facta est: n̄c
fortis. nunc intus. nunc in
angulis platerum: gar
rula & uaga quietis in
pacientis. nec ualentis in
mo consistere pedibus suis.
Ecce quam bene deperita ē
meretricalis uerordia aīe
mee. Et quid faciam? **R**e
uertere ad uirum tuum
priorem: & noli diuari
care pedes tuos omnī tuse
uiti. **P**ropterea enim ista
bilis & uilis facta es in
uis: itans uias tuas. **P**
catum peccauit ierlm̄: ui
as suas n̄ uis itauit. **R**e
di ergo ad uirum tuum
priorem: & dic ei. **C**onfi
ge timore tuo carnes
meas. **E**t ille tibi. **P**hibe
linguam tuam a malo:
corde gulum: iugula

luxuriam omnes corporis
tui illicitos motus ampu-
ta. Quicumque sunt xpi:
carnem suam crucifixerunt.
Non satis est hoc fecerunt
hoc philosophi: fecerunt
h inanis glorie cupidus. fa-
ciunt hoc ypocrite. Carnem
suam crucifixerunt: s;
mercedem a xpo non rece-
perunt. Quare? Quia ti-
morem dei non habuerunt.
Confige timore tuo carnem
meam. Multi carnes suas
confixerunt: non tuo timo-
re s; uanitatis amore. H
satis est hoc. Confige timo-
re tuo non solum carnis
s; etiam anime luxuriam.
Anime luxuria est inanis
gloria. Perdidisti omnem
qui fornicatur abste. Quid
refert pure carnis in mun-
dicia: an anime luxuria.
Ergo non solum carnis s;
anime crux tollenda e
Memborum mortifica-
tio: crux carnis est. Crux
anime: timor dei. Timor

dei configit animam: ut
non respiciat ad dexteram
uel ad sinistram. Est etiam
crux spiritalis que est cari-
tas; xpo ait apostolus: con-
fusus sum. Quis me sepe-
tabit a caritate xpi?
Nulla crux hoc est caritas: cor
carneum id est molle &
tenerum facit. Unde pui-
tulum tenerimum xpm
intelligimus p nimia ca-
ritate crucifixum. Ad il-
lam ergo crucem qui per-
uenit oppositam nubem
transit: & in conspectu
dei orationem suam ef-
fundit. Unde etiam moy-
sen in monte synai sex die-
bus: nubes operuit septimo
autem die uocauit eum
dnus de medio caliginis.
Frat autem inquit spes
glorie domini quasi ignis
ardens super iucem mon-
tis: in conspectu filiorum
isrl. Ingressusq; moyses
medium nebule: ascendit
in montem. Quid enim

Ex illo vultu. s. rimos. pterag.
ca. 9. For. do. aliu. mille. et septuag.
29. 3. sapia. q. 3. luy. ac.

xxxviii.

per sex dies inuictur qb;
nube tegitur moyses nisi
sex ille virtutes quib; as-
cenditur ad sapientiam?
In solo enim iuste sapien-
tie ignis caritatis ardenti-
sime speciem diuine glorie
declarat quicquid infra
septimum sapientie gra-
dum est caligo reputatur
& nubes. **Prima** igitur ex-
primorem & caritatem
& scientiam carnem cruci-
figat. **Secunda** enim anime
fortitudinem. consilium
& intellectum possideat ut
fortitudine terreat diabo-
lum. Consilio dirigat pri-
mum. intellectu custo-
diat semetipsum. **Hanc** tria
trix hec omnia transcendit.
& collecta in unitate car-
tatis in pace in ipsa do-
mest requiescit. **Insisten-**
du nigit u ablato uela-
minte erroris reuelata glia
dm. **spedemur facie.**
In principio
domine celum & terram:

hoc est angelicam & huma-
na creati naturam. **S.** scia
hac breui mentione de
angelis ad solu hominem
simo tuus conuictur. **Ter-**
ra autem erat mans & ua-
cua. & tendere ^{erant} super faci-
em abyssi. **Videm** dne & psto
e nris sensib; magna hec
& mirabilis machina mun-
di. que sua pulcritudine
& magnitudine sapienti-
am & uirtutem & bonita-
tem imensam incomphen-
sibilem & etnam pdica-
re non cessat. **Verum** &
hec quamuis omnem r-
sensum & facundia ~~meta~~
mortaliu superat. ad nouu
potius celum & nouam
terram que tu modo car-
te asseris aciem mentis i-
tende liber. **Dicit** enim in
euuangelio tuo. qz pz. os
opat usq; in. & ego opoz.
Qd n nouu celu? & noua
terra? **De** abyssi enim t-
ra format & de tra celos.
Peccator abyssi e. **S.** cu

511

de tenebris facit lumen
splendescere ut abiciant
opera tenebrarum & idu-
antur arma lucis. & no-
uum celum & nouam t-
ram creasse cognoscerit. **Ecce**
animadito dñe q̄ tra n̄tis
mee ad huc in anis & uacu-
a est: & tenebre super fa-
ciem abissi. **In** anis est q̄
fluitat misera iniqueta-
dine p̄ inania nugarum
& phantasmatum suoz
uacua bonorum opū fruc-
tib; **Vel** sicut h̄t alia t̄l-
lato: inuisibilis & ī compo-
sita. **Est** enim uelud q̄dā
chaos. confusione sua te-
rribū & inuolutum: ig-
norans tam finem suum
quam p̄ncipium & nat̄e
sue modum: nisi quod a
summo creatore de nich-
ilo mirabiliter factam eē
credit: & post h̄c uitam
uel ad inferos p̄ suis merita.
uel ad celos p̄ m̄ia sui aucto-
ris t̄fferendam. **In** cōposita
fane est: que uirtutum

decorem & diuine ymagi-
nis cui simulata est speci-
em non seruat. **Ideo** in abis-
sum cecitatis sue retundit:
& tenebris illusionum sua-
rū facies illi' obscuratur.
Talis est anima mea. **Terra**
est inanis & uacua inuisi-
bilis & in composita tenebre
super faciem abissi. **Ve-**
rumptam ^{edit} ~~et~~ etiā abissus
uocem suam & abissus uis-
tior & obscura inuocat
abissum superiorem te q̄ ex-
superat omnē sensū. **In-**
uocat te dñe abissus m̄tis
mee: ut etiam de me nouā
terram & nouum celum
crees hoc inuocabat d̄:
& nos cū d̄ inuocamus.
Cor mundum crea ī me d̄:
s. r. in. i. u. m. **Iam** aliquid
se factum eē sciebat: s; no-
uam creaturam uouit ce-
lum & nouā t̄ram se fieri
possebat. **Auribus** nost̄i
auctum: & p. n. nar. no.
opus q̄ opat̄ in d. cor.
Hoc ē: uñ dicit. **Pat̄** meriti

utq; modo operatur & ego
 operor. fuxisti singillatim
 eorum creans in eis lucē
 & diuidens lucem & diui
 dens lucem a tenebris: ap
 pellans lucem diem: & te
 nebras noctem. hoc est op
 us operatus ē in .d. eorum.
 horum dierū sener abra
 ham & alij quam plures
 pleni fuisse memorantur:
 sic & illi quib; dicebat ap
 tolus. fuxisti aliquā teneb;
 nē aut luxi. dno. O crea
 tor optime si usq; in op
 aris opus hoc quod opera
 tus es in deb; antiquis:
 quare etiam in anima
 mea opus hoc quod non
 operaris. Anima mea in
 anis & uacua est & teneb;
 super faciem abissi. Dic
 ut fiat lux: & fiet. Jam
 creasti eā ut aliqd sit: ca
 sam ut lux sit. Dic ut fi
 at lux: & fiet lux. hoc op
 us in lazaro & in paulo
 operatus es. Illius facies
 sudario ligata erat q̄te

nebre erant super faciem
 abissi. Illius ab oculis ē
 baptizaretur tāq̄m squa
 me ceciderunt: ut reuela
 ta facie glām dñi specula
 retur. Iste sunt squame
 que cor meum assidue co
 ramte faciunt dormire.
 Apt̄ has: apli etiam in ago
 ne tuo dormitabant. Erāt
 inquit oculi eorū quati S;
 iā hora ē dñe nos de sopno
 surgere tuba tua sbri ito
 nante. Surge q̄ dormis &
 exurge amertus: & illu
 minabit Expc. Illumina
 xpistui tenebras meas:
 dic anime mee fiat lux:
 & fiet lux. *q̄r p̄ afflictiō
 animi amoris cōcepta
 cōem un̄ cū dño sp̄ritū*
efficiuntur.

Soli timere filia sy
 on ecce rex tuus
 uenit t̄ mansuetus: & se
 dens sup pullum filium
 subingulis. Veni dñe ihu
 ueni desidate cunctis gen
 tibus q̄ dormitauerunt

6

animam meam p̄cedio in ore
tue: & ocli mei languent
p̄inopia luminis tui. Ori
re sol amabilis ut exeat
homo ad opus suum &
ad operationem suam ut
q̄ ad uesperam: & operet̄
cibum qui ^{non} perit: s; qui p̄
manet in eternum. **H**oliti
mere filia syon noli ti
mere. **T**imere pusilloz ē.
Ideo ad huc filia syon: q̄
times. **N**on dum ierlm
s; filia syon: hoc ē specu
le. Ergo desce speculari.
Noli timere: q̄ timor ocli
lum turbat. **H**ylaris pu
pilla: lucide speculari.
Fidel pupilla est oculi tui.
Quom̄ pupilla oculi sub
tilissima ē & n̄ integre
& sollicite custodiatur a
palpebris leuissimo &
tenuissimo puluis tactu
confunditur: sic acies
fidi n̄ puigilem habeat
cōditam: nich̄ aci cōtur
batur. **S**; noli timere fili
a syon ecce rex tuus uen̄

tibi. **O**rtur tibi sol qui
te & custodiat & illumi
net: & p̄ducat te ubi pul
uis non est. **V**enit t̄ man
suetus. **Q**ualis ip̄e est:
talem te eē uult. **M**ansu
etce iugum ei portare:
ut & ip̄e sedeat super te
asinam suam & pullū
filium subuigalis. **E**t q̄ ē
hec asina? **I**psa est que
caro uocatur & mulier
& uirago: q̄ de uirō sup̄
ta est. **E**t q̄ ē pullus ei?
Masculus uir. **E**t q̄ modo
pullus ei est? **D**e non p̄
q̄d sp̄uale s; q̄d animale:
deinde q̄d spiritale. **S**edet
p̄ rex mansuetus super
asinam: postea super
pullum. **P**rius caro do
matur: ut uigo habi
lis sit. **D**einde nascitur
pullus & uictur & robo
ratur ut fessorē suum
portare possit. **E**t quare
filius subuigalis? **Q**uia
sub uirō est mulier &
mulieris caput uir: &

tamen est filius subiuga-
 tus: quia pro mulierem uir.
S; in dolore parit. Super
 utrumque; sedeat rex man-
 suetus faciens pacem. ne
 hic tibi inuicem aduerten-
 tur. **I**deo noli timere filia
 syon: s; conurge & con-
 surge induere fortitudi-
 nem ut possis exire ad
 op' tuu & ad opationem
 tuam. Quod est hoc op' ?
Audi filia & uide: & incli-
 na aure tuā. Quid est
 audi? **S**icut cor tuum:
 ut audias deum tuum.
 Quid; uide? **I**ntellige.
 fidel audit intellect' uidet.
Et qd; aure inclinare? **A**scibe
 s; humiliari. humilib;
 em dat grām. **E**t qd; p'ea?
Et oblitiscere domu' patris
 tui. Pat' tuus amore: &
 mat' tua cethea. hui' p'ri
 domum oblitiscere. **Q**uoniam
 inquit si bene intendis
 ut audias & uideas: hu-
 militer domum patris tui
 oblitisceris. Que nam; h

domus patris tui? **Q**uoniam
 dicitur: iste qui in maligno
 positus est. **D**um enim &
 mundum: simul audire
 non potest. **I**deo filia egre-
 de terra carnis tue. & de
 cognatione mentis tue. &
 de domo patris tui ut nec
 saltem memoriam tuam
 tangat. **E**t tunc concu-
 pisset rex decorem tuum.
Venit enim tibi mansue-
 tus. **V**enit tibi: & tu non
 uadis ei. **E**grede de ciuita-
 te: quia tibi inquit iniquita-
 tem & contumeliam inci-
 uitate. **E**grede cum pueris
 hebreis qui inierunt sum-
 pliciter in occursum dñi:
 s; ne inuia ramos oliua-
 rum & opera misericordie pe-
 dibus ei accomodes. **A**cripe
 frondes palmarum ut
 triumphes de principibus te-
 nebrarum. **N**ihil in te
 resideat qd' in occursum
 ihu non p'beat: quia nec una
 ungula in egypto pha-
 raoni relinquenda est

8117

Manus & cor lingue con-
cinat. osanna in excel-

7. *De nos mundum
h're cor gl'iem. s; cū timore
7 timore m'iam salute ope*

Quidem iudisti dñe
deus afflictionem
populi tui qui est in egypto:
et inclinaisti celos tuos:
et descendisti liberans nos
Indulta est & in dñe mo-
dica quies ab operibus de-
rissimis tenebrarum quibus
mentem meam uehementi af-
fluit importuni exactor
pharaonis: et sabbi tui
paratio iam letificat ani-
mam meam. Verum p-
tamen non dum usque ad
speculum pueni. ubi ple-
nitas intelligam. pustula
& ne uos qui maculant
faciem meam que ualde dis-
plicent in oculis tuis: quia
etiam si lauerio me nisi emul-
tiplicatio in herbam bo-
rich maculata sum in
quitate mea. Et nunc

*manus. in. p.
m. q. u. s. q.*

non

domine passionis tue dies
urgere nos deberent magis
quam prepositi pharaonis
qui in operibus tuis iusticia
est & pax & gaudium in spiritu
sancto. Nos autem dormi-
tamus te dñe pro nobis orante
quod oculi nostri torpore
nostro grauati sunt. Sc-
cita nos ut uigilemus &
oremus: ne incidamus in
temptationem: quia tribulatio
ualde perniciosa est nobis. Et
cito claudatur oculus ne
te uideat collabitur pes
nostri in hoc mare mag-
num & spaciosum ma-
ribus ubi sunt reptilia que
non est numerus: que sopnorum suorum
fantasias mentem ludisti-
cant animam & thum
in cor maris: unde non
facilis est reditus ad superi-
ora: nisi ut mittas man-
tuam de alto & eripias nos
de aquis multas. Disceda-
nos dñe: ut tecum uel
una hora uigilemus &
oremus. Quis est autem qui

tecum una hora uigilet.
 Auultus enim est a nobis quoniam
 tum iactus est lapidis. &
 agonizans pluit: ita ut
 gutta sanguinis tui decer
 rat in terram. Longe auul
 sus est a nobis quia lapis
 abiecit de monte sine
 manibus; & iactus est la
 pis & percussit gladium in fron
 te & statuam in pedibus.
 Itae est iactus tuus longe
 a nobis: quia etiam usque
 ad uiciora uelaminis prec
 sor introiit pro nobis: ubi
 semper interpellat patrem.
 Sicut uicium gutta sang
 uinis qui de agone tuo su
 dat usque ad terram nostram
 decurrat & aperiat tra
 os suum & bibat illum:
 & clamet ad te & tecum
 ad patrem melius quam sang
 uis Abel. Quis autem est dominus
 qui tecum una hora uigilet.
 Etiam in celo non est factum si
 lentum: nisi quod media ho
 ra. Quanto minus ter
 ra una hora uigilemus

tecum. Quociens & quon
 ens redit ad nos & inue
 nit nos dormientes: &
 tam benigne suscitatur nos:
 & iterum abis secundo & tercio
 eundem sermonem dicens.
 Stanti autem ut recesserit iterum
 somnus occupat nos: nec
 uigilare possumus. non quam
 diu nobiscum est & susci
 tat nos. Uenit in secunda
 & in tertia uigilia: scilicet bea
 tus ille seruus qui tunc
 uenerit uigilantem. In
 prime & quarte uigilie
 mentio non fit. quod si prime
 uis etiam sensum recepit ui
 gilandi: non ultima spec
 pluri dormiendi. Quid;
 domine quod tercio rediens
 copia dormiendi praestat. O
 orante inquit iam & req
 escit. Numquid alium somp
 num concedit ubi reque
 scitur. & alium prohibet in quo
 oculi grauantur? Ita est.
 Qui enim uigilat ante su
 am dormit & silet: & som
 no suo reque scit. Qui autem

no

5.1111

41

dormit atq: sicut ebrius nocte nesciens grauter agitur. **R**isit est inquit anima mea usq: ad mortē. **A**nima tristis est cum expectat mortis tribulationem! **Q**s enim sciat utrum ad sinistram eat: an ad dexteram? **I**deo tristis anima similis sit pellicano solitudinis qui odit ciuitatem & conuenticula eorum de sanguib; & marie solitudinis paller: & sicut nitticorax impatiens scriptura que ē turris syloa querat sibi escam tota nocte: & euolet in passerem super tecta uigilantem & cauente qm ueniet fur. **H**el uelā nō uidens qm nō dormit? quā per uigiles octōl hnt auaricia: qm circuit orbem tē non cessat manū ei. non cessat pes. & coacuat sibi uā iudicū ut: & tñ dormit h̄mon dormit iacob & iohānes.

Quare non. Quia non attendunt quia non attendunt quid post paululu futurum sit. **P**iculi magnitudo sompnum fugat. **H**umqđ dormiuit petrus in ato. **H**umqđ dormierit: qui relicto eo fugerit. **H**ū qđ dormiuit adolescens qm tenuerunt eum: & ille relicta sindone nudus p̄fugit. **E**t tam frigus erat quia stabat petrus & calefaciebat se. **M**agnitudo piculi: sompnum frigus & famem facit obliuisci. **U**igila tandem euigila miserabilis aīa: si non amore saltem timore. cogita cruciatum: quem passura es in morte. **S**erte nulla cryx: durior quam mors. **M**ors inquam ip̄a est durissima cryx q̄t paratur: ad quam cotidie tu festinas & non attendis. **U**ide qm te mors crucifigit. **C**orp̄ rigeſcit crura distendim

3

De morte q̄lā cūfiga

tur: manus & brachia
decidunt: pectus anhelat:
cervix languescit: labia
spumant: oculi stupescit
facies crudat: & uelut
testa palefcit. Ita crux
manet te. Hecio uicium
in lectulo molli an meru
ce rigida suauis moria
t: n q crux ceteris dolore
abscedit. Que uidemus
& sentimus: letitia sunt
ad ea que int anima ia
p gustat. Nam sensus a
corpore cito recedit: animam
sua mors semper comita
tur. *Sollicite sp inquisitionis
circumspectione uniusq; re
deundum esse ad te.*

Qum ambularet
animalia: amb
labant pariter & rote se
quentes ea. Si ultra nra p
ficer: rota sic sequire no
biscum ambularet. S;
quia p puluerem & luctu
munt: uix rote nos secun
tur. Passio dni celebrat

& nos uoluptati ope
ram clamis? Clamat
nobis de cruce. Quos omis
qui tristis puam atten
dite & uidete si est dolor
similis sicut dolor meus:
& nemo est qui audiat?
nemo qui consoletur?
nemo qui respondeat.

Sicut inquit. Dne quid fici?
Ergo ne plus cruciat scilicet
q crux. De cruce scilicet: &
de fici clamas? **Sicut. Od.**
Uram fidem: uram salu
tem: uram gaudium. Pe
aiar uestraz quam cor
poris mei cruciatu me
tenet. Quos omnes qm
scilicet puam: attendite &
uidete si est dolor similis
sicut dolor meus. **Atten
dite dolorem meum: ut
in dolore meo uideatis
dolorem uram. Dolor nis:
imago doloris ura est. Q
attendit in corpore meo:
attendite & uidete si simi
lis dolor non est in corde
uestro. Coep meum: cor**

dis uestri speculum est.
Attendite & uidete. **V**isitauit
autobis ad me. **V**isitauit
me in uos. & uidete si
non est similis dolor iuo
bis sicut dolor meus. **N**o
lite flere super me. s. sup
uos ipsas flete sicut ierlm.
Vis ille dolor ille dolor qui
transiit & non attendi
tur. magis est sciendum q.
meis. **P**ro scelus enim
nostrum percussus sum.
Hec uobis de cruce sua
clamat ihc. & si non uer
bis tamen ipa re. **R**ede
amur ergo puaricatores
redamur ad cor. inqra
mur scelus nrm planga
ni doloreu nostrum. **T**ota
quidem & uita & doct
na xpisti. xpistiane ui
te est disciplina. **S**pecia
liter uero de sacramento pa
sionis ei' uberiora eunt
nobis & salubriora pflu
unt remedia. q. tunc et
iam habundantius unu
liquatur. cum ipa ui

u mat' uia calcatur.
Sed cum totum passionis
ei' pelagus percurrere tot
non sufficiat mundus.
ta illa que specialiter
ante crucem p'gustauit
obpbra. id est quod ue
lata facie colasatusq.
a pilato flagellatus: qd
a militib; regia ueste il
ludus est: breuit' p'stru
gamur. **Q**ue enim ipe p'p
lit in publico. nos patim
in occulto. **H**os inq' pati
mur uera & horrenda
magis obpbra que nos
ad etna p'traunt suppli
cia: que si intra nosmet
ipsos uel amoniti recog
noscerimus & confundimur
saluberrimis ei' obpbris
pungimur & sanamur.
Similia enim similib;
curantur. **I**n primis itaq;
facies uelatur nobis: cu
mentem nram desideroz
nubes carnalium inuol
uit. **T**unc autem colapsus
ceditur ipsa mens: cum

et qd ille foris a missis myphe ego
intus a neqisio sathane

fecisti m' de corpe tuo
speculu' aut mee

ad actum nepharium
 consensus pertrahitur. **S:**
 hoc fit in domo sacerdotis.
 quia latentes ad huc cul
 pas esse uerecundia celat.
 Unde in domo principis si
 nagoge: puella & morit
 & suscitatur. Bene autem
 colaphizantes dicunt p
 phiza: quis est qui te p
 cussit. Uelatam eum fa
 ctem habentes irident
 phiam: dicentes. Non ui
 debet dominus: nec intel
 liget deus iacob: quia p
 etes opunt nos. Quis te
 percussit? Quis uidit?
 Quis audiuit? Quis testa
 bitur? Innocens ego sum.
 nullus hoc nouit. Ibidem
 & petrus negauit. **O** hō
 non sum. Non sum ille
 quem tu affirmas: non
 feci furtum: non amisi
 sceleris: qd tu dicit. **O** hō
 hominem timeo: nō dñm
 cui ueritatem nego. Ergo
 uelatam faciem habe
 bit petrus. Unde & t̄cio

colaphizat est: q̄ t̄cio
 negauit. Et paulus t̄cio
 rogauit dominum ut
 auferret a se angelum
 sathane: qui eum colaphi
 zabat. **U**icq; ergo apostol
 colaphizat est: uicq; nau
 fragium passus est: ille
 uicq; iste fortis. **V**oluit;
 quidem sathanas si eu
 eussit: tam diu petru
 brare sicut tacuum: don
 ab eo omnem fidei medul
 lam excussisset. **S:** ego in
 quid petre rogau p te ū
 non deficiat fidel sua?
 uñ respex eum: & egfussit
 foras fleuit amare. Tam
 diu habuit faciem uela
 tam donec respexit eum.
 Non etiam p̄t̄ negantē
 respiciebat. **E**tiam. **S:**
 petrus respicientem se
 non respiciebat: quia
 uelatam faciem habe
 bat. Unde bene euange
 lista. Et recordatus est in
 quid petrus. **R**ecordatio
 in quid petri: respicitur fu

xpisti. Ergo cum peccatū
flendo recordaris a xpisto
uideris: immo sublato
uelamine xpistum uidet. Et
egressus foras ipse negabat:
quia uultus eē uolebat.
Et tamen quā negauit: fo-
ras egressus est. Unde foras
de domo xpisti. de domo fi-
delium: s; ipse negabat:
quia tunc malebat eē do-
mo cayphe quam i domo
xpisti. At ubi de domo
cayphe foras egressus est:
in domum xpisti intro-
missus est. Quanta sunt
hodie qui dicunt nos su-
mus de domo xpisti nos
sumus de domo ecclie: &
sunt de domo cayphe. hoc
est ypocritis. Isti xpistum
negant affermando quod pe-
trus fecit negando s; n̄ ex-
ant & amare fiant: nō
intrant in eccliam xpisti.
Amaritudo fle tuum uela-
men oculorum diluit. In
domo ergo cayphe colaphi-
zatus est xpistus: q; in do-

mo cayphe colaphizatus
est petrus. Et quod petrus
a sathana intus passus ē:
hoc xpistus a ministris sa-
thane foris petulit. At
de ergo ce uide: si est dolor
tuus sicut dolor meus. U-
de ergo quis grauiora p-
tulit obprobria: xpistus
foris in corpore an petrus
intus in mente. *He enim
misi. q; pspital stultoz p-
det illos.*

Sed iam ad
pilatum eatur.
eoane autem facto: uinc-
tus adductus ad pilatū.
Quam diu culpa latet:
nox est. At ubi ceperit i-
notescere: mane fit. Tūc
iam ligatur a principibus
sacerdotum & traditur pila-
to: hoc est pncipitenebra-
rum. Effertur adolescens
de domo ad portam ciuita-
tis: ubi sedet pilatus pro
tribunali. In porta enim
iudicium fieri solebat. Pi-
latus autem apprehensum

flagellavit. Augentur fla-
 gicia: plage multiplicat.
 Multa. n. flagella peccator.
 Hinc flagellat. & pharisaeo
 debet filios isrl. Post hec
 traditur militibus. Post
 hec traditur militibus; sp̄a
 ē multa spiritalis nequie.
 Vide ordinem miserie. A
 principibus; sacerdotum &
 datur principi tenebrarū;
 qui flagellat suis sibi mā-
 cipatum militibus; suis ex-
 ponit alii ad illudendum;
 & postea nouissimo cruci-
 figendum. Post crucem
 enim non restat supplicium
 quia peccatum morte
 terminatur. S; uicina
 iam morte: maiori demo-
 num ludibrio peccator
 agitatur. Eruentel enim
 eum ueste tocius xpiani
 decoris q̄i p̄ regio splendore
 clamidem ei coctineam.
 hoc est uestimentum mix-
 tum sanguine circumdat.
 cum p̄ crudelē uite sue
 sanguinolentiam aple

risq; & honoratur & cir-
 cundatur. Unde & plec-
 tere coronam de sp̄is
 ponunt super caput ei;
 quia de rapina pauperum
 sp̄ncas ei diuitias coactuāt.
 ut caput eius ad regnum
 elationis efferant. *Vendit*
 cat enim sibi pecunia: qd
 sapientia dicere solet. Per
 me reges regnant: & con-
 ditores legum iusta decernūt.
 Vbi pecunia: ibi rex ibi
 lex ibi copia clientium
 Unde & arundinem in
 dextram ei ponunt. Potes-
 tal enim & regnum im-
 piorum: arundo est uēto
 agitata. Regnum autē
 xpi: iuga ferrea. Et bñ
 in dextera *haurido* ponitur.
 quia dextera eorū dexta
 iniquitatis. Iam qd seq̄
 luce clarus est: quia ge-
 nu flexo talibus potius il-
 luditur quā feruitur.
 Ave rex iudeorum. Omnia
 dementium irratio. Re-
 gem appellant iudeorū

haurido

quia sunt opprobrae humili-
lum. **S;** qui habitat in
caelis iridebit eos. Et ex-
pventes in eum laudibus
supra caelis laudatur. **H.**
peccator in desideria aie
sue. & inquit bñ
dicitur. Acceperunt a-
rundinem. & percutebāt
caput ei. A talibus em̄
rectoribus milites eorum
accipiunt potestatem
nocendi. & deuorandi
paupes: qđ tamen re-
dundat in caput euis.
cum auctoritate se tu-
entur. hec tertia mors est
qñ sedet. **S;** in cate-
dra pestilentie. **H;** in
mortib; in felix anima
ante extremam cruce
mortis afficitur. Et qđ
mirabilis est talib; ob-
probriis qñ p magnis ho-
norib; delectatur. & ta-
lis cotiche ductur ad
crucem. baulans ipse
sue dāpnationis suppli-
cium. **S;** quid est qđ p

illusionem clamide erui-
tur & suis uestimentis
reinduntur: nisi quod
sepe superbus adam cum
p dolorem carnis confirmā
mortis ingreditur depō-
ta elatione ad putredi-
nis considerationem reuerti-
tur. **U**bi uidelicet uel
misericordie diuina pe-
nitencie fructus inuenit
et. uel p tremendum iu-
dicium duplici conuic-
tione conuictur. **S;** sic herodes
cum ueste regia pfulgi-
dit plusquam decuit a
pplō ac clamaretur mor-
tuus clamide uestem suā
reindunt: & consumpt
a iunib; exspirauit. **R**e-
cte ne illusus est. **A**ue
iudeor. **Q**uid superbus tū-
& iunif. **Q**uid ueste ni-
tida gloriari. **S**ub te
stnetur tinea: & uesti-
mentū tuum iunif. **H**ec
tua uestis est. **I**unferunt
tibi: qui te clamidem coe-

cineam circumdederunt.
Sic antiochus & dñici na
 talis hostis herodes alie
 usi uestibus depositis in
 suis umbris exspirauerunt.
Redi ad cor tuum tandem
 aliquando redi uetus adā.
 inde ubi te requisit &
 inuenit nomen adam. **O**f
 tendit tibi in corpore suo.
 ignominiam anime tue.
Non satis fuit qd p cola
 phos & flagella & noua
 irrisionum genera. **P**ost
 te fugientem clamitans
 & miserans percurrit
 usq; ad nouissimum c
 cel supplicium. iam iā
 afflante consecutus inue
 nit apprehendit. **Q**uis h.
 ille latro: nisi adam fū.
Ex qua enim pmū in p
 adiso sui ipsius homici
 dium perpetravit adam
 tā diu a xpo fugit reus
 & abscondit se. donec in
 crucis articulo nouissi
 me confixus & compre
 hensus. fuge & late ult

non potuit. **I**bi tandem
 comprehensus est a te to
 ne ihu comissus est cul
 pam suam confessus est.
 penam libenter ampl
 exus est. **T**u enim am
 monebas ne pati abhor
 resceret: qd te quoq; sec
 pati uideret. **N**unc ergo
 de toto hoc mundo solus
 & unus adhesit: & idō
 solus de toto hoc mundo
 tecum in paradysum it
 uit. **E**cce quomodo nou
 adam uetem secum re
 duxit in paradysum: & se
 cum tam firmū colloca
 uit: ut amplius inde
 eade non possit. **O** beatus
 simum latronem uno
 non latronem s; confes
 sorem & martirem. **H**e
 cessitatem enim uicit in
 uoluntatem: & penā
 comutauit i glām & **C**ru
 cē i triumphū. **I**te beatus
 sine confessor & martyr.
 de totius mundi sterilita
 te fidei reliquias collegit

xpistul. Tu fugientib; dis-
cipulis. & negante petro
focul ei passionis & comis
eē gaudul el. Tu petrus in
cruce fustul: & petrus in
domo cayphe latul. Tam
diu enim petrus latul fu-
it quam diu intropositul
xpistum foris negaul. Ad
& petrum pcellul in padi-
sum: quia qui te in cru-
ce complexul est. dux
& rector tuul: eadem die
qua ipse ingressul est fi-
delem. & gloriosum mili-
tem secum se piter int-
dixit.

10
7
**Ut p angustā por-
tam sextā contendamul**

Sinire ad uitam.
Genul sum ego &
pauper domine:
& claudul ex utero mtri-
mee. Et ecce sedeo ad por-
tam templi tui que dr-
spetiosa. non ualul nec
uolul introire: qn pot-
egestate tuorum bonoz
mendicant foris alimo-
niam carnis mee. errul

& fallul imagines hōi-
num. ut coacuem michi
talentum iniquitatul
fasciculos depimentul. Et
hec hora nona orationul
est. Ascendunt petrus &
iohannes apli tui: ut oret
ad templum scm tuum.
Ego autem heredo tre &
luto trena & uana sapi-
entul: & aliul introeuntib;
ego foris remanedo cum ei-
non querul ea que pass-
tu sunt. s; que primi
parentul mei que me huc
foras porunt male con-
cupierunt. Et ecce hora
iam orationul nona est.
Inclinata est dies: ppe est
nox: cum surrexero ma-
ne diluculo de hui que nē
mē dico nichil in manib;
meis repiam. Hora orati-
onul nona est. Orastul enī
hac hora pendul in cru-
ce: orastul inclinato capi-
te: clamant uoce magna
secretissimorum affectu
patne & nostre caritatul

xlvi.

cap' 21

Et in illo clamore dñe ualido expulisti & eundem q̄ de nobis tunc habebas cōpassionis animum tecū asportasti. & credo dñe q̄ tecum ad huc reseruā quia caritas tua refrigerere nescit. **U**rat autem hora orationis nona. **Q**uare nona orationis ē hora? Quia circa horam nonam tenebre facte sūt. **R**epellendus erat horror tenebrarum qui uniuersam opuerit terram & repellenda caligo p̄loꝝ q̄ ex tunc ceperat habundare. ex quo tunc cepisti ad auram p̄ meridiem & ambulare. **E**x tunc u cessasti clamans u es adā sequens post t̄gum fugientes & abscondentes se. & dimissus est de paradiso uoluptatis: & puenit usq; ad condignum sue cruciatum iniquitatis. **D**; nos inquit digna factis recipimus. **H**ic autē quid fecit.

O adam quam sero in h' uerba p̄rupisti. **M**odo primum te inueni. **A**men dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. **I**deo hora: orationis nona. **H**ora orationis: nam decima paradisi sum intravit. **P**ostea etiā non introibat claudus in templum: quia nondum usq; ad decimā generationem puenerat. **D**; petrus ad eum. **I**n nomine inquit ihu xp̄sti surge & ambula. **U**ere uos estis montes ad quos leuaui oculos meos: unde ueniet auxilium michi. **D**; auxilium meum a dño: q̄ in nomine ihu x̄p̄i surge & ambula. **I**n uerbo xp̄i laxas rete. **I**n uerbo x̄p̄i claudus leuatur. **I**n uerbo x̄p̄i solidantur ei bases & piante. **Q**ue sunt bases eius? **F**idelis & timor. **E**t piante. **S**pes & caritas. **I**deo bene petrus & iohannes simul Ascendebant: quoz alter

fidei alter caritatis insigni-
ne ferebant. Ascendebant
ad templum tuum dñe.
tecum simul oraturi. ut
et ipsi simul tecum uide-
ant in paradysum sanc-
tuarum tuum: quia scissum
est in morte tua uelam-
tum quod erat super faci-
em moysi: s; nolunt uide-
re soli. quia nec tu dñe
paradysum solus uisisti.
Tu latruem: isti claudum.
S; neq; iam latro in pardi-
so est: neq; claudus in te-
plo. Quom̄ enim claudus
qui stat ambulat: et eri-
lit et deum laudat: Aut
quom̄ latro: si cum xp̄sto
in paradiso. Non enim ha-
bitabit iuxta te malig-
nus. Latro fuit: quia la-
tebat ante confessionem:
uictus autem post oratio-
nem? Quid enim orauit:
Memento mei domine: et
ueni in regnum tuum.
O magna fides: o magna
spes: o magna caritas. Ro-

gat pro futuris non pro
presentibus. Non uult de tē
deponi: s; in xp̄i regno repo-
ni. Quid est aliud enī: qm̄
cupio dissolui et esse cū xp̄o.
Nescio quid manus paulus
cupierit isto latrone. *Me-*
mento mei. O cor contū-
et humiliatum. Quid
miserus uel humilis po-
tuit orare: quam ut uel
sui memor eēt. Memento
mei in quam tam indig-
ni: tam peccatoris. Iniq-
tatem meam agnosco:
et peccatum meum cō-
me est. Confundor oculos
meos ad te lenare tibi so-
li peccavi. tu solus potes
peccata mea delere. Quasi
coram te feci cum me tibi
uolui occultare. Latro fui
ante me: homicidium quod feci
uolui occultare. S; ma-
lum coram te feci. Mem-
to mei: miserere mei.
Memento in hanc miseriam
deueni: quia tuam beati-
tudinem deserui. Omnes

no an.

latro

q̄m

*ex domo color
in x̄p̄o reperit*

eram: & ecce quam paup
 factus sum. De omni lig
 no paradisi potam come
 dere & delectari: & ecce
 crucior & morior in hoc
 ligno. Memento mei cum
 colaris eram: s; tu cum
 uatris fueris m're memor
 eris. Misere mei scdm:
 magnam m'iam tuam.
 Video in te magna & t'ra.
 hoc est t' competentem
 m'iam: que te michi ad
 mei consimilem fecit co
 descend'e miseria. Ego em
 digna fact. Tu au' qd' fecit
 ti. Video te in pena m' si
 milem: qm' uideo actu di
 similem. Non potuisti me
 longius sequi. Unde ue
 nisti. A summo celo egit
 fides. De uero uirginis
 speciosus forma p'cessisti:
 & mecum pendes in ligno.
 Quis huc te adduxit. So
 la misericordia. Scdm hac
 magnam m'ia tua mise
 rere mei deus. D's es: n' ho
 tm: D's es: ego ho. Ego

plasma tuum: ego qm'
 fecisti ad ymaginem &
 similitudine tuam. Yma
 gnis tue deus miserere. In
 in q' te agnoscam te mise
 reri? In eo q' imaginem
 meam in te uideo simile
 & eandem mecum miseri
 am pati. Quid ergo restat
 nisi ut sperem. De tanta
 misericordia quis unquam
 possit desperare. Ergo me
 memento mei cum uenis
 in regnum tuum. Uadi
 ad regnum tuu: implesti
 negotiu tuu. Ad hoc ue
 nisti: ut me reducas tec.
 Tecum ire concupisco: &
 ob hoc amarissimam moe
 tem pati non contremis
 co: nec erubescio. Cum eu
 contremissem: ubi te q'
 mecum pati uiderem.
 Etiam si ambtatio in me
 dio umbre mortis non ti
 mebo mala: qm' tu me es
 Quom' g' etia erubescem:
 q' te d'm celi portare uidem?
 Q' eu' te erubescit & tuos

no

qo

no

collo color

no

veapio

veapio color

sermones: hunc tu eru
bescis cum uenit in ma
gestate tua & patris & scōꝝ
angelorum. **Simo** tuus
cruce est. Qui non bannat
cruce suā & seq̄t me: n̄
est me dignus. Hic est s̄
mo tuus. Hūc sermonē
q̄ eribuerit: hunc tu eru
bescis. Qui enim erubescit
cruce tuam: erubescit
glām tuā. Michi autem
absit glāri: nisi in cruce
dñi nostri ihu xpisti. **Cruce**
glā tua est: cruce impiū
tuum est. **Ecce** impiū
tuū sup humerū tuū por
tas cruce tuam: portas
portantē te. Q̄ portas cō
tuam: portas gloriā tu
am. Q̄ glām tuā portas:
portat te. **Portantē** autē
te: tu portas super humi
um tuum. **Ergo** qui te
portant: impiū tuum
sunt. In ip̄s enim tu reg
nas: o maxime impator.
S: qm̄ aut q̄ portas: imp
ium tuum sup humū

tuum. **humerus** tuus
altus est: humus tuus for
tis ē. **humerus** tuus per
tingit usq; ad patris cō
cessum: sup omnē p̄cipa
tū & potestātē & intitē.
Iluc reductis ouem cente
simam: illuc reductis ouē
ioseph. **Hade** iam secuta
ouis ioseph: & te portat
sup humerū suū. **fortis**
ē hum̄ ei: noli timere. **Al**
tus est: noli ad ima respi
cere: q̄ nemo mittens
manum suam ad ara
trum & aspiciens retro
apertus est. **regno** det.

Dñica redem̄ cō: nō n̄ in
cruce dñi glāndum esse.

Qraue uigū
super filios ade adie
nauitatis eoz: usq; ad
diem reuisionis in mat̄m
omnium. **Qm̄** dñi iūm
filius ueris adā: **q̄** ue uigū
porto. **Si** eē filius noui
adam: leue uigum porta
rē. **Qd** est om̄is graue. **Ta**

amg

lat

no

no

lentum plumbi. Quod ē
 onus leue? Erre xpisti. Il
 lud subingitur in aquis
 uehementib; istud enatat
 sup aquas. Quia res. Ni
 chil formidolosius hōi.
 quam crucem pati. S; qre
 timent homines cruce?
 Quia latnes sunt. Si lat
 nes non eēt crucem non
 timent. Ergo qui timet. ^{lat}
 Qm mōs lat ē. Audi xpm.
 Vos autem inquit fecistis
 tam speluncam latuum.
 id ē comum meam. Tem
 plum dei sanctum est. q
 estis uos. faciunt ergo
 homines speluncam lat
 uum. Jugulant hōies.
 & trahunt in speluncā
 suam. Quoniam ma' ho
 micidium q. ut se ipm h
 iustificat. Et qd ma'us
 homicidū corpus occide
 an spm. O quotiens homo
 spm suum iustificat. q
 homicidia in semetipō
 pficit. Quociens uolun
 tate & ex studio pccm

petat? quid aliud quā
 se ipsum iugulat. Omis
 enim qui accepit gladiū.
 gladio pibit. Gladius aīe
 peccatum est. Peccatum
 anime mors est. Qui hō
 gladium assensu deliba
 tionis pprie accepit. hoc
 ē acceptum hō. p'm in se ip
 sum manum mittit p'm
 in semetipm iustificat. Gla
di' inquit eoz intret in
corda ipoz. Hec factū est
 semel occide & qesce milies
 & milies & milies crudeles
 in se manus conuertunt.
 & ueloces sunt pedes eoz
 ad effundendum sangui
 nem suum. Viri sanguī
 & dolosi. Qm dolosi? Qa
 congerunt cadaua mor
 tuorum in speluncā suā.
 & operiunt aggere t're.
 ne uel ipi uideant uel ab
 aliis uideantur. Holunt
 ipi uide. ne horrorem ul
 fetorem ingerant eis in
 faciem morticina feten
 tia. Holunt uidi. ne forte

no

na

deprehensi tanquam lat
nes homicide ad horrenda
pertra^{han}tur supplicia. Quid
autē in omnibus suppli
cis tam horrendum quā
crux? Ideo timent crucē
latrones: quia crux scelerum
uindex impiorum
pena est. Crux equa lan
ce uulnat & remouat.
Hinc nocentes: illinc ino
centes. Ideo crux impiis
formidolosa: piis autem
sup omnia ligna paradi
si gratiosa est. Numquid
eum xpistus crucem ti
muit? Numquid petrus
numquid andreas. Immo
& optant. Exultant
enim ut gigas ad curren
dam uiam. Et desidio in
quid desiderant hoc pascha
manducare uobiscum:
anteq̄ patiar. Mandu
cauit pascha cum disci
pulis. Manducauit pas
sus est. quā traxit ex hoc
mundo ad patrem. Ego
inquit habeo manduca

re cibum quem uos nesci
tis. Deus cibus est ut fa
ciam uoluntatē patris mei:
& uoluntas patris mei:
ut calicem bibam. Ergo
in cruce manducauit &
bibit & inebriatus & dor
miuit: & risit uenda ei
maledictus cham filii au
tom reuertes altissimi
soporis mistrum pallio
tecerunt. In misit enim
dominus soporē in adam:
& tulit unā de costis ei &
edificauit mulierem: &
adduxit eam ad adam.
Manifesta res est quia dor
miuit & soporatus ē xpc:
& de lacte ei cotidie edifica
tur & pascitur & mittit
ecclia & adducitur a fi
nibus terre ut assistat regi
na a dextris ei. In cruce ḡ
pascha manducauit: &
ascendit in palmam & col
legit fructus ei. Cum exal
tatus inquit fuerit atra:
omnia traham ad me.
Que omnia? Celum &

terram & inferos. karē
 a se patrem: quia clam
 or eurs in conspectu ei itū
 unt in aures eius: & con
 tremuit terra & petre
 scisse sunt. & monumta
 aperta sunt: quia uocem
 filii dei audierunt. Sic
 mediator dei & hominū
 mediator inter celum & t
 ram pascha manducabat
 & fructus arboris undiq;
 colligebat quos in summ
 coepit traherebat: quia
 confluebāt omnia ad ar
 borem uite que erat in
 medio paradisi. *Exstinc*
 ta enim erat frumta. que
 uia mēcluat. *Quis ergo*
 amplius crucem timeat.
 Ve qui *crē* timet. ipse sibi
 testis est qd ad huc latro
 est. In cruce enī pendet
 omnis fructus uite quia
 ipa est arbor uite que est
 in medio paradisi. Ipsa
 est altitudo: latitudo: sub
 limitas: & profundum. Ip
 sa est mēstorū consolatio

esurientientū refectio:
 perfectorum glatio.

*Ut ihm uigū mudi digna
 amplectam imitaciōe.*

12

*pallū cupiditatis mun
 dane pfecte reliqm dñe*

egiptiace.
 uerire pos
 sum dñe celum

& tram mare & aridā:
 & nunq; te inueniā nisi
 tantū in cruce. Ibi dor
 mis. ibi cubas in meri
 die. *Cruce enim tua fides*
 est: cuius latitudo *lon*
 ganimitas: altitudo.
 spes profundum: timor. In
 hac cruce te inuenit: q
 cumq; te inuenit. In hac
 cruce anima suspendit
 a terra: & dulceta poma
 de ligno uite decerpit. In
 hac cruce dño suo adhe
 rent dulciter carnat. S
 ceptor meus es tu: glia
 mea & exaltans caput
 meum. Nullus ergo te
 querit: nullus te inue
 nit: nisi crucifixus.

*crux
 qd
 carnal. longitudo.*

*Ipsa bonos col
 ligit & remu
 nerat. malos
 qdempnat &
 disperdet.*

O gloriosa crux: radica-
re in me. ut ascendam
in te. **S**: ubi crucifixerit
eum? In caluarie loco.
Beatus locus: in quo fi-
gitur. **Bona caluities**:
que tali fronde regitur.
Ad hanc caluitiem he-
luseus ascendebat. Ascen-
de calue: ascende calue.
Vide si non caluus est: &
noster heluseus. filius inq̄
hominis non h̄t ubi ca-
put suum reclinet. Ecce
quam caluus est: q̄ nō
habet ubi caput suum
non reclinet. Caluus est
quia regnum ei non est
de h̄ mundo. Caluus est
noster heluseus quia dis-
cipuli relicto eo om̄s fuge-
runt. Quid enim discipu-
li. nisi capilli capitis? **Q**
omnes num̄ati sunt. **E**
in loco caluarie: uerillū
crucis erigitur: pro eo i-
q̄ qd ambulauerunt
filie syon extenso collo &
nutib; oculorum: decal-

uabit dñs iuicem filiarū
syon. Decaluet dñs iuicē
capilli p̄ ambulantium
inductis suis. qui extenso
collo sup̄bunt & nutib;
oculorum glām non xp̄isti.
s: suam querunt. **Decaluet**
inquit dñs iuicem filiarū
& faciat ibi locum calua-
rie ut figatur ibi gloria
& crux xp̄isti: ubi sedem
sibi sup̄bia locauerunt. **D**i-
lata inquit caluitium
tuum: sicut aquila. **A**q̄ ^{no}
la p̄spicuo sole fructur.
Sic anime caluities q̄nto
dilataur: tanto se puri-
incam ueka lux n̄ fundit.
Pro hoc enim lucem hanc ^{no}
p̄didit absalon. q̄ graua ^{absalon}
bat eum cesarief: & etiā
ubi semel in anno tonde-
batur: crines suos ponde-
rabat ducentis siclis pon-
de publico. **V**n̄ & eodem
crine suspensus ad arbore
m̄itit. **A**bsalon p̄ris par:
t̄pe est in d̄s. **A**ue rabi.
Voce & osculo p̄ri pacē

ferbat. homo inquit pa
cis mee in quo sperabam
et cetera. Ecce absalom. S; q
modo natebat comam.
sua erat: & loculos ha
bebat. Unde & grauabat
cum cesariel. & semel in an
no confusus est: qm retulit t
ginta argenteos & precit eo
in templo: quos pondauit
ducentis siclis qui nimirum
in mi indus est: & hoc pon
de publico non ponder sanc
tuarij: quia plus erubuit
infamiam quam conscien
tiam: plus suam nequiti
am. quam dei misericordiam pond
auit. Audi pondus sanctu
arij: Peccauit: malum co
ram te feci: dele iniquita
tem meam. Audi pondus
publicum. Maior est inq
cham iniquitas mea: q
ignosci possit. Retulit g
triginta argenteos: & p
recit eos in templo. Vide
quam magni pendebat
eos. Non precit eos in luto:
s; in templo. Hinc mirum

temptalibus dicit templu
suum deuouerat. Auari
cia enim simulacrorum
seruitus: & auaricia ex
cecat oculos sapientium.
Ecce quom infelix ercecat
est. Valuit se ppendere q
denarios pure. denarios te
plo: se ipm laqueo ad dñe
Amabat heredes suas qui
eosdem denarios exinde
colligerent: qui etiam nūc
re seruant eos in suo cor
bonan. Precit eos in templo
ubi possent inueniri &
abierit laqueo se suspen
dit. Nam diu quidem erat
quod a xpisto abierat. &
auaricie laqueo se sus
penderant. s; quod fecit
in occulto palam omnib;
innotuit. Suspensus cre
puit medull. Plenus erat
uenter: & ruptus est uter
Crepuit medull ubi sedes
erat sathane: crepuit uas
contumelie. Non enim
erat de uasis figuli que
pbat fornax: pp qd mag

in p. 209

ma

ma

in p. 209

in p. 209

figuli que pbat fornax
p qd magro figuli in se
pultura pegrinorum for
tem non habuit: s; uelut
testa crepitans. p inane
diffiluit: & diffusa fut.
omnia que male congre
gariat uiscera eius. Pec
nie enim uiscera sunt a
uari. Illa diffundunt
& pduntur: s; ut in me
colliguntur. Pendet ad huc
de artore iudas: & ab sa
lon p comam capitis sui
& mulus cui federat p n
fuit. Nolite fieri sicut eq
& mulus: quia mundus
transit & concupiscenti
am ei. Crinis absalon q
suspenditur rachs omi
um malorum auaritia
est. Ubi hec radica uert:
cesaries omnium malo
rum habundabit. *Qu*
lus ex equo & almo mpe
tus duplex est animus
qui foris ostentat quod
intus non seruat. Tal
erat iudas talis absalon

Ex mo

Foris pietas intus malitia
duplex iniquitas est. *Q*
manifeste timet: a sim
simpliciter ambulat. *Q*
lus nequaquam & subdo
lus: in eantim papiat.

Ut si spu uiuimus: spu &
ambulemus.

Aperi domine
ostium lateris tui
quod est in archa tua:
ut introducas cum mun
dis & in mundis septe
na & septena. Tu es eni
uerus noe: quem solum
inuenit deus pater tu
iustum coram se. Hic e
inquit filius meus dilec
tus: in quo complacui.
Tu cognosces oues tuas: &
ille te agnoscunt: qz s
animalia munda: sep
tena & septena quia sep
tiformi gra & opibus lu
cti. Sabatum ex sabato
adepta iam digni sunt
octaue ascribi: qui mun
tantum in archa salua
tus est. Introduce ergo

13

et nos ad te postuum latu
tu qd est fidel ecclie: et
claudere hostium afforis
donec pertranseat iniqui
tas: et cessante diluui
no nobis apertis ostium ia
no fidei s: spei. Intim tamen
et fenestra est in archa: p
quam dilectus mittit ma
num suam et eruat colu
bam suam. Surge inqers
amita mea: sponsa mea:
columba mea: et ueni et c.
Euolat post te ut apprehendat
te: tu effugis. et ascendis
super cherubim pennas ue
tor: ut n̄ inueniat pes co
lumbe tue solidum quid
de te ubi requiescat: nisi
intim ad archam tuam
reueratur. et tu manu ap
phensam tuam in suam
mansuetilam reponas.
Lucius est enim in portu
fidei. intim prestolari et
quiescere: quam te inuis
et frust insequendo ^{in aquat} diluui
inuis meabiles decide et sub
mergi. Aq eni q a dextro

latere templi effluunt:
mille passus mensurate
usq; ad talos ueniunt: et
post alios mille passus usq;
ad genua: et t̄m post alio
mille usq; ad renes ascen
dunt. post alios autē mil
le in tantum inuoluit et
intumescit fluius: ut t̄n̄
uadari non possit: s: opor
teat retro potius redire
ad solidum ripe. Qd uero
per talos nisi fidel: cui q̄
fundamento totum corp
inuitatur. Et qd p genua
nisi operis tollerantia: et
qd p renes nisi f̄na cari
tal exprimitur. Huc usq;
mensuras nostre morta
litate fact est pcedē. S: q̄ ^{no}
seruitande maiestatis pro
fundum altius seq̄ tēpta
uit: opinet a glā. Ido scā
aīalia ibant et reuereban
tur. idō et columba cum
non inueniret ubi pes ei
requiesceret: in archa reu
sa est. At uero coruus emis
s̄ uescit reuiri: quia non

simplici oculo persequi
uauitatis diluio incep
tus est. Et merito. Quid
enim columbe & coruo? Quid
candide & nigro? Quid
iude & iohanni? Quid & be
lial. Et tamen & ite uidam
& iohem medius sedet:
m^o lectum & repbum la
tionem medius pender: &
noe inter coruum & colu
bam: s; coruis semel no
emissus est reuisus. quia
iudas egressus in aera s
pensus est. S; quid e odne
quod unus ex militibus
lancea latus tuum apuit?
Quid e unus ex militibus. n
ille qui tunc tunc tuam
in confutilem forte acce
pit? Ipa: nimirum
nitat fidelium. que tibi
solimilitat: cuius lancea
cunctis credentibus lat
tuam aperuit. Quid. n.
planceam nisi subtilem
p^o dicationis sermonem
accipim? p^o qui scilicet ius
terium fidei populis cre

dentium referatur? Iu
uis est enim sermo dei &
efficax: & penetrabilior oi
gladio aapiti. Ergo sermo
dei & gladius est & lancea. **Stadio**
cominus: lancea longe
fertur: quia uenient an
nuntiauit pacem his q
ppe. & qui longe erant. fi
lii autem tui de longe ue
nent: & filie tue de late
surgent. His lancea lat
xpi aperuit. Hec est illa
lancea: quam abacue p^o ha
fulgurantem hastam ap
pellat. Hastam fulgurantem in
pluuam fert: hoc est
miracula in acceptione
sermonis. S; extiora mi
racula in signum sunt
non fidelib; s; infidelib;
& fidelib; ipa uirtus hasta
lucis sapientie fulgurant
p^o miraculo est. Credentiu
eum subtilis intelligen
tia hasta fulgurant est:
q; per latus xpi penetr
itq; ad interiora uelaminis.
Hanc hastam & uirtum

aque tulit dauid de capite
 saul dormientis: quia scri-
 bis & mudis & negligenti-
 bus; intellectus simul & gra-
 subtractur. **S;** dormientem
 filius sarue confodere uo-
 luit semel: sed opus non
 est nisi dauid benigne pro-
 hibuisse: quia peccatorem
 pigrum & contemptentem
 nisi misericors dei patienti-
 a sustineret. gladius satha-
 ne semel hoc est in eum
 iustificet. **M**ult enim imp-
 bus sathan: ut qui dormit
 non adiciat ut resurgat.
At uero misericors deus de lon-
 guo ueritate sepius incla-
 mat: nonne respondebis
 abner? **R**etribuis enim pec-
 catori bona pro malis in ius-
 tice dauid: & ammones
 & expectat dicitur. ut res-
 pondeat ^{tibi} unum pro mille. **I**-
 lis autem uox tua impba-
 uidetur: quia inquietum
 eorum sompnum inquietas.
Quod est tu inquit qui clamas:
 & inquietas regem? **R**ex

enim impiorum superbia
 in umbra dormit in lecto
 calami in locis humentibus:
 & progunt umbre umbra-
 eius. **I**pe abner: qui pro-
 regat saul. **C**ur inquit
 quietas regem? **A**b incre-
 patione tua domine dor-
 mitauerunt qui ascenderunt
 equis: nec euigilare uult
 cor auriga impiorum: do-
 nec precipites ruant in pro-
 fundum. **A**t tamen aliquando ^{no} est
 superbia cor compungitur
 ad nocem est: & non usque
 ad correctionem. **F**lectitur
 humilioris sermonibus; super-
 bus saul dicente deus que pro-
 sequeris rex israhel qui persequeris?
Cane mortuum & pu-
 licem unum: sicut prope
 in mortibus. **Q**uid enim
 christus & membra eius: uisitantur
 mortuus a superbis reputa-
 tur? **E**t reuera canis mor-
 tuus est: qui latrando. **P**-
 phariseorum & impiorum
 tenebras occidit est. **L**atit
 adhuc & membra eius con-

lupos uespinos: & mortui
sunt mundo. ut uiuant
xpisto. Ideo mundus eos
odit & despicit: q̄ de mun-
do ip̄i n̄ sunt. Sic iq̄. puli-
cē unū p̄sequitur p̄dix m̄
mōtib; . Pulcrū p̄uulū & mor-
det & salit: sic humilis it̄
carnalium uicia remordet
confidenter: & salit in mō-
tibus uirtutissimū h̄t refu-
gium ut non timeat p̄ditē
adulterā: q̄ ioh̄em baptistā
uiscerū

14

*v. p̄flante auit̄ ca-
ritas d̄i distudat̄ ī cozchib;
uisc̄: eligēd̄ p̄c̄i abici ī do-
mo d̄ni q̄ ī tabnacul̄ pec-
catorū conuersari.*

Piger sum
dñe & tardus ad
mouenda castra & ad sequen-
dum tabnaculum tuum ducatum
quia in parte aquilonis
castra metatus sum & tū
nouissimū mouentur. q̄
graduntur in exercitu
tuo. Primi quidē sunt in
acie tua qui ad orientalem
plagam tentoria fixerunt:

quibus scilicet semper q̄
nouus ortus sol iusticie ut
renouentur de die in diē:
& t̄riscant de gloria in gl̄ia.
Quos euestigio secuntur.
qui ad meridiam̄ recende-
runt quoz desideria flag-
rant & assidue respiciunt
ad amorem tuum. Post q̄s
ad occidentalem plagam
positi: in quibus peccata
cotidie occidunt. Nouissi-
mi omnium qui ad septem-
trionem. qui frigore rigentes
ux ad sequendum alios
uestigia mouent. S; hec
quatuor singule diuisiones
h̄nt tuas tribus in quib;
& p̄fecti & mediocres &
infirmi considerari possunt.
Inter illos deniq; nouissi-
mos & torpentes ut manū
me nouissimum omnium
& minimum tua castra
recipiant: ut post os alios
strenue precedentes tua
signa dñe uel curuatus se-
qr̄. Quid enim me estimē
inter alios nisi cadauer

emortuū: qui exercitum tu
 unum in meis ferozibus
 corrumpo? **D**; utinam me
 saltem latrunculi in sepul
 chrum helisei preciant: qd
 si ossa illius me contingent
 statim vivis exurgerem.
 Et in exercitum tuū dñe
 sabaoth festinus perire.
Quid enim latrunculos
 nisi peccata mea dixerim:
 que me tibi immo meipm
 michi furata sunt. & fuffo
 ratum uelut cadauer ex
 anime peccerunt. Et uti
 nam saltem metu peccoz
 meorum peccatus sum in se
 pulchrum ueri helisei q
 p me decalucatus est ut ha
 beat & reputez abiectissi
 mus int omnes qui in domo
 eius sunt. forsitan respicet
 humilitatem & abiectio
 nem meam: & ossib; uir
 tutum suarum tanget
 morticina mea: & conti
 nuo uiuis exurgerem.
**Ne efficiam inanis glie cu
 pidi.**

Deus deus meus pone
 illos ut rotam: & si
 cut stipulam ante faciem
 uenti. Sicut ignis & cetera.
Quid enim superbia nisi
 rota: que a posteriorib; sur
 genti semper in anteriora ca
 dit. Superbi ergo ut ro
 ta ponuntur: quia qnto
 se in transitoriis eleuant:
 tanto se ipsos ab eternis pre
 cipitant. Et sicut stipulā
 ante faciem uenti. Quid
 p stipulam que fructu scti
 ori priuata inferius semp
 arefcit. & auento circum
 fertur: nisi inanis gloria?
 Que cum in terra aruerit
 p abiectioem temporali
 um: in celo tñ non habet
 incedem opum suoz: qm
 uento elationis raptur
 assidue. **D**; post eadem sti
 pula in silua conuertitur:
 qd qui per inanem gliam
 sua proiecit: ad aliena
 concupiscenda pauari
 ciam redit. Et merito p
 siluā significatur aua

ritia: que lucris est demo-
num quam in faciabilis
concupiscentie semp ig-
nis comburit. **Unde scriptu**
est. **serunt ligna ut unge-**
rent sibi regem & dixerit
olue. Impa nobis. et cetera.
Quid poluam: nisi cum
pian intentione fructus
misericordie. **Et sepe aua-**
ri & superbi que sunt lig-
na siluarum opa mne fa-
ciunt non pia intencione.
s; ut laudentur ab hoib;
uel a deo plura in hoc mu-
do recipiant. Nonne isti
quasi dicere uidentur. Oli-
ua impera nobis. s; oliua
non regnat super eos. qz
affectus misericordie inter lig-
na siluarum uentouani-
tatis non uult ^{ut pro} commo-
ueri. De talib; que men-
tuntur opus oliue: dicit
apls. Si dedero omnes fa-
cilitates meas: & c. serit
ad ficum: & dixerit. Ipa
nobis. No possunt aut de-
serere dulcedinem mea:

& inter ligna ^{ut pro} moueri. **fic**
est sermo sapientie cum
dulcedine caritatis. Hinc
sepe supbi uel auari non
fructum: s; folia ficus. Qs
enim malus non bene uult
loquitur. s; non hnt super se
regem ficum: qui dicunt
& non faciunt. Non enim
colligunt de spinis uual:
nec de tribulis ficus. Tri-
buli sunt qui uestes xpi
seruunt qui p dulces ser-
mones & bndictiones sedu-
cunt corda simplicium.
De quibus si linguis inqo
angelorum loqr & cetera. Et
dixerunt uiri. impa nob.
Non possum inquit de se-
tere uinum meum & cetera.
Quid putte que tanto labo-
re excolitur putat. & fodi-
tur nisi martirium? Cui
uia pmitur intorculari:
anteq; possit in uinum
eliquari. Itemq; multi re-
pbi q; pnoie xpi multa
pacuntur: s; extrema eoz
no inuinum s; in acina

exprimuntur. De quibus:
 si tradidero inquit aposto-
 lus corpus meum ita ut ar-
 deam & cetera. Quia ergo
 pinguedinem mēe sicut ol-
 eum caritatis: ut ut hē
 spūale gaudium: quoz
 nomimb; uita se uolunt
 ptegere. Quem ergo regem
 sibi fecerunt ligna siluarū?
 Rammum id est peccatum
 suum: qui primum lenis
 ē; post in spūis uertitur.
 Et de ramno erit ignis: &
 deuorat habitatores schē.
 hic est ignis qui comburit
 siluam: & sicut flamma
 comburens montes. Dup-
 bia eorum qui te oderūt
 dñe: ascendit semper. De
 rota ēnsit ut stipulam: de
 stipula in siluam: de silua
 cressit in montem. Simi-
 liter & spina que comel-
 est iniquitatis semper au-
 getur. Nam stipula uen-
 to rapitur silua igne. mōs
 flamma comburitur:
 ut tenebrosi montes & in

malitia consummari. &
 ut ut ponantur ut eliba-
 nus ignis: & foris flāma
 gehenne crucientur. **Bea-**
 tos uere esse q̄ sep̄ sūt paucū
 arc̄ enī forūm sup̄at̄ &
 infirmū accina sunt robore.

16

Samson nazareus
 donum fortitudi-
 nis que in septem criminib;
 continebatur a deo conse-
 cratis deuotionem sanctita-
 tis quam semel deo uouit
 in consecratione cesariet &
 obseruantis nazareorū
 deo reseruabat. Quis aut̄
 nazarei morem ignoret:
 ad mortuum non accede:
 id est mortuis opibus non
 communicare: quia qui
 tetigit picem inquinabi-
 tur ab ea & uinum & si-
 ceram & omne quod in eb̄
 are potest non bibere. Quē
 ue coeone ebriozum effra-
 & flori decidenti: qui cadu-
 ca amplectentes dei obliuif-
 cuntur. Postquam aut̄

uolū

ne

e uiii.

presument de fortitudine
in amplexibus dalile cepit
molefcere id est uane glie
de laude sanctitatis sue ani
mum inclinare: quis fini
em excepit iam palam
est. m^o Quam diu enim dona
mitionis gratie meretrici
non reuelant: & nouos
funes facile ut confidebat
abrupit: nec quilibet eū
ligamina tenere potuit.
Diu diu meretricem sapi
enter eludebat: & beatus
fuitatem nec illecebris n̄
multo rectio affectus exp
dit. no Sciendum enim q̄s
dam iustos eē qui & blan
dientem plerumq; uanā
gloriam a se non abiciūt:
s; celata uiciorū fortitudi
ne que est ex uirilib; p̄p̄ti
intentione ei p̄ quedam le
uia extorsit illudunt. Inco
lunt enim uiciorū uirtute
intentionē abscondite:
fraudes uel illecebras muli
eres blandientis p̄uipen
dunt. Quod si a deo decipi

untur ut blandimentis
gloriam adiutoria admit
tant: & de grā cum occul
tata fauorem querant:
dum securi in amplexi
bus meretricis impbe
dormiunt. dampna diu
suspensa miserabiliter
incurrunt. Grā enim q̄
p̄septiformem sp̄m uirtutis
exercuerat & sanctarum
cogitationum cesariē q̄
in sacrificio dei debebat
reponi ex quo idolatrie
laudes sunt expositi: in
potestatem hostium reci
derunt. Qui bene philistei
dicuntur ^{id est} item cadentes
pocione: quia frustra ui
num & siccam uitauerat
quem amor laudis debri
abat. Quia nemo rema
net ubi cecidit: nisi p̄p̄
nitentiam cunctis resur
gat etiam luminibus p̄
uatur. & ad molam depu
tatur: ut iam ignoret
quid boni faciat: & labo
ri seculari implicetur. S;

nec tales plerumq; gra
 dei relinquunt s; miseret
 tenebris & carcere damp
 natouum dum penitētia
 eorum recipit. dum sub
 oriri in mente ipsorum
 nouellas bene intencionis
 cogitationes q̄ cesariem
 captiū p̄ndit. *ut cognoscām*
temp̄ uisitacionis nre. ne dup
lia contāmur contricione.

Propter peccatū po
 puli: regnare facit
 ypocritam. Sic filii isrl̄ q̄
 peccauerunt dño serue
 runt eglon regi moabita
 rum. decē & octo annis. To
 tidem annis & illa muli
 er euuangelica: & cetera
 fuerat in infirmitate sua.
 S; completo numero legi
 & euuangelii: & mulieri
 sanctae. & filii isrl̄ libtas
 restituta est. *discutatur*
ambidexter atq; filius ie
ra hoc est r̄ uiminatori: fi
lii gemini idē dextere. ve
re dicit melior qui & ore

uerbum dei ruminat: &
 utraq; manu p̄ dextera
 fortiter operatur. Unde
 & sicam fecit s; ex utraq;
 p̄te. *qua ferret*
pinguedinem superbie etol
lentem se super isrl̄ dei.
 S; uide: qua sagaci indus
 tria tyannum aggressus
 est. Prius munera: postea
 sicam p̄tulit. Sic p̄tius
 rectorib; aliquando fortes
 uiri sagaciter obuiant.
 dum prius quasi palpan
 do leniter inflatum super
 bie uentrem in opinō mu
 crone p̄fodiunt. Et bene
 fica non gladio ferendi
 sunt hi; quib; p̄ platio
 nis reuerentiam non pub
 lica s; priuata debetur cor
 reptione. S; dum quilibet
 electus p̄ suo commissio re
 prehensionis sententia
 percutitur: mox sanguine
 confessionis erumpente
 p̄fusus abluatur: quem
 admodum est arguente
 nathan. Repti autem

incipitem

no lū x b d

dum feruntur: alii stō
ra per secreta nature pro
rumpunt. sicut eglos. Qd
enim stercoza nisi feror b
laspemne de cibo supbie
concretus: quam tumid
& impaciens repbensionis
animus statim dum ar
guitur pferat. Nam si hu
milis responderet peccati
non sequeretur capulis
ferri id est effectus sen
tentiem: s; educto ferro
uiuere: dicente nathan
ad penitentem & confite
tem dauid. Noli timere
non moueris dimissum
est peccatum tuum s; ut
tulit me ro rrl. sic enim
māpretatur eglos: ppter
nimiam elationis crassi
tudinem iniectum sibi f
rum pinguisimo stricit
adipe: & inde molli de
bit in ampli' induratus
est: ut ipse sibi sine damp
nationis iudicium assu
geret: fugit autem aoth
p posticam id est p angta

mam que ducit ad uitā: clau
dit diligent ostiis ne moel
uitaret p fenestras: & sic
ad montana pficiens iuu
tū butina psonuit iuxta
illud. Super montē excel
sum ascende tu: qui euā
gelizas syon & cetera.

*He in arcu ppe uirtutis spe
ur q dñi; salus.*

Adolefcent
Quidam de monte
effraim: uxorem accepit de
berlehem. Adolefcentis no
men plerumq; stulto im
ponitur. Mons effraim:
actiua designat fructifica
tionem. Qui ip dñi bonis
in sudat opib;: hi sunt de
monte effraim. Qp iacta
ciam: hi collactales ee ui
dentur. S; de actiua: ad
contemplatiua redit. H
eni de berlehem hoc e conio
panis uxor ul cocubina dr.
Uxor ito: cocubina stulto.
Nam fuit: qui contēpla
tionis pulcritudine non
legitime utantur. Talib;

non uxori s; concubina est.
 Unde merito a supradicto
 adolescente discordasse: s;
 ad domum patris redisse
 eadem concubina dicitur.
 Iusto enim dei iudicio fit uir
 qui dono dei ad suam libi-
 dinem abiit: eadem gra-
 puetur. S; predictus adoles-
 centis abeuntem sequitur.
 Et aliquantulis diebus mane
 in domo patris illius eidem
 concubine sue reconciliat.
 quia nimirum pro dolore pe-
 nitencie & continuam ad-
 dem intentionem amisse
 uirtutis gra- reuocatur. Mi-
 nus autem comes est uirtu-
 nere: quia stulticia non re-
 cedit ab intentione. Unde
 pater puelle eum aliquo die
 secum retinere laborat: ut
 maneret in abscondito ubi
 prouidet & uidetur. s; uana
 mens spiro sapientie confi-
 lio redire & exire ad publi-
 cum festinat. Cui dum ap-
 proquat gabaon: sol inci-
 pit occumbere. quia dum

stultorum contributio fa-
 milialem se exhibet a luce
 ueritatis incipit discuti.
 Unde cum hospicium repe-
 re non posset: in stultis
 eum & uanis auditoribus;
 non habet uerbum dei ubi
 caput suum reclinat: no-
 luit in platea manere
 ubi solent lapides sancti-
 arum colligi & non spargi.
 S; hunc uir de monte ef-
 fram rediens de agro coe-
 rripuit: & secum in domo
 retinuit: quia prudentes
 in doctrina uiri stultorum
 arrogantiam reprimunt:
 & domi hoc est secum in-
 tecto silentio residere copel-
 lunt. Viri autem ciuitatis
 filii belial uirum in famien-
 tes libidine non puellam
 s; iuuenem ad nepharium
 scelus uolenter repetunt:
 quia mentes inanis glie
 luxuriam in flammate
 sacre scripture studium
 portione se ingerunt: no-
 uirgineos amplexus sapi-

entis s; uiuentis impudic-
tate libidinem implere
faciunt. **H**ij sunt de quib;
in euangelio. Nolite inqt
scm dare canibus & mar-
garras inter porcos ne con-
uisi dirumpant uos: sic &
eidem gabaonte postea
filios isrl' uis diruperunt.
Cum uero tota nocte cocu-
bina illius fuissent abu-
si mane ad ostium iacen'
mortua reperitur: quia
sepe scripture sacre ^{hodie} syriacis
tam diu aperisorum ^{hodie} ten-
tentur deluduntur: donec
hostium intelligentie aperi-
re uolentibus quasi uaces
& mortua conspiciuntur.
Tum uero miserabilis ado-
lescenti mortuam ee intelli-
gens. Et sic eam asino se po-
suit conuincq; deferens in
duodecim frustra diuisit:
& misit ea in xij. trib' isrl'.
Quod; aut mortuam asino
suppone: in stulticie sue
extinctionem uitam im-
putare. Et qd e domi de-

ferre in xij. frustra. **D**emide
uisi fecum in occulto cordi
fidem suam tractare & ad
perfectum aplice sanctionis
uicium conformare. **A**d sin-
gulas uero tribus isrl' sin-
gulas pres' mitte est: pfecti
singulorum fidelium sensu-
bus singulas sue mentis
sectas manifestare. **T**um uero
in impudicos corruptores
gravi districtione trum est.
Hec ab re est quod filii ben-
iamin id est dextere nunci-
pantur: q; uitarum exerci-
tatione bellicosi utraq;
manu ueros israelita expug-
nare conantur. **B**es ante
eos celi & in fugam isrl' sc
filii isrl': hoc e spe sui uir-
tute confidentes de impioz
nece non triumphauerunt.
Ipi namq; etiam sane fidei
defensores quamuis pieta-
tis causam age uideantur:
tamen quam diu mitozu
suorum uel scientie consti-
entia gloriantur: etiam an-
reptorum faciem cadunt

et superantur. At ubi nichil
de se presumentes sancto
se spiritu commiserunt.
in fugam uertuntur
aduersarij: et succentis eo-
rum inuentionibus utriusque
testamenti gladijs utriusque
confossi: digna strage disp-
eunt. Iurant quod filij isrl non
daturus se amplius filias
suas id est spirituales sententia
tam nephandis hominibus: si forte
penitentiam coram deo et copu-
tationem regni celorum uoluerint rapiant.

Apoc. dicebat dauid in corde
meo abscondi eloquia tua
ut non peccem tibi. *ut in anti-*
qua nos excedentes ea que
ret sunt obliuiscam.

Reth mo abtata an-
ima peccatrix que secu-
ta est uirum suam eccliam
de regione tenebrarum ue-
nit in uideam confessionis
terram. Ibi in agro booz id
est in scriptura sua colligit spicam
que melior manu fugiunt quam
dam S. sententias a magnis
doctoribus intactas: quas lex

precipit remanere in ci-
bum uidue pupilli et ad-
uene: sequens post terga
metentium: ne in suis in-
tellectibus a doctrina ab-
erret catholica. Meliores
magnum sunt. Augustinus:
Ieronimus: Gregorius: et ce-
teri tales qui de scriptura
magnum expositionum
manipulos collegerunt.
ex quibus quosdam nobis
fuit illas in scriptis suis
reliquerunt: ut et despi-
cet que colligimus et de eis
que per eos intelligimus typi-
fantis huius ruminet et ui-
uat anima nostra: ut inquitur quod
bucellam suam in aceto
amaritudinis. comedens
cum puellis christi: id est phi-
militatem se reputans in
minimos que sunt in ecclia.
Neque amplius debet in alie-
no agro metere id est seculari-
bus se studijs immergere.
Qui semel se christiane deuo-
uit discipline. Deum messe
suam uirga id est subtili

discretionem excutient inue-
nit tres medios qui sunt et
intellectus: secundum in-
firmam donationis xpi. In
ipsa autem nocte hoc est ipsa
consideratione superuenit
mortis dum uentilat a-
ream suam ueris uox: te-
pus est enim ut incipiat
iudicium a domo dei: la-
uatur ipsa rith & ungitur:
& calcioibus induitur uesti-
mentis iuxta illud. Laua-
bo per singulas noctes lectu-
meum: & murra & gutta
& cassia a uestimentis tuis
& cetera: ut christi bonis
odori fieret. Et sic ^{ar} pte pedu
ditos operiens pallium ex-
misit in carnationis pro-
pinqunitatem xpi fenices:
sub eodem se protegit pallio
depreatur. Non dum tñ ad
huc puenit ad coniugium
ut dicatur et a xpo soror
mea sponsa: nisi prius ali-
quod propinquior inderatur libu-
s. arbitrii sibi testimonio legi
descalcietur: quia nemo suis

uiribus s: tantum gratia dei
liberatur. *ut accedentes ad
seruitute di pperimus nos
aduersus temptamenta* 20
Per diaboli.
Quidam diues & po-
tens id est deus quo nihil dici-
tur. nichil potentius filium
habuit hominem. S. aqis
baptismi regeneratum: in
filium adoptauit cui medi-
am dedit hereditatem. qñd
cum ad suam creauit y-
maginem: totam repro-
mittens si deuote seruaret:
id est ut glia immortalita-
tis & plena sui ipsius cog-
nitione eum ditaret: qd
est totum & pia expectaco
sanctoru. Paradisum ei
deputauit ad inhabitandu
id est presentem ecclesiam q con-
deliciaz: cui sacmētis & spiri-
talib; deliciis reficeret. fructus
autē sps carnalis gaudiū par-
zē. Et dicitur & pedagogos q
puer erat et punit: id est p-
latos ecclie a quib; uerbo for-
maretur & exemplo. Aug

no scientie boni & mali cū
 phibuit: id ē a transgressio
 ne mandatorū dei ne ppria
 ab utraque uoluntate incur
 reret crimen inobediencie
 quod erat gustasse se de lig
 no scientie boni uel mali:
 cum disceret per experientiam
 quid intēt int bonum
 obediencie quod deseruiff;
 & malum inobediencie q
 meruiff. **S.** antiquus
 serpens inuis puidum
 blande & seductorie ad cibū
 uictum cogit: ut s. ut
 olata mediocritate sua
 qua deo subē & creaturis
 debebat pēe dei mandata
 reiceret: & ppe amator ex
 cellencie i diaboli confor
 mitatem euolaret. Inso
 lens itaq; & lasciuus ad ore
 cedens & a seipō quē inuis
 colere deberet p fenestras
 mortis & p portas sue ciuita
 tis clatus apris concupiscē
 cie oculis exteriora cepit
 ambire & in eis delectari:
 & delectando euagari per

campos licentie: per siluas
 luxurie: per colles altitu
 dinis p ualles cupidinis:
 p pelagus diuisarum tēpel
 tatum: p amfractus cogi
 tacōnū notiarum: p bima.
 per triua multiplicium
 errorum. Dum sic euagat
 & discurrit: seductor ne
 quam ad miserum eter
 naliter captiandum la
 queos componit. Belant
 oculi iniores: ne periret
 & uideat unde & quo uen
 it. **O**s confessionis claudit
 ne clamet ad patrem in
 iectis uinculis affectuum
 firmitate manus bonorū
 operum ne dissoluantur
 nodi iniquitatum. **P**edes
 id ē anime affectionis ne
 bona uelint uel ad bona
 se extendant compedib;
 ferreis inmodantur. **C**on
 fringitur spina dorsi idē
 rectitudo rationis: ut
 dormiat nec exurgat
 amotus inmersa car
 nalibus desideris. Sic g

Psalm. lxxxv. 27

no

uatur sompno male delectationis imponitur nauis male securitatis. & flante uehementer uento male adulationis pegeri traductur in regionem dissimilitudinis. Tandem sicut exponitur spiritibus immundis: fornicationi superbie ire. Clausus in ergastulo fame consumitur terra comedit filiquas porcorum desiderat querit in circuitu ambulat cum impiis: cogitur molere per emolumentum male conscientie. Iacet tamen in memor oblatus sui circumdatus felle & labore: non ferit in ebano est absinthio: ferit delicias esse computat. **S**; ille impotens ac pessimus pro quid agit: quare non subuenit filio? **S**; dicit aliquis. Hec scit quid euenit. Hic est. Omnia nouit: omnia penetrat eius sapientia: perungens a fine usque ad finem fornicer. Item

aliquis. Omnia quidem nouit: non curat. dimittit eum sed secundum desideria cordis dissipat. **S**; nichil est. Disponit eum disposuit omnia de eo suauiter. Destinantur quippe nuntii ad eum a patre id est frequentes cogitationes cum propeita. cum presentia eum de salute sua sollicitantes mouent: sed non promouent. Ad est timor austerus & importabilis orator ferit in misericordiam non perit ubi & uerberibus: etiam corporis & anime mortem districteissime comminatur. Miser ille dum minus iurgatur pro dolore & immoderate confusione erubescencia mallet non esse: & fixus in terram oculis faciem & caput non audet uel potest attollere: saturatus dolore & miseria. Dolor eius in cursu uehementi ut miser ille iam tabesceret per lacrimas dicit

Blazys

*metu de deo
lucis.*

amaritudinis cito casum
 absorbente eum tristitia
 in foueam uicine desper
 ationis. **S**; ecce deo miser
 ante factis ad est uinculis
 spes. **S**. uinculis benigne con
 solationis: que plurimu
 ualeat in necessitatibus
 tempore afflictionis hec p
 amore suo dilatato pietat
 tis affectu & finu: sicut de
 curit miserie & laboribus
 herilis filij condoluit. Ag
 grauabat enim ei miseri
 am fetor & turpitudolo
 ci squalor in facie deformi
 tas in ueste: timor urget
 immoderate afflictio in
 uinculis & fame: & cetera
 gemitu magis explicanda
 quam lingua. **A**ccedens
 igitur ad puerum pena
 lem & durum timorem
 cum multa obungatioe
 repmendo in primis neul
 timodico ledet egrattem
 uoce & manu factis offiti
 ose eum demulfit. **H**e ti
 meas inquit fa: conforta
 re & esto robustus & spa

in deo & soluentur pecca
 tia sicut glacies in sereno.
Speciosa dei misericordia in
 tempore tribulationis: qua
 si nubes pluuie in tempore
 siccitatis. **Q**uis enim spe
 rauerit in eo: & confusus
 est? **Q**uis inuocauit eum:
 & desperit illum? **M**ercena
 ru in domo patris tui ha
 bundant panibus: tu au
 tem hic fame peris. **P**eccasti quiesse.
Quia ueras **A**uerfus: **Q**uia
Proptor est deus exquirenti
 bus in uirtute. **H**uius & hui
 modi tanquam olei uncti
 one uel alligatura salu
 tari pre resocillatus apertis
 oculis capite erecto qua
 potuit infirmitatis uoce
 nec non & spei alacritate
 respondit. **M**iser ergo su
 me reus maiestatis quid
 feci? **Q**uid commeriui?
Cur uitam prodigam tenui?
Cur ad uiam latam decli
 nauit? **Q**uo deueniam? **A**c
 ceptet deus & audiat: **P**
 care ultra non adiciam.
Et uitam merear fieri

mercenarius: cuius non
suum dignus uocari filius.
Ecce conuersio. Ad hec spes
hilarior rectita questite co
uisionis oportunitatem be
ne cauta preripuit: & pu
er ad huc infirmo ad huc
impotenti equum desiderii
quo portaretur ad patriam
exibuit: nec dignus equo
paratus defuit: scilicet
munde uoluntatis: sella
compunctionis & stram
ta deuotionis. Ascendens
currit sanctorum exemplis
p calcantibus uirtutibus: pcedit
timor: spes sequitur. Ecce
fuga. Currenti q uirtutum
mat est obinat discretio.
Hanc sequendo ingorem
suum uirtutes optinent.
Nec est illa contextualis an
gelorum: & summi patris
domestica. Nec assignat
deum querentibus: cau
sas & modos & tempora.
Nec audita uie causa: cep
tum iter approbat. Curre
frater: curre in quid felici

sis molestis: in te nichil p
cepti agat impetis. Rupes. n.
pripite & ualles confrago
te paludes, ligna & lapides:
lapsum parant in caute
currentibus. Damus t aur
gam & conuitem teperan
ciam: que currentibus eq
retardet uehementiam.
Ad pellendam uero timore
molestiam ad est fortitudo
p campos discurrens fidu
cie: clamans nudato gla
dio leticie. Cadent a late tuo
mille & q. Delegata etiam
p conductu quam sequat
prudencia assignatur & ita
cia: q per uiam eam codu
cat regiam: ne casu a sinis
triam declinet uel dexteram.
Nota ordinem. Timor pun
git spes accendit: desideri
um rapit: temperantia re
git fortitudo pgit: prui
dencia instruit: iusticia
conducat. Valens itaq: la
tales huiusmodi & puros:
iam non timentis atq: pha
raonis exercitum: tantu uentura

fuga uirtutum

scilicet illi

scilicet illi

munitum: ad claustralis
 s. solitudinis desertum. **R**e
 gina igitur ciuitatis sapi
 entia que dignos se que
 rent circuit uenienti gau
 dens occurrit preoccupat
 enim qua se concupiscunt.
 ut illi se por ostendat: &
 amplexata puerum int
 ducit eum ad palatium
 in quo erant de ambula
 toria cum .vii. columpni
 excelsa: & diuine contempla
 tionis reclinatorum pro
 fundissimo humilitatis
 uallo quod prefluunt
 aque s^{pe} sancti p^{ditum}
 turrib; id e xpsti & suor
 factis in signib; & ppung
 natulib; id e scripture mora
 litatibus comunitum. ^{si p^o} Ibi
 sedet ibi sedet regnat sa
 pientia ibi plena imago
 celestis ierlm: ibi omnia be
 ne dⁱ posita puer introduc
 tus du sedet quiescit in
 lectulo secum tanq. cur
 su confirmato hostes assit
 assultum faciunt: tela

uolant tria maxime ph
 antasie cogitationum ne
 bule affectionum passio
 nes desideriorum contra
 hec dicebat ppha. Non me
 demgat tempestas aque:
 neq; absorbeat me p^{sum}
 dum: neq; urgeat me pu
 teris os suum. ^{si p^o} Tunc puer
 timentu dicitur fili accin
 gere: & prepara animam
 tuam ad temptationem.
Duotibi incumbunt: pug
 na & uictoria. Paratur
 quippe equus ad diem bel
 li: deus autem salutem
 dabit. **H**oc audito: uirtu
 tes animantur ad plu
 habent et pcos & arma
 turam fortem: pugnat
 & resistit puer sicut &
 quantum potest. **S**; ali
 qu subtracta gra s^o dere
 lictus: fere raptus ab
 hostib;. **H**oc claustrales
 hoc boni sentiunt. ^{si p^o} In h
 articulo datur consili
 um & comune e desidiu:
 ut mittatur ad patrem

si p^o no 4 883

020

oratio supplicatura pro pue
ro. Accepto igitur equo fidi
de suo p'dient abscondito t'is
uolat cherubim & seraphi.
& dirigitur sicut incensū
in conspectu dñi. Causam
portat sibi creditam pora
trix egregia. *Lingua* silet
f; locuntur fletus & suspi
ria. Sic mouetur iudex su
mum. cui omne cor loquitur
& cui dignus filij conueni
at ereptio perquiritur.
Audit celo digna uera dei
sponsa & uirtutum mag
tra caritas. Ecce ego emit
te me inquit: ut ino non
deerit filio matris pietas.
Vade pat' inquit: tu reua
digna es hoc negotio. Vnde
puer coeruit: tuo reucha
tur p'sidio. Ecce uera adē
caritas secum trahens uir
tutum multitudine. Desper
antes iam respirant resu
munt audaciam. Cuius
gaudent hostes dolent:
instant illi: cedunt iusti:
manus enim pugnat dñi.

quor- loq
In congressu tam felici un
cunt boni: detruncant
alophili. Victor laudant
patrem filius odas solunt
letite: mar' ascendit iā
securus de palma uictorie.
Salutare colloquium de redēp
cone generis humani
Actum est in celo col
loquium ante tri
bunal pacis: que supat
omnem sensum factum
inquam ^{uiter} miam & iusta
tem & iustitiam. Prior
ergo locuta est mia uir
tate de reparatione huma
ni generis: hūc in psuasi
one pium eē & utile mi
sero homini p se nō ualen
ti resurgere misericiter
condescendē. Ad quam iu
tas. Hoc nequit fieri: in
enim contraria eē: qz
dixi homini maledicta
terra in opera tua. Ad qm
misericordia. Terrā quidem
maledixisti in opere ade:
si nouus posset fieri homo
cui nihil de adam pue

uiter

capit

respiratio

mirt: per quem posset si
 redemptio. Ad hec uitas.
 Vanitas quidem ē & homo
 & angelus. Si ergo nouit
 homo crearetur: maiorem
 in eo non haberem fiducia
 quam in proplauso. Unde
 nec hominem nec angelū:
 ad redemptionem faciendā
 reor ē idoneum. Dicit autē
 misericordia. facienda est
 p̄ me redemptio. Quia autē
 nequit fieri p̄ uanitatem:
 tu autem que uitas es. q̄
 ita michi adiuncta es quod
 pro affectu meo ne q̄ deē
 uita mecum miserum
 hominem respice diaboli
 tyrannidem: qui tuum
 seducendo hominem uite
 inuiose egit. Respondit
 uitas. Uere tibi deesse
 nequeo: quia nec tu aliqd
 a me posset erigere: cui
 non possem adē. Audiet
 ergo iusticiam uitatem
 consentisse misericordie: aut.
 Tu quidem uitas facies q̄
 libuerit s; scias quia in

nullo tibi partam: immo
 quicquid erigendum est
 usq; ad nouissimam qua
 dramem a te erigam. Cui
 ueritas. Volo quidem ut
 erigas: quia ero obediens
 usq; ad mortē mortem au
 tem crucis. Nichil ad hoc
 habens iusticia qd posset
 obicere: obmittunt: & utiq;
 dñe consentit. Videns ergo
 par a throno suo inter illā
 inestimabilem factam ēē
 concordiam: cum summa
 amminatione occurrent
 iusticie osculata est eam.
 A sensu itaq; omnium mi
 sericordia uitatem ad triā
 adduxit: & sic uitas de tria
 orta est: id est de uito uirgi
 nis. Unde moyses. Adducet
 dominus uentum deserto
 qui eructabit uenas mor
 tal. Cum autem ad passio
 nem uentum est: ubi se
 obediens eribuit uitas
 quantum permisit: iusticia
 de celo p̄spexit. Respuet g;
 miser homo quia domin

dabit benignitatem benigni-
ne faciens in uoluntate sua:
ut edificentur muri ierlm.

Hec tamen torpeat: quia da-
bitur benignitas secundū
quod terra nostra dabit fruc-
tum suum. *Epistola ad*

Odone canonici.

Dilecto
frat' & uere amico

22
frat' & uere amico
suo odoni canonico. Bernar-
dus abbas dicitur de clare ual-
le salutem. Si tibi ad tuas
litas tardius uideo: respic-
sisse: nouis potius oportu-
nitatem nunciū desuisse.

Es enim nunc p̄mum legi-
tam dum crede dictatas.

S: ut dixi p̄ laudis mopi-
am tardari mitte: quod scde
non distuleram. Legi itaq;

intuis lris: te illam quam
graunter ferebas cure pas-
torali saremam deposuisse.

licencia siquidem ab ep̄o
im impetrata immo extor-
ta tua importunitate. Et

hoc non alter: non ut i ei
ep̄iscopatu quocumq; ali-

bi manens: ab ei subiectioe
non recederes. Tu uero cum
tibi hoc non placeret: archi-

ep̄iscopum adiens & ab
ep̄o tamq; superioris aucto-
ritate dignitatis securita-

tem accipiens: ad p̄orem
locum & abbatem tuū re-

uersus es. Ubi qualiter post h
uue debeat amice doceri

flagittas: egregio utiq; doc-
toe & magistro incōpabili.

Qui cum cepo docere quod
nescio: uel tunc incipiet

sciri quam nichil scio. Ita
ne lanam querit ouis a ca-

pra: aquam molendinū
a furno: uerbum sapientia

stulto. S: redibo ad rem.
Pret' hec p̄ totam seriem

litarum me sup me glori-
ficant: aliqua de me lauda-

bilia intimesces. Quor' qz
ipe michi concti non sum:

& tue hec beniuolentie
ascribo: & ignosco ignora-

tie. Tu enim uidel in facie:
ds autē in corde. Dub cui-

tremendo aspectu si soliti

te me circumspicio certū est
 qd̄ corpe michi notior sum
 quam tibi. quo p̄p̄inquo. Ad
 q̄ magis credo michi de me ut
 denti me: quam tibi opinā
 ti de me quod non uides in me.
 Quid forte a me audisti
 qd̄ possit p̄desse tibi: grat̄ age:
 in cui manu sunt & nos ser
 mones nostri. Datis factis &
 michi p̄ eo quod meum confi
 lum non tenueris: confort
 tantis te & monentis a uirno
 non frangi: p̄sillam in ita
 te non uincis: s; portare pa
 cient̄ onus impositum: qd̄
 semel susceptum deponere
 non licebat. De quare: ipe
 michi sicut postulas factis
 facio p̄te. Agnoscentis si qui
 dem sapientie mee licentia
 immo insipientie sēp
 habens suspectam temeritē:
 non fit quod fieri
 laudo: nec audeo indignari
 nec debeat. S; sic cui libet de
 qualibet re consulenti me
 quod michi fuit utrum cō
 sulo: ut sapientioris non

p̄ iudicem consilio: desiderat
 quemq; consulturū age qm̄
 accepit me. Quotiens uero
 mea sententia eligitur ac
 tenetur: graui fatore onere
 me p̄mi sentio: rei finem sēp
 p̄uidet & nunquam seru
 rus expectans. Uideris tu tū:
 si consulte meum de hac re
 consiliū mutauis. Uiderit
 hi quorum famori si quoz
 tū sup̄ hoc factus es consilio
 amrationabili egeris. Uide
 runt inquam si liceat iam
 inunctam sibi dēmitte obe
 dientiam ante mortem: c̄
 xp̄istū factus sit obediēs
 pat̄ usq; ad mortem. Etiam
 inquit p̄ licentiam. Nam q̄
 sibi eam ab ip̄o: & accepi.
 Bene. Licentiam quidem q̄
 sisti: s; qm̄ non licebat. Ac
 p̄ hoc non accepisti: s; ex tot
 sisti. Ex tota autem seu co
 acta licentia: licentia non
 est s; uolentia. Q; ergo tua
 importunitate uictus ep̄c
 fecit inuitus: non fuit ab
 soluere: s; abrumperē. Con

hic p̄ in p̄t̄ est

hic magis licet
aliquid si quis

no licet. Incepit
philos̄ cor̄

impor̄tūe uolent̄

Incepit
p̄t̄ ad om̄e

gratulor quidem tibi quod
 sis ex honestatis: sed tamen ne
 deus te quantum iure est
 sit et honoratus. Cuius paul
 dubio ordinationi resistis:
 dum p[ro]motus ab illo t[em]p[or]e de
 recis. Quid sit excusans p[re]te
 dit necessitatem: necessitas
 parit coronam. Si difficul
 tatem: si in possibilitatem
 omnia possibilis sunt cre
 denti. Sed responde quod veri
 est: quia si placuit tibi ma
 gis queis tua quam necessi
 tas aliena. Nec mirum pla
 cet factor et michi: quod li
 queis placeat tibi: si tamen
 non nimis. Quod enim q[ui]
 autem bonum ita placet
 ut si recte non possit fieri
 placeat tamen fieri: eo co
 modo quo fas non est: nimis
 est. Ac per hoc quia iam be
 ne non fit: bonum non est.
 Descriptum est enim. Duce
 te offeris et non recte diuidis:
 peccasti. Aut ergo oportuit
 te dominicum gregem seruau
 dum non suscipere aut s

ceptum non derelinquere:
 iuxta illud. Alligatus es iuro
 ri: noli querere solutionem.
 Sed ad quid nitor, h[ab]et iocina
 tionibus. Numquid suadeo
 te redire ad omnia regnum?
 cum iam non pateat locum
 recuperationis? Aut despare
 te nitendo quasi qui te tali
 alligatus culpa quam iam
 solvere non possit? Absit. Sed
 tamen nolo te illud tanq[ua]m
 nullum uel paruum malum
 negligere: immo sepe tunc
 re. semper penitere semper
 securum non esse. sicut scriptum
 est. Beatus homo: qui sepe
 est pauidus. Videt esse qui
 timorem et nitor incutere:
 non quod tibi sit laqueus despera
 tionis: sed qui spem adqui
 rat beatitudinis. Est siquidem
 timor inutilis: tristis: eru
 delis: qui ueniam qua non
 querit non consequitur.
 Est et timor pius: humilis
 fructuosus: qui cuiuslibet et
 quicunque peccatori facile
 misericordiam p[ro]meretur. Tal

*hic est qui querit
 ut eum arguat p[ro]
 ut dicitur*

quod nihil p[ro]uocet

Ecce qui querit

No. B. de

coloz 2

quod nihil p[ro]uocet

timor generat misericordiam & ser-
 uat humilitatem: s; man-
 suetudinem: s; patientiam
 s; longanimitate. Quem
 non delectet tam inlicita plebs.
 Alterius uero misera solio
 ista est primatia: inmodera-
 ta tristitia timor: horro-
 r contemptus: & desperatio.
 Ne hoc ergo qui desperatio-
 nem s; illo qui generat spe-
 ramentum non timere: uel pa-
 trum timere: tuam tibi el-
 pam sic rememorandam
 esse putauit. Est etiam quod
 magis ad huc timeo tibi:
 ne forte sicut de quibusda
 dictum est quod letantur cum
 malefecerunt & exultant
 in rebus pessimis: tu quoque
 deceptus non solum hoc
 putas culpam non esse: sed
 insuper quod absit in cor-
 de tuo gloriaris. te mag-
 num aliquid. & quod a-
 pauent solet fieri fecisse:
 dum qui emanis patris era-
 alius per potas. immo iam
 preerat contemptor plati

onis in subiectionem te re-
 degeris: & sic falsa humili-
 tas ueram inducens superbi-
 am in cordalia cogitantis.
 Quid namque superbus quam
 spontanea & tanquam li-
 bere ascribere uoluntati:
 quod uel coegit uel necessi-
 tatis uel infirmitas pusil-
 lanimitatis. Quod si nec
 labore uictus nec necessita-
 te compulsus: s; uolens hoc
 fecisti: nichil hoc quoque se-
 burs. Dei quippe consilio tu-
 um protulisti: magis tibi di-
 gens quiescere. quam ad qu-
 te eligerat eius operi deser-
 uire. Di. igitur unde deum
 contempsisti unde ad ma-
 re ei contemptum glaris.
 non est bona gloriatio tua.
 S; caue gloriationem: col-
 le securitatem: quatinus
 semper humiliter pauidus:
 non illo. s; timore qui sicut
 tam duri procat nam s; illo
 qui mitigat. Qui horribil-
 timor si quam tuum tremendo
 pulsant animum tacite

no. 11
 deo calor
 hoc inuclit

no.
 hoc
 inuclit non

cam repetens disciplinam. de magistro fieri de novo discipulus non erubuit. Nam cum patris uolenti uniuerso soluit: posses tunc remanere iuris: romani quippe pontificis ceccu e. qd pmo cio abbas emantipato filij est. tu tu hac potestate uti noluit: s; sicut aliusc nuerat. sicut tibi quocq; pcc timuisti. Quoc; ut magister alioz ees min te iudicabas idoneu. nec te quidem e credens tuus fieri discipulus contempsisti.

Et mirro. Quia qui se sibi magistrum constituit. subito se discipulum subdit. Et qdem quod alij de se sentiant ignoro. ego de me expertus sum q dico. Et facilius impare z securus possum pcc alius multus: quam soli michi prudens g humilitas humil q; pccentia fia: q neq; credens ad salutem te posse suffice: tibi alieno potius arbitrio demcepti uiuere proposuisti.

Laudo etiam q n nouum t magistrum uel locum req

fisti: s; ad claustrum de quo exieras. & ad patrem sub quo pcceris familiariter redisti. Rectus quippe fuit ut domi que iurerat: s; pccatna caritate dimiserat ex occupatu reueneret: quam de ei desolati one alicna gauderet. Quod tu in hoc licentiam epi non habueris. nolo ut negligetex ducas: s; aut pcc aut p mediam psonam quantum uite est satis facere non differat.

Post hoc conseruare inter fratrs: deuot do: magistro subditus senioribus obediens: iunioribus contemperans: angelis placens: uiborutilis: corde humilis: mansuetus ad omnes.

Caucau neq; olim post i honore fuisse etiam nunc te pccet pccetis honorandum: s; magis humilem omnibus exhibeat. tanquam de cccis unum

He enim dignum e ut inde exigas honorem: unde restit glaborem. Potest hinc etia aliud nasipcculum: quod ad te uolo pmonitum esse pcc

no uel
coler
coler
murg

no
frat
log
lib
frat
quie
cio

no
mora
su

no

minutum. Nam sicut hoīes
ita mutabiles sum. ut plerū
q; quod heri uolebam. ho
die recusem. & qd̄ hodie
uolum. cras desiderem. sic
quandoq; diabolo suggerere
poterit contingere ut ex me-
moria relictū honorū tuum
ānīm pulset cupiditas. ita
n̄ oīa que uirile contempsisti
pueriliter desiderare incipias.
Dulcescent animo que p̄ ama-
ra fuerūt. sublimitas loci.
domi cura. rerum dispensatio.
obsequia famulorū. libertas
tū. potestas in alios. in tan-
tum ut p̄p̄e reliquisse te re-
mittat. quod prius tenere
grauabat. Cui pessime tēp-
tationi. si uel ad horam qd̄
absit assensum p̄bueris.
non mediocre dampnum ī-
currēs tue conuersionis. In
totam illius elegantissime
eloquentissimi doctoris sa-
pientiam. a quo doceri de
tam longinquo postulasti
En illud expectatum ac desid-
atum enlogium. quod au

dit tanto tempore studuisti.
Hec est summa nostre erudicio-
nis. An ad huc aliquid mag-
num expectas. Totum au-
disti. Quid amplius requiris.
Traustus est fons. & tu que-
ris aquam in sicco. Exemplo
illius euangelice. & de
paupertate mea totum qd̄
habui nisi. Quid uicunda-
ris. Quid uultum demittis.
Tu me coegisti. Sermonem
quesisti. sermonem habes.
Sermonem inquam habes
tam satis longum s; multū.
uerbis plenum. sensibus
uacuum. non quod p̄teritas
in corde tuo caritas ordinet.
s; quo mea inscientia pub-
licetur. Nam unde iam po-
tuit excusari. possem forsi-
tan dicere qd̄ febre teriana
laborans quod p̄ officio meo
curis occupatus. hec dictauī.
cum scriptum sit. Sapientia
am scribe ī oīs. S; hec recte
p̄tendem. si gude aliquod
atq; operosum opus aggeris
fuissem. Hunc autem in

^{1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.}
 tantillo opusculo ut occasio
 nibus me non exerceam nichil
 horum cerevis prendere possim
 quam ut sepe iam dixi scien
 tie paupertatem. **S**; habeo u
 nullam mee confusionis
 consolationem. Nam & si
 non feci ut peccetis: si non
 nisi quod sperauerat: ag
 noscitis certe quia uolui.
Sufficiet autem uoluntas
 ubi de eē uidet facultatem
 explendi. Demq; & si tibi ul
 conferat utilitatē: uel in pfi
 ciet ad humilitatem. **S**uile
 quippe diuinum non loquitur
 sapiens putatur. Nam qd
 non loquitur: non sensus
 inopia. s; humilitatis eē cus
 todia creditur. **E**go itaq; si ad
 huc filiussem: sapiens dice
 rer s; non eēim. Hunc autē
 alii in sapientem me ridebt;
 alii subsannabunt idiotam:
 alii psumton indignabit.
Putas ne paruum in s; con
 ferat religionis emolumentū:
 cum humilitas ad quam u
 tiq; ducit humiliatio tota

sit spiritualis fabricae funda
 mentum. **S**iquidem humi
 liatio uia est ad humilitatē.
 sicut patientia ad pacem: sic
 lectio ad scientiam. **S**uirtu
 tem appetit humilitatē: ui
 am non refugiat humiliatio
 nis. Nam si non patēs humi
 liari: non poteris ad humili
 tatem pueni. **P**est itaq; michi
 in eam insipientiam sciri.
 & a scientibus iure confundi.
 cui spe contigit a nescientib;
 iniuste laudari. **T**erret me
 apostolus: qui & ipse tūc dicit.
Pareo autem ne quis me exis
 timet supra id quod uidet in
 me: aut audit aliquid ex me.
Quam pulere dixit pco. **N**on
 parcat s; arrogans: non pett
 sibi superbi. **N**on cupit diu
 uane glorie & tactator actu
 uum suorum: qui uel sibi ar
 rogat quod est: uel nūctur
 de se quod non est. **S**olus q
 uie humilis e pett anime sue:
 qui ne pūctur quod non est.
 semp quantum in se est uult
 nesciri quod est. **H**orrendū

exouit

no. 60

no. 240

no. 240

no. 240

port. 6. 40. 50
q. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

no. 60

Fini

reuera periculum est: au-
 dire quemq[ue] de se supra q[ue]
 sentit in se. **Q**uis dabit in
 apud homines. tantum de
 ueris digne humiliari: q[ua]n-
 tum uel de falsis datum e[st]
 indigne exaltari? **I**uam in
 uocem pphetiam iure assu-
 merem. **E**xaltatus autem
 humiliat sum: & conturbat.
Et illud. **L**udam: & uirio-
 fiam. **L**udam. S: uiludax.
Bonus ludus quo irascitur
 homo: & deus delectatur.
Bonus ludus: qui homini-
 bus quidem ridiculum: s[ed]
 angelis pulchrum spectacu-
 lum prebet. **B**onus in qua
 ludus: quo efficiuntur obp-
 rium habundantibus.
 & despectio superbis. **N**am
 reuera quid aliud secula-
 ribus quam lude uidem[us]
 cum quod ipi appetunt i
 hoc seculo nos p[er] contrari-
 um fugimus: & quod ipi
 fugunt nos appetimus?

h. b. u.

no. 11

u.

u.

no. 11
 p[er]uolatorum
 m[er]itorum
 p[er]uolatorum
 nimel[is]

More. S. ioculatorum &
 saltatorum. qui capite

missio deorsum. pedibusq[ue] sur-
 sum erectis: contra usum ho-
 minum stant manibus: uel
 incedunt: & sic in se omni-
 um oculos defigunt. **N**on est
 hic ludus puerilis non est de
 teatro: qui feminis sedis;
 anfractibus puocet libidine:
 actus sordidos representet.
Sed est ludus iocundus: bo-
 nestus grauis sp[irit]abilis: q[ui]
 celestiu[m] spectatorum delec-
 tate possit aspectus. **H**oc
 castro atq[ue] religioso ludo
 ludebat: qui dicebat. **S**pec-
 taculum facti sumus: an-
 gelis & hominibus. **H**oc lu-
 do & nos m[er]ito **L**udam[us]
 ut illudamur: confunda-
 mur humiliem[ur]: donec ue-
 niat qui deponit potentes
 & exaltat humiles: qui nos
 letificet glorificet: in eter-
 num exaltet. **U**alere. **l**iber
uen[er]abilis **b**uardi **a**bb[atis]
de **g**racia & **l**ibo **a**rbitrio.

Domino. X. mo.
 sancti theodori: f[est]u[m]

bernardus opusculum de gra
 & libero arbitrio quod illa q
 scitis occasione nup aggressus
 sum: deo adiuuante pegeri
 ut potui. Vereor autem ne
 aut gndia minus digne lo
 cutus inueniar: aut ptra
 tata a pluribus supfluo rec
 tasse. Legite igitur illud
 p inde pmissis: & si iudicatis
 solus: ne si pferatur in me
 dum magis forte scriptoris
 publicetur temeritas quam
 lectoris caritas edificetur.
 Quod si palam fieri utile
 pbauerit: tunc si quid ob
 scurum dictum adicitur: q
 in re obscura seruata con
 grua breuitate disciplin
 poturff; non sit uobis pi
 grum aut emendare per
 uos aut michi resignare e
 mendandum: si fraudari
 non uultis pmissione illa
 sapientie qua ait. Qui elu
 cidant me: uitam etnam
 habebunt.

Quente me coram ali
 qui & dei gratiam in me comen

dante. qd ^{scilicet} s. ab ipsa me in
 bono & puentum agnosce.
 & puehi sentirem & spera
 rem pficiendum: quid tu g
 at unius ex circumstantib;
 operaris aut quid incedis
 speras. uel p m m: scitotum
 facti ds. Qd em in q tu g sul?
 Da iq glam do. q g r t te pue
 nit. excitau iuciauit. & uiue
 digne de ceto? quo te pbes.
 & pceptis bnficis nō igtū:
 & ppendis idoneū. Et ego.
 Bonū consiliū das: s; si de
 dis & posse teneri. **S**iquidē
 non est eiusdem facilitatis
 scire quid faciendum sit &
 face: qm diuisa sunt ceto
 ducatum ac fessio pberre ue
 hiculum. Non quicumq;
 ostendit uiam: pbet & uita
 ticum tenanti. Aliud illi
 exhibet q fac ne deuet: &
 aliud qui prest t ne deficiat
 in uia. Ita nec q uis doctor
 statim & dator erit boni: q cōq;
 docuerit. Porro in duo ne
 cessaria sunt doceri ac ui
 uari. Tu homo recte quide

confidit ignorantie: s; siue
rum sentit apostolus: spe
adiuuat infirmitatem
nostram. Immo uero qm
postuim ministrat consi
lium spe necesse est minist
ret & p suu adiutorium:
quo ualeant implere consu
lis. Ecce enim iam ex ei mu
nere uelle adiacet michi:
pficere autem non inuenio.
S; n aliqui me inuenturu
confido: n q dedit uelle det
& pficere p bona uolunta
te. **U**bi ergo ait sunt mira
nostra ait spes nostra.
Audi inquam. Non ex opi
bus iusticie que fecimus
nos: s; secundum suam mi
sericordiam saluos nos fe
cit. Quid enim. Tu forte
putauis tua te creasse mi
ta tua posse saluari iusticia:
qui nec saltem dnm ihm
dicere potes n i spu sancto.
Ita ne oblitus qui dixerit
sine me nichil potestis face:
& neq; currentis neq; uolen
tis s; misericordias dei. Quid

g agit aut liberum arbitri
um. **B**reuiter respondeo.
Saluat. Colle liberum ar
bitrium: non erit quod sal
uetur. Colle gram: no erit
unde saluetur. **O**portet hoc su
duobus effici non potest: uno
a quo fit: alio cui uel fit q.
Deus auctor salutis est: lib
um arbitriu tantum capat.
Nec dare illam nisi deus: nec
capere ualeat nisi liberum ar
bitrium. **Q**uod a solo do. &
soli datur libo arbitrio: ta
absq; consensu ee non po
test accipientis quam absq;
gratia dantis. **E**t ita gra
opanti salutem cooperari debet
libum arbitrium. dum co
sentit: hoc est dum salua
tur. **S**entire aut saluare.
Prius pe cordis spe salutem hu
iusticiam minime capit: eoq;
illi uoluntari ofensa dicitur:
quo saluanti uidelicet do
placide obtemperet. siue
iubenti ad quiescendo siue
pollitenti credendo: siue
gras reddendi agendo. **C**ui

uero aliud est uoluntarius
 consensus: aliud naturalis
 appetitus. Posterior quippe no-
 bis communis est cum ir-
 rationalibus: nec ualeat
 consentire spū: carnis ir-
 rationali illecebri. Et fortas-
 se ipse est qui alio nomine
 ab aplo sapientia carnis
 appellatur. ubi ait. Sapi-
 entia carnis: inimica est dō.
 Legi enim dei non ē subiec-
 ta: n̄ enim potest. Hunc g̃
 ut dixi. communem hñtes cū
 bestis: consensus uolun-
 tarius nos discernit. Et enī
 habitus animi: lib̄ sui. Si
 quidem non cogitur: nō
 extorquetur. Est quippe
 uoluntatis non necessita-
 tis: n̄ negat se nec p̄bet
 cuiquam: nisi ex uolunta-
 te. Alioquin sic cōpelli ualeat
 mutus: uolentis est n̄ uo-
 luntarius. Vbi autem uo-
 luntas non est: nec consen-
 sus. Non enim est consen-
 sus nisi uoluntarius. Vbi
 ergo consensus ibi uolun-

tas. Porro ubi uoluntas ibi
 libtas. Et hoc est quod dici-
 pto libum arbitrium. **S**
 ut manifestus fiat q̄ d̄r
 & competentis ad id quod
 uolumus ueniamus: pau-
 lo altius estimo repetendū.
In reb; materialibus non est
 id uita quod sensus: non
 sensus quod appetitus: nec
 ille quod consensus. Ad ex-
 singulorū diffinitionibus
 clarus elucebit. Est enim
 in aliquo corpore uita. in-
 trins ac naturalis motus:
 iugens tantum intrinse-
 cis. Sensus uero uitalis
 in corpore motus: iugens
 & extrinsecis. Appetitus autē
 naturalis uis inanimata:
 mouendis & uide sensib;
 attributa. Verum consenti-
 natus est uoluntatis spon-
 taneus. Videtur certe qd
 superi dixisse me memini:
 habitus animi liber sui.
Porro uoluntas est motus
 rationalis: & sensu p̄sident
 & appetitui. habet sane q̄

cumq; se uoluerit ratio
nem comitem & quodā
modo pedissequam non
quod semper ex ratione:
s; quod nunquam absq;
ratione moueat: ita ut
nūq; facit p ipam comit ip
sam: hoc est quasi p eius
ministerium: contra eius
consilium siue ei iudici
um. Vñ ē illud. Prudenti
ores sunt filii seculi huius.
filii lucis: in generatione
sua. Et rursum. Sapient
es sunt: ut faciant mala.
Hec; enim prudentia seu
sapientia in cō creature po
test uel in malo nisi utiq;
p rationem. Est uero ratio
data uoluntati ut instru
at illam: non ut destruat.
Destrueret autem: si neces
sitate ullam ei imponet.
quo minus libere quolibz
p arbitrio sese uoluerit:
siue in malum consensit
appetitui aut nequam spi
ritui. ut sit animalis non
pceptus uel certe psequit

ea que sunt spiritus dei:
siue ad bonum grām sequit
& fiat spiritalis: q̄ omnia
diuidicant ipa anemine
iudicetur. Si inquam boz
quodlibet. phibent ratio
ne uoluntas non possit:
uoluntas iam non ē. Vbi
quippe necessitas: iam non
uoluntas. Q; si ex necessita
te & absq; consensu ppe uo
luntatis mala bona ue si
possit rationalis creatura:
aut misera pfecto ē nulla
ratione deberet. aut beata
penitus possit: cui nimirū
intrauit pte id decet qd
solum in ea miserie siue be
attudinis capax est: id est
uoluntas. Cetera siquidem q̄
sup memorata sunt: uita
sensus uel appetitus: nec
miserum p se faciunt: nec
beatum. Alioqn & artores
ex uita & pecudes etiam
ex reliqui s duobus uel mi
serie possunt ē obnoxii uel
idonee beatitudini: quod
omnino impossibile est. Cō

munem itaq; habentes ut
 tam quidem cum arborib;:
 sensum uero & appetitum.
 & eque uitam cum pecorib;:
 id qd dicitur uoluntas. nol
 ab utrisq; discernit. Cuius
 uoluntatis consensus utiq;
 uoluntarius est. non necessa
 rius: dum aut iustos pbat
 aut iniustos etiam merito
 beatos facit. uel miseros. Hic
 ergo talis sensus ut ob uolu
 tatis in amissibilem libera
 tatem rationis qd secum sep
 & ubiq; portat indeclinabi
 le iudicium non in conge
 dicitur ut arbitror. Libu
 arbitrium. Ipe lib sui pp
 uoluntate: ipe iudex sui.
 uel pp rationem. Et merito
 libertate comitatur iudici
 um: qm quidem libum suu.
 pfecto ubi peccat ibi se iudi
 cat. Est autem iudicium:
 qd ita pfecto si peccat
 patitur nolit: qui non p
 cat nisi uelit. Ceterum qd sui
 libu non ee cognoscitur: q
 pacto uel malum ei uel bo

num imputatur. Creuat
 nempe utrumq; necessitas.
 Porro ubi necessitas est lib
 tas non est. Vbi libertas non
 est: nec iudicium: ac p hoc
 nec iudicium. Excepto sane
 p omnia originali peccato:
 quod aliam constat hre ra
 tionem. De cetero quicquid
 hanc non hnt uoluntarij
 consensus libertatem pcul
 dubio & merito caret & iu
 dicio. Proinde uniuersaque
 hominis sunt pt solam uo
 luntatem ab utroq; libera
 sunt: quia sui liba n sunt.
 Vita sensus appetitus. me
 moria ingenium. et si qua
 talia sunt: eo ipso subiacet
 necessitati: quo non plene
 sunt subdita uoluntati.
 Ipan uero quia impossibile
 est de se ipsa sibi n obedire.
 nemo qpe ai n uult q. uult
 ai uult q. n uult: etia impos
 sibile est sua puari libta
 te. Potest quidem mutari
 uoluntas: s. non nisi in ali
 am uoluntatem: ut nun

quam amittat libertatem.
Tam ergo non potest pua-
ri illa: q̄ nec se ipsa. **S**ipo-
tit homo aliquando aut
nichil omnino uelle aut
uelle aliquid & nō uolun-
tate: potit carere & libertate
uoluntatis. **H**inc est quod
in sanis et infantibus
utroq; dormientibus ni-
chil quod faciant uel bo-
num uel malum imputa-
tur: quia inmirum sicut
sue nō sūt competent ratio-
nis: sic nec usum retinent
p̄ se uoluntatis. **A**c p̄ hoc:
n̄ iudicium libertatis. **C**um
igitur uoluntas nichil li-
berum habeat nisi se: iūto
non iudicatur nisi ex se.
Siquidem n̄ tardū ingeni-
um nec labilis memoria n̄
inquietis appetit: nec sen-
sus obtusis. nec uita lan-
guens: reum p̄ se statuunt
hominem: sicut n̄ contra
innocentem: & hoc non
ob aliud: nisi quia hec ne-
cessarie ac p̄ se uolunta-

tem: posse puenire p̄batur.
Sola ergo uoluntas. qm̄ p̄
sui ingenita libertate aut
dissentire sibi aut p̄ter se
in aliquo consentire nulla
ui. nulla cogitur necessita-
te: non in iūto iustam ul'
iniustam beatitudine seu
miseria dignam. ac capa-
cem creaturam constituit:
p̄ ut. s. iusticie iniusticie
ue consentiret. **Q**uia p̄ter
huiusmodi uoluntarium
liberumq; consentium ex q̄
& omne sui ex his q̄ dicta
sunt. constat pende iudi-
cium. puto non inconge-
ro quod supra diffinimus
ēē. q̄ solet librum arbitriū
appellari: ut librum ad uo-
luntatem: arbitrium ad
rationem referatur. **S**; sa-
ne liberum non illa libta-
te: de qua dicit apostolus.
Ibi sp̄s dñi: ibi libertas.
Et enim illa libtas a p̄ccō:
sicut alibi ait. **C**um enim
serui eētis peccato: libi fu-
istis iusticie. **H**unc autem

liberati a peccato: ferui autem facti deo habent fructum vestrum in sanctificatione: finem uero uitam eternam.

ta sit libertas a peccato a miseria a necessitate: hac ultimo loco positam contulit nobis in conditione natura: in primam restauramur a gratia: media nobis reseruatur in patria. Dicitur igitur prima libertas nature: secunda gratie: tertia uite uel glorie. Primo nepe in liberam uoluntatem ac uoluntariam libertatem quod dicitur sumus nobilitati deo creatura: secundo reformamur in innocentiam noua in christo creatura: tertio sublimamur in gloriam: perfectia in spiritu creatura. Prima ergo libertas. habet multum honorem: secunda plurimum et uirtutis: nouissima cumulum iocunditatis. Ex prima quippe prestantur ceteris animantibus: in secula carnem: preteriam mortem subiremus. Vel certe sicut in prima subiicit deus sub pedibus nostris. oues & boues uel uniuersas in super & pe

Quis uero in carne peccati: a peccato s uendicauit libertatem? Hac igitur libertate: dicitur merito nequam opinor liberum arbitrium.

Est item libertas a miseria: de qua uidem dicitur apud apostolum. Quia uita liberabitur a seruitute corruptionis: in libertatem glorie filiorum dei. Sed nunquam est istam s quispiam in hac mortalitate presumit. Ex hac itaque liberum nominari arbitrium non in merito abnuimus. Est uero quam magis ei congruere arbitrium & libertatem: quod dicere possumus a necessitate: eo quod necessarium uoluntario contrarium esse uideatur.

Siquidem quod ex necessitate fit. iam non est ex uoluntate: & e conuerso similiter. Cum igitur sit potuit ita occurre nobis triplex positi

est

est

est

cora campi. ita q; p sciam
spirituales bestias huius ae
ris de quibus dicitur: ne tra
das bestias animas confite
tes t. psterne eque & coit
sub pedibus nostris. multi
ma tandem nos ipos nobis
plenuis summiffur p uico
riam corruptionis & mortis:
qn. s. nouissima destruet
mors: & nos tñsibimus in
libtatem glorie filiorum di.
Qua libtate xpistid nos li
babit: cum nos utiq; tradet
regnum deo & patri. De hac
enim & item de illa qua
diximus a peccato: puto q;
iudex aiebat. **D**uos fili
liberavit: uere liberi ex tñ.
Liberum arbitrium libato
re indigere significabat:
s; plane qui illud liberaret.
non a necessitate quam uo
luntas cum eet penitus n
nouerat: s; a peccato in qd
tam libere quam uolunta
rie conuerat. simulq; a
pena peccati quam in car
tum incurerat. in utrumq;

ferebat: quo utroq; malum
liberari omnino non poterat.
nisi p illum. qui solus homi
num factus est inter mor
tuos liber: liber uidelicet a
peccato inter peccatores. **S**o
lus namq; inter filios ada
libtatem sibi uendicat a
peccato: qui peccatum non
fecit nec inuentus est dolus
in ore eius. **P**orro & amiseria
que est pena peccati. habu
it nichilominus libtatem:
s; potentia non actu. **N**e
mo quippe tollebat ani
mam eius ab eo: s; ipse po
nebat eam. **D**emq; teste p
pha oblatas est quia uo
luit: sicut & cum uoluit
natus ex muliere factus s; b
lege. ut eos qui sub lege erat
redimeret. fuit itaq; & ipse
etiam sub lege misere: s;
fuit quia uoluit. **L**iber ut
miseros & peccatores: ut
utrumq; iugum fiat
nis a ceruicibus excutet. **H**a
buit itaq; totas tres liber
tates: pnam ex humana

utrumq; i. q. utiq; pte utrumq;
iugum. p. misere a pte

natura: reliqua ex diu-
 na potentia. Quorum du-
 as posteriores utrum in pa-
 radiso habuerit: postea ui-
 debimus. Hoc autem in du-
 bitanter sciendum: utriusque
 plenam ac perfectam perfectis
 in se animabus; carne solutis:
 cum deo patet & christo eiusque
 angelis super celestibus. Nam
 sanctis animabus & si nec dum
 corpora receperunt: deest quod
 dem de gloria: sed nihil prorsus
 inest de miseria. **U**trum li-
 bertas a necessitate eque &
 indifferenter. deo uniuersis que
 tam male quam bene rati-
 onali conuenit creature:
 non pro nec miseria amittit:
 nec minuitur: nec maior
 in iusto est quam in pecca-
 tore: nec plenior in ange-
 lo quam in homine. **U**m
 namque ad bonum conuersus.
 pro gratiam humane uolun-
 tatis consensus eo libere bo-
 num & in bono libere ho-
 minem facit quo uolunta-
 ris efficiatur non inuitus

pertrahitur: sic sponte deuo-
 lutus in malum in malo
 nichilominus tam libere
 quam spontaneum con-
 struit: sua utriusque uolunta-
 te ductum non aliunde
 coactum: ut malus sit. **S**
 ficat celestis angelus aut
 etiam deus permanet libere
 bonus pro uellicet uolun-
 tate. non aliqua extrinsec
 necessitate sic perfecto diabo-
 lus eque libere in malum.
 & corrumpit & persistit: suo
 utriusque uoluntario nutu: non
 alieno impulsu. **M**anet ergo
 libertas uoluntatis ubi et-
 am fit captiuitas in malis:
 tam plena quidem in malis.
 que & in bonis: sed in bonis ordi-
 natione: tam utriusque que pro suo
 in creatura quam in crea-
 tore. sed in illo potentior. **Q**
 autem solent homines se-
 ri & dicere. uolo habere bo-
 nam uoluntatem sed non possu-
 neque quoniam huic proficit libertati:
 aut quoniam uim aut necessita-
 tem in hac parte uoluntas pa-

no

ciatur: s; plane illa liber
tate que dicitur a p̄cto. se
carere testatur. Nam q̄
uult h̄re bonā uoluntate:
non uult h̄re bonā n̄ p̄uo
luntatem. Quod si liber
tatem: & uoluntate: s; lib
tate a necessitate: n̄ a p̄cto.
¶ *no* ^q Nempe ut non ualeat cū
uelit h̄re bonam. sentit
quidem sibi deē libertatem:
s; p̄fecto libertatem a pecca
to: quo utiq; dolet p̄min
p̄imi uoluntatem. Quam
quam iam p̄culdubio ut
cumq; bonā h̄t: ubi h̄re
bonam uult. Bonū q̄ppe ē
quod uult. Nec posset bo
num uelle nisi bona uo
luntate: sicut nec uelle
malum. nisi mala uolu
tate. Cum bonum uolum
bona est uoluntas. cum
malum. ē uoluntas mala.
¶ *no* ^q Utroq; uoluntas: & ubiq;
libertas. Cedit siq̄dem uo
luntati necessitas. Cum
autem non ualemus q̄d
uolumus: sentimus q̄dē

quodam uideat. i. dicitur h̄re
p̄ h̄re p̄bat q̄ expediat iudicio.
p̄placitū q̄ h̄re q̄ p̄ h̄re uoluntate

ipsam quodammodo libertate
p̄cto ē captiuam uel misē
ram non tamen amissam.
¶ *no* ^q Et hac ergo tantum liber
tate quā a liberum est uo
luntati se ip̄a iudicare uel
bonā si bono. uel malā si ma
lo consenserit quippe que
necro nisi certe uolendo
sentire se sentit: libū
arbitrium credimus nomi
nari. Nam ex illa que d̄r
a peccato. congruentius for
sitam libū cōsiliū: & ut
ex illa q̄ dicta est a miseria.
liberum potius complac
tum posset dici q̄ libū
arbitrium. Arbitrium q̄p
pe iudicium ē. Dicit uero
iudicium est discernere quid
liceat uel non liceat: sic pro
fecto cōsiliū p̄bare quid ex
pediat uel non expediat.
¶ *no* ^q sic quoq; complacitū expi
ri quod libat. Utinam tā
libere nobis cōsuleremur
quam libere de nob̄ iudica
mur: ut quemadmodum
libere p̄ iudicium licita illi

mi

etiamque determinamus: ita per con-
 silium & licita tanquam comodo-
 da nobis eligere. & illicita
 tanquam nota respicere libum
 haberemus. **I**am enim non
 solum liberi arbitrii: sed &
 liberi arbitrii perculdubio
 consilii: ac per hoc & a pecca-
 to ^{liberis} **D**icimus: quid si totum
 solumque quod expediret li-
 beret: etiam liberet? **H**o-
 ne liberi quod est complaciti
 iusto dicerem: quippe quod ab
 omni proinde quod discipli-
 cere potest: hoc est ab om-
 ni nos miseria liberi senten-
 tiamus? **H**unc autem
 multa prouidentium uel ad-
 mittenda uel omittenda
 esse determinamus: que tam
 per consilium nequaquam
 per iudicium rectitudinem aut eli-
 gimus aut contempnimus:
 rursumque non omnia. quod
 tanquam iusta & comoda
 consilii obseruamus: etiam
 si beneplacita libenter amplec-
 timur: sed ista quod dura ac mo-
 lesta. uix equum ferre per

duramus: liquetque libum
 nec consilium habemus: nec
 complaciti. **A**lia quod ratio est si
 ante peccatum in primo homine
 habuimus: quod loco suo discu-
 catur. **V**erissime autem
 habitum sumus cum deo
 misericorditer obtinebimus
 quod oramus: fiat uoluntas
 tua sicut in celo & in terra.

Hoc nempe complebitur. quod
 id quod nunc cuncte passim
 rationali ut iam dictum est
 creature comune uidetur:
 libum ^{scilicet} a necessitate arbitrii
 um erit etiam in electis
 hominibus: ut iam in sanctis &
 angelis. & cauti a peccato. &
 tati a miseria: per bantibus
 tate triplici libertatis felici ex-
 perientia. que sit bona uo-
 luntas dei ac beneplacens &
 perfecta. **Q**uia si dicitur: so-
 la uita plena integraque
 manet in hominibus: libertas ar-
 bitrii. **N**am libertas consilii
 ex parte tantum: & hoc in
 paucis spiritalibus: quod car-
 nem suam crucifixerunt

peccat. q. pene g. h. i. o. q.
pene. n. p. h. f. q. p. e. n. d. e. o. s.
f. e. n. s. d. n. o. p. o. s. i. t. e. r. m. a. s.
o. s. p. r. o. n. e. c. i. p. e. n. s.
n. o. t. a. q. u. i. p. e. n. e.

f. lu. no.

cum uicis & concupiscentiis: quatinus iam non regnet peccatum in eorum mortali corpore. Porro ut non regnet libertas facti consilij. Ut tamen non desit ex integro: captiuitas est liberi arbitrii. Cum autem uenit q. pfectum ē. tunc euacuabitur quod ex pte est: hoc est cum plena fuerit libertas consilij. nulla erit iam captiuitas arbitrii. Et hoc est quod cotidie petimus in orationem: dū dicimus deo adueniat regnū tuū. Regnū h nec dum ex toto puenit in nos: cotidie tamen paulatim adueniat: sensiq; in dies magis ac magis dilatat terminos suos: in his diu taxat quorum p di. adiutorium uitio: homo renouatur de die in diem. In quantum igitur regnum gratie dilatat: in tantum peccati potestas minuitur. In quantum uero minuitur est. ad huc ppter corpus mortis quid agguat

no.

animam. & ob necessitate terrene in habitacione satiq; de pmentis sensu multa cogitantē: necesse habent etiā qui perfectiores in hac mortalitate uidentur confiteri & dicere. In multis offendimus omnes: & si dixerimus q. peccatum non habemus: nos ipsos seducimus & uita in nobis non est. Quia p orant & ipsi sine intermissione dicentes. adueniat regnum tuum quod non erit uel ipsis consummatum. quisq; peccatum non solum non regnet in eorum mortali corpore: s; nec fit omnino nec ē possit. in immortali iam corpore. Nam libertate complaciti in hoc seculo nequam quid dicemus: ubi uix dies sufficit in alticia sua: ubi omnis creatura ingemiscit & pcurrit usq; ad huc uanitati. nimirū subiecta non uolens: ubi uita hominis temptatio est sup tram: ubi quoq; ui-

ri spirituales qui p̄micias sp̄s
iam acceperunt in gemis et
& ipi intra semetip̄os expec
tantes redemptionem corpo
ris sui? Numquid nam t̄
ista locis nullus est huius
ceru libitatu? Quid m̄q̄ libū
n̄ro relinq̄t complacito: ubi
totum occupare uidetur mi
seria? Neq; enim uel inno
centia seu iusticia quemad
modum ita etiā amiseria.
ante eē hic potunt: ū t̄ excla
mat. In felix ego hō: quis
me liberabit de corpore mortis
huius? Et item. Fec̄ t̄ in lacrimis
meis panes: die ac nocte. Ubi
noctes disc̄q; in merore gemit
ant nullū p̄fecto tēporis
spacium oplacito uacuu
relinq̄t. Deniq; q̄ pie uolūt
uiuere in xpo: ipi maḡ p̄se
cutionem patiuntur qm̄
iudiciū a domo d̄i incipit.
& & p̄cipit. Ameris inq̄el
incipite. S; & si non iustus
uicium forte inuito ē & ali
quantū ex p̄te frui potest
complacito cauere miseria?

Ab sit. Nam qui letantur
cum male fecerunt: & exul
tant in rebus pessimis: tale
est quod faciunt: quale cum
rident fruentia. Nulla aut̄
uerior miseria: quam falsa
leticia. Deniq; in tantum
miseria est. q̄ uidet̄ felicitatē
i hoc seclō: ū sapiens dicat.
Mel̄ est me ad domum luctus:
q̄ ad domum gemitus. Est q̄dē
in bonis corporis non nulla
iocunditas uidelicet in edēdo.
bibendo. calefaciendo & ceteris
talibus fomentis uel regu
mentis carnis: s; numquid
ul̄ ista uacant aliquaten̄
a miseria. Non est panis: s;
elurienti. Non est potus: s;
siccanti. Deniq; saturato
cib; potusq; iam neq̄q̄ sunt
grata: s; graua sunt. Tol
le famē: & panē n̄ curab; Tol
le sitē: & lipidissimū fōrem
ac se paludē respicies. Simi
lit̄ umbram non querit n̄
estuans. Solem non curat
nisi algens: siue caligans. Ali
oq̄n nichil horum libebit.

no

no

no 3 ul m̄ q̄

no

no

no 3 col 28. 1. no 3 col 28. 1.

si non precesserit ^{procedat} urgent
necessitas. Que si perfecte
tollatur erebus: statim in
rectum atq; molestiam d
inter ipa q; in hinc uidet ro
cunditas. **F**atendum igit
⁹⁰⁷ in hac parte omne q; pre
sentis uite est occupare
miseriam: nisi qd; incon
tinuis tribulationibus gra
uorum laborum leuiores
utiq; q;lescuq; se cōsolatōes:
& dū forte p; tempore ac re
rū euentib; uicissim sibi
graua leuiq; succedūt mi
norū experientia. aliqua mi
serie uidetur interpolatio:
si cū aliquā post expta plu
ra grauissima i; min; forte
molesta euaditū felicitas
putetur. **A**ntē fatendum
est eos qui p; excessum tem
platorū rapti qnq; in spū
quantulumicq; de supne
felicitatis dulcedine degta
re sufficiunt: toties ēē libos
a miseria quociens sic exre
dunt? **H**ij plane q; negan
dum non ē etiam in hac

carne raro licet raptimq;
complaciti libertate fruunt.
q; cum maria optimam p;
tem elegerit. que non autē
turab est. **Q**ui enim iam
tenēt qd; auferēdū nō est:
expiunt utiq; quod fatū
ē. **D**; q; fatū ē: felicitas est.
Porro felicitas & miseria:
eodem tempore simul ēē nō pos
sunt. **Q**uociens igitur p;
spū illam percipiunt: to
ciens istam nō sentiunt. **I**taq;
in hac uita soli contēplati
ui possunt ū cūq; frui libi
tate & placiti: & hoc ex pre
& pte satis modica uicq;
rarissima. **P**orro libertate
consiliū fruntur etiam q;
liber ita. ex pte qdem: s; nō
modica. **Q**uociens libertas
arbitrii ut sup; liqido appa
ruit ciuicis pter natione
uicib; uenit: non mi
nor quantum in se est in
mī q; i bonis: tā plena in h
seculo q; in futuro. **D**; & hoc
apte mōstratum ēē puto:
qd; quam diu hic ē tamen

ipsa libertas. tam diu illam
 due alie libertates minime au
 minuat plene committant nec
 aliunde nra ille defectus ue
 nit de quo apls. ut n̄ queatq;
 uultis illa faciatis. **V**elle si
 quidem inest nobis ex libo
 arbitrio: n̄ etiam posse q̄ uolu
 m. Non dico uelle bonum au
 uelle malum: s; uelle tm̄. **V**el
 le & enim bonum ē p̄fectū uel
 le au malum defectus. **V**elle
 uero simpliciter: ipm̄ ē uel
 q̄ p̄ficit uel q̄ deficit. **P**orro
 ipm̄ ut ēēt creati gratia fe
 citū p̄ficiat saluans gratia
 facit: ut deficiat ipm̄ se de
 ctū. Itaq; liberum arbitriū nō
 facit uolentes. gr̄a beniuo
 los. Ex ipso nobis est uelle: ex
 ip̄a nobis uelle bonum. **Q**ui
 admodū namq; aliud ē timere
 simpliciter aliud ē timere
 deum: & aliud amare deū.
Timere quippe & amare sim
 pliciter quidem plura affec
 tionel: cum ad diamenro
 aut inuitel significat ita q;
 aliud est uelle: aliud uelle

bonum. **S**impliciter nempe af
 fectionel in se n̄ talit̄ nobis.
 tanquā ex nob; ad diamenro
 ex gr̄a. **N**ec aliud p̄fecto ē n̄q;
 gr̄a ordinat̄: qual̄ donauit
 creatio: ut nil aliud sint u
 tutes nisi ordinat̄ affectio
 nel. **D**eptum est de quib; dā
 quod illis trepidassent. timo
 re ubi n̄ erat timor. **T**imor
 fuit: s; inordinat̄. **O**rdinare
 illum uolebat dñs in discipu
 lis: cum diceret. **O**stendā uo
 bis: quem timere debetis. **E**t
 dauid: uenite filij ait. timo
 rem domini docebo uos. **I**tem
 de amore inordinato argue
 bat homines: q̄ dicebat. **E**go
 lux ueni in hunc mundum:
 & dilexerunt homines magis
 teneb; q̄m lucem. **N**ecito pos
 tulat sponsa in canticis di
 cens. **O**rdinate in me carita
 tem. **S**imilit̄ quoq; de inor
 dinata uoluntate arguebāt:
 quib; dicebatur. **N**escitis qd̄
 petatis. **S**; ad lineam rectitu
 dinis edocti sunt distortam
 reducere uoluntatem: cum

audierunt. Potestis bibere
calicem quem ego bibitur
sum? ^{no} Et tunc quidem ubi
f; post modum etiā exemplo
uoluntate ordinare docebat.
cum orans instante passione
ut transferretur ab eo calyx sta
tim subiret. Verumptam
non quod ego uolo. f; quod tu uis.
^{no} **A**deo igitur uelle quod et timere quod
in et amare accepimus in con
ditione nature: ut eum aliquid
creatura. ^{no} **V**elle autem bonum
quod et timere deum. quod et a
mare deum accepimus in uoluntate
grate: ut simus dei creatura. ^{no} **C**reat
quippe quodammodo nostri in liberam
uoluntatem: quod dei efficiuntur
per bonam uoluntatem. ^{no} **P**orro bo
nam facit quod liberam facit: et
ad hoc bonam ut si in aliquid
uoluntate creature ei: quod expe
dit profecto nobis magis omnino
non fuisse quam nostris per
mane. ^{no} **N**am quod uoluerit siue esse ut
quod sicut dicitur: et bonum
et malum: facti sunt iam non
tantum sui: f; et diaboli. ^{no} **I**taque li
bera uoluntas nos facit nos

^{no} mala diaboli: bona dei. ^{no} **A**d hoc
pertinet quod dicitur. ^{no} **H**onit
domini: qui sunt ei. ^{no} **N**am illi
qui ei non sunt: amen dico
uobis inquit nescio uos. ^{no} **D**um
ergo per malam uoluntatem
sumus diaboli: quodammodo in
non sumus dei: sic cum per bonam
uoluntatem efficiuntur dei et
sumus iam esse diaboli. ^{no} **N**emo
siquidem per diuinitatem dei ferunt.
^{no} **C**eterum siue dei sumus: siue di
aboli: non tamen similitur desumimus
esse et nos. ^{no} **M**anet quippe uobis
libertas arbitrii per quam
maneat et causa meriti: qui
nisi merito uel puniamur ma
li: quod tamquam liberi ex propria
uoluntate efficiuntur: uel
gloriamur boni: quod non est uo
luntari: esse non possumus. ^{no} **S**a
ne diabolo nostra nos mancipat
uoluntas non ipsi potestati.
deo subicitur cuius gratia non
nostra uoluntas. ^{no} **N**ostri quippe
pe uoluntas si bona quod fa
tendum est a bono deo creata:
perfecta tamen non erit: quo
uisque suo creatori perfecte sub

ita sit. Absit autem ut ipsi
 sui ipsius perfectionem. deo au-
 tm creationem tribuamus: cui
 longe nimirum melius sit esse
 perfectam quam factam: & dictu
 ipso ne phas videatur deo quod
 minus nobis quod excellentius
 sit attribuere. Sentientis demum
 apud quid ex natura esset quod
 ex gratia exspectasset crearet. vel
 le adiaceret michi: proficere non
 inuenio. Sciebat profecto uel
 le quidem sibi inesse ex libero
 arbitrio: sed ut ipsum uel per-
 fectum haberet gratiam se ha-
 bere necessariam. Si enim
 uelle malum defectus est qui
 omni uoluntatis: utique bonum
 uelle profectus eiusdem erit. suf-
 ficit autem ad omne quolu-
 m bonum ipsi profectio. **U**t ex
 ergo uelle nostrum quod ex libero arbi-
 trio habemus profectum habe-
 amus. duplici gratia munere
 indigemus: & uidelicet scire
 quod est uoluntatis ad bonum iudicio:
 & plene etiam posse quod est eundem
 in bono confirmatio. Porro per-
 fecta conuersio est ad bonum

ut nil libeat nisi quod debeat
 uel liceat: profecta in bono
 confirmatio: ut nil desit iam
 quod libeat. Tunc demum profecta
 erit uoluntas: cum plene fu-
 erit bona & bene plena. **H**ic si
 quidem duplex in se bonum
 ab initio sui: unum quidem
 generale ex sola creatione quod
 ab uno. scilicet deo non potuit crea-
 ri nisi bona secundum quod
 uidit deus cunctaque fecerat. &
 erant ualde bona: alium
 speciale ex libertate arbitrii:
 in qua ad imaginem utique ipsius
 quod creauit est condita. **Q**uia
 uersio his duobus bonis acce-
 dat & iterum ad creatorem: re-
 putabitur non inuito profecte
 bona. Bona nimirum in u-
 niuersitate melior in suo ge-
 nere: optima ex sui ordina-
 tione. **E**st autem ordinatio om-
 ni moda conuersio uoluntatis
 ad deum: & ex tota se uolun-
 taria deuotaque subiectio. Hu-
 ic uero tam profecte itate debe-
 t imo iungitur glorie plenitu-
 do: quia sic se committant duo

duo ista ut nec iusticie possit
haberi. perfectio nisi in gl'ia n
glorie plenitudo absq; pfecta
iusticia. Merito demq; talis
iusticia non erit sine gloria:
cum gloriā ^{veta} non sit nisi de ta
li iusticia. Unde recte dicitur.

Beati qui esurunt & fieri
unt iusticiam: qm̄ ipi facta
buntur. **H**ec autem sunt
illa duo que sup̄ nominavi
mus uerum sapere & pleniū
posse: ut sapere ad iusticiam
posse referatur ad gl'iam. **S**;
uerum plenum adlita sunt:
altum ad distinctionem sa
pientie carnis que mors est
itemq; sapientie mundi q̄
stulticia ē apd̄ deum: quā
sapientes sunt apud semet
ipos homines sapientes ut
faciāt mala: altum ad illoꝝ
differentiam de quib; dicit̄.

Potentel potenter tormita pa
cientur. Nam uerum sa
pere aut plenum posse om
nino non inueniunt nisi
ubi libero arbitrio iam illa
duo coniuncta sūt q̄ nē sup̄

memorauim: libum uel elicit
consilium liberum q; cōplaci
tū. **S**olum pfecto dixerim u
sapientem pleneq; potentem
ē iam non tm̄ uelle adiacet
ex libero arbitrio s; ex reliq;is
q; duob; inuenit & pficere:
dum nec uelle ualeat q; ma
lum sit nec carere q; uelit q;̄
altum est ex libertate consilij
uerum sapere: altum ex lib
tate complaciti pleniū posse.

S; quis talis aut tantus est
in hominib; qui in hoc g'iet̄
aut ubi aut quando istud ob
tinetur? **H**umq; nam in h
seculo? **S**; si quis ēēt hūmū
maior ēēt paulo: qui consti
tetur dicens. **P**ficē aū non
inuenio. **H**umquid adam
in paradiso? **S**i habuiss; nūq;
exul ēēt a paradiso. **H**oc est per
uidendi quod supra distuli
m: ut in. s. total tres illas q̄s
diximus libitales id est arbitri
consilij. complaciti uel aliis
nominib; a necessitate apcto
a miseria p̄mi homines in pa
diso habuerunt an tantum

duas an unam solummodo. Et
 de prima nulla quidem iam
 questio est: si meminerimus
 quam aperte & iustis eam &
 peccatoribus in eam equaliter ra-
 tio superior edocuerit. De du-
 ab; reliquis queritur non in-
 merito an unquam eas adam
 habuerit: aut ambas uel u-
 nam. Nam si nullam habuit
 quid amiserit? Arbitrii namque
 libertatem: tam pro peccatum quod
 ante semper tenuit concessam. Si
 ergo nil amiserit: quid ei obitu-
 eretur fuisse de paradiso? Quod
 si unam quamlibet illarum
 habuit: quomodo amiserit? Nam
 certum est pro quo peccauit non
 a peccato plus nec amiserit
 manens in corpore liber fuit.
 Secum nullatenus quamquam
 illarum si uel accepit: amittere
 potuit. Alioquin perfectum nec
 sapere nec posse iuxta quod
 quidem duo hec superius
 distincta sunt habuisse con-
 iunctura: qui in mirum &
 uelle potuit quod non debuit et
 recipere quod noluit. Audiam

dus est aliquo quidem modo
 illas habuisse: sed non plena-
 rit potuisse amittere. Habet
 siquidem unaquodque illarum de-
 os gradus: & superiorem &
 inferiorem. Superior libertas
 consilii est non posse peccare:
 inferior posse peccare. Item su-
 prior libertas complaciti
 non posse turbare: inferior
 posse non turbari. Itaque infe-
 riorem utriusque libertatis gradum
 simul cum plena libertate ar-
 bitrii homo in sua condicio-
 ne accepit: & de utroque corru-
 it cum peccauit. Corruit
 autem de posse non posse pec-
 care: in non posse non peccare:
 amissa ex toto consilii liber-
 tate. Itemque de posse non tur-
 bari in non posse non turbari:
 amissa ex toto complaciti
 libertate. Sola remansit ad
 penam libertas arbitrii: per
 quam utriusque etiam amiserit:
 ipsam tamen amittere non po-
 tuit. Ipsam quippe uolun-
 tatem superius: merito perdidit
 libertatem consilii. Porro pro peccatum factis

^{f. 1. Saluoz}
debitor mortis: quom iam te
tinere ualebat libertatem co
placiti. De trib; ergo liberta
tib; quas acceperat. abuten
do illa que dicitur arbitrii:
reliquis sese puauit. In eo
autem abus est q. illam c
accepit; ad glam conuertit
sibi in contumeliam: iuxta
testimoniu scipie dicentis.
Homo cum in honore eet n
intellexit: comparatus est
umentis insipientib; & si
milis factus est illis. Solum autē
unt animantia datum est
homini potuisse peccare ob
pre rogatiuam liberi arbi
trii. Datum autem non u
puit peccaret: s; ut gloriosi
ce appareret si non peccaret
cum peccare posset. Quid nā
q; gloriosius ee potuit ei: q;
si de eo diceret q. septa phibet
dicent. Quis ē h; & laudabi
mus eum? In ita laudād?
fecit enim mirabilia in ui
ta sua. Que? Qui potuit
inquit transgredi & non ē
transgressus: face mala n

fecit. **H**unc ergo honorem q;
dum absq; pccō fuit seruauit:
amisit cum peccauit. Pecca
uit autem: q; libum et fuit.
Hec alimide profecto libum
nisi ex libertate arbitrii: de q;
utiq; merat ei possibilitas p
candi. Hec fuit tū culpa dan
tis s; abutentis: q; ipam uide
licet facultatem conuertit in
usum peccandi: quam accep
it ad glam non peccandi. Nam
& si peccauit ex posse qd acce
per non tamen quia potuit.
s; quia uoluit. Hec enim p
uaricantē diabolo & angelis
eius etiam p uaricati sunt:
non quia non potuerunt: s;
quia noluerunt. Peccatis g
lapsus non dono ascribendus
est potestatis: s; uitio uolun
tatis. Lapsus tū ex uolunta
te non eque ex uoluntate re
surgere iam libum hē: q; a
& si datum fuit uoluntati
posse stare ne cadet: n tū re
surgere si cadet. Non enim
tam facile quis ualet exire
de fouca: quam facile in eā

labi. Cecidit sola uoluntate ho
 in fornicam peccati. s; non ex uo
 luntate sufficit & posse finge:
 cum iam & si uelit non possit
 non peccare. Quid ergo. **P**er li
 bium arbitrium qm̄ potest n̄
 peccare. Nequaq;: s; librum p
 ordit consilium p q. pri habu
 it posse n̄ peccare: qm̄ & qd
 iam non ualet utiq; n̄ p̄tur
 bari. inde misero accidit qd
 complacit q; libertatem amise
 rit: per quam & ante habuit
 posse non turbari. **M**anet ḡ
 etiam p̄ p̄m̄ librum arbitriū
 & si miserū: tū integrum &
 qd p se homo n̄ sufficit exu
 te se a peccato: siue amiserit
 non libi arbitriū signat destruc
 tionem: s; duarum reliq;ru
 libertatum p̄uationem. Neq;
 enim ad liberum arbitriū qm̄
 in se est p̄inet aut aliquando p
 tinent posse uel scire: s; tū uel
 le n̄ potenter fac creaturā n̄
 sapientē: s; tū uolentē. Non
 ergo si potens aut sapiens. s;
 tū si uolens eē desierit: libū
 arbitrium amisisse putanda

erit. **U**bi enim non est uolum
 tas: n̄ libtas. **N**on dico si uelle
 bonum s; si uelle omnino ē
 aucta desierit: fatendum si
 ne contradictione u n̄ iam ex
 uoluntate bonitas. s; ipsa ex
 toto uoluntas p̄t. etiam li
 berum depre arbitrium. **Q**d
 si uelle bonum tū non potit:
 signum est qd ei desit libū
 n̄ arbitrium s; consilium. **D**e
 autem non quidem uelle
 s; ad id q. iam uult bonum
 ei posse desierit: nouit sibi
 deesse liberum ^{ap̄lacitū n̄ librum} arbitrium.
Si ergo librum arbitrium ita
 ubiq; seq̄ uoluntatem ut
 nisi illa penitus eē desinat
 isto non careat: uoluntas n̄
 sicut in bono. ita etiam in ma
 lo eque p̄durat: eque p̄fecto
 & librum arbitrium tū malo
 qm̄ in bono inteḡ p̄seuerat.
Et qm̄ uoluntas etiam po
 sita in miseria non desinit
 eē uoluntas. s; dicitur &
 est misera uoluntas sic & bona
 uoluntas: ita n̄ libū arbitriū
 destruere siue q̄ntum in se

est aliquatenus immuniere
poterit quicumq; adūctas
uel necessitas. **D;** licet ubiq;
partes sine sui diminitio
ne pduret: non tamen p̄t
ficiat de bono potuit p̄ se in
malum corrumpere: ita quoq;
p̄ se de malo in bonum p̄t
rit respicere. **Et** quod uirtū
sua uirtus p̄ se non ualet res
gere: qd̄ stat̄ in aliquod me
luis. nullo suo conatu uale
bat p̄ficere. **Deniq;** dum
duas alias libertates ex aliq̄
presecum haberet non po
tuit de inferioribus illaz
gradibus ad superiores ascen
dere: hoc est de posse non p̄
carrē. & de posse non turbari.
ad non posse peccare & non
posse turbari. **Qd̄** si libertati
bus illis etiam ^{utrumq;} ad
utrum non p̄ualuit tñ de
bono se in melius extendē
quanto minus eisdem p̄s
destitutum de malo iam in
quod quod fuit bonum potit p̄
se ip̄m cingere. **H̄c** ḡ hō ue
cessaria dei uirtutē & dei sapi

entiam ip̄sum: qui ex eo qd̄
sapientia ē. uerum ei sapere
renfundat. in restauratio
nem liberi consilij: ex eo qd̄
uirtus est posse plenum resti
tuat in reparationem liberi
complatit: quatenus ex alio
p̄fecte bonus peccatum nesci
at: ex altero plene beatus ad
idum nil sentiat. **D;** sane is
ta p̄fectio infinita uita expec
tetur: qm̄ utraq; nunc amissa
libertas libero arbitrio ple
narie restaurabitur. **n̄** qm̄ in
eius uis in hoc seculo quicūq;
p̄fecto n̄ qm̄ uel ip̄s p̄mis ho
minib; datum fuit eas h̄re
in paradiso: s; sicut iam n̄
angeli possident in celo. **Int̄**
im uero sufficiat in hoc cor
pore mortis atq; in hoc seculo
neq̄m ex libertate quidē consi
lij peccato non obedire in cō
cupiscentiā: ex libertate autē
complatit. adūsa non for
mudare p̄uiscia. **Est** autem
in hac carne peccati. & in hac
diei malicia. non mediocriter
sape peccato & simon ex toto

carete certe non consentire:
 est & posse non putam aduſa
 & sine dum omnino felicit
 non sentire: iurilic tñ pūta
 te contempner. **D**icendum
 sane hincim nobis ē ex liber
 tate consiliū iam libtate arbi
 trū non abuti: ut plene quq;
 si in possimus libtate cōplaci
 ti. Sic pfecto dei in nobis rep
 amur imaginem: sic antiq;
 honori illi capescendo q; per
 pccm amissim p grām repam.
 Et beatus qui de se mebit au
 dore. **Q**uis est hic & laudabi
 mus enim? fecit enim muta
 bilia inuita sua. Qui potuit
 talis gredi & non est transgſſ?
 facere mala & non fecit. Pu
 to autem in his trib; libtati
 bus ipam aquam conditi su
 mus conditoris imaginem
 atq; similitudinem q̄tū: &
 ymaginem quidem in liber
 tate arbitri; in reliquis au
 duab; bīpctā quādam cōsig
 nari similitudinem. **H**ic est
 fortassis qd solum libum
 arbitrium sui omnino defec

tum seu diminutionē nō pa
 titur: qd in ipō potissimum
 etne. & in cōmutabil' diu
 nitatis substantia qdā ima
 go impſſa uideat. Nam & si
 habuerit micrum nescit tñ
 occatum: nec de iticia uel
 glā caput augmentum: n̄
 de peccato siue miseria det
 mentum. **Q**uid etnitati si
 milius q; n̄ sit etnitat. Por
 ro in alijs duab; libtati bus
 qm̄ non solum ex pte minui.
 s; ex toto amitti possunt: ac
 cidentalit quedam magis
 similitudo sapientie atq; po
 tentie diuine ymagini sup
 ditta cognoscitur. **D**eniq;
 & amissim illā p culpa & p
 grām recuperantur: & cotidie
 alij qdē plū alij nūm̄ aū in
 ipis pſicim̄ aut ab ipis defi
 cim̄. **P**ossit etiam sic amitti
 ut iam n̄ ualeant recuperari:
 posse & ita possideri: ut nec
 amitti queant aliqñ n̄ mi
 nu. **H**ui bīpctate similitudi
 nis sapientie & potentie dei
 n̄ qdē gdu sumo s; q̄ ipi tñ cēt

6 1111

primus homo in paradiso con-
ditus est. Quid enim iucini
ad non posse peccare uel tibi
ri. in quo utiq; iam scōs an-
gelos stare & dñm semp tē du-
bium non est q̄ posse non
peccare & n̄ turbari: in quo
hō pfecto creatus est. ^{q. p̄u q̄ p̄cto} A quo illo
per p̄ctm imo nobis in illo
& cum illo conuenientibus:
rursus per grām n̄ q̄dem
sp̄ritum s; p̄ ip̄o quendam
gl̄um recipimus. Neq; enī
hic possumus penitus ēē in
p̄cto seu miseria: possumus
tamen grā iuuante nec p̄cto
superari nec miseria. ^{q. p̄u} Quam
quam tñ sc̄pta loq̄t: omne
qd̄ natum est ex deo non pec-
cat. ^{q. p̄u} S; hoc dictum ē de pre-
destinatis ad uitam: n̄ q̄ om-
nino non peccent: s; q̄ p̄ca-
tum ipsis non imputetur.
Q̄ uel puniuntur indigna pe-
nitentia: ul' in caritate ab-
sconditur. Caritas quippe
cooptat multitudinem pecca-
torum. Et beati q̄ remisse
sunt iniquitates: & quoz tecta

^{q. p̄u q̄ p̄cto} sunt peccata: & beatus uir
cui non imputantur dñi p̄ctm.
Dumne igitur similitudinis
summi gl̄i sc̄m angli tenet:
nos infimum: adā tenuit me-
dium. Porro demones nulli.
Superius nempe sp̄ritib; datū
ē: sine p̄cto & miseria ponere.
Adē autē absq; his q̄dē ēē s; n̄
etiam p̄manē: nob̄ nec ēē q̄dē
absq; his s; ipsi tantum nō
cedere. Sc̄tum diabolus & m̄-
bia ei' sicut nunq; uolunt
reluctari p̄cto: sic nunq; n̄
possunt penam declinare pe-
ccati. Cū q̄ due iste libertates
consilij. s. atq; complaciti. p̄
quasi rationali creature uia
sapientia & potentia minist-
trantur: ita deo p̄ ut uult
dispensante quib; q; pro cau-
sis. locis temporibus uarien-
tur: q̄tius interris mēdūe
in celestib; plenarie mēdūe
in paradiso: apud inferos nulla
tenus habeant. Libertas uero
arbitrij de ip̄o quo condita ē
statu aliquatenus non muta-
tur: s; equalitas semper q̄n

tum in se est a ceteris terris infir-
 rit. possideatur. nullo ille si-
 multudini. hec ymagini de-
 putantur. Et quidem apud i-
 feros qd utraq; libertas pierit ille
 s. que ad similitudinem pñe
 dñi: separatum testatur au-
 toritas. Nam uerum illic sape
 quod recte de consili; libertate
 concipitur omnino non ee.
 lectis ille manifestat ubi legi-
 tur. Atq; pot' man' tua costat
 operare: q' nec opus nec xō n̄
 sapientia est apud inferos quo
 typerat. Porro de potencia
 que p' libertatem complaciti da-
 tur: cui angelum sic loqit'.
Ligatis pedibus ac manibus:
 pierit cum in tenebras extio-
 ret. Qd nemp̄ est manuū
 pedumq; ligatio: nisi om̄oda
 potestatis obligatio? S; di-
 cit aliquis. Qm̄ n̄ est ibi aliq'
 sape: ū mala q̄ tollerantur
 cogunt penitere maloz que
 scā sunt? Numq̄d autem
 tormentis q̄spiam nō peni-
 tere mali nec ee sape p̄? hoc
 autem recte opponeretur: si

opus tantum peccati & non
 etiam uoluntas mala puni-
 retur. Nulli quippe dubium *.no.*
 est qd nemo tormentis posita
 actū n̄are peccatū delectetur.
Verumptam si uoluntas etiā
 tormentis mala pdurat: q'
 pondit h̄t opus abnegatio: & nō
 sapere quis putetur. qd iam in
 modis flammis luxuriam nō
 libeat. Deniq; in maluolam
 animam: non int'bit sapi-
 entia. Unde autem pbabim' *.no.*
 quod mala & in pens uolun-
 tas p̄seueret. Certe ut cetera om̄i-
 tā: nollent omnino puniri. P-
 tū ē autē omnino puniri: q'
 punienda gesserunt. Nollit
 g' quod iustum est. S; q' non
 uult q' iustum est: iusta
 uoluntas n̄ ē. Lo g' iniusta ac
 p' hoc & mala est uoluntas:
 quo iusticie non concordat.
Duo ergo sunt que iniustam *.no.*
 pbant uoluntatem: uel cum
 peccare uel cum impune pec-
 casso libet. Q'v; ergo peccare
 libuit q' diu licuit. & cum iā
 non possunt iultum manē

Om̄i.

uolunt qd peccauerunt: qd
in hoc uere sapientie quid
bone uoluntatis apparet?
S; esto. Penitet eos peccasse.
Humq; non tamen si opno
detur peccare maluit ad he
q; penam sustinere peccati
Et tñ illud iniquum est. hoc
iustum. Qñ uero uoluntas
bona magis ^{quod} quam iniquū ē.
q; qd iustum eligeret? Ceterū
non uere penitent: qui non
tam dolent se s; iurisse qm
hoc ipm iam non posse. De
niq; fors ostenditur: qd iust
agatur. Nam qd u corpus
uiuat in flamma: tam diu
constat in malitia p'sistere
uoluntate. Itaq; de similitu
dine que in consiliy & item
complaciti libtate contine
tur. apud inferos penitus
nichil est nec eē potest: ima
gine tamen illic p libum
arbitrium ī mobili pmanēte
S; neq; in hoc sclo eque inue
niri uspiam posset similitu
do. s; ad huc hic facta & defor
mis iacisset ymago: si n

euangelica illa mulier luti
nam accenderet id ē sapien
tia in carne apparet: eūct
omnium uidelicet uitiorum?
dragmam suam requireret
q; pdiderat: h est imaginem
suam que natuo spoliata
decore sub pelle pccī sordens
tanquam in puluere lanta
bat: in uentam tgeret & tol
leret de regione dissimilitu
dinis: p'stiamq; in specie
reformatam simile illam
facit in glām scōrum: immo
sibi ipsi p omnia redleret qm
q; cōformem: ē illd scēpture
uidelicet impleretur. Scm
quia cum apparuerit simi
les ei erimus: qm uidebimus
eum scēptū est. Reuera cui
potius id operis ingrebat
quam dei filio: qui cum sit
splendor & figura substācie
patris portans uerbo uniuersa
utroq; facile inuit' apparuit
& unde reformaret de formē &
uū debilem confortaret: dñ
& de splendore figure fugans
teneb's pccōy redleret sapien

tem. & ex unctate ubi cont
 manidem demonum poten
 tem efficit. Venit ergo ip
 sa forma cui reformandum
 erat liberum arbitrium. quia
 pristinam recipere formam ex illa
 erat reformandum ex qua
 fuerat & formatum. forma
 autem sapientia est. Confor
 matio: ut faciat ymago in
 corpore. quod forma facit in or
 be. Porro illa attingit a fine
 usque ad finem fortiter: & di
 posuit omnia suaviter. Attin
 git a fine usque in finem fortiter:
 a summo celo usque ad inferiore
 partem terre a maximo angelo
 usque ad ummiculum minimu.
 Attingit autem fortiter: non quod
 dem mobili discussione uel
 locali diffusionem. uel subiec
 te creature tantum officia
 li administratione: sed subali
 quadam & ubique presenti for
 titudine: quia utique uniuersa
 potentissime mouet & ordinat
 administrat. Et hominibus
 illa sui cogitur fatis necessi
 tate: non enim aliqua in his

laborat difficultate: sed dispo
 nit omnia suaviter placida
 uoluntate. *ex ps 137.* Vel certe attingit
 a fine usque ad finem: hoc est
 ab ortu creature usque ad finem
 destinatum a creatore: siue in
 quem urget natura: siue quod
 acceleret causa: siue quem
 concedit gratia. Attingit forti
 ter: dum nil horum euenit quod
 non uult pro ut potentia pre
 ordinet prudentia. Si ergo
 & liberum arbitrium suo
 conetur peccato corpore ut post
 sapientia orbi: attingens
 & ipsum a fine usque ad finem
 fortiter: impanis. s. singulis
 sensibus & artibus tam po
 tent. quatinus non sinat
 regnare peccatum in suo mor
 tali corpore nec membra sua
 det arma iniquitati: sed exbeat
 seruire iusticie. Et ita
 iam non erit homo seruus peccati
 cum peccatum non fecerit: a quo
 utique liberatus. iam libertatem
 recuperare consiliu. iam sua
 uendicare incipiet dignita
 tem dum diuine in se yma

gini condignam uestire et
similitudinem: immo anti-
quam reparavit uenustate.
Curet autem hec agere. non
minus suauiter quam fortiter:
hoc est ex tristitia aut ex ne-
cessitate qd est initium non
plenitudo sapientie. s; pmp-
ta & alacri uoluntate quod
facit acceptum sacrificium:
qm hylarem datorem dilig-
deus. Sicq; p omnia imita-
bitur sapientiam diuinam &
uictis resistet fortiter: & in
conscientiam requiescet sua-
uiter. Verum cum ad talia
procuramur exemplo indi-
gemus & adiutorio: quo ip-
si uidelicet p ipam confor-
memur. atq; eandem ima-
ginem transformemur a cla-
ritate in claritatem inqum
admi spm. Ergo si admi spm: ia
non a libero arbitrio. Nemo
p inde putet ideo dicimur li-
berum arbitrium quod eq-
mit bonum & malum potest-
tate uel facilitate uictur e-
cane quidem p se potuerit:

non autem resurgere nisi p
dmi spm. Alioquin nec boni
cum ita sunt boni ut iam non
possunt ee mali ut deus & sa-
angeli: nec mali cum ita sunt
mali ut iam non ualeant ee
boni ut puaricatores angeli
liberi arbitrii ee dicentur.
S; & nos illud post resurre-
ctionem amissuri sumus.
qm utiq; inseparabiliter alii
boni alii mali amitti fueri-
mus. Ceterum nec deus caret
libero arbitrio. nec diabolus:
quoniam quod ille ee non
p malus non infirma facit
necessitas. s; firma in bono
uoluntas & uoluntaria fir-
mitas: qd q; his non uoluntatis
in bonum respirare: non alie-
na facit uolenta oppressio: s;
sua ipi obstinata uoluntas
ac uoluntaria obstinatio.
Ne igitur ex eo potius dicitur
libum arbitrium: qd siue
in bono siue in malo liberam
facit uoluntatem: cum nec
bonus quisquam nec item
malus dici debeat aut esse

ualeat n̄ uolens. Tali iam
 ratione non incongrue dicit
 ad bonum se & ad malum
 h̄re equalit̄: quod utriq; ui
 delictet par sit ei non q̄dem
 in electione facultas: s; inuo
 luntate libertas. **Hac** sane
 dignitatis diuine ut dictum
 est progatiua rationale singu
 lariter creaturam conditor
 insigniuit: qd̄ q̄madmodum
 t̄pe sui uir̄s erat: sicq; ipsius
 uoluntatis non necessitatis
 erat qd̄ bonus erat: ita & illa
 q; sui quodam uir̄s in hac
 p̄te consisteret: quatin̄ n̄ nisi
 sua uoluntate aut mala fie
 ret & uir̄te dampnaretur: aut
 bona remaneret & merito sal
 uaretur: non quod ei p̄pa
 suffice posset uoluntas ad sa
 lute[m]: s; qd̄ eam nullatenus
 sine sua uoluntate consequere
 tur. **Nemo** quippe saluatur
 uoluntis. Nam qd̄ legitur in
 euangelio. **Nemo** uenit ad
 me nisi pater meus traxerit
 eum. Item in alio loco. com
 pelle intrare nichil impedit.

q̄ p̄fecto quanto scilicet: The
 re uel compellere uideat
 ad salutem benignus p̄r: q̄
 om̄s uir̄s saluos fieri: nul
 lum t̄m iudicat salute dig
 num: quem ante non p̄ba
 uir̄ uoluntarium. **Hoc** q̄
 te intendit: cum terret aut
 p̄citat ut faciat uoluntari
 os. non saluet multos: q̄
 n̄ dum de malo mutat uo
 luntatem: in bonum t̄ferat
 n̄ auferat libertatē. **Quis** t̄m
 non sep̄ muti th̄m. **Hec** et
 cecus aut fessus d̄stat: cum
 th̄ru[m]. **Et** paulus ad man
 tractus est damascum: utiq;
 non mutus. **Kahi** deniq;
 spiritualit̄ uolebat: que &
 hoc ip̄m magno ope flagra
 tabat incantibus. **Kabe** me
 ait post te: in odore unguen
 torum tuorum curramus.
Dem̄ qd̄ eregione scriptū est
 unusquisq; temptatur a
 p̄pa concupiscentia abstractus
 & illectus: & illud corpus
 qd̄ coerumpitur aggrauat
 animam & dep̄mit tena i ha

bitacio sensum multa cogi-
tantem: & item illud apli.
inuenio aliam legem in mem-
bris meis repugnantem legi
mentis mee & captiuum
me ducere in legem peccati
q̄ est in membris meis: hec
omnia putari possunt cogere
uoluntatem & priuare lib-
tatem. At uero quibuslibet q̄s
inuis foris ue temptacionib;
urgeatur. Liba p̄fecto sep̄
q̄ntum ad arbitrium spectat
uoluntas eū: libe quippe de
suo nichilominus cōsensu iu-
dicabit. Quamcumq̄ autē p̄uincit
ad cōsiliū siue cōplacitū
carnis int̄m & cupiscencia
uiteq; miseria reluctante
minus quidem se libam sen-
tit: s; p̄suis non malam:
Cum malo non cōsentit.
Deniq; paulus qui captiuū
se in legem trahi peccati con-
queritur. hanc dubium q̄n
ex minus plena libtate cōsi-
liū: cōsensum t̄n sanum at-
q; in bono q̄ iam ex magna
p̄te se habere liberum ar-

bitrium gloriatur: iam n̄
ego inquit operor illud. Vñ
hoc confidit o paulus. Quñ con-
sentio autē legi dei: q̄m bona
est. Et rursum. Condelector
enim legi dei scdm̄ uitiozem
hominem. Oculo existente
simplici totum corpus licet
dum eē p̄sumit. Dano cōsen-
su: tractum licet peccato ul'
captiuum miseria liberum
se in bono p̄fiteri non dubitat.
Vnde & fident generalit̄ mis̄.
Nichil ergo dampnationis e
his qui sunt xp̄o ih̄u. S; ut
deamus de his qui penarū mor-
tal̄ ue timore fidem libtati
negare compulsi sunt. ne for-
te iuxta hanc assertionem
aut culpa non fuerit quod
uel uoce negarunt: aut co-
gim̄ culpam & uoluntatē
potuerit: ut uellet uidelicet
homo q̄ eū & nolle d̄stitit:
& p̄ierit liberum arbitrium.
Qd̄ quia impossibile erat uelle
quippe & nolle idem eodem
tempore si potat q̄rit̄ uñ ma-
lū neq; uolentib; malū debu-

et imputari. **N**eq; enim ta-
 le est hoc quale est originale
 peccatum: quo non solum n̄
 consentiens uerum plerumq;
 & nesciens alia ratione con-
 stringitur: nec dum reatus
 baptisate. **E**xempli causa
 ueniat in medium: apl̄s pe-
 trus: **S**p̄e quippe uisus est ne-
 gare ueritatem contra pp̄am
 uoluntatem. **S**; quidem aū
 negare aut mori necesse erat.
Non timens negauit. **N**ega-
 re nolebat: s; magis nolebat
 mori. **I**taq; inuitus quidem:
 s; negauit tñ ne moreretur.
Quod si lingua & non uolunta-
 te loqui homo compulsus est
 qđ nolebat: non tñ uelle ali-
 ud quam uolebat. **L**ingua
 mota est contra uoluntate:
 s; nunquid imitata uolun-
 tas? **Q**uid enim uolebat?
Prius q; erat x̄c̄e discipulus. **Q**uod
 loquebatur? **N**on noui ho-
 mine. **L**ux ita? **M**ortē uole-
 bat exadere. **S**; quid istud
 criminis fuit? **Q**uas apl̄i te-
 nem uoluntates: unam q̄

uoluit non mori. **P**enitent
 inculpabilem. **A**liam & mil-
 tum laudabilem: qđ s̄ cōpla-
 cebat quod cēt xp̄ianus. **I**n
 quo ergo culpabitur? **A**n
 in eo quod mentiri quā mori
 maluit: hec plane uoluntas
 reprehensione digna fuit: qđ
 corpus magis quam anime
 uoluit seruare uitā. **O**f n̄c̄e
 qđ meretur: occidit amāam.
Et peccauit q̄ & n̄ absq; con-
 sentu pp̄e uoluntatis: infir-
 me quidem & misere: s; pla-
 ne libere. **P**eccauit ergo nō
 spernendo aut obediendo
 xp̄istum: s; ne in misericordiā
 do. **H**ec in hunc p̄sū amorē
 sui uoluntate meris ille su-
 bitus compulit: s; eē conui-
 ctus. **I**am tē p̄culdubio talis
 erat: s; nesciebat: qm̄ ab illo
 q; late nil pot̄at audiuit. **P**ri-
 q; gallus canter ter me nega-
 bit. **M**ia itaq; uoluntatis in-
 firmitas p̄ metussum timo-
 rem nota non orta: notum
 fecit quatenus se quatenus
 xp̄m amauit. **H**orum aū

903

903

903

903

non christo. s. petro. Nam &
ante sciebat quid eēt in
homine. Quatenus ergo
diligebat uim prs q. negat
dum non est passa est illa
uoluntas ut contra se loqre
tur: quatenus uero se. uo
luntarie pculdubio consen
sit ut p se loqueretur. Dix
si amass; non negass; inuit.
Verum si se ampli n̄ amass;
n̄ negass; aliquatenus. factū
dum igitur hominem fu
isse compulsū uoluntate
ppriam & si non mutare.
occultare tñ. Compulsam tñ
n̄ qd̄ recedere ab amore dei.
cedē tñ aliquantulum amore
sui. Q. g. forte dissoluta ē
uota superior affectio de lib
tate uoluntatis: q. n̄ inuēta
ē cogi potuisse uolun
tas. s. plane s; si cogi ab alio
potuit q. a se ipa. Qd̄ si se
ipa coegit compulsā & co
pellens n̄ amittē ibi & recipere
ursa est libertatem. Vm̄ q̄ppe
quam ipa sibi inuēit: a se
pulsit. Porro q. a se uoluntas

peruulit: ex uoluntate fū.
Qd̄ ex uoluntate fuit: iā nō
ex necessitate s; uoluntariū
fuit. Si autem uoluntariū.
& liberum: quem sua deniq;
ad negandum uoluntas com
pulsit: impulsus est quia uolū
t: immo non compulsus sed
consensit: & non aliene po
tencie s; ppe uoluntati illi in
q. q. morte omnimodis euade
uoluit. Alioquin quando uir
militare lingue facim
in uerba formare nefanda
ualuit; si non lingue dñā
uoluntas annuisset? Deniq;
cum sui p̄modum nimio il
lo tempore amore: & xp̄m
cepit ut debuit toto corde to
ta anima tota uirtute dilige
nullis iam ualuit minus uel
pens extorqueri aliquatenus
uoluntate dare lingue ar
ma iniquitati s; potuit au
dacter accomodans uirtuti:
obedire oportet inq; deo ma
gis qm̄ hominib; Est sane genu
compulsio: sed in qd̄ aut par
aliquid aut agere cōt ppriam

cogimur uoluntatem. Quare
 passiva quidem. sic enim p
 or illa recte nominatur: po
 test non nunquam fieri absq; o
 sensu uoluntario patientis:
 s; actiua nunquam. Punde
 malum quod fit in nos siue
 de nobis. non est imputandū
 nobis si tñ mutatur: cetum q
 fit & a nobis: iam non siue
 culpa est uoluntatis. Velle
 plane conuincimur: qd nō
 fieret si nollemus. Est ergo
 compulsio qdam etiam acti
 ua: s; non h̄ excusationem.
 cū sit & uoluntaria. Cogeba
 tur xp̄stianus negare xpm
 & quidem nolens: non tñ
 nisi uolens. Uolebat nimis
 gladiū uitare ferientis: atq;
 illa talis uoluntas intus pre
 fidens os ap̄rebat: non gladi
 qui foris apparebat. Porro
 talem eē uoluntatem cōm
 cebat gladius: non cogebat.
 Ipa igitur se in culpam non
 gladius spellebat. Deniq; i
 in qb; sana erat illa uolun
 tas occidi potant: flecti neq;

bant. Hoc est quod est pre
 dictum fuerat. facient uos
 quecumq; uoluerint: s;
 in membra: n̄ corda. Non
 uos facientis quoluerint: s;
 ipi facient: uos patientini.
 Membra cruciabitur: s; uolū
 tatem non mutabitur. Se
 uient in carnem: anime autē
 non habebunt qd faciant.
 Sic licet corpus patientis i
 potestate torquentis: s; uo
 luntas est libera. Infirma si
 fuerit se uendo cognoscent:
 non eē cogent si non fuerit
 Sane infirmitas ei a se ip̄a
 est: sanitas non a se s; ad m̄
 spū. Sanatur autē cum reno
 uatur. Porro renouat: cū q
 ad m̄ dum docet apl̄s
 speculando gl̄am dei in ean
 dem ymaginem t̄nsforma
 tur a claritate in claritate:
 hoc eē de uitate m̄itate. tanq;
 ad m̄ spū. Int̄ quem utiq; di
 uinū sp̄m. & carnis appetitū
 tenet mediū qndā locū id qd
 or̄ i hōie libum arbitrium id est
 h̄ua uoluntas: & tanq; id uero

ambrosius

late montis ad modum ar-
dui iuncturamq; pendens ita
in appetitu infirmatur p
carnem ut nisi sedulo spe
adiuet infirmitatem ei
p grām: non solum non ua-
leat iusticie que ē uix ppe-
tam sicut montes dei. ascen-
do de iusticie iurritatem app-
hendē culmen: s; etiam de
uicio super iurritum suo
ipsius pondē deuoluta ruat
in pcept: p̄grauata nuni-
rum non solum lege pecca-
ta originaliter: membris in-
sita: uerum etiam consue-
tudine tene in habituatiōis
usualiter affectionibus in-
molata. Qd humane uolun-
tatis uidelicet utrumq; gra-
uamen: uno breuit̄ iustici-
lo sc̄pta cōmemorat dicit̄.
Corpus quod corruptū aggruat
aīam: & dep̄mit trena i ha-
bitatio sensum multa cogi-
tantem. Et hec duo huius
mortalitatis mala sicut &
nocent s; excruciant non con-
sentientes sic n̄ excruciant s;

dampnant consentientes:
ut nec salus nec dampnatio
ulla ratione sine p̄cedenti
consensu uoluntario possit
h̄ri: ne qua forte ex p̄te p̄f-
cribi uideatur libertati ar-
bitrii. Qm̄ orbem id quod in
creatura dicitur libū arbit-
um aut iuste p̄fecto damp-
natur diuini ei ad peccatum
nulla ui p̄iudicetur misere-
ca. aut misericorditer salua-
tur cui ad iusticiam nulla suf-
ficiat sua. Sane in h̄is omnib;
cogitet lector originalis p̄ci
p̄fusi ex̄pirationem. De cetero
libero arbitrio n̄ ex̄ ipsūm.
quā dāpnationis causa qd
iam non dāpnat nisi p̄pa cul-
pa: n̄ ab ip̄o saluat m̄ia:
q; sola saluat m̄ia. Quis q̄
pe conatus ad bonum & cas-
si s; si a grā n̄ adiuuentur:
& nulli si non ex̄tentur.
Ceterū in malū dicitur sc̄pta
p̄ni sui sensus & cogitaciōes
hominis. P̄inde non etia se
n̄ dēū est s; & sursum p̄ci
ap̄te luminum descende me

lxxxij.

3. 1. 1. 1. 1.

rita pntentur: fitn inter
 data optima & dona pfect
 ta. ipa mnta p que saluf et
 na pntentur. ^{optatur} Deul namq;
 rex noster ante secula cum
 opatur est saluitem in medio
 terre dona sua que dedit ho
 nibus. in mnta diuisit & p
 mia: ut & pntentia p liberam
 possessionem nram intinfi
 erent merita: & futura p
 gratuitam sponfionem
 exspectarem? imo exspectem
 ut debita. ^{i. pntentia} Itq; paulus come
 morans: habent fructum uel
 trum inquit in scificatioem
 finem u uita etnam. ^{i. pntentia} It
 uos ipi ait pntentia spe hnt
 ingemifam: adoptionem ex
 spectantes filioz dei. ^{i. pntentia} Primiti
 as spe uocant sanctificatio
 nem: i. uirtutes quib; impre
 sentiarum scificam a spu:
 ut mnto qsequam adoptionem.
 Rursum in euange
 lio eate ^{scilicet} abrenunciati
 pntentur: u dr. Centuplu
 accipiet & uita etnam possi
 debet. Itaq; non liber arbitri;

110. b. 111.

s; dñi est saluf. Immo tpe sal?
 tpe & uia est ad saluitem: qui
 ait. Saluf populi ego sum.
 Qitem phibet: ego sum uia.
 De uia ficit: quia saluf erat
 & uia: ut non gloriatur ois
 caro. Sig bona me sunt in
 ita ficut & patre saluf &
 uita: & uertam e qd ait dñ.
 non e qui faciat bonum no
 est usq; ad unum. illum in
 delictet unum & q ne dr ne
 mo bonus nisi solus deul. ^{i. pntentia} Si
 pculdubio sunt mnta ta
 nostra opera quam ei pntia?
 & qui se facit debitorem in
 illis: ficit & nos pntores
 ex hnt. Ad que tñ codenda
 merita dignant sibi adhibe
 creaturarum ministia: n
 quibus egeat s; qb; p h ut de
 qb; pnt. ^{i. pntentia} Opatur ergo illoz
 saluitem quoz nomina st
 in libro uite. aliqui p creatu
 ram cum ipa: aliqui sicut ipa
 Sñ ipa: quia mnta pfecto fi
 unt hominib; saluba pisen
 sibilem & tñ p irratioalem
 creatura: q idcirco dixi fieri

110. 12.

sine ipa: quod non queat in
 intellectu carent ee uel conscia:
 cum ipa: aliqui contra ipos.
 aliqui non cont ipos. **M**ulta
 enim multorum saluti utili
 a facti d: p malos siue homi
 nes siue angelos: s: qm inui
 tos: ideo cont ipos. Nam du
 nocere cupientes uiuant?
 Quicum ualet alijs utilit ac
 cio: tantum ipis per is a no
 cet intentio. **P**orro p quos
 & cum quib; operatur deus.
 boni sunt angeli uel homi
 nes: qui qd uult deus. & a
 giunt pter & uolunt. Qui
 enim bono quod opere com
 plent uoluntate consentiunt.
 op omnino qd p eos d: expli
 cat ipis comunicat. **V**nde
 paulus cu bona plurima
 que deus p ipm fecerat enar
 rati: n aut ego ait: s: gra
 di meci. **P**otuit dice p me:
 s: qz min erat. maluit dice
 mecum: psumens se non so
 lum operis ee ministrum
 pfectum: s: opati qdam sociu
 pconsensum. **V**ideam scdm

triplicem dei operationem q
 posuimus: quid creatura op
 pmissio suo meretur. Et
 illa qde p qm sine qua fit qd
 fit quid mereri potest? **Q**uid
 illa q qm fit n iram? **Q**de e
 qua fit: nisi gram? **I**npma
 itaq; nulla: in sequenti mala.
Iultima bona mita coqruntur
Neq; enim perdes cu peccato
 num aut malum qd cuq; fit.
 boni quippiam merent aut ma
 li: non hnt quippe inde bono
 malo ne consentiant. **M**ulto
 autem minus lapides ammi
 sentiant. **S**ecum diabol' ul ho
 mal' e uigeat & uigilet rone:
 iam qde meret: s: n n penam.
 p eo qd a bono differant. **P**au
 lus autem qui uolens euagli
 zat: s: inuito dispensatio tn
 ei credna fit. & quicq; simili
 sapient qm quidem ex con
 sensu uoluntatis obedunt re
 positam sibi ee confidunt co
 ronam iusticie. **V**trius ergo
 deus in salutem suoz irratio
 nabili & item in sensibili ca
 ra tanq; inuito uel instrum

in modo d. i. p. cor. v. 12

no.

no.

no.

no.

to: que iam expleto ope nisi
 quam erunt. **U**tur rationa
 li creatura s; malivola qua
 si iurga discipline: quam cor
 repto filio in ignem picat tñ
 quam farmentū inutile. **V**
 tatur angelis & hominibus
 bone voluntatis. tñq; cōmi
 litionib; & coaduatoribus sui:
 quos p̄ acta victoria amplis
 sine munabit. Deniq; & pau
 lus de se suisq; similibus: au
 dacter p̄mittat. **C**oaduto
 res enim dei sumus. **I**bi ita
 q; deus homini iusta benign
 ne constituit: ubi p̄ ipm &
 cum ip̄o boni quippiam opa
 ri dignant instituit. **H**inc
 iam coadutores dei co opa
 tores sp̄e sancti p̄mittores
 regni nos eē p̄sumimus. qđ
 p̄ consentam utiq; uolunta
 rum diuine uoluntati cō
 iungim. **Q**đ ę? **H**oc ergo li
 beri arbitrii opus: hoc solum
 eius meritum qđ consentit?
Et p̄fect: non quidem quod
 uel ip̄e consentit in quo oē
 nitium consentit ab ip̄o sit.

cum nec cogitare quod min
 est quam consentire aliquid
 a nobis qđ ex nobis sufficien
 tes sumus. **V**erba non mea s̄
 s; apli: qui omne quod boni
 potest eē id est cogitare & uel
 le & p̄fice p̄ bona uoluntate
 attribuit deo non suo arbi
 trio. **S**i ergo tria hec. **H**oc
 bonum cogitare uel p̄fice
 opatur in nobis: p̄mum pro
 fecto s̄ nob; s̄cōm nobiscum.
 tñ p̄ nos facit. **D**iqđem in
 mittendo bonā cogitationem
 nos p̄uenit imitando etiam
 malam uoluntate s̄ p̄cōsen
 sum uingit imitando & d
 sensu facultate fort p̄ aptū
 opus n̄m intus op̄fex ino
 testat. **D**ane ipi nos p̄ueni
 re neq; possunt. **Q**uā bonū
 neminē inuenit: neminem
 saluat quē non p̄uenit. **A**
 deo ę sine dubio n̄re sit sa
 luti exordium: nec p̄ nos utiq;
 nec nobiscum. **V**erum consen
 sit & opus & si non ex nobis:
 iam non tñ s̄ nobis. **H**ec pri
 mum itaq; in quo quippe

nos nil facimus nec ulti-
mum quod plerumque extor-
quet aut timor in talis
aut simulatio dampna-
bilis: sed tantum medium
nobis reputatur in meri-
tum. Sola quippe intellectus
bona uoluntas sufficit: ce-
tera non plura si sola de-
fuerit. Non proficiunt dix-
erim: sed agenti non cer-
nenti. Valet itaque intentio
ad meritum: actio ad exem-
plum: utramque proueniens
cognatio. tantummodo ad ex-
citandum. **C**auendum igitur ne
cum hoc inuisibiliter intra
nos ac nobiscum accitari
sentimus aut nostre uolun-
tati attribuamus que infir-
ma est aut dei necessitatem
nulla est: sed soli gratie qua
plenus est. Ipsa liberum ex-
ercit arbitrium cum se-
minat cogitatum: sanat.
cum mutat affectum: ro-
borat ut producat ad actum:
seruat ne sentiat defectum.
Dic autem ista cum libro

arbitrio operatur ut tamen ipso
illud proueniat in certis comite-
ris: ad hoc utique proueniens in-
ram sed deinceps cooperetur.
Ita tamen quod agentia ceptum est pa-
riter ab utroque proficitur: ut
mixtum non singillatim
sunt non necessariis per singu-
los profectus operentur. Non
partim gratia partim libe-
rum arbitrium: sed totum
singula opere in diuino
per agunt. Totum quidem
et totum illa: sed ut totum in
illo sic totum ex illa. **C**redimus
placeat lectori quod a sensu apli-
nusquam recedimus. et quae-
uis enim euagetur oratio
in eandem pene ipsi uerba
frequentem recedimus. Quid
enim nostra aliud sonant
quam illud igitur neque uolenti
neque currentis sed miserentis
est dei. Quod sane non ideo dicitur
quasi quis uelle aut currere
possit inueniri: sed quod
hinc uult et currit: non in
se sed in eo a quo accipit et uelle et
currere debeat gloriari. **D**e

et hoc est in 8. p. 1. v. 1. et in 1. p. 1. v. 1.

nuq; ait. Quid habes quod n̄
 accepisti? Crearis sanaris sal
 uaris. Qd hori er te homo?
 Qd hori non impossibile libo
 arbitrio. Nec creare qm̄ erat.
 nec iustificare peccator nec
 mortuus potas te ipm̄ resus
 citare: ut cetera p̄mittam bo
 na. que aut sanandis necel
 saria sunt: aut saluandis
 reposita. Qd dicim̄ de p̄mo:
 patet & de ultimo. S; & de
 medio. nemo dubitat: nisi
 qui ignorans dei iusticiam
 & suam uolens cōstruere iu
 sticie dei non est subiectus. Qd
 enim? Agnoscat creatis po
 tēciam. saluandis glām?
 & sanandis ignorat iustici
 am? Sana me ait & sana
 bor: sanum me fac & salu
 eto: qm̄ laus mea tu es. H
 te dei iusticiā agnoscebat: a
 quo exim̄ sp̄abat tā sanari
 a peccato. qm̄ a miseria libe
 rari. Qd idē laudem illius su
 am n̄ se iusto statuēbat. At
 hoc & d̄ ingemman̄ n̄ no
 b̄ in quod dñe n̄ uob: t; nōi

tuo da glām: quod utiq;
 adō stolam & iustic. S. q̄ sp̄
 taret & glie. Quis est qui ig
 norat dei iusticiam? Qui se
 ipm̄ iustificat. Qs est qui se
 ipm̄ iustificat? Q̄ n̄ iusta sibi ali
 unde p̄sumit q̄ a grā. Ceterū
 q̄ fecit quod saluaret: etiā
 dat unde saluet. Ip̄e inqm̄
 iusta donat: qui fecit q̄bus
 donaret. Qd retribuam inq̄d
 dño p̄ omnib; n̄ q̄ t̄buit m̄? *sec̄ q̄ t̄buit d̄*
 Et qd est & qd iustus est a dō
 oficit? no fructib; nega
 ret utriusq; p̄det: amitten
 do utiq; unde iustus ē & sic
 cāpnando qd ē. S; sic uel
 certo loco inuenit quod iust
 sum impendet. Calice saluta
 ris accipiam ait. Calix salu
 taris. sanguis est saluatoris.
 Ergo si de est tibi de tuo om
 nino. q̄ uel fecit donis dei
 retribuas: im̄ salutem tibi
 p̄sumis. nomē dñi inquit
 inuocabo: qd nimirum q̄c̄q;
 inuocauit saluus erit. Igit̄
 q̄ recte sapiunt. t̄p̄licem cōfi
 tentur opationē: non q̄c̄

liberi arbitrii. s. diuine gr̄e
in ip̄o sine de ip̄o. ^{1. 2. 3.} Prima cre
atio: secunda reformatio. t̄
cia est consummatio. ^{1. 2. 3.} Primo
nāq; in x̄o creati in libertate uo
luntatis: sedō reformati in p̄x̄.
i sp̄u libertatis. cū x̄o deinde
sumandi in statu et n̄tati.
Siquē q. n̄ erat in illo creati
oportuit q̄ erat: p̄ foemā refor
mari de formem. in eō n̄ p̄fici
n̄ cū capite. Quinq; t̄c̄e cōple
bitur t̄ om̄i occurrerim in uirtū
p̄fectum in mensuram etatis
plenitudinis x̄ q̄n ex̄ parētē
t̄ uita n̄ra apparebim̄ & nos
cum ip̄o in gl̄a. Cum ḡ cōsu
matio fieri habeat de nobis
sue etiam in nobis. non aut̄
a nobis: creatio uero facta sit
& sine nobis. sola q; nob̄cū q̄
oam̄ fit p̄ consensū uolun
tatum n̄r̄m in m̄ta nobis
reputabitur reformatio. sp̄a
sunt ieiunia n̄ra in gl̄ie. cō
tinencia. & opa m̄te cet̄q; uir
tutū exerciticia. p̄ que utiq; o
stat uirtuorem n̄r̄m hominem
renouari de die i die. dū & in

tencio t̄rem̄ in curuata cur̄s.
de m̄is ad sup̄na paulatim re
fugit: & affectio t̄ca carnis
deficitia languens. sens̄ i amo
rem sp̄e conualescit: & me
moriam ueterum opum turpi
tudine sordens. nouis uirtutū
actib; candidata in dies hila
rescit. In his nempe trib; uirtu
renouatio consistit rectitudi
ne. s. int̄cōs; puritate affectū
recordatōe bone opationis p̄q̄
b̄n sibi scia memoria entet
cit. Verum hec cū cū sit di
uino in nob̄ aditari sp̄u dī sūt
munia. Quā ū cū n̄re uoluntati
assensu n̄ra t̄ n̄ra. Nō enim
uos estis aut̄ q̄ loq̄imini: s; sp̄e
p̄ris ur̄i q̄ loquitur in uobis
Et apl̄s. An ex̄ p̄mentū q̄m̄
iq̄d ei q̄m me loquitur x̄. De ḡ
x̄p̄e ul̄ sp̄e sc̄s loquit̄ in paulo
non etiā t̄idem opatur̄ ip̄o
Non + loquor aut̄ que p̄ me n̄
efficit deus. Q̄d igitur? Si n̄
pauli s; dei loquentis in pau
lo uel operantis p̄ paulum. &
uerba sunt & opa: & ubi iam
pauli n̄ra. Vbi; q̄d t̄ fidem

^{paris} aiebat: Bonum certamen cer-
 tam: cursum consummaui: fide-
 m seruauit: de reliq[ua] repo-
 sita: in corona iusticie: q[ui]m
 reddet michi d[omi]n[us] iust[us] iudex?
 An meo forte confidit s[ed] coro-
 nam e[st] repositam: quod
 p[ro] ip[s]o illa fiebant: s[ed] multa
 p[ro] malos siue angelos siue ho-
 mines sunt bona: nec t[ame]n re-
 putantur illis in merita an-
 qua p[ro] uictis e[st] cum ip[s]o h[ab]e[re] cu-
 er[unt] bona uoluntate fiebant?
 Ha[ec] si iust[us] in q[ui]o eu[angel]iza-
 uo dispensatio in credita est:
 si autem uolens in gloria e[st].
 Ceterum si uel ip[s]a uoluntas de
 qua omne meritum pendet ab
 ip[s]o paulo n[on] e[st] quo pacto eam
 quam s[ed] repositam p[ro]mittit co-
 ronam uocat iusticie? An q[ui]m
 te iam requirit. Quod uel s[ed]
 ut p[ro]mittatur? Deniq[ue] ait. Scio
 i[st]e credidi & certus sum: q[ui]a po-
 tens e[st] depositum meum serua-
 re. Si p[ro]missu[m] suu[m] appellat
 depositum: & q[ui]a credidit p[ro]-
 mittenti: fidem p[ro]missum
 repetit. P[ro]missu[m] q[ui]d e[st] ex m[er]ita:

s[ed] iam ex iusticia persoluen-
 dum. Est ergo quam paul[us]
 expectabat corona iusticie: s[ed]
 iusticie dei non fuit. Iustiu[m] q[ui]ppe
 e[st] ut reddat q[ui]d debet: debet au-
 q[ui]d pollicitus est. Et h[ec] iusticia
 de qua p[ro]mittit ap[osto]l[us] p[ro]missio
 dei: ne si h[ec] contempnentis su-
 am uelit statuere: iusticie dei
 non sit subiectus. Cui t[ame]n iusticie
 deus ip[s]e uoluit h[ab]ere confor-
 tem: ut & corone faceret p[ri]m-
 torem. In eo enim sibi iusticie
 consortem. & corone statuit
 p[ri]mitorem: cum op[er]u[m] q[ui]b[us] il-
 la erat reposita corona h[ab]ere
 dignatus e[st] coadunctor. Porro
 coadunctor fecit e[st] uolen-
 tem: h[ec] e[st] siue uoluntati consen-
 ciente. Itaq[ue] uoluntas in auxi-
 lium auxilii reputat i[n]i-
 tum. Si q[ui]s ad uoluntas e[st]: &
 i[n]itu[m]. Hec dubium q[ui]d a deo sit
 & uelle & p[ro]ficere p[ro] bona uolun-
 tate. Deus ergo auctor e[st] i[n]iti-
 qui & uoluntatem applicat
 op[er]i: & op[er]is explicat uoluntati.
 Alioquin si p[ro]p[ter]e appellentur ea
 q[ui] dicitur n[ost]ra m[er]ita: n[ost]re spei f[er]e

O[mn]i[um] q[ui]e fac meum misericordie d[omi]n[us] q[ui]s salute q[ui]e meo.
 fiet potes scio i[n] u[er]b[is] q[ui] meo
 qu[od] + f[er]e + h[ab]e[re]

quedam seminaria caritati
incentiva occulte pdestinati
omni iudicia figure felicitatis
plagia: una regni: non causa
regnandi. Demq; quos iustifi
cauit: non quos iustos iue
nit: hos & magnificavit.

**Epistola B. Abbis ad W. ab
batem de discreta vari
etate ordinis monastii.
& de no iudicando alii**

Terribili
patri. W. fr. B. frim
qui in clare valle sunt mita
ti seruus sal in dno. Usq; in
siq; me scipitare iussisti. aut
mutus aut nullatenus acq
ui: non quia negligem qd s
nesciebā. Hē ū noua urgete
causa pristina fugatur uere
cundia: & pte uel imperite
dolore meo satisfacere cogor.
fiduciam clamte ipa necessita
te. Cū namq; silent audire
posim uiam huiusmodi de
nobis querimoniam. q. s. mi
serum hominum i panu
semencus de carnis ille au

dicimur iudicare mundum
quodq; mē oia intolletabilis
est glōsissimo ordini nro tero
gare sanctisq; qui meo lauda
bilis uiuunt impudenter
detrahere: & de umb nre ig
nobilitatis mundi luminari
bus insultare. Ita ne sub uel
tinentis ouium non quidem
lupi rapaces s; pulices morda
ces innocentes demolientes
honorum uitam q palā non
audemus in occulto corrodim:
nec saltem clamorem inuecti
onis s; futurum detitionis
emittimus. Si hoc ita est ū
quid sine causa mortificam
tota die estimari sumus sic
oues occisionis. Si ita iq; pha
risaica tactantia cetos homines
& qd ē supbi nob meliores des
pitem: quid nobis pdest tāta
in nro uictu petas & asperitas:
inuestari nobili illa uilitas.
& diuinitas in opem manu
cotidiana deludatio: in ierum
is & in gulis uigil exercitatio:
rociis demq; uite nre singu
lari. quedam & q; auctior

Et sic p...
si qm iusticia
magnificat...
no q ab soluti d...
munt me r...
q. ex s... p...
ra me r... q...
me n... p...
et p... h...
p... ad...
h... si g...
p...
oia p... p...

videtur se ne
presumimus qd

Rem... d...
oia p... p...

confitatio? **N** forte omnia
 opera nra facim: ut videantur
 ab hominib; **S**; dicit **J**. **A**m
 dico uobis: receperunt mercedem
 suam. **N**onne si in hac uita
 tm in xpo speramus sumus im-
 terabiliores sum oib; hoib;?
Au u n in hac uita tm in xpo
 speramus? si de x seruuio tēpta-
 lem tm glam querimus? **M**iser
 ego hominū qui in tanto la-
 bore industria studio n esse
 uel potius uideri sicut ceci
 hominum. immo tm acceptus.
 immo grauius cruciandus.
 quam quilibet hominum.
Sicne g n iuuebatur nob
 uia. u cōq; tollerabilior ad iher
 n u. **S**i ita necesse fuit n illo
 descenderemus: cur salte illa
 qua multi incedit uia sed laia
 q ducit ad mortē n eligim? qu
 n ul de gaudio e n luctu ad
 luctum tūfrem? **O** qm fel-
 cius ē illis qz n est respicit
 morti eorum e se mamētū
 in plaga eorum: qī labore
 hominum n sē e cum ho-
 minib; n flagellantur. **Q**u e

si peccatores ac p gaudis tē-
 poralibus ppetuis cruciatib;
 additi: saltem habundantes
 in celo optinuerit diuitias.
Ve portantibus crucem non
 sicut saluatoe suam: s; sicut
 ille cirene alienam. **V**e crcha-
 retharizantib; n ut illi
 de apocalypsi in crcharis suis.
 s; ut ypocrite in alienis. **N**e
 semel eue tū paupib; s; uis.
Ve inquam semel e uū por-
 tantib; crucem xpi e n sequi-
 tib; xpm: q nimirū cui pas-
 sionib; participamus humi-
 litatem sectari negligunt.
Duplici quippe conitione cō-
 entur. qui hūmū sē qn r
 hic p reposita glā tēpali scas-
 fugunt: e infūto p inuina
 supbia ad etna supplicia per-
 trahuntur. **L**aborant cū xpo:
 s; cum xpo non regnant. **D**e-
 cūtur x in paupertate sua: s;
 in glā n secūtur. **D**e torrente
 in uia bibunt: s; non exalta-
 bunt caput in patria. **L**u-
 gent nē: s; tunc nō cōsolabūt.
Et inūto. **Q**uid enim facta

superbia sub pannis humilita-
tis ihu. **H**umq̄ non h̄t quo
se palliet humana malicia
uñ inuoluta est infantia sal-
uatoris. **E**t quom̄ intra p̄sepi-
um domini famulaty arrogā-
tia se coartat: ac puagrib;
innocentie malū mibi det̄cō-
nis in murmurat. **A**n non
illi superbissimi de psalmo
quorū pdit exadixit iniquitas
eorum multo toti operi s̄t
iniquitate & impietate sua
nos latem̄ sub sanctitate alic-
na. **Q**uē enī magis impi' an p-
fitens impietate. an mētē
sanctitatem. **H**ōn' d' qui &
mendacium addens: gēmi-
nat impietatem. **E**t qd̄ dicā.
Vereor ne forte & ego suspec-
tus habeat non quidem uob
p̄ā. non uobis cui utiq; no-
tum me noui q̄ntū in hac
caligine homo homini inuē-
cere potest: & specialiter de
hac re scio uos non ignorare
qd̄ sentiam. **S**; ip̄ illos q̄ me
nec ita ut uos cognouerūt
n̄ sicut uobis hinc loqui so-

leo loquentem audierunt.
scribo uobis quod & frequen-
ter audistis: ut quomam ego
p̄ singulos ut singulis scripsis-
se non queo: ex me habeant
uñ quod de me certissime
scitis est p̄ me sanctissime p̄-
suadeatis. **H**ec; enim timeo
omniū oculis scēbē: quicqd̄ de
hac re uobis in aure locutus
sum. **Q**uis umq; me ad istud
ordinem illum uel corā audi-
uit disputantē: uel clam
susurrantem. **Q**uem umquā
de ordine illo nisi cum gau-
dio uidi: nisi cū honore scē-
pi: nisi cum reuerentia al-
locutus: nisi cū humilitate
adorat' sum. **D**ixi: & dico.
Modus quidem uite est scōs:
honestus: castitate decorus:
discretionē p̄cipuus: a scōs
partib; institutus: a spū scō or-
dinatus: aiāb; saluandis n̄
medioc̄ ^{et d' q} idoneus. **E**go uel
clampus uel despicio: quem
sic p̄ dico. **M**emini me aliquā
maliquib; eidē ordinis mo-
nasterii: hospicio susceptum

fuisse. Recte dominus dicitur
 ut sua humanitatem quam
 infirmis uel quam etiam
 necesse erat exhibuerunt: &
 honorem quo me pl' quoque
 digni sui dignitati. Et ipse me
 commendauit orationibus; et mihi sui col-
 lationibus; sepe de scripturis &
 de salute animarum huius ser-
 monem cum militibus & pub-
 licum in capitulis; & prius in
 castris. Quia nunquam uel clauis uel
 palam aui ab illo ordine dis-
 suadere; aui ad nostrum ut ueni-
 ret persuadere temptauit. An potest
 non multos cupientes ueni-
 re repressi; uenientes & pul-
 santes repulsi. An non fratrem
 nicholaum ad fratrem nichola-
 um; & uobis duos de uicinis
 uobis recte remissi. Sed & duo-
 bus quibusdam eisdem ordinis ab-
 batibus quibus ne nomina per-
 ipse eos optime nostris & nicho-
 lomum quam amica in familia-
 ritate uigant fuerit. nunquam non
 tamen ad illum ordinem quod & uos uol-
 latur migrare desiderantibus; tam-
 enque delibantibus; nostrum est dis-

suasorum consilium obtinuit
 ac ne suas desererent cathe-
 dras efficit. Cur igitur ordinem
 dampnare puto; uel dico;
 cui amicos meos deseruire
 suadeo. cui suos ad nos ueni-
 entes monachos reclo; de quo
 & michi orationes tam solli-
 cite requiro tam deuote susci-
 pro. An forte quod uix alium
 ordinem comisari uideo; propterea
 hinc suspectus habeo. Sed e-
 ad eum & uos derogatis nostris
 quicquid alii uultis. Ergo & con-
 tinentes & coniuges uicem se
 dampnare putent. quod fuit quod
 legibus in ecclesia conuenit. Mo-
 nachis quibus ac regulares cleri-
 sibi uicem derogare dicant.
 quod ipsi ab inuicem obseruan-
 tibus separant. Sed & nos & da-
 medem & iob in uno se regno
 pati non posse suspicemur.
 ad quod utique non uno eorum tra-
 mite iustitie puenisse cogno-
 tumus. Mariam denique & mar-
 tham necesse sit aut utrumque
 aut aliam saluatore displicere
 est nimirum tam dissimili

studio deuotionis commendunt
ambie placere. **H**ac rōe in tota
ecclia que utiq; tam plurib;
tāq; dissimilib; uariat ordin
bus ut pote regina que ī psal
mo legitur circumamicta ua
rietatibus: nulla par nulla
pr̄sul concordia eē putabit̄.
Que etenim secuta qui est q̄s
tutus in ea statim inuenitur:
si unū quilibetq; hō unūqm
libet ordinem eligens alios
alio inueniet aut ip̄e asper
net̄ aut se ab ip̄is sp̄m̄ sul
p̄tatur: **p̄**sertim cum ten
e impossibile sit uel unum
hominem omnes ordines ul
unum ordinem om̄i hōies.
Non sū tam hebes ut nō ag
noscam tunicam ioseph: nō
illi q̄libauit egyptum: s; q̄
saluauit mundū: & hoc n̄
a fame corp̄is: s; a morte: a
morte siml anime & corp̄is.
Hottissima q̄ppe est q; poli
tata est id est pulcherrima
uarietate distincta: in san
guine apparet intrincta: n̄
quidem hebi qui p̄c̄m̄ signu

ficat: s; agni qui designat ī
nocentiam: hoc est suo ip̄i
non alieno. Ip̄e est p̄fecto ag
niū manifestissimū. qui co
rā non quidem tondente: s; oc
cidente se obmittit: qui pec
catorū n̄ fecit: s; abstulit p̄
ccata mundi. **M**iserunt ad
iacob ait: qui dicent. Hanc
inuenim̄: ut de utrum tu
nica filij tui sit an non. **V**i
de & tu domine utrum hec
sit tunica dilecti filij. **R**ecog
nosce patet om̄ipe eam q̄m
fecisti xp̄isto tuo polimitam:
dando quidem q̄sdam ap̄tōs
q̄tōsdam autem p̄ph̄as alios
uero euangelistas alios pas
tores & doctores: & cetera q̄ tei or
nati miraculo decem̄ appo
siti: ad confirmationem utiq;
sanctorū occurrentiū ī uirū
p̄fectum in m̄suram etate
plentitudinis. **D**ignare &
d̄s p̄ciosissimū purpuram san
guinis q̄ asper sa est: recognos
ce: & ī purpura predarti in san
guine ac uictoriosissimum iude
tuum obediēte. **Q**uare rei

brum est uestimentum tuum?
^{art} **T**orcular calcanti solus: & de ge-
 nibus non est utrum mecum. Itaque
 quandoquidem factus est obediens
 patri usque ad torcular crucis quod
 utique solus calcavit: solum
 quippe brachium suum auxi-
 liatum est ei iuxta illud ma-
 lio loco singulariter sum ego do-
 nec in seam: tam ergo exaltat
 cum deus & dat ei nomen quod:
 super omne nomen: ut in no-
 mine ihu omne genua flectant
 celestium celestium terrestrium &
 infernoy. Ascendat in altum:
 captivam ducat captivitate:
 dona donet hominibus. Que
 dona? Relinquat videlicet
 spem ecclie pinguis hereditatis
 ipsam tunicam suam: s. poli-
 nitam eandemque inconfu-
 lem & desuper contextam pro totum.
 S; polimitam ob multorum
 ordinum qui in ea sunt in-
 rimodam distinctionem: in-
 confutilem uero propter indissolubi-
 les caritates indivisiuam u-
 nitatem. Quis me inquit se-
 perabit a caritate christi? Au-

di quomodo polimitam. **D**ivision-
 nes aut gratiarum sunt: idem
 autem specie. & divisiones opati-
 onum sunt: idem autem dominus. Deinde
 carismatibus; tanquam variis
 tunicis coloribus quibus; constat
 eam esse polimitam: ut ostendat
 eam inconfutilem & desuper
 contextam pro totum: adiungit.
Hec autem opatur unius atque
 idem specie: dividens singulis pro
 ut uult. Caritas quippe dif-
 fusa est in cordibus; nostris per
 spiritum sanctum quod datur est nobis.
Non ergo dividatur: s; totam
 integram hereditario iure so-
 ciatur ecclie: quia & de illa
 scriptum est. Adstitit regna
 a dextris tuis inuestitu deau-
 rato: circumdata varietate.
Itaque divisi divisa accipientes
 dona aliis quidem sic aliis uero
 sic: siue chunacenses siue sciti-
 censes siue clerici regulares.
 siue etiam laici fideles: omnis
 denique ordo. omnis lingua om-
 nis seculi omnis condicio in om-
 ni loco pro omne tempus a primo
 homine usque ad novissimum.

nam ppter hoc talari dicta e
quod ad finem usq; ptingat
dicente ppha. & n̄ est qui se
abscondat a calore eius: ni
mirum congruenti ei cui ce
facta est qui phibente alia
scriptura & ipe attingit a fine
usq; ad finem fortit: & dispo
nit omnia sua. Omnes
ergo curtamet parit iunā
tunicam: & ex omnib; constat
una. Ex omnib; inq; una. Na
si ex pluribus & diuisis: una
e tamen colūba mea: foemo
sanea pfecta mea. Alioqm n̄
ego solus. nec tu sine me n̄ ille
absq; utroq;: s; simul omnes
simul illa una: sicut soluti
sum' seruare unitatem. iun
cto pacis. Non inq; tm̄ ordono
ter ait solus uester ad illam
pmet unam: s; n̄ simul &
uester: nisi forte quod absit.
mutem inuidentel. inuicē
puocates inuicē moedam: & ab
inuicē cōfirmam: & sic non pō
sit apls uni nos illi utro cui
& despondit uiginem castam
exhibere xp̄sto. Verumpta

men illa una dicit incarnat.
Ordinate in me caritatem: n̄
& summa incarnate: diuisa ta
men in ordinatione. Qd ergo?
Uitiosus sum. Dampn' g' elu
macenset? Absit. D; diligo:
sp̄ dico: magnifico. Cur ergo
inquit ordinae illū nō tenet:
si sic laudat? Audi. Ppter hoc
quod apls ait. Vniquisq; i
sa uocatione quā uocatus est.
pmaneat. Qd si querit cur &
a pncipio non eligerim sita
lem sciebam: respondeo. Ppter
qd rursus ait apostolus. Oīa
in licent: s; non omnia expe
diunt. Non qd. s. ordo sancti
& iustus non sit: s; qz ego car
nalis eram uenundatus sō
pccō: & talem anime mee
langorem sentiebam cui for
tior eēt portio necessaria: &
diuisis morbis diuisa conueni
unt medicamta: & fortiorib;
fortiora. Fac duos homines
seib; anxiani: quartam unū.
alteri tciant: comidet aut qqr
tam laborat tciario. Aquā
pura & sigida queq; sumida.

cum tamen ab his abstineat.
 unumq; & cetera calida ut po-
 te sibi congruentia sumat.
 Quis rogo hunc enim recte app-
 hendat? Si dicitur ille cur tu
 aquam non bibis quam tu
 laudas. an non recte responde-
 rit eam fideliter bibo. & michi
 salubriter subtrahit. Denique re-
 quiritur etiam a me cur os
 ordines laudatum: omnes
 non teneo. Laudo enim omnes
 & diligo: ubi tamenque prece & re
 mittitur in ecclesia. Unum ope-
 teneo: ceteros caritate. Faciet
 autem caritas fideliter loquor: si
 ne illo enim quidem fructu per-
 uerit quod instituta non sequor.
 Plus aliquid dicam. Tu tamen cau-
 te age. Potest namque fieri quod
 tu frustra laboraueris: ut autem
 ego frustra diligam bonum
 quod operaris: fieri omnino non
 potest. O quanta fiducia ca-
 ritatis. Alius operatur non a-
 mens: & alii amat nil operant.
 Ille quidem suum opus perdit. Alii
 si caritas unumquodque exidit. Et quod
 unumquodque si hoc exilio pegerit

namque ad huc ecclesia quedam
 huiusmodi sit pluralis ut
 ita dixerim unitas. unaque plu-
 ralitas: cum illa quocumque parata
 quae iam ipsa regnabit nichilo
 minus foret aliquid aliqua dis-
 par quaedam equalitas facta
 sit. Unde & enim scriptum est.
 In domo patris mei mansiones
 multe sunt. Sicut itaque multe
 illic mansiones in una domo:
 ita hic ordines multi sunt in
 una ecclesia. Et quomodo hic di-
 visiones gratiarum sunt. idem autem
 spiritus: ita ibi distinctiones
 quidem gloriarum sunt: una do-
 mus. Porro unitas tam hic
 quam ibi una consistit. In
 una caritate diuisa. hic quae
 dem in ordinum uel operatio-
 num multifaria diuisione:
 illic uero quaedam inuicem notis-
 sima & ordinatissima distinc-
 tione. Intelligent denique ecclesia
 hanc suam quodam discordia
 dem concordiam concedere uel di-
 cordiam: deduxit me in quid
 super semitas iusticie. prope nomen
 suum. Ponens quippe semitas

in unitate color

disticta

in domo patris mei mansiones

no

in celo

in unitate color

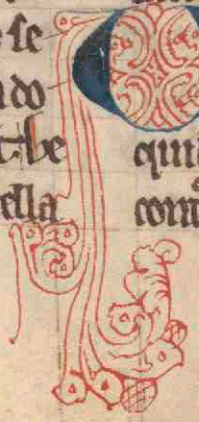
hunc.

pluralit & iusticie singulari
 ter: nec diuisitatem p̄missit
 operationum: nec unitatem
 operantium. Precedens quoq;
 & illam discretam unitate
 firmitatem: deuotissime leta
 decantat. **Platae** tue ierlm̄
 st̄nerunt auro mundo: &
 p̄ omnes uicos tuos alleluia
 cantabitur. **Audient** platae
 & uicos: coronas. & gl̄as diu
 sas intellige. In auro quo
 uno metallo illa ciuitas or
 nata describitur: & in uno
 alleluia quod cantandum
 p̄hibetur dissimilium specie
 rum simile pulchritudine. &
 militax̄ iurum unam deuo
 tionem attende. Non igit̄
 una t̄m semita inceditur:
 quia nec una est mansio q̄
 tenditur. **Viderit** autem q̄
 q̄ q̄m incedat: ne p̄diuitate
 semitarum ab una iusticia
 recedat: q̄m ad q̄nlibet
 mansionum sua quisq; se
 mita puenit: ab una do
 mo patris exors non erit. **be**
 rumpantem stella a stella

pa

differ in claritate: sic erit in
 claritate: sic erit aut & res
 uero mortuorum. Nam r̄si
 fulgebunt iusti in regno pa
 tris eorum: alij t̄m alij am
 plius p̄diuitate iustorum.
 Que sane unita sciendum n̄
 sic hoc s̄lo ut in illo facile
 ab homine posset discerni:
 quippe cum hic t̄m opa
 uideant: illic etiam corda
 nichil impeditat intueri.
Diquidem iudicante ubiq;
 sole iusticie. tunc manifesta
 cordum: & sicut non est.
 nunc qui se abscondat a
 conspectu eius: ita t̄m n̄
 erit q̄ se occultet a splendo
 re ipsius. **Et** de opibet qui
 de sepe incerta & ob hoc pe
 riculosa sententia fertur:
 cum multociens iudicia
 cre habeant. qui magis op
 antur. **Hactenus** mei exu
 factio. **Adiustis de iustis**

Unde n̄c
 nichil conueniendi
 quidam de ordine n̄ro q̄
 cont̄ illam sententiam uol:

te ante tempus iudicare quo
 adusq; ueniat dominus q; &
 illuminabit abscondita te
 uebrarum & manifestabit
 consilia cordium alius ordi
 nibus derogare dicuntur
 & suam iusticiam uolente
 constituere iusticie dei no
 sunt subiecti. Quos pfecto
 si qui tñ huiusmodi sunt:
 nec inde nec cupiam eē ordi
 nis ueri dixerim. Quippe
 qui & si ordini uicētes
 suple tamen loquentes enies
 se faciunt babilonis id est
 confusionis immo filios te
 uebrarum ipsius q; ge
 henne ubi nullus ordo: &
 sempiternus horroz inhabi
 tat. Nobis q; inquam fr̄s
 qui etiam post audiam il
 lam domini de phariseo &
 publicano parabolam de
 uestra iticia psumentes
 cetos aspnamini dicitis so
 los uos hominum eē iustos
 aut omnib; sanctiores solos
 uos monachoz regulariꝝ
 uinere. cetos uero regule po

tius existere tñgressores. Pri
 mo quid ad uos de alienis
 seruis? Suo domino stant
 aut cadunt. Quis uos con
 struit iudices super eos?
 Deinde si ita ut dicitur de or
 dine uō psumitis: qualis
 ordo est ut antequam de suo
 quisq; trabem eruat: in
 staurum oculis tam curiose
 festucas pcuratis? Qui in
 regula gloriamini cō regu
 la detrahitis. Cur contra e
 uangelium ante tempus:
 & contra aplm alienos ser
 uos iudicatis? An regula
 non concordat uel aplō?
 Alioquin regula iam non ē
 regula: quia non est recta.
 Audite & dicite ordinem:
 qui contra ordinem alius
 ordinib; derogatis. Hypoc
 tamquid ecce primum tberm
 de oculo tuo: & sic ueneris
 ecce festucam de oculo fr̄is
 tui. Queris quam tberm.
 Annon grandis q; grossa
 trabel est supbia: qua te
 pital eē aliquid cum nihil

filii infanissime tibi tanquam
fani existant: & alius ua
nissime trabem portant &
festucam insulas. **Gras** igitur
ago tibi deus. quia non facti
sicut ceteri hominum. **Ita**
raptores adulteri. **De**pre
ergo & dic: detractores. He
c enim minima est hec fel
ticia inter ceteras. **Quare** cum
tam diligenter alias enu
mef: istam taces? **Sed** nulla
uel minima habes: audi
apostolum. **Hec** maledicti aut
regnum dei possidebunt. **Au**
di & deum in psalmo comi
nantem. **Arguam** te igitur
& faciem tuam. **Quia**
detractori loquitur:
certum est ex precedentibus.
Quid enim ad se retroque
dus & se compellendus est inu
eri: qui alienam faciem suam
a se aliena potius mala quam
sua solet curiosus perscruta
ri. **At** inquit quoniam regu
lam tenent qui pellicis
induuntur fani carnibus;
sive carnum pinguedine

uescuntur: terra uel. **mi.** **pa**
memaria una die quod re
gula prohibet admittunt:
opus manuum que iubet non
faciunt multa denique prohibi
tu suo uel mittant uel au
gent uel minuunt. **Recte**
non possunt hec negari. **Sed**
attendite in regula dei: cui
utique non dissonat insti
tutio sancti benedicti. **Regnum**
inquit dei uos est. **Hoc** est
non exterior inuestimentis aut
alimentis corporis: sed interior
tibus interioribus hominis. **Unde**
apostolus. **Regnum** dei non est
esca & potus: sed iustitia &
pax & gaudium in spiritu sancto.
Et rursus. **Regnum** dei non
est in sermone sed in uita. **De** ce
lestibus itaque obseruantis
fratribus calumpniam stru
unt & que maiora sunt re
gule spiritualia. sed instituta
relinquunt: camelum que glui
cientem culicem liquant.
Magna est aberratio. **Maxima**
cura est ut corpus regula
riter induatur & a regu

lem suis uestibus anima nuda
desertur. Cum tanto studio
tunica & cuculla corpori peti-
rentur: quatinus cum decerit
monachus non petetur. Lux
similiter spiritui pietas & hu-
militas que pfecto spiritualia
indumenta sunt n̄ petuntur.

Tunicati & elati aboremus pel-
licias: tanquam melior nō sit
pellibus inuoluta humilitas.
quam tunicata supbia: pre-
fertim cū deus tunicas pel-
licias p̄mis hominib; fecerit. &
iobes in heremo zona pellicia
lumbos accinxerit: & ipse tū-
nicarum institutor insolitudine
non tunicis s; pellic; se induc-
rit. Repleti deinde uentrem
faba mentem supbia cibos
dampnauit sagnatos. q̄ n̄
melius sit ex guo sagine ad
usum uesci. q̄m uentoso le-
gumine usq; ad ructum exsa-
turari p̄cipue cū & elati non
de carne sed de leute sit repre-
hensus: & de ligno non de car-
ne adam dampnatus. & ro-
natas ex gustu mellis n̄ carnis

morti ad iudicatus: contra
uero helias innoxie carnem
comederit abraham carnis;
angelos gratissime paruit: &
de ip̄s sua fieri sacrificia
deus p̄cepit. s; & sanie mo-
dico uino uti p̄ infirmita-
tem. quam multa aqua in-
gurgitari p̄ audiatem:
quia & paulus timotheo
modico utendum consuli-
it. & domin' ip̄e bibit ita ū
uiu potator apellatus sit
ap̄ls quoq; ad bibendum de-
dit: insup & ex eo sacramta
sui sanguinis condidit: cū
e contrario aqua ad nuptias
bibi non passus sit: & ad aq̄s
contradictionis post ppli mur-
mur tribulit castigauit: &
quoq; aquam quia desida-
uerit potare timuerat uiri
& illi gedeonis qui p̄ audi-
tate toto corpore p̄strato de
flumine biberunt: digni ad
predium ire non fuerunt. Iā
uero de labore manuum qd
dicam: cumq; martha labo-
rans increpata. & maria q

quero
do de potu

no

bap

no

no

no

no

2° multicos

escens laudata fit: & paul' apte dicat labor corporis ad meritum valet pietas autem ad omnia? Optimus labor de quo ppha dicebat: laboravi in gemitu meo: & de qalibr.

Memor sum dei & delectatus sum: & exercitatus sum. Ac ne corporale intelligas exercitium: & defectu spiritus mei. Vñ non corpus s; spiritus fatigatur: spūaliter pculdubio labor intelligitur. **Quid ergo inquis?** Sicine illa spūalia pstradet. ut etiam hec que ex regula habemus corporalia dampnes? **Neq;.** S; illa oportet agere: & ista n̄ omittē. Alioquin cum aut ista ^{amitti} necesse est aut illa. ista potius omittēda sunt quam illa. **Quōto.** H. spū corpore melior est: tāto spūritualiter quam corporalis exercitatio fructuosior. Tu ergo cum de horū observatione elatus aliter eadem non obseruans; derogas: nonne quid te ma-

gis transgressorem regulas iudicatis: cui licet minima quedam tenens meliora de uitas? De quib; paul' ^{sum} lamini inquit carissima meliora. **Dehendo** inquit ^{inquit} frīb; in quo temetipm ex tollis pdis humilitatem in quo alios depnis caritatem. que sunt proculdubio carissima meliora. **Tu tuum** corpus multū & nimis laboribus atq; ac regularibus; asperantibus; mortificat inbra tua. que sunt sup terram bene factis. S; quid si ille quem similiter n̄ laborantem diuidicas modicum quidem ^{hac} de hac q̄ ad modicum util' ē corporali uidelicet exercitatione: amplius autē q̄ tu de illa que ad omnia ualet idē pietate. **Quis q̄to** uestin regulam melius tenet? **An non meli' qui melior?** **Quis uero melior?** ^{laborator} huilior an fatigatior? **An n̄** is qui a dño didicit melius eē & humilis corde: qui ex-

no ppe delectat

ira pphā

ru. p. delectat mod

cum maria optimam pte
 elegit que non auferetur
 ab ea. ⁷⁰ ⁶⁷ Q si regulam ab om
 nib; q eam pfecti sunt sic ad
 vitam tenendam ceuset ut
 nullam omnino dispesati
 onem admitti patiatis au
 dacter dico ~~nece tam nec~~
 tu eam nec ille tenetis. Nam
 & si ille quantum qde potuit
 ad obseruationes corporeas
 in pluribus offendit in possi
 bile tamen est te quoq; uel
 in uno non transgredi. Dicit
 autem quia q in uno offen
 dit: reus est omnium. Si
 uero concech aliqua posse
 mutari dispensatione: peia
 dubio & tu illam tenet & il
 le quamq; distulit. Nam
 tu qdem districtus: at ille
 fortasse discretus. Neq; hec
 dico quia hec extiora negli
 genda sunt: aut quise in
 illis non extertuerit mor
 iteo spūalia efficiantur: cū
 poti spūalia q qm meliora
 n psta aut uix aut nulla
 tenet adquirantur uel op

tincantur. Dicit septim
 est. Non pnt quod spūale
 s; quod animalē: deinde q;
 spūale sicut nec iacob n p
 cognatalia: desiderat amplec
 ut. rachel meruit optine.
 Vñ rursum in psalmo. Su
 mite psalmū & date tim
 panum. Q ē dicit. Sumite
 spūalia: s; prius date
 corporea. Optimus autē
 ille: qm discrete & congrue
 & hec opatur & illa. Nam
 si eplā ut eplā remaneat
 finienda erit: qnqde 7 nos
 tros de quib; pat conquest
 estis qd ordini nro detrahe
 rent: satis quantum potui
 stilo corripui: & me q; ab
 huius suspitione purgari
 ut debui. D; qm dū nri mi
 nime pco. non nullis de uris
 nimium i quib; non decet
 indeo assentire: pauca q
 & uobis displice cognoui
 7 omnib; bonis uitanda eē
 non dubito: necessarium
 itoz subiūge. q qde 7 si fieri
 uidentur in ordine: absit

no lu

no 412

no 412

tamen ut sint de ordine.

70 **Q**uero inordinatum ē or-
do non ē. Nullus quippe
ordo qui priam recipit in
ordinatum. Vñ non adūs
ordinem; p ordine dispu-
tare putandus ero: si non
ordinem in hominib; s; ho-
minem iuxta reprehendo. Et
quidem diligentib; ordinē
in hac re molestum me fo-
re non timeo quoniam imo cō-
tum pcul dubio acceptū
sunt si psequim qd & ipi
oderunt. Si quib; uero di-
plicuerit: ipi si manifestat
quia ordinē non diligunt
cuius utiq; correctionem
id est uicia dāpnari uolē.
Ipsū itaq; illud gregorianū
respondeo. Melius est ū scā-
dallum oriat: qm ūital re-
linquatur. *Incipit cont.*

supfluitate.

Dicitur
& ueraciter credit
sanctos p̄cel illā uitam isti-
tuisse: ut in plures salua-
rentur usq; ad infimos

regule temperasse rigore:
non regulam destruxisse.

Absit autem: ut credā tan-
tas eos quantal uideo ipse
risq; monast'is uanitates
ac supfluitates p̄cepisse uel
concessisse. **M**or & enī uisū ē
monachos tanta intemper-
antia in cōmestrationibus
& potacionibus in uestimētis.
& lectis nīsi & equitaturis.
& construendis edificis mo-
lestē potuit: quatin ubi h
studiosi uoluptuosi atq;
effusius fuerit: ibi ordo me-
lius fieri dicatur: ibi maior
putetur religio. **C**erte enim
paritas putatur auaritia
sobritas austeritas creditur
silentii cōstitia reputat. **C**ō-
tia remissio discretio dicitur
effusio liberalitas: loq̄ritas
affabilitas: cachinnatio ro-
cunditas mollities uestimē-
torū & equorum fastus: ho-
nestas: electorū supfluitas cul-
tus mundicia. **C**umq; h al-
titer impendim: caritas
tas appellatur. *71*

destruit carnatem: hec dis-
 cretio discretionem confidit:
 talis mīa crudelitate plena
 est: quia uidelicet ^{ita} corpori
 feruntur ū aīa uigiletur.
 Que & enī caritas est carne
 dilige: & negligēte spm. Q
 discretio totum dare cōpi:
 & nichil anime. Qualis ū
 mīa ancillam refice: & do-
 minā mīfice. Nemo pro
 huiusmī mīa speret se con-
 sequi mīam: que miscib;
 pmititur in euāgelio
 uitatis ore dicentis. beati
 miseres qm ipi mīam cōse-
 qnt: s; certissime poti penā
 expectet q; tali ut ita dicā
 impio miseri scs iob mag
 pphetando q; affectando i
 precatur: non sit inquam
 in recordatione: s; contat
 ficut lignū instructuosum.
 Digne plane retribitōis car-
 sam: mox subinfert sacri-
 roneam dicens. Paut enī
 sterilem. q; n̄ parit: & uidue
 ū benefacit. In ordinata p-
 secto atq; irrationabilis mi-

sericordia est: sterile & in-
 fructuose carnis que iuxta
 domini ūbum n̄ pdest q̄q;
 & secundum apbm regnum
 dei non possidebit: ad impl-
 endis inuigilare desidnt: &
 de aīe cura sapientis salu-
 bimum non curare confi-
 lū ammonentis atq; di-
 centis: miserere aīe tue
 placens deo. Bona mīa mi-
 sereri anime tue: n̄ pot n̄
 mereri mīam: qua fit ut
 placeat deo. Alia autem n̄
 est mīa sicut tā dixi: s; cru-
 delitas: non est caritas s; in-
 iquitas: non ē discretio sed
 confusio. stūle que n̄ parit
 pascē: nō ē uital carnis
 cupiditatis inferuire &
 uidue nil boni face anime
 uidelicet excolendis uirtuti-
 bus nullā operā dare. Que
 utiq; licet intm sponso sit
 uidiata celesti: sensus tñ
 de spū scō concipe & parere
 non desint immortales: q;
 uidelicet incorruptiblis cele-
 stiq; hereditatis ualeant cē

capaces: s; si primum habeant
studiosum q; cultorem: sub
hat tamen abusione iā fere
ubiq; sic p ordine tenentur.
fere iam ita ab omnib; sine
querela atq; irrephensibilit
observantur q; dissimili
ter. Nonnulli quippe hi orb;
tanq; nō utentes utuntur:
et ideo cum nulla offensa
aut cum minima. Aliq; ^{id est}
quippe hec agunt ex simpli
citate: aliquanti ex caritate
aliquanti ex necessitate. Q
dam namq; simpliciter ista
tenent. qm sic eis preceptur.
parati alit age: si aliter p
cipet. Qdā autē discordit
ab eis vivunt cū qb; habi
tant sectantes in eis n̄ suā
libidinem. s; alior; pacem.
Alii vero qui resistē non
valent multitudinē contēdi
centium. q; utiq; tāquā
p ordine libā voce defendē.
et quotiens ista aliqua p
ut rō dicat restringe uel
mutare incipiunt: illi
mox tota es auctoritate re

stant. Quis in pncipio cū
ordo cepti monasticus ad tā
tam crederet monachos meri
ciam deuenire. Qm̄ dū
tamis ab his qui in diebus
antonij exierunt monachi.
Si quidem illi cū se manū p
tēp ex caritate reuiderent.
tanta ab inimicis audita
te panem animar; pncipie
bant: ut corporis cibum pe
nitentis obliti diem plerūq; to
tum ieiunij uentibus non
mentibus tēfigerent. Et hec
erat rectus ordo: qm digniori
p p̄ miseruebatur. Hec
sūma discretio cum āplius
sumebat que maior erat.
Hec deniq; maior caritas. n̄
anime q; caritate xpc mox
tuis est tāta sollicitudine
refocillabant. Nobis autē
conuenientib; in unū iūb
apli utar: iā non ē dūcam
cenam manducare. Panē
quippe celestem nemo q; req̄
rat: nemo qui tribuat. Hi
chil de s̄p̄ant n̄chil de sa
lute agūt aiāz: s; nuge et

refert. & uba pferunt inuen-
tum. **De commestione.**

Et pndendu quantu fauces
dapiu; tantu aures pascunt
rimozib; quib; totus inter
modum nesciat medendo.

Intim aute fercula ferculis
apponuntur. & p solis carni-
bus a quib; abstinetur gn-
dum piscium corpora dup-
phantur. Sumos poribus
fuerit factatur. si scdas atige-
ris. interberis tibi nec dū gust-
tasse pisces. **Tanta** quippe ac-
tuatione & arte cocoz cunc-
ta apparantur. qm. m. m.

ait. v. ferculis deuoratis p-
ma non impediunt nouissi-
ma: nec facietas minuat
appetum. **Palatum** qppe
dū nouellis seduat codimnt
paulatim diffuesce cognita
& ad fucos extraneos uelice
adhuc renumum auide reno-
uatur in desidia uent qdem
dum nesciat oneratur. s;

uarietas tollit fastidium.
Quia enim ut eas natura ē
aut eplā fastidimus dum

alie aliis multipharie pmit-
tentur. & spiritus naturalib;
quos deus indidit rebus qui-
busdam aduicinis gula p-
uocantur saporib; transit
nimirum meta necessita-
tis. s; nec dum delectatio sup-
atur.

Quis enim dicere
sufficit quot mīl ut ceta
taceam sola oua uisantur.
& uerantur quanto studio
eunt subituntur lingu-
tur durantur. **diminunt.**
& nunc quidem frux uē
assa nūc farfa: nē mixtū
nē singillatim apponunt.

Ut quid autem hec omnia
nisi ut soli fastidio qsulat.

Ipa dem qualitas rerum ta-
lis desort apparere curatur.
ut non minus aspectus q
gustus delectet & cum tā
stomac' creb's ructib; im-
pletū se inducet nec dum
tamen curiositas faciat;
s; dum oculi coloribus pa-
latum saporib; illicunt.
infelx stomachi cui nec
colores luceant nec saporē

no & ouis

Handwritten flourish

demulcent dum omnia sus-
cipere cogitur: oppressus ma-
gis obruitur quam reficitur.
An uero **De potatione.**
de aque potu q̄ dicitur: qm̄ nec
ullo quidem pacto uinum
aquatium admittitur. Om̄s
nimirum ex q̄ monachi su-
m̄ infirmos stomachos ha-
bemus: & tā necessariū apli
de intendo uino consilium in-
to non negligimus modicota-
m̄ qd̄ ille p̄misit nescio cur
p̄missio: & ut̄ ul̄ solo cū cō-
puriū est comēti cēm̄. Pu-
det dic̄. s; maḡ pudeat acci-
tari: & si pudeat audiri: n̄
pudeat emendari. Videas
uino in p̄udio ter uel quat̄
semplenum calicē reporta-
ri: quatinus diuisi uini
magis odoratis quam pota-
tis nec tam haustis quam
atactis sagaci p̄batione &
celeri cognitione unū tādē
e p̄hib; quod fortius sit digna-
tur. Quale ē aut̄ illud qd̄ n̄
nulla monastia obseruare
dicuntur: in magnis uide-

ret festis uina delibata mille
pignorum reserua pulue-
rib; in conuentu bibere. Hū
quid & h̄ fieri dicemus p̄
infirmitatē stomachi. Sū
ad nichil aliud ualere uideo:
nisi ut uel amplius bibatur
uel delectabilius. S; cum ue-
ne fuerint uino ingurgita-
te. toto incipite palpitante.
sic surgenti amensia quod
aliud libet nisi dormire. Si
autem ad uigilias surgere
indigestum cogit: nō cōmuni-
s; planctum potī extorque-
bit. Cum uero ad lectum de-
uenero: requisitus i comodi
plango n̄ crapule p̄cōm̄: q̄
manducare nequeo. **De his q̄**
infirmitate nō ex p̄tati in do-
mo infirmoz pausare consu-
idi euerunt.
Reculū ē ū si tñ uerum
ē: quod relatū in aplib; q̄h
se p̄certo scire dicebant uerū
cendum ē non arbitror. Al-
iū enim in columes aut ua-
lidos iuuenes conuentum so-
lere deserere: in domo se in

firmorum qui infirmi nō sūt
 collocare: carnum esu qui
 lux egrotis dum tarat. & o
 nino debilibus ex regule dis
 tinctione p uirum reparati
 one conceditur: non qdē cor
 poris infirmitas ruinas re
 fice p incomodo: s; carnis lux
 uriantis anā p fice in desi
 derio. **R**ogo que ē hec securi
 tas ut frendentium undiq;
 hostium fulgurantes hastas
 & circumvolantia spicula
 tamq; finito bello & triumpho
 adūsario pice arma: &
 aut pndit incubare longio
 rib; aut nudū molli uolu
 tare in lectulo? Qd hoc igna
 me o boni milites? Sociis in
 sanguine. & cede uisantib; uos
 aut cibos diligites delicatos:
 aut sompnos carptis matu
 rinos. **A**liis inquam die &
 nocte cura puigili festinā
 tib; redime tempt. quia die
 mali sunt: uos exotrio. &
 longas noctes dormiendo cō
 sumitis: dies fabulando du
 ctis ociosos. **A**n dicitis pax

& non est pax? **C**ur uel non
 uerecundiamini ad ex pbra
 tionem aplice indignatōis?
Non dum enim ait restitit
 usq; ad sanguinē. **I**nno iam
 ad eundem tribit ualde cō
 minationis contruū. ex per
 gissimum. **E**um dixerunt id
 pax & securitas: tē repen
 tis supueniet uirtū: sicut
 doloe in uito habentis & non
 effugient. **D**elicata est nimis
 medicina. prius alligari q;
 uulnerari: membrū non per
 cussum plāge: & nō dum s
 cepto ictu admonere manū
 fouere unguento u n̄ dolet: ē
 plastrū adhibere ubi cesura
 non est. **A**d discernendum
 deinde inter sanos & male ha
 lentis baculos in manibus
 gestare uidentur egrotantes.
Plane necessario. s. ut qm pal
 lox in uultu matris q; n̄ indurat:
 baculus sustentans in ciatur
 inualitudinem. **R**idendas an
 lugendas dixerim huiusmodi
 ineptias. **S**ic macari uixit.
Sic basilus docuit. **S**ic an

*no sa
 dicitur bono*

no

tonius instituit. Sic patres
in egipto conuersati sunt. Sic
deniq; sancti odo. Maiolus:
odilo: hugo: quos si sui utiq;
ordines pnceps & pceptores
habere gloriantur aut tenu-
erunt aut teneri cōsuerunt.
D; hi omnes hi scī imo q; scī
fuerunt a scō aplo nō disse-
rent qui nimirum ita loqunt. Ha-
bentes uictum & uestitum.
his cōtenti sum. Nobis autē est
punctu saccata nec uestitū
appetitū. s; ornatum. **De uesti-**

tu superfluo.

Vertam ad iduendum nō
q; utili inuenit non qd
repellat frigus: s; qd supbi-
re compellat. non deniq; uix
regulam qd utili comparat p.
s; qd uenustus imo uani of-
tentari. Heu me nudum q
leamq; monachum cur ad
huc uino uidere ad id dene-
nisse ordinem nr̄m: ordinē
seculi q̄ p̄nctus fuit in ecclia.
ēmo a q̄ cepit ecclia. Quo nul-
lus in tra similioz angelicor
durb;: nullus uicior ei que

in celis ē ierlm̄ mat̄ nostra:
sine obdorem castitatis. si-
ne p̄t caritatis ardorem.
huius apli statores. cuius
hui quos paulus tam sepe
sanctos appellat inchoatores
extiterunt. Et quidem itea
illos cum nichil qd suū cēt
quispiam retinuit; deinde
batter ut scriptum ē singu-
lis ut opus erat. Non igit
quod quisq; p̄uile gestare potat.
Dane ubi tantum quod op-
erat accipiebatur: ubi paul
dubio nichil otiosū admitte-
batur. Quanto maḡ nichil
curiosum: quanto maḡ nichil
supbium? Quop̄ maḡ erat h
est quantum ad iduenda: qd
nuditateu tegeret: & frig
repelleret. Putas ne ibi gala-
brumum aut tlembrum
cuiq; q̄rebat ad iduendum:
cuiq; mulla. c. solidorum
parabatur ad equitandū.
Putas ne inquam cuiquam
ibi lectulum optatum catti-
num aut discolor barrica-
nis oprebat: ubi singulis

no.

occuldebatnr tñ p̄t̄ cuiq;
opus erat? Non illic arbitri
or ualde curatum eē de p̄cio.
de colore de cultu uestim̄tor;
ubi tam indefessum merat
in concordia morū animoz
coherencia p̄fectumq; uirtu
tium. Multitudinis mōd̄ cre
dentium: erat cor unum ⁊
aīa una. Vbi nunc illud una
unitatis exercitium? Fusi
sunt exerciti: & de regno dei qđ
intra nos est relictis ueris ac
p̄bennib; bonis: fors querim
vanam consolationem de ua
nitatib; & in sanis falsis: ac
iam religionis antique non
solum uitam amissim; sed
net sp̄m̄ retinem;. Ecce enim
ip̄e habitus noster quod &
dolens dico qui humilitati
solebat eē insignis: a mona
chis nostri temporis insigni
iactatur sup̄bie. Vix iam
nostris p̄uincis inuentur;
q̄ uestiri dignemur. Miles
& monachus: exodem p̄ano
petuntur sibi cucullam &
claudem. Qui uis de celo

quantumlibet honoratus.
& si rex etiam si impator il
le fuit: n̄ tñ n̄a horebit ī
dumta: si suo sibi modico
p̄parata fuerint & aptata.
Lectū inq; in habitu non est
religio: s; in corde. Bene. Ar
tu qñ cucullam ēptur; luctis
uibes: fora circūsp̄curis
mundinal; domos secretaris
negotiatorum: amictam ei
tis singlor; sup̄pellectilē: ingē
tem explicas cumulos p̄anoz
attractas digitis ad mouet
occulis solis opponis radio qđ
qđ grossum quicqđ pallidū
occurrit respuit: si quid aū
sui puritate ac uirtute pla
cuerit: illud mox quantumlibet
p̄cio satagis retinere rogo
te ex corde facis an simplicit?
Cum demq; cont̄ regulam n̄
qđ uili occurreret s; studio
sissime querit: q; q; raris
inuentur. p̄uoluit emittur;
ignorans facis hec an ex īd̄is
tria? Ex cordis thesauro sine
dubio p̄cedit: quicqđ fors
apparet uitiorum. Vanum

coruamitatis notam ingerit
corpore: & exterioru supfluitas
interioru uanitatū indicium
est. Mollia indumenta: a
numu moliciam indicāt nō
tanto curaretur corpore el
tus: nisi prius neglecta fuisset;
mens in culta uitibus.

¶ *De iniuria platorū*
Partem cum regula di
cat ad magistrum respicere
quicquid a discipulis delinquitur:
& dominus p̄ p̄pham sangui
nem in p̄cto moerentium de
manu platorum requirendū
ēē minetur: quomodo abbes
nostri talia fieri patiuntur:
nisi forte si audeam dicere
nemo fidei ter reprehendit:
in quo se ēē in reprehensibilem
non confidit. Siquidem hu
manitatis ē omnium in qua
s̄ quisq; indulget non uehe
menter uasat. Dicam. dicam: p̄
sumptuosius dicam: s̄ uerum
dicam. Quom̄ lux mundi
obtenebrata est. Quom̄ sal t̄
re infatuatum est. Quare
nobis na uia uite debuit

ēē dum exemplum in suis
actibus ostendunt superbie. Ce
ci facti sunt: duces cecorum

¶ *De factu eq̄tandi.*
emmit
ceta taceam specim̄ humilita
tis est cū tanta p̄pa & eq̄ta
ti incedē tantis hominum
armatorū superari obsequiis:
quatin̄ duob; ep̄is unū abbatē
sufficiat multitudo. Mentior:
si non uidi abbatem. lxx. ep̄s
& eo ampli in suo ducere co
mittati. Dicat si uideat t̄se
uites nō p̄res ēē monastior:
s̄; dominus castellarū non
rectores animarū: s̄; p̄ncipes
p̄uinciarū. Tum demq; gesta
ri uidentur mapule t̄phi
bactri candelabra & man
tice suffartinate: n̄ stram̄
s̄; ornamenti lectoꝝ. Unde
mq; unū. leugis a sua quispi
am domo recedit n̄ cum tota
supellectile sua tāq; sit uel
aturus ad exercitum uel t̄n
siturus p̄ desertum ubi non
ualeant inueniri necessaria.
¶ An non posset eodē uasculo

et aqua manib; uigi. & unum
 bibi. An non posset ardens lu-
 cere lucina: nisi quod in tuo
 portat candelabro. & hoc auro
 uel argento. An non posset dor-
 miri nisi sup uarium fixatū:
 aut sub siluestri cooptorio. An
 non aliquis unius minist' pos-
 s; & unum ligare. & ad
 mensam ferre: & lectulū
 parare. Eue. S; tante multi-
 tudini garrionum & unūto-
 rum cur uel ad solatium ma-
 li nobiscum necessaria non fe-
 rim' quatinus ospites non gra-
 uemus? S; hec patria fuit:
 uenam ad maiora: s; ideo in-
 fammora: quia usitatioza.

**De pictis & sculptis i auro & ar-
 gento in monasteriis.**

Omnino oratorum
 in mensas altitudines
 immodatas longitudines: & se-
 uacuas latitudines sumptuo-
 sas depollitiones curiosas depe-
 ctiones: que dum in se oranti-
 um retroqueant aspectū impedi-
 ut & affectum: & in quā re-
 plemant anticiū titum iudeoz.

S; esto. Fiant hec ad honorem
 dei. Illud autem uirgo mo-
 nach' monachos qd in gentili-
 bus gentilib' arguebat. Dicte
 ait ille pontifices in scō qd fac-
 aurum. Ego autem dico. Dic-
 te paupes. Non enim attēdo
 usum s; sensum. Dicte iq; pau-
 peres: i scō quid facit aurum?
 Et quidē alia causa epōz: alia
 monachozū. Scim' namq; q
 illi sapientib; & insipientib;
 debitores cum sint carnalis
 ppli deuotōm quia spūalibus
 non possunt corporalib; exci-
 tant ornamentis. Hof uero
 qui tam de plō gerunt qui
 mundi q; p'iosa ac speciosa
 reliquunt. S; qui omnia
 p'ilehre licentia canore mul-
 centia suauē olentia: dulce
 sapientia: tactu placencia. Et
 ta tenuq; oblectamenta corpea
 arbitri sum' ut stōra ut xpm
 lucifaciamus: qz queso in hi
 deuotionem excitare mēdi-
 mus? Quē in q; ex his fructū
 requirū: stultoꝝ ammiratōm.
 an simpliciū oblationē? An

si tamē paupes

qm̄ cōmitti sumus ut gētes
forte didicimus opa eorū: & s̄
num̄ adhuc scitabilib; eorū
Et ut apte loqr̄. an hoc totū
facit auaricia qd̄ ē idolorū
seruitut; & non requirim̄
fructum s; datum? Si q̄rit
qm̄. miro in qm̄. Tali qd̄a
arte spargitur et ut multipli
cetur: expenditur ut augea
tur: & effusio copiam parit.
Ipo quippe usq; sumptuosaz
s; mirandatum uanitatū.
accenduntur hōies magis
ad offerendum q̄ ad adorādū.
Sic opes opibus hauriuntur:
sic pecunia pecuniam trahit q̄
nescio quo pacto ubi ampli
diuitiaz cernit̄ dōi offertur
libenti auro textis reliquiis
signant̄ oculi. & loculi aperi
untur. Ostenditur pulche
rima forma sc̄i uel sc̄e alic̄.
et eo credit̄ sc̄ior quo colora
tor. Currunt homines ad
oscolandū mutat̄ ad donādū.
& magis miratur pulchra
q̄ ueniant̄ sacra. Ponuntur
deinde in ecclia gemmate

non corone s; rote circūsepte
lāpadib;: non nūm̄ fulgētes
in ^{is} lapidib;. Ferrum & p
candelabris arborē q̄sdā cir
tal multo erit ponde miro
artificis ope fabricata: nec
magis coruscantel supposita
lucēt: quam sunt gētes. Ad
pittas in his omnib; q̄ritur:
penitentū compūctio anim
tuentium ammiratio. Quam
tal uanitatū: s; n̄ uamor qm̄
famor. Fulget ecclia in pari
etib;: & in paupib; eget. Suo
lapides induit auro: & suos fi
lios nucleos deserit. De sump
tib; egenorum: seruit̄ oculis
diuitum. Inueniūt curiosi q̄
delectent̄: & n̄ inueniunt mi
seri quo sustentent̄: ut qd̄
saltem sanctorū imagines
n̄ reueniunt: quib; utiq; ipm̄
qd̄ pedib; concalcatur sc̄aret
paup̄itū? Sepe spirit̄ i ore
angeli: sepe alicui sc̄oz facies
estabul tuncit̄ t̄scentium.
& si non sacris imaginibus:
cur uel non petunt pulchris
colorib;. Cur decorat q̄ mor

fecundum est? Cur depugnat
quod necesse est conculari? Ad
ibi ualent uenuste forme: u
pulvere maculantur assiduo?

C

Demq; quid h' ad paupes: ad
monachos ad spuales uiros?
Hic forte et hic aditus memo
ratum poete ia iustitiam pph
tatis ille respondeatur. Dne
dilexi decore dom' tue: et locu
habitationis gl'e tue. Assensio.
Patiam' et h' fieri in ecclesia: qa
et lingua sunt uanis et ana
ri non tñ simplicit; et deuoti.

De claustris sculptis ul' depictis.

C

Et in claustris cora legent
bus fratrib; quid facit illa
ridicula monstruositas inna:
deformis formositas ac formo
sa deformitas? Qd in munde si
mie: quid ferileones: quid
monstruosi centauri: quid
semihomies: qd maculose tigdes:
qd milites pugnantes: quid
uenatores tibicantes. Vide
at sub uno capite multa cor
pora: et rursus in uno corpe mil
ta capita. Lernit hinc in qd
pate cauda serpentis: illic in

*Amara
ca. 102*

Amara

ipitice capos qdrupeclit. Ibi bel
tia prefert equum capram
trahens retro dimidiam hie
cornutum animal equum
gestat posteru. Tam multa
deniq; tamq; inna diuisaru
formaz apparet ubiq; uari
etas: ut magis legere libeat
in marmorib; q; in codicib;:
totamq; diem occupare sin
gula ista inuando q; in lege
dei meditando. P do sin pu
det inceptatum: cur uel u
piger expensatum? Multa
quidem et alia suggerebat ad
denda longa matia: s; aucl
lit me et ipa satis anxia oc
cupatio: et tua se ogerenti
nis festina discessio: quide
licet nec morari diuclit ac
quiescit: nec abire tam abs
tentu opusculo. Facio itaq;
quod uis: te dimitto et ser
monē breuio: pferim qa
utiliora sunt pauca in pace
quam multa cum scandalo!
et utinam pauca spserim
sine scandalo. Cum uicia
carpent: scio me offende

no

uitiosos. Potest tamen fieri
 uolente deo aliquibus q̄s
 me timeo exaspasse potius
 placitum eēt. ~~Si desinat~~
 eēt detractores & remissiores
 amittent sup̄tuitates. Si
 sic quisq; bonum teneat qd̄
 tenet ut alium aliud tenen-
 tem non iudicet. Si qui est
 bonus non inuidiat meliori-
 bus & qui sibi uidetur age-
 meli bonū n̄ sp̄nat alii. Si
 qui districtus iure possit.
 eos qui non possunt nec as-
 pernentur nec emulentur:
 qui non possit eos q̄ possunt
 s̄ mirentur ut time non mi-
 rentur. Si enim non licet
 is qui maius aliquid forte uoue-
 runt ad id qd̄ minus est des-
 cende. ne appostaterit sic non
 omnibus expedit de bonis mi-
 noribus ad maiora transire ne
 precipitentur. De monachis
 ex aliis ordinibus & monasteriis
 ad nos uenientibus: & postea
 recedentibus. Scio quippe n̄
 nullos de aliis congregationi-
 bus & institutionibus ad nr̄m

ordinem puolasse: puolasse.
 uolasse. Qui hoc qd̄ agendo
 & suis scandala reliquit & nob̄
 nichilominus attulerunt: dū
 quantum illos suatēnaria
 discessione tantum nos cōturbat
 sua misera comitatio. Quā
 superbe spreuerit qd̄ tenebant:
 & temere p̄sumpserunt q̄ non
 ualebant: digno deus exitu
 eorū patefecit ignominiam: &
 imprudentē arripuerunt:
 & turpi redierunt ad id qd̄
 leuiter & deseruerant. Cūq; h̄
 claustra nr̄a sui potius ordi-
 impatentia quam desiderio nr̄i
 expecterunt. ostendunt qd̄ se:
 diu a uobis ad nos a nobis ad
 nos instabili leuitate puolan-
 tes: & nobis & uobis & omnibus
 bonis scandalum faciunt. Quā
 qm̄ ergo non nullos eorū noui-
 m̄ qui & fortit̄ deo auctore ce-
 perunt. & ip̄o p̄fectore fortit̄ p̄-
 fecerunt: securi ē tam ut p̄se-
 uerent in bono q̄ cepimus
 qd̄ incipiam ubi non p̄seue-
 remus: & hoc pariter omnes
 studeamus: qd̄ scdm̄ apli con-

Si si desinant eēt uiciosi
 si uideletur distinet de
 sinant esse

no

no

no

filium omnia nostra in caritate
 te fiant. Hec est nostra de nro
 ordine sententia. Hec nostris
 melius hec non de uobis me
 solere dicere nullus michi testis
 erit quam uos. & si quis me
 nouit scitit uos. Que in uis
 laudabilia sunt: laudo pdi
 co. si qua reprehendenda sunt
 ut emendetur uobis & alius
 amicus meus suadeo. Hoc
 non est detractio s; attractio:
 qd ut nob a uobis semper fi
 at: omnino precor & supplico

**Eugenio pp. B. Abbas de dignitate
 ecclie cum amore & tremore
 uobis regenda.**

Audiam regenda.
 est in terra nostra & ce
 lebrari sermone uulgati uerbum
 hoc. factu qd est de uobis adno.
 Prefferam filium ac tenuis re
 tatus confidabam. Expecta
 bam litteras uas: & pueniri
 a uobis in benedictioib; dulce
 dunt. Exptaba uirum fidele: q
 ueniret a uro late q dicit cura
 portinem qd qm uel qliter
 actum est. Exptaba si qs forte
 de filius meis reuocet q leuaret

dolorem patris: qui dicit io
 seph filius tu uenit: & ipse
 dnat in tota terra egypti.
 Hinc e quod late iste non se
 uoluntatis s; necessitatis: &
 amicitiam extorte petebus: q
 bus negare non possum modi
 cum illud quicqd e residui
 uite mee. S; quia semel cepti
 loqr ad dnm meum: iam et
 filium dicere non audeo q
 filius in patrem pat in filium
 mutatus est. Amm non uo
 cabit filius: s; uocabitur t
 nomen nouum: qd of dnu
 nominauit. Hec mutatio
 dextere excoli: & multi imu
 tatione ista gaudebunt. Na
 que admodu abram in habra
 ham: sic fit Bernardus in
 preim eugeniu utili & leta
 proful ut speram p motoe
 thilatus est. A duo scm e istd:
 audiuit & letata est syon.
 Exultat ubiq; ecclia dei: sed
 specialit illa cuius uis re
 portant: & ubera que suristi.
 Quid g? Honne & michi licet
 gaude cum gaudentib; . Huc.

*v. 9. Est in hoc filio
 adu p. h. notat*

non ero cuius de numero letā
cum? **Exultam** factoz: s; cū
tremore. **Exultam**: s; nō ex
ultationis mee articulo timor
& tremor uenerunt s; me. **E**
go enī & finomen p̄ri depo
si: s; non timorem. s; non
anxietatem postremo non aff
ectum: non uiscera p̄ris. **Cō**
sidero gradum: s; ueroz ca
sum. **Considero dignitatē sal**
utium: & ueroz faciem
abissi tacerit d̄corum. **Let**
itudinem honoris attendo:
& euano piculum reformi
do: p̄ eo q̄d scriptum est. **Nō ē**
in honore eēt non intellexit.
Q̄d q̄d ad causam magis q̄
ad tempus arbitror referendū:
ut sic intelligatur dictum
cū in honore eēt non intellexit:
at si dicit. Honor obscurauit:
uel potius obsorbuit intellec
tum. **Q̄d q̄d elegat abiecit eē**
in domo dei tui. & recte i nonis
simo loco in conuiuio eius. pla
cuit ei dicit. Amice ascende
sup̄. Itaq; ascendisti in altū
uoli altū sapere s; time: ne forte

contingat sero miserabilem
illam emittē uocem. **A facie me**
indignationis tue: qz eleuā
abiecit me. **Altorem q̄ppe lo**
cum fortitū est: s; non tucio
rem. **Nullumozē: s; nō fecit**
ozem. **Terribilis proterus. tri**
bilis est locus iste: locus i qm̄
in quo stat terra scā est. **Loc**
petri est. **Locus in quam ap̄loz**
p̄ncipis: ubi steterunt pedes
eius. **Locus illi est: q̄ cōstitū**
it domini. dñm domini sue:
& p̄ncipem omnis possessio
nis sue. **Si forte declinauit**
auia domini in eodem sepult
est loco: ut sit ibi contra te i
testimonium. **Meto tali p̄**
tori. tali nutritio concessa ē
ecclia cum eēt ad huc tena
cum eēt ad huc inenabuliz:
cuius eēt edocta magis &
educata exemplo. omnia te
na calcaret ut pote qui ex
serat man̄ suas ab omni
nume: qui dicebat de corpe
puro: & conscientia bona.
Argentum & aurum n̄ ē in.

Bernardus **malem.** C1.
Abbas dicitur de clare
ualle: dilecte in xpo soror in
monasterio scē marie quod est
trecet a suo proposito fluctuanti.
spūm consilii. Relatū est in te q̄
aspice: fuit desiderio: tuū mo-
nasterium uelle deserere. Qm̄
rem dissuadentib;: atq; omni
uidel; phibentib;: spūali mat-
tue siue sororib;: cum ad qui-
esceret nollet placuisse tādem
nostrum sup hoc consilium e-
ligere: ut quicq; ego laudau-
im id tibi credas expedire. De-
bueras quidem doctiorem in
hoc appellere consilio: quia tū
sic t̄ uisum est qd hinc michi
rectius uidet̄. non celo. Hoc
itaq; tuum desiderium ex quo
cogitatum habui: cogitans at-
q; recogitans quo quidē spū
concepit: facile iudicare non
audeo. Potes namq; in hac re
zelum dei habere. ut excusa-
bilis sit tua intentio: s; qm̄ ad
factū sciam tua talis uoluntā
impleatur: omnino non uido.
Cur inquit? Non est sapere

opulentiam ut uerbis frequen-
tiam ut pingua fugiam &
delicias. Annon mea in pudici-
cia tucior erit in heremo: u-
in pace cum paucis. aut sola
conuersans soli placeam cum me
pbam? Nequaq;. Nam uolēt
petam agere: & desertum
habundantiam h̄t & nemus
umbm̄: & silentium solitudo.

Malum quippe quod nemo ui-
det: nemo arguit. Ubi autem
non timetur reprehensor: se-
curus accedit tēptator. U-
centi pet̄ iniquitas. In con-
uentu uero bona si qua faci-
nemo phibet. **M**alum autē
facere si uis: non licet: mox
& enim ^{egrius} a plib;: pct̄itur. ar-
guitur. emendatur. si econ-
tario bonum cum uident.
om̄s ^{conueniunt} imitantur. ueniunt imi-
tantur. Vnde ḡ filia qd & tua
iūta maior in conuentu glā
sequitur. & citior culpas correp-
to: q̄ndo ibi sunt & quibus
de bonis exemplum pbeas. &
quas de malis offendas. Deniq;
ut ex illa euāgelica parti

cione. omnem t̄ auferam tui
excitationem erroris: aut de
faturis uirgibus: una es. si tamen
uirgo es: aut de prudentibus.
⁷⁰ Si de faturis: congregatio t̄
necessaria est. Si de p̄t̄tib;
tu congregationi. Nam si sa
piens & pbata es religio certe
que illo in loco nouiter inoua
ta nūc ubiq; laudatur: mil
tum tua discessione infama
bitur. Dicitur quippe qd̄ bo
na cū sis: bonū ordinē neq̄q;
desereres. Qd̄ si fatua cognita
es & recedis: dicem̄ quod q̄a
cum bonis male uiuere non li
cet: bonas mala non ferens q̄
ris ubi uiuere liceat ut libet. &
nūto. Nam ante ordinis em̄
dationem: nunquā ut aut̄
inde locuta es. At ubi religio
creuit sanctior subito facta
feruore repentino: cogitare ce
pisti de heremo. Agnosco filia
agnosco: utinam & tu mecum
agnoscas. ^{1. sp̄ abalici}serpentinum uirū:
fraudulenti dolum utipell: fat
tuciam. ^{et 2000}In nemore lupi habi
tat. Si sola ouicula umbras
nemoris penet̄s: preda ut cē

lupo. **S**; audi me filia: consiliū
audi fidele. Siue peccatrix siue
sancta scā scis noli te separare
a grege: neq̄m rapiat: & non sit
qui eripiat. **S**ancta es: funde
tu exemplo tue socias adquire
sanctitatis. **P**eccatrix es: noli
addē p̄cā peccatis: s; age pen
itentiam ibi ubi es: ne discedes
cum tui quidem p̄cilo ut of
fensum est & sociorib; scandalū
relinquas: & multorum uite
p̄uocet det̄mentū linguas. **W**lt̄.
**Ad iollenū suessione ep̄m
& ad lugerum abbatem**
Seripse **sc̄a dionisi.**
ram regi arguens eum
sup malis que sunt in regno
ei ip̄i ut dicitur assensu: &
quod respicit dignum duruo
bis qui de consilio ei estis in si
nuandum. **M**ior enim si ma
credidit ut loquit̄: & si non cre
dit: qm̄ in consilio utiq; omniū
sicut fecit que ad pacē refor
mandā fuerunt: ita p̄sua
dere conatur. **A**ut enī sicut
potestis uidē in lit̄is ei: cum
male seruata ex p̄te comit̄
pacta conaretur ostendē. **A**d

huc suspenti manent epi nostri
 ad huc terra nostra interdicta est.
Quasi vero cuiq. ecclesiastici abso-
 luto interdicti ad comitem. the-
 obaldum pertineat: aut hoc
 ipe aliquo modo pepigit se fac-
 turum. **I**llus est enim ait co-
 mes radulfus: & raim religat^{us}
 est: & hoc quid ad comitem. **T.** No-
 ne quicquid de hac re pmissit
 fidelit. elaboravit: & efficaciter
 adimplevit. **I**lle vero de-
 phensus est in astutia sua: &
 merdit in foueam qm fecit.
En est hoc totum cur irrita fa-
 cet rex: pacta sua que distin-
 runt labra ura. **A**n ppter hoc
 decuit in candescere iram re-
 gis contra deum & cot. ecclesiam
 ei: cont. se ipm & regnu. suum.
Ita ne ppter hoc debuit obliuisci
 honoris sui: ut ad debelladu
 hominem suu quem no dico
 dissidauat. s. nec simonuerat
 uel posuerat ad rationem mit-
 ter. srem suu rdy prelatum
 de qua potissimum ciuitate
 scetis quid rex cum comite. **G.**
 pepigit. **S.** rex ad huc addit
 qd matrimoniu. s. molatur

conuigere q. eius fidelitatem
 comite flandrense & comitem
 fuctionensem. **E**t de fidelitate
 quidem suspicio est: non certi-
 tudo. **P**orro in anel suspicionē
 certis pactionib; p iudicare q.
 le sit: uos iudicet. **Q**uāq. id om-
 nino credendum non fuit: de
 tali uiro. **N**unquid cum hos-
 tes regis fuit quibus alliga-
 tur comes: & non magis ho-
 mines ei & ei amici? **H**onne
 consanguineus regis: & fuit ipe
 faretur baculus regni comes
 flandrensis est? **Q** & contra
 regis fidelitatem facti ei homo
 & fidelis ipius: si alius ei amicus
 suorum matrimoniu copulat.
Honne si quis simplici rem-
 ut est confidaret mag^{is} potius
 par regni magniq. robur.
 & magna posset petari secu-
 ritat. **I**llud autem miror: q.
 in rex dicit non timuerit cog-
 noscere se q. nouum ego comi-
 tem. **T.** in ptem suam q. regē
 comitem. **R.** trahere attentat
 se. **H**ā & nro nuntio uina uoce
 plus dixit. quam sepiert: qd
 mandatum sepius dico. **R.** maxi-

no. au. 8

*no. q. ha. feo
2910. x. 1. 1. 1.
is. h. g. u. 1. 1.*

mam p̄m peccatorum ei me
suscipe: si uellet comiti. **T.** ad
herere. Si natus est homo p̄
quem ista mandauit: ueni
at: & arguat me palam: si
sc̄pti: late p̄ferant in mediu.
Vidit ip̄e cum crediderit cer
tū ego sum q̄z numq̄. nouum
q̄d imponit. **I**de arbitro: & de
comite. **T.** q̄z & ip̄e ^{ostendit} diffidetur.
Videat p̄inde deus & iudicet:
q̄d nunc desulpsit de comes. **T.**
arguitur ab eo qui manifeste
contra pactiones suas ip̄m
sibi attraxit. comitem. **R.**
contra dei p̄cepta contra sen
tentiam sūmi pontificis. ad
ultio & excommunicato cō
munitat. **A**it q̄z rex. Pene
habuim̄ duos grauissimos
oppugnatores & p̄pha subla
nant respondet. **I**bi trepida
uerunt timore: ubi nō erat
timor. **N**ece in q̄d oppugnā
q̄ non oppugnauim̄: p̄secutō
nē patim̄. q̄ n̄ p̄secuti sum̄.
Qis oppugnat obsecro quis op
pugnat: q̄s ne p̄sequitur?
Hon ne comes obsecrat & hu
miliat̄ honorare paratū

ut regem seruire & obsequi
tanquam dño suo. obiret p̄
pace supplicans: & bonam re
gis quod in se est sibi concili
are satagens uoluntatem?
Isto q̄d non ita fit s; magis
comes regi mala omnia mo
hatur: non ne ad id q̄d statu
tum fuisse satis fuerat re
currendum? **S**ic enim ut
se pepigerunt: ut si qua de
conuentionib; illis concūsa
aut dissentio nasceret̄ nich
mali sibi inuicem facerent
aut quererent: donec coram
nobis tribus partiter & dño
aut theodorensi ep̄o uentilata
res eēt atq; discussa: qui & sic
mediatores fuim̄: & si quid
enigeret concūsie: debuim̄
eē reconciliatores. **A**t id modo
omnimodis comes flagitat: s;
rex abiit. **D**eniq; esto quod
omnino male meruit comes:
s; ec̄ca dei q̄d n̄ uult. **Q**id ī quam
meruit non iam sola butiri
ensis ec̄ca: s; & tatanlanensis
etiam & remensis etiam & pa
risiensis. **H**abeat rex adu
sus comitem uis s; de uice ob

secro de quo iure presumit in
 eccliarum possessiones & terra
 detrahet: ut xpi omibus pat
 rores p̄fici non permitat: ut
 h̄i quidem electorum promotio
 nem phibeat alius uero qd ac
 cius in auditum est dilati
 onem electionis indicat: don
 unuisa consumpserit: donec
 diripuerit pauperum facul
 tates donec penitus desoleatur
 terra. An uos ei consulatis talia?
 Mirum ualde. si cont̄ consiliū
 ur̄m fuerit hec: mirum maḡ
 & malum si uisō & filio fuerit.
 Venim̄ consulere talia ma
 nifeste ^{in te uocem} scilicet fabricare est
 deo resistē eccliam ^{in te uocem} ancillam ^{in te uocem} arceps
 & nouam eccliam redige
 lib̄tatem. Si quis dei fidelis.
 si quis ecclie filius est: p̄fecto
 stabit. & opponet se quod ad
 pot̄t mirum p̄ domo dei. Nā
 & uos ip̄i si pacem desideratis ec
 cleste sicut oportet filios pa
 cis: qm̄ non diuam tractant ea
 s; uel iustitias consilium tā ma
 lignū. Q̄q̄ eum mali fecit:
 m̄to non regi uiuenti s; conlia
 ris senibus imputatur.

Ad Gundonem carth
RNAVDUS ualenti.
 de bryria cuius conuifa
 tio mel & docina iuuenum:
 cui capud columbe: cauda scōr
 promit est: quem bryria euo
 mitit: roma exhorruit: fr̄
 cia repulsi: germania ab ho
 minatur italia non uult re
 cipere: fertur eē uobiscum. Vi
 dete queso: ne nra auctoritate
 plus noceat. Nam cum & arte
 habeat & uoluntatem nocen
 di: si accesserit fauor uester
 erit funiculus ipler. qui desi
 tale rumpitur: supra modū
 ut uereor nocturnus. Et unū
 existimo e duobus si tam uerū
 est: quod uobiscū hūm̄nem
 habeatis aut min. s. uobis no
 tum illum aut uos qd est credi
 bilis de eius correctione con
 fide. Et utinam id non frust̄.
 Quis det de lacte hoc suscipere
 filium abrahe? Quam gratū
 natus suscipet mat̄ ecclia
 de manib; uestris. ual in hono
 rem: qd tam diu passā est in
 contumeliam. Licet tempta
 re: s; uir prudens cautus erit

non transgredi prescriptum nu-
merum de aplo qui ait. Hec
tium hominem post prima
7 secunda^{am} correctionem de uir-
ta: sciens quia subitus est qui
ei modi est 7 delinquit pro iu-
dicio condemnatus. Alioquin
familiarem hie & frequenter
ad colloquendum ne dicam ad
conuiuandum suspicio fauori
est: & inimici hominis fortis
armatura. Secure amittit
bit & facile psuadebit que uo-
let: domesticus 7 contubernalis
legati apostolice sedis. Quis. n.
a late domini pape mali quip-
pian suspectus? S; & mani-
festo pusa loquitur: quis se
facile opponere audeat uestro
collatari? Deinde uideris qualia
post iuramentum habitauerit reli-
quid uestigia. Non sine causa
uigor apostolicus nomine ita-
lia ortum tuis alpinate coegit:
reparare non patitur. Qui u-
eritaneorum ad quos eiecit
est non eum omnimodis cup-
ere suis redidisse? Et certe s
se hie ad omnes ut omnib; odio
habeatur. approbatio iudicij

est quod portat: ne quis dicat to-
reptum fuisse dno pape. Quale
est ergo summi pontificis sub-
gellare sententiam: illam sen-
tentiam cuius rectitudinem ei
ipsius in quem data est 7 sim-
gua dissimulat uita clamat?
Itaq; fauere huic domino pape
contumaciter est: etiam & dno deo.
Per quemcumq; eum iusta sen-
tentia detur ab illo certum e-
potuisse qui loquitur in ppha.
Ego q loquor iustitiam. Confido
autem de uia prudentia & honestate
qua uisus his litteris de in-
tate certis. non abducum in
animodo quippiam assentire
in hac: nisi qd uos dicebat & ex
die dei expediat. pro qua lega-
tione fungimur. Diligimus
uos: & ad ur̄m obsequium pati-
sumus. *Ad lodouicum regem
francorum.*
Sicut dixi qm *francorum.*
tium uos ex quo noui di-
ligi & ur̄m honorem uolui.
scitis uos quanto labore quanta
solicitudine toto anno p̄rito q̄
rende paci ur̄e intendi uia cu-
alris fidelib; uestris. Timeo au-
ne sine causa laborauim in uob;

vos namque ut manifestum est
 ab uno & sano consilio quod
 acceperatis minimum cito. mi-
 nimumque leuiter resistitis: &
 ad mala pota que dudum
 non in merito petrasse uos
 plangebant: ad huc recentibus
 uel illis plagis rursum ut
 audio. nescio quo diabolico
 consilio festinatis. **A** quo. et
 nisi a diabolo hoc consilium
 pcedere dixerim pro quod fit ut
 incenditis in cendia homici-
 dibus homicidia addantur:
 clamor denique pauperum &
 gemitus compeditorum. & san-
 guis intemptorum auribus pro-
 tonent patris orphanorum
 & uidetur uiduarum. **P**la-
 ne huius hostis. hostis ille anti-
 quis nostri generis oblecta-
 tur: quoniam ipse homicida est
 ab initio. **E**t nolite frustra
 sumere occasionem de comi-
 te. **T**. ad excusandas excusa-
 tiones in peccatis: cum uir il-
 le paratum se dicat & hoc
 omnimodis deprecetur: uenire
 ad conuentiones que inter
 uos sturuerunt quoniam facta est

par: & secundum iudicium
 diligentium nomen uestrum
 eorum scilicet qui mediatores sunt
 uos exciterunt. **P**onnia fa-
 tis face uelit ut si ^{in uobis} p^{er}uaria
 tionis fore argui possint quod
 non existimat: continuo ad
 honorem uestrum coarctare
 non cunctetur. **V**erum uos
 nec uerba pacis recipitis. nec
 patta uestra tenetis. nec sa-
 nis consiliis ad quiescitis: sed
 nescio quo dei iudicio omnia
 uobis ita uirtutis impium:
 ut pro honorem. honorem
 pro ducatis. tuta timeatis
 timida contempnatis: & quod
 olim sancto & glorioso regi
 ad **io** **a** **b** legitur exprobrat
 se: diligatis eos qui uos ode-
 runt. & hodie habetis eos
 qui uos diligere uolunt.
Nec enim qui uos
 instigant potestatem mali-
 ciam aduersus non merentem
 querunt in hoc honorem
 uestrum sed suum commodum:
 imo nec suum commodum
 sed diaboli uoluntatem: ut
 regis quod absit potentiam

concepta furoris habeant et
fecerem quam fuis posse se ad
implere uirib; non cōfidūt:
mimici corone uirē: regnum
infestissimi turbatores. At
quicquid uobis de regno uirō.
de anima uirā. & corona uirā
face placcat: nos ecclie filij
matris iniurias contemptū
& conculationem omnino
dissimulare non possumus:
que illi p̄t illa que in eam
iam p̄cessisse mirabiliter
plangimus: iterum de no
uo partim in ferri partim
in uere sentimus. p̄fecto
stabimus & pugnabimus
usq; ad mortem si ita opor
tuerit p̄ matre nostra armi
q̄tib; licet: non scit̄. & gla
diis; p̄tib; & fletib; ad deū.
Et ego quidem qui memini
me p̄ter cotidianas uoces q̄s
p̄ pace & salute uirā atq; reg
ni coram domino supplex
ip̄o teste simdebam: etiam
apud sedem ap̄licam litteri
& nuntij carlam ^{viam} egisse
fateor pene usq; ad ip̄e con
suetudine lesionem & ip̄suf

sum pontificis iustam quod
diffiteri non debeo. contra me
in dignationem: ego inq̄m
affiduis uir̄ q̄s. inuolare
cotidie non cessat̄ excessib;
p̄uocatus: dico uobis in ap̄o
penitere sup incipientia mea
pori. qua pl̄is uirō uirē ad
olefcentie huc usq; faur: &
de ceto pro mea exriguitate
non deero iurati. Non tacebo
q̄d cum ex cōmunicatis uirō
fedeis & societatem uirē sa
tagit̄: quod inuicem ho
minem. combustionem domo
rum destructionem eccliar
dysp̄sionem paup̄um raptō
rib; & p̄donib; sicut dicitur
ad hebreis. iuxta illud p̄ph̄e.
Si uidebas furem: curreba
cum eo: & cum adult̄is por
tionem tuam ponebas. Si
non facis p̄ uos mala facere
ualeatis. Non silebo quod il
licetum illud maledictum
q̄ iuramentum. in consulti
sime usurpatum a uobis
bitur iocensem eccliam pro
quo heu tot & tanta mala
iam uirō p̄uenerunt. n̄

na tandem coerigitur. ut xpi
 omnibus apud catalaunum
 pastorem p[ro]fici non sinatis:
 insuper & fr[ater] u[ost]ro ei[us]q[ue] mili-
 tibus sagittariis balistarum
 q[ue] domos ep[iscop]ales contra iustos
 fas in habitad[us] & res eccl[esi]e
 in huiusmodi nepharios us-
 u[us] p[er]tigandas audacit[er] nimium
 exponatis. Dico uobis non er-
 diu in ultimum: si hec ita face-
 p[ro]gred[er]is. Et ideo d[omi]ne mi[sericordi]e ami-
 cabilit[er] moneo uos & fide-
 l[ite]r consulo uobis ut citius ab
 hac mali-
 cia desistatis. si non
 forte ita
 nimium ut
 plo penite-
 re. p[ro]ueni-
 re quidem loquor quia duri-
 tia uobis formido: s[ed] m[er]ito
 te a sapientie dictum meliora
 ee u[er]ba amici: quam frau-
 dulenta oscula inimici.

Ut abam **D[omi]no pape**
 me aliqu[ando] aliq[ui]d uel mo-
 ditum ee: s[ed] nunc sentio: por-
 tus ad nichilum redactus su-
 dum nesciui. Hec enim me
 dixerim omnino me nichil

tunc fuisse: cum oculi d[omi]ni
 mei sup[er] pueru[m] suu[m] e[ss]ent
 & aures eius ad p[ro]ces meas:
 cum omne q[ui]d se[ci]bem obui[us]
 manib[us] accepiss[et]: & uultu ilari
 p[ro]legiss[et]: benignissime atq[ue]
 plenissime ad omnia resp[on]-
 dens. **M**odo autem me m[er]ito
 non modicu[m] dico: s[ed] nichil
 dico: q[ui]m abberi & nudu[m] ter-
 cius a[ut] ^{facie sua} me. **L**ur hoc? q[ui]d
 peccau[er]i? **M**ultum phateor:
 si pecunia cardinalis uionis
 bone memorie meo arbitrio
 distributa fuit & non ad
 uitium ipsius q[ui]d utiq[ue] ad
 aures d[omi]ni mei platum fuis-
 se m[er]ito relatum est. **S**: c[on]fido
 quia n[on] hui[us] rei cognoscit[is]
 u[er]itatem: & u[er]itas lib[er]abit me.
Non sum ita hebet[us] ut ignore[m]
 eccl[esi]e ee: quicquid ille suar[um]
 reru[m] non dederit: **S**: iam
 audite simplicit[er] ueritat[em]
 si fuerit inuentum more
 m[er]ito iudicium: ip[s]os me[us]
 d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s me. **Q**u[ia] h[oc] ex-
 ut ho[mo]m[em] absent[em] eram: tu-
 am & ualde remotis. Au-
 diui autem ab his q[ui] ad fue-

no.

runt qd' ipse fecerit suum tel-
tamentum & quod fecit fecit
& scribi: & de rebus suis que
uoluit / 7 quibus uoluit ipse diui-
sit qd' residuum fuit duob;
abbatibus tunc assistentibus
s & mihi pariter qui absent
eram diuidendum commisit.
qd' nobis nota eēt loca pau-
periora sanctorū paupib; scōz
congregatōib; sicut nobis
uidetur. Porro abbatel illi do-
mum uenientes. 7 non inue-
nientes me. detinebar enim
tunc temporē ex urō manda-
to pacis querende negotus?
nichilomin' pecuniā sicut est
uisum est diuiserūt. me non
solum non conueniē^{iente} s; & nel-
ciente quid fecerint. **V**elut
iam si placet manifeste indig-
natio uittat; nec michi dem-
cepti frontis rugetum. aut sup-
cilium deponatur. s; solita
redeat serenitas blando &
benigno uultu ac suo denuo
sole leta facies induatur. **N**ā
qd' item comperi displicuisse
me in multis sc̄pitationib;
meis: hoc me iam meture

non oportebit qm̄ facile em̄
dabo. **S**cio sc̄o p̄sūpti plusq̄m
oportuit parum attendens q̄s
cui sc̄p̄tare p̄sumem: & ad-
id quidem audendum ur̄a me
armarat benignitas non ne-
gabit. **V**rgebat deinde cari-
tas amicos: p̄ pauca pro me
sc̄psi. si bene memini. **S**; ne
quid nimis. **D**abo si potō zelo
meo de cetero tempam̄tum sci-
entiam: & ponam digitum
meum sup os meum. **T**olera-
bilis enim offendam aliq̄s
amicos q̄ multas precibus
defatigem xp̄m dñi. **E**t
nunc quoq; nō sum ausus
sc̄bere uobis de imminen-
tibus ecclie p̄ciat & graui af-
mate. qd' timeamus: ac pluri-
mis que sustinem' in comodis.
Sc̄psi autem sancti ep̄i ur̄o lati
adherentib; ab ip̄is audire poti-
tes si scire placuerit que sc̄p̄se-
rim ego. **Ad Gerardum can-**

ouantū cellarium.
malum cisma in ecclia
sit: & qm̄ sit detestandum 7
omnimodis detestandum: e-
uident' quodam ostendit

famosa & horrenda mors uirorum
 illorum: quos ob istiusmodi
 pestem terra deglutient in uoluntate
 misit ad inferos. Ostendit &
 illa persecutio gubernata. In
 burium temeritas: quos nostra
 iam tempora pene expta sunt
 in regnum & factocum de
 uidentel plaga pene incurabi
 li & castigatione crudeli. Pro
 bant & illa certe que nupad
 huc post multam multifar
 amq; ecclie uexationem tan
 dem deo miser ante finem s
 cepit rabies ⁱⁿ leona. Merito p
 inde saluator in euangelio.
 Ve inquit homini illi p qm
 scandalum uenit. Ve nobis
 qui uinum plange que ptuli
 in: dolere que sentimus. ^{et}
 mere q exptam. Qd pei e ad
 tam mali habitum huma
 ne deuenerunt: ut nec rei
 humiliari uelint: nec iudicel
 misereri. Dicim' inquit no
 lite iniq; agere: & delinqn
 tibul nolite exaltare cornu:
 & non audiunt nos quia do
 mus grasperant est. Dupli
 camul hif quocum est pcca

anguere peccantes seruare: ne
 calamum quaffatum contat
 & ut limum fumigant non
 extinguant: & magis in spu
 uehementi conuertit nauel
 tharlit. Si de uirtutem filis
 cum aplo ut obediunt patri
 b; p omnia quasi aciem uer
 beram'. Si patrib; loquimur
 ne ad indignationem p uocent fi
 lios: in nos poti' eoz indigna
 tionem puocam'. Hec delinqn
 tel satisfacere: nec rectores
 seu correctores condescende
 penitus ad quiescunt. Omis ^{no}
 suu stomachum fecit: & totis
 uiribus fime indulta thentes
 rupunt. Hec du n' recentia ec
 die plage acate occallunt &
 rursum cunde parant rurs'
 corpus xpi affige cruci rur
 sus fodere latul in noxium
 rur sus uestimenta diuidere
 atq; ipam qd in ipis est tuni
 cam in consutalem quam
 frust' dirupere satagunt. Si
 qua in uobis sunt uiscera pie
 tatis tantis uos opponite ma
 lis: ne in illa precipue tra
 scitura fiat: in qua solent

sicut optime nostri fecimus ahe
relaxari. Nam si actor scanda
li ore singulariter iudicis o
mendo additur maledicto
quib; putamus bñdōib; dis
nos ei nequie fugatores ⁊
pugnatores. De duob; non
excusam regē. Nam ⁊ iura
u illicita: ⁊ p̄senerat iniuste.
Verū id qdē ū uoluntate:
s; uereturia. Hā p̄b dicit
sic optime nostri p̄serti ap̄d
fr̄igenas q̄libet male illi
teq; unatum sit. solue iura
mentum. Quis nemo sapi
ent dubitet illicita iuramta
ū eē tenēda. Propt̄ea ergo ne
in hoc qd excusari posse fa
temur. Neq; enim excusare
nos: s; ueniam postulare
suscepim. Vos uidete an excu
sare enim aliquatenus p̄sistit:
regē uenēte. uia. etal. magel
tal. Pot̄t sine dubio: si mi
sericordiam; s; exaltādā iu
dicio dēnat̄: q̄m̄ uidelicet
talit aliqua s̄idatio i regē
⁊ p̄uo habeat̄ ut hac ei iuce
tali quidē tenore paratur:
qd̄ tale aliquid p̄sumē de ceto

non p̄sumat. Hoc ip̄e rex hu
milit̄ pet̄t: s; nostra uniuersa
et̄ mōtana uniuersa tam afflic
ta ecclia sup̄plet̄ dep̄cat̄. Alio
quin clamus manū morti ta
blescentes ⁊ ardescentes p̄ timore
⁊ expectatione: q̄ si ueniet̄ uniu
ūto orbi. Siquē dep̄catō mea
sup̄ hoc ab anno p̄ore ⁊ p̄c̄t̄
m̄t̄ exigit̄; dep̄catōem meā
⁊ n̄ exaudicō s; indignatō in
dignatōm̄ autem: desolatio
pene uniuersae terre secuta est. Si
qd̄ zelo urgente erupit quod
non fuit dicendum: sic q̄to
aput uos q̄ nō dēm. Vū dicit̄
quod oportuit ⁊ ū oportuit
dici: sic ū fuit̄ dictum.

Spo Constantensi.

si sciret pat̄ familiar̄ q̄
hora fur ueniret: ingi
laret utiq; ⁊ non sineret p̄
fodi domū suā. Dicit̄ q̄ fur
de nocte irrupit domū nō unā
s; dū: uob; tā cōmissa? S; du
bium eē non potest scire nos
qd̄ apud uos fit: q̄m̄ id usq;
ad uos usq; tam remotos po
tuit puenire. Nec mirum sed
non horam p̄uidere ac noctur

num furti inq[ui]ssu[m] obseruare qui
sit unu[m] au[m] si dep[re]hensum iam
non agnoscat non teneat non
phibet exportare spolia u[est]ra:
numo p[er]iosissima xp[ist]i exim
as animas uidelicet q[ui] sua ima
gine insignit suo amore re
deunt. Ad h[oc] forsitan habent:
& miramini que u[er]u[m] dicere
uelim. Arnaldum loquor de
b[er]na: q[ui] utina[m] ta[m] sane cet[er]e de
due: quam discrete est uite. Et
si uultis scire homo est neq[ue]
manducans neq[ue] bibens: solo cu[m]
diabolo esurient & siccant tan
guem animar[um]. **U**n[de] de numo illo[rum]
quos aplica uigilantia notat
habentes foemam pietatis irru
te illi abnegantes. & ip[s]e d[omi]n[us]
nemen inquit ad uos in
uestim[en]tis ouim[us] in t[er]ris secun
dit[er] se lupi rapaces. **I**t[er]u[m] usq[ue]
ad hanc etate[m] ubiq[ue] u[er]sat[ur]
e[st] ta[m] feda p[ro] se & ta[m] fena reliq[ui]o
nestigia: ut ubi tenel fuerit
pedem illuc omnino redire
n[on] audeat. **D**eniq[ue] ip[s]am inq[ui] nat[ur]a
e[st] ualde atrociter comouit t[er]ra
& d[omi]n[us] eam. **U**n[de] & accusat[ur]
apud d[omi]n[um] papam scismate p[er]

107
fimo natali solo pulsus est:
etia[m] abumare copulis reu[er]sio
nem. nisi ad ip[s]i[us] apostolici per
missionem. **P**ro simili demde
causa & a regno francorum
exturbatus est scismatic[us] in his
uit. **H**ic[us] q[ui]pe ap[er]t[us] ap[osto]lo adbe
terat p[er] abaelardo cui omnes
errores ab eccl[esi]a iam dep[re]h[en]
tos atq[ue] d[omi]natos cum illo ce
& p[ro] illo defende conatur. **E**t
in his omnib[us] n[on] e[st] adu[er]sus fer
ro[rum] aut[em]: s[ed] ad huc manus ei[us] ex
tenta. **N**am etiam tra uaguis
& p[ro]fug[us] sup[er] terram q[ui] ia[m] non
licet m[er]e suos n[on] cessat apud
alienos tanquam leo rugiel
circuent. & querel[is] q[ui] deuoret:
& nunc apud uos sicut accipi
m[us] opat[ur] inq[ui]tate. & deuorat ple
bem u[est]ram sicut esta[m] panem.
Cui[us] maledic[ti]o[n]e & amaritudi
ne plenu[m] e[st]: uelocet pedes ei[us] ad
effundendu[m] sa[n]guine[m]. **C**o[n]cilio &
infelicitat[is] inuit[us] ei[us] & u[est]ra pacis
non cognouit. **I**nnu[er]it[ur] aut[em]
xp[ist]i feminator discordie fab
ricator scismatic[us] & tributor pacis:
unitatis diuisor. **C**ui demet
arma & sagitte: & lingua ei[us]

gladius acutus. Molliti sunt
sermones ei sup oleum: & ipse
iacula. Unde solet sibi allice
blandis sermonibus; & simulat
uirtutum diuites & potentes
uix illud. Sedet inuidiosus ad
diuitibus; in occultis ut interficiat
inocentem. Denique cum fuerit
de illorum captata benignitas
secutus: uidebitur hominem apte
infringere in clericum fectum
tyrannide militari: infringere
impos epof & in omnem passu
ecclesiasticum ordinem desecrare.

Hoc scientes nescio an melius
salubri ueⁱⁿ tanto dissenime re
rum age ualeat: quam uix
apli monitum auferre malu
et uobis quamq; amice spof
ligare poti q; fugare curabit:
ne ta discurrere & eo nocere
plus possit. Hoc enim & dñs
papa dñs ad huc eet apd uos
ob mala q; de illo audiebat
fieri scilicet mandauit: s;
non erat qui faceret bonum.

Demq; si capi uulpes pusillas
demolientes uineam septa sa
lubritⁱⁿ monet; num multo
magis lupⁱⁿ magnus & ferⁱⁿ reli

gand: ne xumpat omnia out
mactet & pdat. **Lodouico**

liber **Regi Francorum.**

Licut ipse facti dignami
ni etiam ipa attestante consen
ta que ad honorem urm & reg
ni uru utilitatem spectant pro
nostro exiguu posse & q; rnuis
& queremus. Scitum qd ure
humilitati querimus super
anathemate in x mouado in
comite. R. & multis mo dare op
am omnis ut n fiat ob multa
mala q; in secuta pccatis. Pes
n uideo qm implere possim: &
mandato obuiare aplico. Qd
& si possem non uideo q; roa
bilitⁱⁿ possem doleo qd malis
sua pueniant: s; non uotu
debem face mala ut ueniant
bona. **S**atius tunc q; hoc totu
h; pfecto oipotetel dei iudicio
& dispositioni relinqm qui po
test face ut & bona que ipse
uult fieri. fiant & maneat:
& mala que mali molunt
n ueniant. **V**alde au x stat
me unum qd in litteris ure cel
studius continet: qd uidebi
ret debeat res ista obuiare

paci facte inter uos & comite. b.
 An nescitis uos grauit' offendisse
 in eo qd' comel. b. uolentia uer
 te uir' cont' deum & iustia' iurare
 compulsi s' n' solu' quia quereret?
 s; etiā quia efficit ut p'dictus
 comel. R. & terra eius tā i' debite
 tam illicite absoluitur. Quid
 tāum multas p'cto p'ctū addē? & nā
 det sup uos quod absit accu'ni
 lare. Quid peccauit chomel. b.
 ut uiam uiam incurere inuā
 rurū i' q' & absolutionē comitū.
 R. licet in uiam sicut sicut tāto
 labore & difficultate optinuit
 & redimnam ex eōmuni catō
 nē quā i' iustissime redemptē nec
 quehnt nec querit ut pote q'
 timore uro etiam adiuuauit.
 nolte queso nolte dñe mi rex
 regi uro imo omniū dñoru tā
 eudent in suo regno & in sua
 possessione audere resistē? & ma
 num graudē tam frequē & te
 merario ausū aduersum terribi
 lem & eum qui aufer spm p'n
 cipum: tribu' apud reges t're.
 Et loquor: quia a'ora uobis for
 mido. Q' n' ita uehent' timē: n'
 uos uehent' diligeo.

Et facie ignotus es in. s; n'
 fama. Hec parum aut
 uile quod tu gratulor me teue
 numie illud. Nam talis fatcor
 p' eam infimiatul es uico pecto
 ri: ut licet in multis occupatū
 t'pā tū serenissima recordatio
 tu mi dulcissime s' facile me
 plerumq; ex oib; uēditet sibi:
 ita ut in eo libenter immorer &
 suauit' req'iescā. Letū quo memo
 riam plus accepto: eo auduit
 suscipio p'sentiam. S; qū illud?
 aut qū istud? Vtq; & si non
 ante p'fetto incuitate de n'ri:
 si tam non habem' hic manē
 tem s; illā inq'ru'. Ibi ibi uide
 bim' nos: & gaudebit cor u'rm.
 Iuam u' delectabor letabor michi
 lomū in his que dicta sunt
 in sperant & expectant quod re
 licū de uisione corporali idie
 dūt: ut gaudiū meum plenū
 sit. Ade obsec' ad ea bona que
 absit & de te nobis assidue ue
 nunt: tuas tuozq; p' nob' oca
 tionel pat' carissime & desidā
 tissime.

no.

no.

Albito hostiensi stepho p'
 nestensi: in marco tuscliano.

ad albericum hostiensem. Et steph'm
 p'nestensem

Lobis audeo loqui quicquid
in buccam uenit: nam et sic
potuerit sustineri modicum
quod in sapientie mee geret in
periculo dubio more benivolenti
am unam quam sapientibus et insapi-
entibus debita est. Et hoc di-
co non quod cogitem percipere
uerbum quod ad rem non pertinet
aut leuitate uti intendam
aut uigari delectet: presertim
apud uos qui uidentur colu-
ne ecclesie. **S**; ex habundantia
cordis os loquitur: et uita ur-
gente misericordie taciturnitas
impacienter preterit in medium.
Mei enim dico uobis pene mo-
ti sunt pedes: pene effusi sunt
gressus mei: quod tam frequenter
noctis temporibus noua et dole-
da diuisione sapientia uincit mali-
tiam. **A**ddunt ubique conuul-
siones et exarmantur uicere ze-
lus: et non est quod faceret bonum
si dico uelut: sed possit. **S**uper
ubi iniqui agunt usqueque: et ne-
mo audeat mutare contra. et
utinam uel in nocentia tuta
est: et uicicia ipsa summet suffi-
cet defensionem. **Q**uid peccauit

abbas latimacensis? **A**n quod
bonus monachus. et melior ab-
bas. quod bone opinionis. et meli-
or est uite? **A**n quia monachum
tunc est presbiter et decorauit religione.
et bonis temporalibus ampliauit: et
bonorum fratrum numero cumulauit.
In sanguis iste de manu eius
exquirat. **S**i enim est acceptus
est deo et hominibus: tollatur et
crucifigatur. **N**egari enim
non potest hoc illum esse: celo
et terra celestibus. **S**i enim
est esse hospitalem: benignum:
sobrium: castum: humilem:
decidat merito: ab inimicis
mersus inanis. **R**euera uero
et in his excusari non potest:
quippe conuincit se uite
ipsa sanctitate et fama glorie.
At imponitur ei: uoluisse sus-
cipere uirtutum domini mei. **P**ro-
fuit grauis offensa: si ita est.
Homo negat abbas hominem qui mit-
tebatur in angliam cum esset ho-
nocifice susceptus in hospicio.
querere loqui cum eo. **S**; parenti et
retrouent hugo postea dicens
se postea ex tunc et hominem uite ipsi
satisfacturum. **S**i quomodo quod

oportuit actum fuit cum uno
cui culpa hoc fuerit: uobis relin-
quimus iudicandum. **A**ccusa-
tur item quod prefato huberto li-
teras domini pape uolenter ab-
stulerit & diriperit: sed extat
littere integre & bullate: nec
in eas factum mittitur amiserit: sed
sponte dimisit consilio utique
comitum. **S.** & nostro. **D**icitur quod
quodam monachos in captione
posuerit: atque id quod falsum.
Si quosdam turbatores &
conspiratores in diuisa claustra
dimisit ne simul positi plus
nocerent: quis hoc recte iu-
dicant reprehendat? **I**am de
tribus uel bonis ecclesie quasi dis-
tractis & alienatis, & dactis
ab eo cognatis suis coram uenia-
bilibus episcopis sueffionensibus &
anti-hodorensibus comitibus: reob-
aduocato utique monachis sa-
tis responsum est & ad huc re-
pondet: sic illum dedisse suis
quibus alienis id est ad eundem
sensum uel consuetudinem. **P**or-
ro autem a seculo non est auditum
quod monachis rebellis super-
ambiciosus privilegium prore-

liberatis ex apostolica auctori-
tate meruerit. **A**t tempore uide-
scartotus non est uiuentis si-
milis illi qui sic in surget ima-
gistrum: & tradet sanguinem
iustum. **F**elix magister: cui cum
magistro omni communis prophetica il-
la uox est. **H**omo pacis mee in
quo sperabam qui edebat pa-
nes meos: magnificauit me ad-
uersum me supplantatione. **H**isq-
in hoc posterior iste iudas prio-
rem uicisse iusticia & fraude
uideamus quod cum illi facinus
discipuli uniuersi horruerunt:
iste callidior potuit ad como-
uendum imo ad faciendum sue
malecie non quoslibet sed ipsos
apostolorum principes circumuenire. **N**on
imputo domino meo cum tamquam homini
subripere potuit & hoc oro ne de-
imputet. **A**bsit autem ubi ui-
tatem agnouit: ut preualeat
tam execrabilis maligni huius
sacrilegusq; conatus. **E**t ego
de hac re ad ipsum quod solito ausu
scipsissem: & non sensitsem ipsum
quicquid scilicet minus solito
acceptare. **Q**ueso delere uos qui
monachi estis incem magistri

uestri tibi benedicti: cui tam ut
uidetur spe est ut ubiq; ^{honorat}
& peat uigor omnis monastice
discipline: si hunc non fuerit to-
tus uirib; ^{idcirco}.

Beatissimus homo:
qui manducat panem in
regno dei. Hic est panis qui cor
hominis confirmat. Hic est panis qui
mortuos uiuificat: sanat eg-
ros: & surdos facit audire: &
mutos loqui. **O** quam bonus est iste
panis qui angelos pascat ut
gaudeant in patria: & peccatores re-
ficiat. ne deficiant uia. **I**ste pa-
nis & de celo uobis datus est &
de terra ortus est: quia dedit
deus benignitatem. & terra
nostra dabit fructum suum.
Iste panis ante secula mundo
predestinatus est. in seculis per pat-
res archas & prophetas promissus ut tunc
gratia datus: sed tunc mansurus.
Hic est panis qui patres signauit:
& misit in mundum. **I**ste pa-
nis dum omnia tenerent in medi-
um silentium a regalibus sedibus
uenit: qui mundi sapientia non cog-
nouit: quem pia paucorum
fides agnouit: in quo offenderunt

greci scandalizati sunt in dei
quem humilis zacharias suscep-
it: superbus fariseus probauit:
qui iudas uendidit: uidens
enim gentilis fregit: ^{occidit} bonus
latro come dit. **I**n supperante
namque latro alio negante pe-
tro fugientibus: discipulis seu-
entibus: uidens iste beatus latro
deus ueraciter credidit: qui se-
monentem uidit. **I**n ligno si-
quidem mortis positus respexit
ad lignum uite quod est in medio
paradisi. respexit in quam tetigit.
comedit. & uinet metuum.
Respexit per fidem: tetigit per spem
comedit per caritatem. uiuit
per speciem. **Q**uia ita sit: ex-
hibet eum angelicus compariat.
Memento mei inquit domine: dum
uenis in regnum tuum. **E**t dicit
ad illum. **I**n die huius: hodie me-
cum eris in paradiso. **I**ste scilicet la-
tro panem doloris & uite si-
militer gustauit: quia moriens
panem uite cognouit: questi-
uit & accepit. **S**ed fortasse quod
ritur ab aliquo: iste panis
uite. cui pondus est. cui sapientia:
cuius plerumque dicitur: cui precium.

^{1. p. d. sicut debentur p. hunc}
Mens humana est in mare non
sufficit: lingua non explicat:
angelus non comprehendit. **H**e
cimus quam bonus sit: s. q. a
ualde bonus est frumens. **H**ic pa
nus non ē de uro frumento: q.
qui de celo uenit sup omne s.
In nōsi pondus est: quia uniuerso
mundo ppondat non ponderat
s. uirtute. **B**oni saporis est: q.
dulcis est super mel & fauū:
habens in se omne delectamētū.
Mixe pulchritudinis est: q. in cū
desiderant angeli pspicere. **S**andor
est enim lucis eterne & speculū
sine macula diuine maiestatis.
Iuestimabilis pcor est: quia per
eum redemptus: mundus spoli
atus infernus: restitutus ange
lorum munus. **N**ō g. appetit argē
tū & aurū in committatōe ei: nec
dabitur pro eo aurū obrisum.
Nadequabitur ei topazion de ethio
pia. **Q**uō dicā? **H**ec sit hō preci
um ei: nec inuentur in terra
sitant inuentū. **E**ni sine
qlitate boni sū qlitate magni
sū sū pscis: sine ambitu om
nia continent: sū loco nō q. tot:
sū tēpore septē. **H**ic panis a

prudens; seculi abscondit:
laborantibus; in uicinis dñi pro
mittitur. pscuerantibus; dat.

Hic panis q. felioz est n. datur
canibus: id est murmuratoribus;
& ad inuicē mordentibus. **N**on

datur porcis: id est gulosis &
luxuriosis. **N**on datur seruis:
quia timore pmitit. **N**ō mce

natius: q. solum temporalis
mcedem expectant panem: s.
datur filius: ut sit eis inati

cum inuā. gaudiū in pata
Hunc panem quicq. mandu
cauit: in regno dei manet i
eternū. **E**t quicumq. non g.
tauit: morte morietur. **P**ro

hoc pane uite adquiritendo exiit
abraham de terra sua cruci
fixus: petrus paulus occisus:

laurenti igne crematus. **P**ro
hoc pane uite manducāt elec

ti panem doloris: in sudore
uultus sui uestuntur pane

suo: & de tra sua spīnal. & t
uolos nuntantur euellere: ut

set apta femini diuino. **H**ic
sunt q. carnē dominant: spm
roborent: uirtutibus; consistant:
habita deserēt mundi glām

fugunt: in mente temporalia
amata transcedunt: luctu &
silecio gaudent amant. & ar
deat: atq; in ipso ardore requi
escunt. Isti sunt viri orienta
les qui habitant in terra austri.
& cum pamb; occurrunt fugie
tem **S;** q̄ est de terra austri.
Terra inclinata tra bñdca cui be
nedixit dominus: que manat
lacte & melle cui misit dñs
ore celi deus. & de pinguedine
terre habundantiam. In hac
flat austri & flunt paradisi
flumina. In hac terra habun
dant mirra & aloes: & aroma
ta p̄ciosa. Hec est terra que
paradisi florib; unat: & fruc
tib; ualde bonis habundat.
Nuncq̄ flores paradisi n̄ s̄t.
& qui p̄ humilitatis n̄ritum
florent & redolent n̄ uola
purpurea: & q̄ p̄ furore mar
tiry rubent n̄ rosa: q̄ p̄ uigini
tatis specialem glām candet
ut lilium. **N**is̄ n̄ deus portas
aperit celi: & pluit illis manna:
& cibant eos pane uite & tel
lectis: & aqua sapientie salu
taret potat eos. **I**n h̄ terra austri

miri israhelite fuerunt mel
de petra: & oleiq; de saxo du
rissimo. **H**ic montes stillant
dulcedinem & colles fluunt
lac & mel: & ualles habūdāt
fermento. uino & oleo. **H**ec est
terra qm̄ fluminis impetus
lectificat cuius miri de lapidi
bus sunt p̄ciosi: & turres gē
m̄s edificantur. **H**ic habitato
res est deus. & pueri ei. **H**ec est
terra q̄ p̄ nichilo h̄t carnal
it̄: quam colunt viri orient
ales qui sūt sp̄u feruentes
dño seruientes: & spe gaudentes:
in tribulacōe patientes: & q̄ b̄ec
te p̄ p̄ham d̄r. **Q**m̄ bone domus
tue iacob tabnacula tua d̄r:
ut nemora umbrosa ut pa
disi flumina: sic cedri super
aqua. **V**ere castra dei h̄ non
auro s; castitate splendida.
non ferro armata s; caritate.
Hec sunt tabnacula que sūt
deus: & n̄ hō. **D**one ih̄u qm̄
ta fecisti in h̄s q̄ habitant i
terra austri. **N**isi ut uel medi
cus flatul austri ueniat. in
terra cordis mei: & statim
liquefiet anima mea frigore

Phozan

peccatorum constricta & pro
saluata ascendet ab eis: & pro
iusticia crescit iure & fluere
aromata preciosa: & erit cor
meum ortus deliciarum.

De Sarc. p. 1. Cap. 11

Beata illa & sempiterna
nitas pater & filius & sp
sanctus: unus deus: summa potentia:
summa sapientia: summa bo
nitas: creauit quanda tanta
tem ad imaginem & similitu
dine sua. s. animam rationalem que
ico pferit uestigium quoddam ipi
summe tantatis: qd ex memoria
ratione uoluntate consistit.
Creauit autem sic: ut maneat
in illa participatione eius cet
bena. Anima ab illa quecum
q; se conuerteret: misera re
maneret. **S**: hec trinitas
creata elegit potius p motu
proprie uoluntatis cadere:
q; ex gra creatoris p arbitriu
stare. Cedit g; per suggesti
onem: delectationem: consen
sum: ab illa summa & pulc
ritate. s. sapientia. pote
tia. benignitate. in quan
dam contrariam & fedam.

trinitatem: scilicet infirmi
tatem cecitatem & immundi
tatem. Memoria enim facta
est impotens & infirma. Ra
tio imprudens: & tenebrosa.
Voluntas impura & inmundi.

Porro memoria que simpli
cis diuinitatis potentiam
stans cogitabat: ab illa cades
& quasi supra saxa coeuenit
in tres ptes contracta disti
lunt: affectuosas. onerosas.
ociosas. **A**ffectuosas uoco il
las in quibus ipa affectum: ut
in curis rerum necessariaru
edendi & bibendi. & cetarum
ralium. **O**nosas: ut in exerciti
bus ad ministracionibus. **O**ci
sas: quibus nec afficitur ni
onieratur: & tamen ab eino
nouum deplatione pillas
distendit: ut si cogitet ubi
gra aut equu corrente aut
auem uolantem. **R**ationis q; he
triplex est casus. **C**urs si qd
est examinare bonum & ma
lu & uerum & falsum: co
modum & incomodum. **I**n
q; discedendu tanta caligi
ne reuertitur: ut sepe in cont

no

9. 1.

1. cogitaciones

1. cogitaciones

1. si memoria

1. cogitaciones

1. cogitaciones

1. memoria

1. cogitaciones

1. cogitaciones

9. 1.

1. cogitaciones

1. cogitaciones

rium dicitur iudicium. **Re**
cipiens malum p bono? fal
sum pro uero: noxium p como
do & conuerso. Nunquam
in his falleretur: si lumine q
creata e n p ueretur. **S**, quia
in occidit: pculdubio nichil ali
ud q teneb's uidit & inuenit.

Vn sc'm est ut etia instrumtu
pderet qd illa ministraret.
illud. s. trinum sapie ethica
logicam phisicam: qual possim
alut nomimb; appellare. mora
lem exspectabilem naturalem
facientia. Siquidem penticameli
gura bonum: repbatur ma
lum. **P** logicam: cognoscitur
uerum & falsum. **P** phisicam.
comodu & incomodu id e qd in
usu affirmadu sit q. respuedu.

Sci't voluntas: cui ruina si
milit' t'p'ta e. Que enim su
me bonitati & puritati inher
& ea solam dilige debuit ppa
uoluntate in h' istima lapsa a sim'
concupiscentiam carnis. & co
cupiscentiam oculorum. & am
bitionem seculi diligit. **T**ertu
ptamen hunc tam grauem
tam tenebrosam tam sordi

dum lapsum nature nostre
reparauit illa beata trinitas:
memor m're sue. immemor
culpe nostre. Quid enim hoc
infelicis casu estimari po
test: ubi p eunte memoria
ratione & uoluntate tota
q' abiecta p'it. **V**ent' g
a p're missus dei filius & de
dit fidem post filium missus
est sp' s'es: & dedit docuit ca
ritate. Itaq; p'bet duo. id e
fidem & caritatem: facta est
sp'el redempti ad p'rem. **E**t
bet est caritas. s. fides. sp'el. ca
ritas: p quam uelud p'deme
de limo p'fundi. rediit ad
amissam beatitudinē. illa
incommutabilis & ba caritas.
mutabilem lapsum & misse
ra caritate. **F**ides q'dem illu
minauit rationē: & sp'el cret
memoriam: caritas purgati
uoluntate. **E**g uen' u' dcm est
dei fili' s'es ho q' erat deus. tan
q' bon' medic' dedit p'cepta:
quib; obseruatis salus restor
maretur amissa. **S** g p'ceptis
facet fide: exhibuit signa. **V**
corde p' suadet uoluntate: pro

po' sap' m

po' mem' d'm
p' m' cap' m

misit blandinam. **E**rgo si
 des alia preceptorum & alia sig
 norum: & alia pmissioz. id est
 qua credim' in dū: & q' credim' deū:
 qua credim' deo. **F**idem p'cepto
 & credim' in deum. **C**redē inde
 ū ē: in eum sperare & eum dilige.
Fidem signorum credim' dū: q'
 talia & omnia potest. **F**idem
 pmissiozum credim' dō: qui q'c
 quid p'mittit fidelit' cōplet.
Spes etiam t'pler ē: & p'cedit de
 p'dicta t'plite fide. **H**anc de fide
 p'ceptorum: oritur spes uenie.
De fide signorum: spes gratie.
De fide pmissioz: spes gl'e. **C**arnā
 inde ternario numo colligit'
 de corde puro. de scientia bona.
 de fide non ficta. **P**uritatē de
 veni' p'rimo: p'scientiā nob' fi
 dem deo. **P**uritat' ē: ut q'cqd a
 gatur: aut ad utilitatē p'rimi
 uel ad honorem fiat dei. **M**ari
 me tū exhibenda: p'rimo. q'a
 dō uoci sumus p'rimo ante ū:
 nisi quantum illi cor nr'm
 ap'imus. **C**onsecratiā in no
 bis bonam faciunt deo penitē
 tia. & cōmenciat: quamuis
 p'penitēciā peccata cōmissa

puniri: & p' cōmenciatā dei
 cept' puniēda nō cōmenciat' sunt:
 & hanc debem' uob'. **F**idē fides
 non ficta: & que deo uigilanter
 ex'ibenda ē: ut ū p' p'imum
 cui nos impendim' offendamur
 deum nec p' cōsuetiā q' p' peni
 tētiā & cōtinentiā in hu
 militate custodire uolumur.
 minur exequamur in adatoz
 dī obediētiā. **H**ec ē fides non
 ficta. **N**on ficta ū ponit' ad
 differētiā mortue & fide.
Mortua fides ē q' sū opib; ē fic
 ta: que ad tempus credit. &
 itēpore tēptatōis recedit. **B**ū
 & ficta: id ē fragilis dī. **N**ōia
 possum' breui' collige ut facili'
 cōmūdam' memoriē. **D**icam' g'.
Lat' tūtal' creat' p'at' & fi. s. s.
 ex q' cecidit creat' tūtal' sine
 moria. ratio. uoluntat'. **E**rit
 tal' p' q' cecidit suggestio. de
 lectatio cōsensus. **T**ūtal' i q'
 cecidit: ipotentia. cecitas. im
 mundicia. **S**emoria i t' p'el.
 i cogitāōes affectuosas. hone
 rosas. ociosas diuidit'. **R**ō mē
 plicē ignorāciā boni & mali:
 ueri & falsi comodi & icomodi.

f. 19
 f. 20
 f. 21
 f. 22
 f. 23
 f. 24
 f. 25
 f. 26
 f. 27
 f. 28
 f. 29
 f. 30
 f. 31
 f. 32
 f. 33
 f. 34
 f. 35
 f. 36
 f. 37
 f. 38
 f. 39
 f. 40
 f. 41
 f. 42
 f. 43
 f. 44
 f. 45
 f. 46
 f. 47
 f. 48
 f. 49
 f. 50

m.
 nō sū
 f. hōc cap' legat' p'

Voluntas in concupiscentiam
 carnis: & concupiscentiam
 oculorum: & ambitionem
 seculi. **E**t trinitas per quam
 resurrexit fides. spes. caritas.
Que etiam tria membra hnt
 subductiones. **E**t enim fi
 des preceptorum: signorum:
 promissorum. **E**t spes uenit
 gratie & glorie. **E**t etiam
 caritas. de corde puro: de
 conscientia bona: de fide n
 ficta.

Explicit epistola de concupiscentia
 per gratiam horum

Termino libro reflatue

cena magistro amen.

In nomine xpi incipit liber methodi
 epi ecclie patre uis & martyris xpi
 quem de hebreo & greco in latino tra
 fere curauit. i. de principio seculi & uir
 regna gentiu & fine seculorum.
 Quem illustes uiros beati ieronimi
 in suis opusculis collaudat.

hic dicitur in fine
 quibusdam rebus
 quibusdam rebus
 quibusdam rebus

Incipit methodius.
 sciendum namq; nobis est
 tris km qm in principio ds
 creauit celum & terram &
 per xpm oia creata sunt. & quom fe
 cit ds homine & adiutorem similem
 s. & posuit eos in paradiso & uocati
 nomina eoz: adam & euam. **S**ed
 serpentine dolo decepti. eieci sunt
 uirgines de paradiso. **A**nno autem
 trigesimo postqm eieci sunt de pa
 radiso. genuerit chaim pmogenitum
 & sorore eius deboram. **A**nno centesi
 mo uite ade. occidit cam abel frim
 suum. & posuit manu super eum.
Anno au trigesimo & trigesimo in
 te ade. pmo millario scilicet nat' est ei
 fili. noie seth ad ei similitudinem
 uir gigas & magn'. **P**ostea peperit
 adam & euam filios. & filias. **A**nno
 au sexagesimo uite ade. ceperunt
 filii cam abuti uxores frim suoz.
 in fornicationibz nimis. **O**ctim
 gesimo u anno uite ade. dila
 tate se sup tram fornicatores &
 immundicie a filio caym. **A**nno au
 nongentesimo & decimo mortuus
 est adam & sepult' est in ebron pmo
 millario seculi. **T**unc diuise se
 cognationes. **S**eth a generatione

no